

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครู และการปฏิรูปการศึกษาโดยจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ (มาตรา 81) และจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาวิชาชีพครูในฐานะที่เป็นวิชาชีพชั้นสูง และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในฐานะที่เป็นกลไกสำคัญยิ่งต่อการปฏิรูปการศึกษาของชาติ กล่าวคือให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานกับสถาบันผลิตและพัฒนาครูอย่างมีประสิทธิภาพและ ต่อเนื่อง รัฐพึงจัดงบประมาณโดยจัดตั้งกองทุนสำหรับ การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่าง พอเพียง(มาตรา 52) ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่นสำหรับข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีรายได้พอเพียงเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพชั้นสูง อีกทั้งให้มีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพื่ออุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยให้ตราเป็นกฎกระทรวง (มาตรา 55) และที่สำคัญยิ่งก็คือ ในมาตรา 53 ให้มีองค์การวิชาชีพครูผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระ ภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวงมีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด

ทั้งนี้เพื่อเตรียมการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในฐานะองค์กรที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งในการจัดทำแผนได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติหรือบริหารตามแผน และขั้นการประเมินผลตามแผน ดังนั้น สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงเห็นสมควรให้มีการศึกษาวิจัยเอกสาร เรื่อง “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อรวบรวมข้อมูล ความคิด ประสบการณ์ เทคนิคการนำไปใช้ และเสนอตัวอย่างที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำรายงานและแนวทางที่เหมาะสมในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสำหรับประเทศไทย ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและวิธีการจัดการ เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัด การประเมินและการพัฒนาครู รูปแบบและแนวทางการดำเนินงานขององค์การวิชาชีพที่ออกและเพิกถอน ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแนวทางการดำเนินการออก ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูที่

สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้และ แนวทางการออกและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การออก ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูนำไปสู่การปฏิบัติได้

คณะผู้วิจัยได้ยึดประเด็นเป็นหลักในการแสวงหาและ รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับ เอกสารจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่ได้รวบรวมไว้ และได้ แสวงหาค้นคว้า เอกสารทั้งในประเทศและต่างประเทศเพิ่มเติม สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และเชิญวิทยากรมาให้ข้อมูลความรู้ ความคิดต่างๆ ตลอดจนได้ศึกษาข้อมูลบางประการใน ต่างประเทศประกอบกันด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูล เอกสาร และ ความคิดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพครูให้สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้ ภายใต้เวลาและทรัพยากรจำกัดจากเอกสาร และข้อมูลต่างๆ ในการนี้คณะผู้วิจัย ได้ประมวลสังเคราะห์แล้ว นำเสนอสาระเป็น 4 ประเด็น คือ *ประเด็นที่หนึ่ง* รัฐสถานการณ์แห่งวิชาชีพครู และสถานการณ์ปัจจุบันที่เป็น ยุคทองของวิชาชีพครู เป็นโอกาสสำคัญในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู *ประเด็นที่สอง* รัฐเรา เป็นการวิเคราะห์ เพื่อให้รู้จักตนเองในความพยายามแต่ไร้ซึ่งความสำเร็จในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู มีบทเรียนอะไรบ้างที่ควรจดจำและนำมาใช้ *ประเด็นที่สาม* รัฐเขา เป็นการเรียนรู้จาก ความคิด ประสบการณ์ และการดำเนินงานออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูของประเทศต่างๆ ที่ประสบความสำเร็จ มาแล้ว และที่มีแผนที่จะดำเนินการเพื่อนำความคิด และ ประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในบริบทของสังคมไทย และ *ประเด็นสุดท้าย* เป็นการนำเสนอเส้นทางสู่ความสำเร็จในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูในประเทศไทย สาระสำคัญโดยสรุปในแต่ละประเด็นมีดังนี้

1. สถานการณ์และโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพครู : รัฐสถานการณ์ เปลี่ยน “วิกฤติ” ให้เป็น “โอกาส”

วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่สำคัญและมีบทบาทมากในการพัฒนาคนและพัฒนาชาติ ในอดีตครู คือ ปุชนียบุคคลของสังคมเป็นผู้ที่พร้อมซึ่งมีความฉลาด รอบรู้ คู่ความดี เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการสืบสานและถ่ายทอดความรู้และความดีจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งของสังคม เป็นแบบอย่างของคนทั่วไปในด้านความประพฤติและคุณธรรม โดยสรุปก็คือ วิชาชีพครูในอดีตเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติสูง เป็นที่ ยกย่องนับถือของคนทั่วไปในสังคม และเป็นวิชาชีพที่คนเก่ง คนดี ใฝ่ฝันที่จะเป็น แต่ด้วยบริบทที่เปลี่ยนแปลง ค่านิยมก็เปลี่ยนไปตามสังคมบริโภคนิยม เกิดวิกฤติในวิชาชีพครู คนเก่ง คนดี ไม่เลือกเรียนครู หลักสูตรและสถาบันผลิตครูไม่สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนได้ คุณภาพบัณฑิตครูลดลง ผนวกกับระบบการทำงานครูขาดการพัฒนาครูประจำการอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระบบที่ผ่านการทดลองปฏิบัติงาน 1 ปี แล้วสามารถเป็นครูได้จนเกษียณอายุราชการ ภาระงานครูมากมายและหลากหลาย แต่ค่าตอบแทนต่ำ ทำให้ครูมีภาระหนี้สินเป็นจำนวนมาก ขาดแรงจูงใจในการทำงานพัฒนาเยาวชน คุณภาพของเยาวชนย่อมนลด ต่ำลง ถ้าวิชาชีพครูผู้กำหนดอนาคตของแผ่นดินเป็นเช่นนี้ แผนการพัฒนาคคนของประเทศก็คงเป็นเพียงความฝันที่ไม่มีวันเป็นจริง ได้เลย เราจะปล่อยให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ไร้ซึ่งทายาทอีกต่อไป ไม่ได้ แม้จะเกิดสภาพวิกฤติในวิชาชีพครูอย่างมากมายก็ตาม สังคมไทยก็ยังคงให้บทบาทและความสำคัญของวิชาชีพ

ครู อย่างโดดเด่น สังคมไทยยังฝากอนาคตและความฝันที่จะเห็นประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนามีความมั่นคงและเศรษฐกิจมั่งคั่ง โดยฝากความหวังไว้กับครูเสมอ

ถ้าพิจารณาถึงสภาพวิกฤตในวิชาชีพครูแล้ว จะพบความเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการยกระดับและสร้างมาตรฐานให้สมกับวิชาชีพครูซึ่งเป็นวิชาชีพชั้นสูง และพบโอกาสแห่งการพัฒนาวิชาชีพครู ความเร่งด่วนที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกันคือ ปฏิรูประบบสังคมของครูไทยเพื่อดำรงไว้ซึ่งครูคุณภาพ ซึ่งเป็น ครูมืออาชีพ ที่เป็นครูรุ่นใหม่ที่มีความใหม่ในความเก่าที่มีคุณค่า ทั้งหลาย ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกันว่ากฎแห่งความหวังในเรื่องนี้ คือ การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู อันเป็นหนทางหนึ่งในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานเฉกเช่นวิชาชีพ ชั้นสูงอื่น อีกทั้งเป็นการสร้างแรงจูงใจให้คนเก่ง คนดี มีจิตใจใฝ่พัฒนาเยาวชน สามารถเข้าสู่วงการวิชาชีพครูด้วยความ มั่นใจ ซึ่งจะนำไปสู่การกระตุ้นให้ครูพัฒนาตนเองทั้งด้าน ความรู้ความสามารถ คุณภาพการปฏิบัติงาน และความประพฤติตามกรอบแห่งจรรยาบรรณครู อันเป็นหลักประกันคุณภาพ การศึกษาแก่ประชาชนว่า ไม่ว่าลูกหลานไทยเกิดและอยู่ใน ส่วนใดของประเทศ ทุกคนก็มีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพในระดับมาตรฐานเดียวกัน

ในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูและการออก ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ได้มีความคิดและความพยายามที่เริ่มต้นอย่างเป็นรูปธรรม เมื่อครุสภาได้จัดสัมมนาขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2523 และได้พยายามที่จะแก้ไขพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 ถึง 5 ครั้ง แต่ก็เป็นความพยายามที่ประสบ ความสำเร็จในระดับที่พยายามแล้วเท่านั้น ไม่บังเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมาย ทั้งนี้เพราะขาดความเห็นพ้องจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขพระราชบัญญัติครู และจัดตั้งองค์กรอิสระเพิ่มเติมจากครุสภาและที่สำคัญก็คือไม่มีกฎหมายแม่บทในการขึ้นการยกมาตรฐานวิชาชีพครู ดังนั้น การดำเนินงานในอดีตเกือบ 2 ทศวรรษ ซึ่งยังไม่บังเกิดผล แต่ในครั้งนี้นับว่าเป็นโอกาสทองของการพัฒนาวิชาชีพครู และการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ทั้งนี้เพราะการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูในครั้งนี้เป็นการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 อีกทั้งการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวคือ ในมาตรา 53 ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษามีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้ง การพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหาร การศึกษา ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และ บุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด ในสถานการณ์เช่นนี้ การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เป็นการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ประกอบกับการได้รับแรง สนับสนุนจากทุกฝ่ายซึ่งทำให้มั่นใจได้ว่าวันแห่งการรอคอย ที่จะเห็นการสร้างความแข็งแกร่งให้กับวิชาชีพครู ด้วยการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูโดยองค์กรวิชาชีพครูกำลังเป็นจริงอย่างแน่นอนในเร็ววันนี้ และหวังว่าใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจะส่งผลต่อมาตรฐานวิชาชีพครู การผลิตและการพัฒนาครู เงินเดือน

และค่าตอบแทน ตลอดจนการยกย่องครุที่มีผลงานดีเด่น ตามเส้นทางแห่งความก้าวหน้าของวิชาชีพครุ ผลิตและพัฒนาครุให้เป็นครุเมธี ตามความหวังของวิชาชีพครุ และสังคมไทย

2. พัฒนาการของการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครุของประเทศไทย : รู้เรา บท พิสูจน์ความคิดและพยายามในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครุของประเทศไทย แบ่ง ออกได้เป็น 4 ยุค คือ

2.1 ยุคก่อนมีพระราชบัญญัติครุ พุทธศักราช 2488

เริ่มตั้งแต่ได้มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งกรมศึกษาธิการตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2430 เป็นต้นมา การศึกษาได้ก้าวหน้าขึ้นมา ความจำเป็นในการประสิทธิ์ประสาทความรู้ใหม่ ตลอดจนอบรมครุให้รู้วิชาครุ และวิธีสอนจึงมีมากขึ้น สมัยนั้นมีครุที่ไปเรียนวิชาทางการศึกษาจาก ต่างประเทศไม่กี่คน ได้นำความรู้มาเปิดอบรมครุขึ้นที่ “วิทยาทานสถาน” ในปี 2438 และในปี 2443 ก็ได้มีการตั้งสภาสำหรับอบรมและประชุมครุขึ้นโดยใช้ชื่อ “สภาไทยอาจารย์” เปิดสอนครุทุก วันพระ ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ และได้ทำหนังสือพิมพ์สำหรับครุขึ้นเป็นครั้งแรกชื่อหนังสือพิมพ์ วิทยาสาน ในปี 2445 กรมศึกษาธิการได้ตั้งสถานที่ประชุมอบรมและสอนครุในรูปสมาคมขึ้น ใช้ชื่อว่า “สามัคยาจารย์สโมสรสถาน” และได้เปลี่ยนเป็น “สามัคยาจารย์สมาคม” ในปี 2447 ตั้งอยู่ที่โรงเรียน สอนกุหลาบวิทยาลัย ได้ดำเนินกิจการเพื่อครุอย่างกว้างขวาง เป็นบ่อเกิดแห่งศิลปวิทยาการสำหรับครุ มีการชุมนุมเพื่อปรึกษาหารือเรื่องการศึกษา การจัดอบรม และปาฐกถาพิเศษ รวมทั้งเป็นแหล่ง สังสรรค์สโมสรสำหรับสมาชิก นอกจากนั้นสมาชิกจะได้รับหนังสือพิมพ์ วิทยาสาน เป็นการ ให้เปล่าด้วย

สามัคยาจารย์สมาคมได้รับเกียรติอย่างสูงโดย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่ หัวครั้งยังดำรง พระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมงกุฎราชกุมาร มีพระมหากรุณาธิคุณ ทรงรับสามัคยาจารย์สมาคมอยู่ในพระบรม ราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2448 ตลอดมา นับว่าเป็นสมาคมที่เชิดหน้าชูตาสูงส่ง แห่งหนึ่งใน ประเทศไทยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทุกพระองค์นับแต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัวก็ได้เสด็จพระราชดำเนินมาประทับทอดพระเนตรละครและฟังปาฐกถาพิเศษหลายครั้ง

2.2 ยุครุ่งอรุณของวิชาชีพครุ

การดำเนินงานในรูปสมาคมวิชาชีพครุได้ รุ่งเรืองมาเกือบศตวรรษ แต่ก็ประสบ ความผันผวนเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจเสื่อมโทรมหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพ ครุได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจ เกิดความรู้สึกถึงความไม่ก้าวหน้าในอาชีพ ครุดี ๆ มีความสามารถ จำนวนมากละทิ้งอาชีพครุ หันไปประกอบอาชีพอื่น ดังนั้น จึงได้มีการตรา พระราชบัญญัติครุ พุทธศักราช 2488 ขึ้น สาระสำคัญคือ ให้มีสภาในกระทรวงศึกษาธิการเรียกว่า ครุสภา เป็นนิติ บุคคล ครุทุกคนต้องเป็นสมาชิก ทั้งนี้ให้ครุสภาปฏิบัติหน้าที่แทน สามัคยาจารย์สมาคมใน เรื่องของวิชาชีพ ขณะเดียวกันก็ทำ หน้าที่ให้ความเห็นเรื่องนโยบายการศึกษาและวิชาการศึกษา ทั่วไปแก่กระทรวงศึกษาธิการ ควบคุมจรรยาบรรณและวินัยของครุ รักษาผลประโยชน์ ส่งเสริมฐานะ

ครู และครอบครัวตามสมควร ส่งเสริมความรู้และความสามัคคีของครู และที่สำคัญคือ ทำหน้าที่แทน ก.พ. ในการบริหารงานบุคคลครูในปี 2517 คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาได้ เสนอหลักการและสาระสำคัญเรื่องการปฏิรูปการศึกษา โดยได้ให้ความสำคัญกับบทบาทและฐานะ ของครู เพราะการปฏิรูปการศึกษาจะไม่สำเร็จ ถ้าไม่ปฏิรูปครู ทั้งนี้ได้กำหนดคุณลักษณะ และบทบาทที่พึงประสงค์ ตลอดจนหลักการและวิธีการปฏิรูปครู โดยหลักการที่สำคัญคือ รัฐต้องจัดหลักประกันให้แก่อาชีพครู ให้ครูมีสถานภาพที่ดีพอที่จะรักษาบทบาทที่พึงประสงค์ไว้ ได้ ให้ครูมีความมั่นคงและศรัทธาในอาชีพ พร้อมทั้งจะดำรงเกียรติ มาตรฐาน และอุดม การณ์ แห่งวิชาชีพครูไว้ได้ ดังนั้น ต้องมีการปรับปรุงองค์กรวิชาชีพเพื่อพิทักษ์สิทธิและ ผลประโยชน์ของครู การสร้างจรรยาบรรณครูขึ้นเพื่อควบคุมความประพฤติครู และครู ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2.3 ยุคแห่งความคิดและความพยายาม

การเคลื่อนไหวอย่างเป็นทางการได้เริ่มในปี 2523 ครูสภาได้จัดประชุมสัมมนาเพื่อยก ระดับมาตรฐานวิชาชีพครูขึ้นที่โรงแรมไทยไฮเต็ล โดยได้มีการนำเสนอหลักการและสาระสำคัญของ สถาบันครู แนวทางการออกใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพครูในต่างประเทศ การประชุมระดมความคิด เห็น ร่วมกับการใช้แบบสอบถาม ทั้งนี้ได้เสนอแนวทางใน การยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ให้ครูสภานำไปดำเนินการที่ค่อนข้างชัดเจนเป็นรูปธรรม นับเป็นการจุดประกายความ คิดให้แรง ดำเนินการเตรียมการเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูในช่วงดังกล่าว ครูสภาได้จัด ประชุมสัมมนาเพื่อระดมความคิดจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเมินความเป็นไปได้ ตลอดจนแนวทางในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู มีการศึกษาวิจัยเพื่อเตรียมข้อมูลการแก้ไข พระราชบัญญัติครู พ.ศ.2488 เพื่อให้เอื้อต่อการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และได้ ศึกษาแนวทางการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูในปี พ.ศ. 2533 ครูสภาได้กำหนดเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพครูที่ระบุคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูไว้ 4 ประการ คือ รอบรู้ สอนดี มีคุณธรรมจรรยาบรรณ มุ่งมั่นพัฒนา และได้เผยแพร่ไปยังครูและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ แต่เนื่องจากเกณฑ์ ดังกล่าวเป็นนามธรรม ยากแก่การปฏิบัติและประเมิน จึง ไม่ ก้าวหน้าเท่าที่ควร ในปี พ.ศ. 2537 ครูสภาจึงได้พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูขึ้นใหม่ ที่มี เนื้อหาครอบคลุมเกณฑ์เดิมที่สามารถปฏิบัติและประเมินได้ เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูสภา พ.ศ. 2537 ที่พัฒนาใหม่มี 11 มาตรฐาน ครูสภาได้ประสานการใช้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูนี้กับ สำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการครู และหน่วยงานต้นสังกัดของครูเพื่อให้การปฏิบัติตาม เกณฑ์ และกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศ ให้ใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกระทรวงศึกษา ธิการ ครูสภาได้กำหนดระดับคุณภาพครู เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินผลการปฏิบัติงานและ พัฒนาครู และข้าราชการครู เพื่อให้ครูได้ใช้เป็นแนวทางในการประเมินตนเอง และให้ผู้บริหารประเมิน ครู ระดับคุณภาพของครู (NTQ : National Teacher Qualification) มีสาระครอบคลุมเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครูเป็น 5 ระดับ แต่ละระดับประกอบด้วย ครูปฏิบัติการ ครูชำนาญการ ครูเชี่ยวชาญ ครูผู้เชี่ยวชาญพิเศษ และครูผู้ทรงคุณวุฒิ และได้นำเสนอไปยังสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู คณะกรรมการข้าราชการครูได้มีมติให้นำระดับคุณภาพครูไปใช้ประเมินผลการปฏิบัติงาน

และการพัฒนาข้าราชการครู เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2541 ในฐานะองค์การวิชาชีพครูมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมสอดส่องจรรยาบรรณของครู ตาม พ.ร.บ. ครู พ.ศ. 2488 ครูสภาได้กำหนดระเบียบว่าด้วยจรรยาบรรณฯ และวินัยตามระเบียบและประเพณีของครูขึ้นในปี พ.ศ. 2506 และได้พัฒนามาหลายครั้งจนกระทั่งในปี พ.ศ. 2539 ครูสภาได้พัฒนาจรรยาบรรณครูขึ้นใหม่ และประกาศใช้เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2539 มีทั้งหมด 9 ข้อ

ครูสภาได้ดำเนินการศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบของครูสภาในอนาคต มีการดำเนินการเพื่อแก้ไขปรับปรุง พระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 หลายครั้ง เพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู แต่ก็ยุบสภาเสียก่อน ทำให้ยังไม่แล้วเสร็จ นอกจากนั้นในปี พ.ศ. 2523 ยังได้มีการตั้ง องค์การกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยแยกออกจากอำนาจหน้าที่ของครูสภาตาม พระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 เพื่อดำเนินการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู เรียกว่า สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู

2.4 ยุคทองของวิชาชีพครู

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในมาตรา 81 กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 7 ครู คุรุศาสตร์และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 53 ให้มีองค์การวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารงานของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครูผู้บริหารสถานศึกษา และ ผู้บริหารการศึกษาให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้งของรัฐและเอกชนต้องมี ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนดและการจัดให้มีองค์การวิชาชีพครู ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น คุณสมบัติหลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกและเพิกถอน ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะเห็นได้ว่าได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู โดยได้กำหนดไว้ในกฎหมาย ซึ่งเอื้ออำนวยให้การพัฒนาวิชาชีพครู โดยการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู พัฒนาการของการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูที่เริ่มมาตั้งแต่อดีต ที่มีครูอาชีพเกิดขึ้นในประเทศไทยแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่ครูที่มีมาตั้งแต่ต้นความพยายามในการตั้งสมาคมวิชาชีพเพื่อร่วมกันพัฒนาครูและวิชาชีพครู การตราพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 เพื่อให้มีองค์กรที่ดำเนินการเรื่องวิชาชีพครูอย่างจริงจัง

ความพยายามของ คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาที่ให้ความสำคัญ กับครูโดยกำหนดนโยบายในการปฏิรูปครู แต่ไม่ได้นำไปปฏิบัติจริง ความพยายามของครูสภาในฐานะองค์กรวิชาชีพครูที่ได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูล การจัดประชุมสัมมนาในระดับกรมเพื่อหาข้อมูลร่วมกันในการที่จะพัฒนาวิชาชีพครูในยุคต้นๆ ที่ต้องฝ่าฟันกระแสการคัดค้านของครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่จากความพยายามในการขยายความคิด สร้างความเข้าใจเพื่อให้เกิดความเห็นพ้องต้องกันถึงความจำเป็นในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู จนกระทั่งได้รับการยอมรับ เข้าใจ เห็นพ้องต้องกันมีมากขึ้น ความพยายามในการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้การดำเนินการได้มีขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่า การดำเนินการใกล้ประสบความสำเร็จหลายครั้ง แต่ก็จบลงด้วยการยุบสภาผู้แทนราษฎร โดยปัจจัยทางการเมืองทำให้ต้องกลับไปตั้งต้นใหม่ตลอดมา จนมาถึงยุคทองของวิชาชีพครูที่สถานการณ์เอื้ออำนวยอย่างไม่เคยมีมาก่อน สภาพปัญหาทางเศรษฐกิจสังคมของประเทศที่มั่งคั่งร่ำรวย ความจำเป็นในการปฏิรูปการศึกษา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตลอดจนการยอมรับของครู นักการศึกษา และประชาชน ต่างเห็นความสำคัญ และความ จำเป็นในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูโดยการออก ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

จากบทเรียนที่ผ่านมา มีสภาพปัญหาที่น่าจะตระหนัก และเตรียมการแก้ไขป้องกันไม่ให้เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน ต่อไป และบทเรียนที่น่าจะได้นำมาใช้พัฒนาต่อไป เพื่อให้องค์กรสามารถปฏิบัติงานยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู และออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้สัมฤทธิ์ผล

สภาพที่เป็นปัญหาในอดีต ได้แก่

- (1) กฎหมายไม่เอื้ออำนวยให้สามารถดำเนินการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
- (2) ภารกิจของครูสภาที่ไม่ชัดเจนและมีมากเกินไป
- (3) ภาพลักษณ์ขององค์กร และการไม่ยอมรับขององค์กรวิชาชีพ
- (4) ปัญหาการขาดงบประมาณ
- (5) ภาพรวมการผลิต การใช้ และการพัฒนาครูใน กระทรวงศึกษาธิการไม่เป็นเอกภาพ
- (6) สภาพของครูไทยที่ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ จึงปฏิบัติงานในหน้าที่ทางราชการมากกว่าปฏิบัติวิชาชีพครู

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมานั้น ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาการดำเนินงานของครูสภาก็ตาม แต่การดำเนินงานเรื่องการพัฒนาวิชาชีพครู โดยการออกใบอนุญาตวิชาชีพครู เป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการทั้งระบบ ตั้งแต่การผลิตครู การใช้ครู การพัฒนาครู และสภาพการดำเนินการดังกล่าวมีปัจจัยต่างๆ บุคคล องค์กรหลายกลุ่มหลายฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งนักการเมือง ครู นักวิชาการ ประชาชน ฯลฯ การแสวงหาความเห็นพ้องต้องกันของบุคคลหลายกลุ่มหลายฝ่ายนี้ ในอดีตเป็นเรื่องยากลำบากอย่างยิ่ง แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันเกิดความเห็นพ้องต้องกันทุกฝ่ายที่จำเป็นต้องสร้างความแข็งแกร่งให้กับวิชาชีพครู โดยการ

ออก ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ซึ่งเป็นกรดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

3. การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูในต่างประเทศ : รู้เขา เรียนรู้รูปแบบและวิธีการสู่ความสำเร็จ

3.1 ทุกประเทศที่คัดสรร

ซึ่งได้แก่ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย (นิวเซาท์เวลส์) กรรกฎ สหรัฐอเมริกา แคนาดา (ออนตาริโอ) ญี่ปุ่น และฮ่องกง เป็นประเทศที่มีการขึ้นทะเบียนครู หรือการออก ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

3.2 องค์การที่รับผิดชอบในการออก ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู หรือการขึ้นทะเบียนครู

พบว่าในประเทศนิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น และฮ่องกง เป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยในนิวซีแลนด์มี คณะกรรมการทะเบียนครู ในประเทศญี่ปุ่นการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็นหน้าที่ของฝ่ายจัดการศึกษา และสภา การศึกษาแต่ละจังหวัด ในออสเตรเลีย กรณีสหรัฐนิวเซาท์เวลส์ มีสำนักทะเบียนครูเป็นหน่วยงานอิสระตามกฎหมาย ส่วนหลักเกณฑ์และวิธีการขึ้นทะเบียนครูจะแตกต่างกันในแต่ละรัฐ ในสก๊อตแลนด์ สภาครูแห่งสก๊อตแลนด์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการขึ้นทะเบียนครู ในแคนาดา(ออนตาริโอ) มีวิทยาลัยครุศาสตร์แห่งออนตาริโอเป็นผู้รับผิดชอบการขึ้นทะเบียนครู ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกา การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ควบคุมวิชาชีพ

3.3 สภาครู

พบว่าสก๊อตแลนด์เป็นประเทศที่มีการจัดตั้ง สภาครูใน ค.ศ. 1966 มีกรรมการบริหารสภาครู 49 คน เป็นครูประจำการ 30 คน และตัวแทนจากมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษา 19 คน โดยมีการเลือกตั้งทุก 4 ปี ฮ่องกงกำลังเสนอจัดตั้งสภาครูซึ่งกรรมการประกอบด้วยกรรมการ 30-50 คน สำหรับนิวซีแลนด์กำลังเสนอขอจัดตั้งองค์การวิชาชีพครูเช่นกัน ส่วนใน ออนตาริโอนั้นมี วิทยาลัยครุศาสตร์แห่งออนตริโอจัดตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ.1996 โดยกรรมการบริหาร 31 คน ในญี่ปุ่นมีการจัดตั้งสภาการฝึกหัดครูขึ้น ประเทศที่ไม่มีสภาครูได้แก่ประเทศออสเตรเลีย แคนาดา (ออนตาริโอ) และประเทศสหรัฐอเมริกา

3.4 วัตถุประสงค์ของสภาครู

สภาครูของสก๊อตแลนด์ได้กำหนดวัตถุประสงค์ ของสภาครูเพื่อต้องการให้ครูมีอำนาจ ในการควบคุมกิจกรรมของ ตนเอง ส่วนสภาการฝึกหัดครูในญี่ปุ่นก็มุ่งให้สภาควบคุมและกำหนดมาตรฐานครู ในแคนาดา(ออนตาริโอ) ที่มีวิทยาลัยครุศาสตร์แห่งออนตาริโอ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- (1) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานความรู้ความสามารถของครู
- (2) กำหนดมาตรฐานผู้สำเร็จการศึกษา

(3) ติดตามการเรียนการสอนการอบรมครู

(4) พัฒนาการเตรียมครูต้นแบบสำหรับผู้จบ

การศึกษานอกจังหวัดออนตาริโอ

หรือนอกแคนาดา

สำหรับสภาครูฮ่องกงที่กำลังเสนอจัดตั้งขึ้นได้ศึกษาจากประสบการณ์ของสภาครูสกอตแลนด์ และวิทยาลัยครุศาสตร์แห่งออนตาริโอ ผนวกกับบริบทของได้กำหนดวัตถุประสงค์ของสภาครูไว้ 4 ประการ คือ

(1) ขึ้นทะเบียนครู

(2) บังคับใช้จรรยาบรรณ

(3) กำหนดแผนการเรียนฝึกหัดครู

(4) ประกันการพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่อง

3.5 คุณสมบัติของครูที่มีสิทธิสมัครขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

(1) คุณวุฒิระดับปริญญาตรีขึ้นไป และผ่านการอบรมเป็นครู หรือประกาศนียบัตรครู หรือได้รับปริญญาตรีทางการศึกษาลักษณะ 4 ปี (นิวซีแลนด์ออสเตรเลีย นิวเซาท์เวลส์) สกอตแลนด์ สหรัฐอเมริกา แคนาดา (ออนตาริโอ) ญี่ปุ่น ฮ่องกง

(2) ผ่านการทดลองสอนเป็นครู 2 ปี (นิวซีแลนด์) ส่วนในสหรัฐอเมริกาครูที่สมัครขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจะต้องได้รับการรับรองความสามารถโดยสถาบันผลิตครู และผ่านการทดลองสอน 14 สัปดาห์ และศึกษาเพิ่มเติมตามปริมาณที่กำหนดของแต่ละรัฐ

(3) ในนิวซีแลนด์ กรณีครูก่อนประถมศึกษาไม่ จำเป็นต้องจบปริญญาตรีก็ได้ แต่ต้องพัฒนาตนเองจนถึง

ระดับปริญญาตรี หลังจากเป็นครูไม่เกิน 3 ปี ในกรณีครูมัธยมต้องได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิตในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง

(4) ในออสเตรเลีย ครูหรือลูกจ้างประจำของโรงเรียนจะได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูโดยอัตโนมัติ ครูโรงเรียนเอกชนก็สามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้แต่ต้องผ่านการตรวจประวัติอาชญากรรม

(5) ในญี่ปุ่น ถ้าครูมัธยมปลายเกรด 1 จะต้องจบระดับปริญญาโท

3.6 ประเภทของครูที่ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

(1) ครูชั่วคราว (นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา)

(2) ครูต้องขอยื่นยันการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู (นิวซีแลนด์)

(3) ครูถูกจำกัดการสอน (นิวซีแลนด์)

(4) ครูถาวรหรือตลอดเวลาที่ประกอบวิชาชีพ (นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา)

(5) ครูตลอดชีวิต (สหรัฐอเมริกา)

(6) ครูจำกัดระยะเวลาสอน(สหรัฐอเมริกา)

(7) ครูต้องต่ออายุ (สหรัฐอเมริกา)

3.7 ประเภทของใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

- (1) แบบชั่วคราว (นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย ; นิวเซาท์เวลล์ สก็อตแลนด์ สหรัฐอเมริกา แคนาดา;ออนตาริโอ ญี่ปุ่น และฮ่องกง)
- (2) แบบถาวร (นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย ; นิวเซาท์เวลล์ สก็อตแลนด์ สหรัฐอเมริกา แคนาดา;ออนตาริโอ ญี่ปุ่น และฮ่องกง)
- (3) แบบที่ต้องขอยื่นยันการมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู (นิวซีแลนด์)
- (4) แบบจำกัดการสอนหรือวงจำกัด (นิวซีแลนด์ แคนาดา;ออนตาริโอ)
- (5) แบบวิชาชีพ (สหรัฐอเมริกา)
- (6) แบบเฉพาะกาล (สหรัฐอเมริกา)

3.8 การสรรหาครู และการทำสัญญา

(1) การจัดการศึกษาในนิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกา เป็นแบบกระจายอำนาจ การสรรหาครูและการทำสัญญาจึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานท้องถิ่นในแต่ละรัฐ ซึ่งจะมีกฎหมายหรือข้อกำหนดตามความต้องการของท้องถิ่น ในนิวซีแลนด์เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน (Board of Trustees) กำหนดสัญญาที่มี 3 ประเภท คือ จ้างเป็นรายปี จ้างตามโครงการ และจ้างถาวร

(2) สำหรับญี่ปุ่นและฮ่องกง มีการจัดการศึกษาแบบศูนย์รวมอำนาจ การสรรหาครูเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยในญี่ปุ่นฝ่ายจัดการศึกษา (Prefectures) จัดจ้างครูตามใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

3.9 การพัฒนาครู

(1) เปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ เป็นการพัฒนาตามจิตสำนึกของความเป็นครูโดยสร้างแรงจูงใจด้วยการเพิ่มค่าตอบแทน และประกาศเกียรติคุณยกย่องครูดีเด่น เช่น ในรัฐฟลอริดาจัดค่าตอบแทนให้ครูที่ได้รับประกาศนียบัตรรับรองความสามารถจาก สภาแห่งชาติ ว่าด้วยมาตรฐานการสอน (NBPTS) โดยได้รับ ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้นอีกเดือนละ 3,500 เหรียญสหรัฐ (133,840 บาท)* เป็นต้น

(2) เปลี่ยนการอบรมประจำการ เป็น การศึกษาประจำการ (ออสเตรเลีย นิวเซาท์เวลล์) ฮ่องกง เป็นการส่งเสริมให้ครูประจำการศึกษาเพิ่มเติมตามหลักสูตรโดยเฉพาะในระดับบัณฑิตศึกษาขณะทำการสอนไปด้วย โดยเฉพาะในฮ่องกงส่งเสริมให้ครูจบประกาศนียบัตรบัณฑิตของครู สำหรับผู้ได้รับปริญญาตรีทาง Bachelor of Arts (B.A.) หรือ Bachelor of Sciences (B.Sc.) จะได้รับเงินเดือนเพิ่มเติมเดือนละ 5,000 เหรียญฮ่องกง (240,000 บาท)* เป็นต้น

(3) ดำเนินการพัฒนาตามที่ครูและโรงเรียนตกลงกันได้ โดยเฉพาะในช่วงทดลองการปฏิบัติงานครู 2 ปี (นิวซีแลนด์ ฮ่องกง)

(4) รัฐทำสัญญาจ้างกับหน่วยงานมาเป็น คู่สัญญาตามแผนที่รัฐต้องการพัฒนาครู (นิวซีแลนด์)

* 1 เหรียญสหรัฐ : 38.24 / 1 เหรียญฮ่องกง : 4.8

(5) ระหว่างทำการสอน ต้องเข้าอบรม สม่่าเสมอหรือศึกษาเพิ่มเติม รัฐบาลกลาง และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสนับสนุนค่าใช้จ่าย (ญี่ปุ่น)

4. เส้นทางสู่ความสำเร็จในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู : ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

4.1 กลุ่มเป้าหมายในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู มี 2 กลุ่ม คือ

(1) ครูประจำการ

ในปีการศึกษา 2539 มีครูอาจารย์รวม 632,285 คน ร้อยละ 86.97 เป็นข้าราชการครู ร้อยละ 79.89 เป็นข้าราชการครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการร้อยละ 56.19 เป็น ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อจำแนกครูตามคุณวุฒิ พบว่าครูร้อยละ 82.42 มีวุฒิมระดับปริญญาตรีขึ้นไป เมื่อจำแนกตามประเภทโรงเรียน พบว่าครูโรงเรียนรัฐบาลร้อยละ 85.73 ครูโรงเรียนเอกชน ร้อยละ 60.30 มีวุฒิตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป โดยสรุปครูอาจารย์ประจำการที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 111,150 คน เป็นครูอาจารย์ในโรงเรียนรัฐบาล 78,455 คน และโรงเรียนเอกชน จำนวน 32,705 คน

(2) ครูก่อนประจำการ

ในปีการศึกษา 2537 มีนักศึกษาครูที่สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าจำนวน 2,161 คน และระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 19,950 คน (ส่วนระดับสูงกว่าปริญญาตรีซึ่งมีส่วนใหญ่มิงานประจำอยู่แล้วมี จำนวน 2,246 คน)

ถ้ากำหนดคุณวุฒิขั้นต่ำของครูมืออาชีพที่สมควรได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู จะต้องเป็นครูที่มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเสริมให้ครูอาจารย์ประจำการจำนวน 111,150 คนให้ได้ศึกษาในระดับปริญญาตรีโดยด่วน และควรมีนโยบายยุติการผลิตครูมีคุณวุฒิมระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า อีกทั้งควรส่งเสริมให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพพระดับสูงที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาอื่นมาแล้วจึงมาเรียนวิชาครูในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการศึกษาหรือระดับบัณฑิตศึกษาทางการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมให้สถาบันผลิตครู ผลิตครูระดับปริญญาตรีหลักสูตร 5 ปี

4.2 วิสัยทัศน์ในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ครูมืออาชีพเป็นครูที่รักและพร้อมที่จะเรียนรู้ และส่งเสริมนักเรียนให้เป็นผู้รักในการเรียนรู้ ครูมืออาชีพ เป็นครูมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพ การศึกษา อันส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน และการยกมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง และเพื่อครูจะได้พัฒนา ประเมิน ปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและ ผู้อื่น เพื่อพัฒนาคุณภาพของตนและและสังคมส่วนรวม อีกทั้งครูจะได้บริหารกิจการแห่งวิชาชีพโดยครู เพื่อนครูและผู้เกี่ยวข้อง วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ก้าวหน้าเหมาะสมกับบุคคลที่ดีมีสติปัญญาสูง

ครูจะต้องมีคุณวุฒิมระดับปริญญาตรีขึ้นไป โดยเฉพาะครูสอนระดับมัธยมศึกษา น่าจะต้องมีคุณวุฒิมระดับบัณฑิตศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ควรแสวงหาความเห็นพ้องในวิสัยทัศน์นี้จากสถาบันผลิตครู องค์กรวิชาชีพครู ครู และประชาชนโดยทั่วไป

4.3 หลักการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

- (1) มีเป้าหมายเพื่อคุณภาพนักเรียนเป็นหลัก
- (2) ทุกคนได้รับประโยชน์ไม่น้อยกว่าเดิม
- (3) การมีส่วนร่วมในการประเมิน
- (4) การกระจายอำนาจการประเมินสู่เขตพื้นที่ หรือจังหวัด และสถานศึกษา
- (5) โปร่งใส เปิดโอกาสและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

4.4 ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมี 3 ประเภท

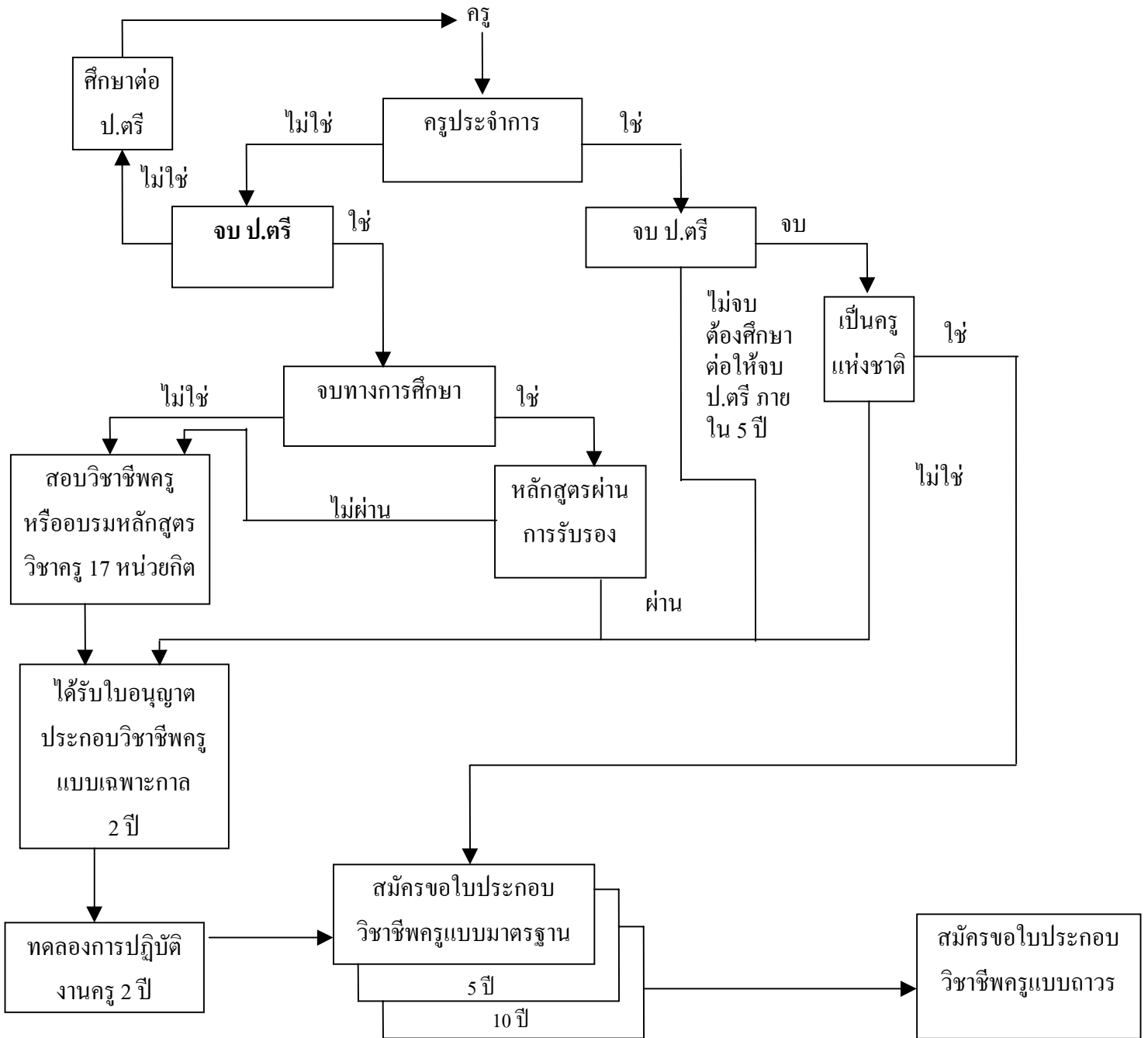
คือ ใบอนุญาตเฉพาะกาลมีอายุ 2 ปี ใบอนุญาตมาตรฐานมีอายุ 5 ปี และต่ออายุได้ 10 ปี และใบอนุญาต แบบถาวร

4.5 คุณสมบัติผู้มีสิทธิขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และผ่านการทดลองสอนอย่างน้อย 2 ปี สำหรับครูประจำการที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ก็อาจกำหนดให้พัฒนาตนเองเพื่อให้มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ภายใน 5 ปี

สำหรับขั้นตอนในการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู แสดงดังแผนผังที่ 1

แผนผังที่ 1

4.6 ให้จัดตั้งสภาครูเป็นองค์การอิสระในกำกับของกระทรวง

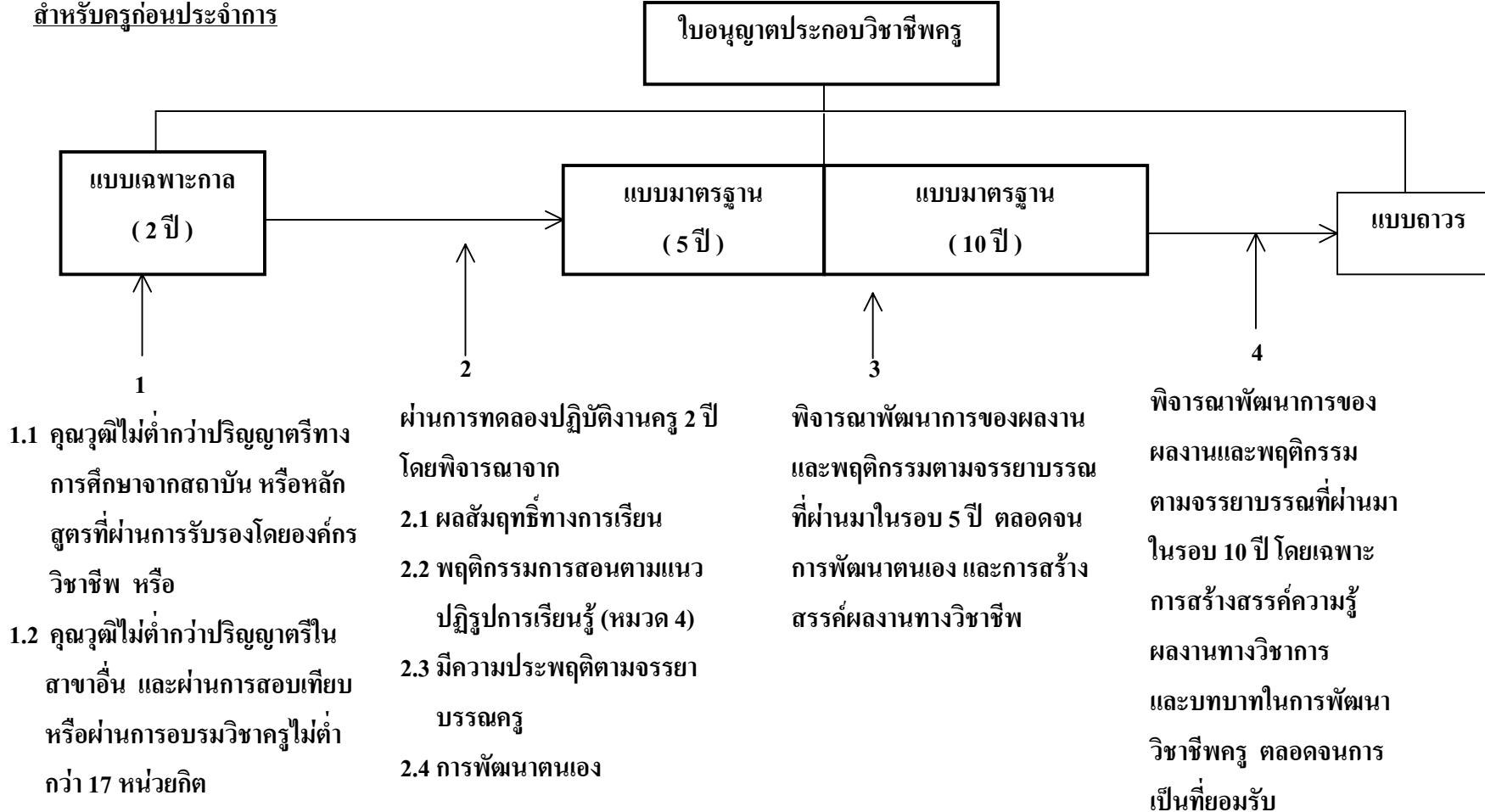
ทำหน้าที่ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยอาจจัดตั้งขึ้นเป็นราชวิทยาลัยครูศาสตร์ให้มีอำนาจหน้าที่ตาม มาตรา 53 หรือปรับปรุงครูสภาให้เป็นครูสภาแห่งชาติ ให้ทำหน้าที่เฉพาะในเรื่องนี้ องค์การมหาชนนี้มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบ-วิชาชีพครู กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ พิทักษ์สิทธิและคุ้มครองครู และดำเนินการพัฒนาวิชาชีพครู

4.7 หน้าที่ครู

คือ การบ่มเพาะพัฒนาผู้เรียนเท่าที่ ความสามารถของครูจะทำได้ ดังนั้น ในการประเมินครูต้องประเมินให้ตรงกับหน้าที่ ดังนั้น สมควรประเมินเพื่อรับรองคุณภาพครูจากผลการเรียนของผู้เรียน เพิ่มสะสมงานครู และเพิ่มสะสมการสอน พฤติกรรมการสอนและการทำงาน ความประพฤติและจรรยาบรรณครู และบทบาทการพัฒนาวิชาชีพครู ในการประเมินคุณภาพครูเพื่อต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยกำหนดใบอนุญาตแบบเฉพาะกาล (2 ปี) แบบมาตรฐาน (5 ปี 10 ปี) และแบบถาวร ในการพิจารณาการต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจะต้องพิจารณาตามระดับคุณภาพครู ทั้งนี้ ครูที่จะได้รับการต่ออายุใบอนุญาตจะต้องแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสอนและการปฏิบัติหน้าที่ของครูมืออาชีพเพิ่มขึ้นจากเดิมตามระดับคุณภาพครูด้วย

4.8 ให้ครูประจำการที่มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทั้งภาครัฐและเอกชน ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเฉพาะกาล 2 ปี ทั้งนี้ อาจขอรับการประเมินเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพแบบมาตรฐานเลยก็ได้ ให้ครูที่ผ่านการประเมินได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมาตรฐาน ได้รับค่าวิชาและเข้าสู่ระดับเงินเดือนใหม่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ส่วนผู้ที่ไม่ผ่านการประเมินให้ผู้บริหารจัดระบบการพัฒนาร่วมกับสถาบันผลิตครูและสภาครู แต่ถ้าพัฒนาแล้วยังไม่สามารถมีมาตรฐานตามที่กำหนดในใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ก็ให้ครูได้รับเงินเดือนและผลประโยชน์ตามระบบราชการ หรือระบบเดิมต่อไป สำหรับเกณฑ์ประเมินผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูในแต่ละประเภท และการต่อใบอนุญาต แสดงในแผนผังที่ 2

สำหรับครูก่อนประจำการ

สำหรับครูประจำการ

ให้ครูประจำการที่มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแบบเฉพาะกาล 2 ปี ในกรณีที่ครูประจำการมีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ให้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแบบเฉพาะกาล 2 ปี แต่ต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีภายใน 5 ปี สำหรับครูประจำการที่มีคุณวุฒิ และคุณสมบัติพิเศษ เช่น ครูแห่งชาติ เป็นต้น ก็สามารถขอรับการประเมิน เพื่อขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแบบมาตรฐานได้โดยไม่ต้องขอใบประกอบวิชาชีพแบบเฉพาะกาล

แผนภูมิที่ 2 คุณสมบัติและเกณฑ์พิจารณาออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

4.9 ให้คณะกรรมการโรงเรียนมีบทบาทในการพิจารณาผลงานและจรรยาบรรณ ของครูประจำการและครูทดลองปฏิบัติงาน โดยพิจารณาจากพฤติกรรมและเพิ่มสะสมงานครู

4.10 ในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจะต้องพิจารณาโดยองค์รวม

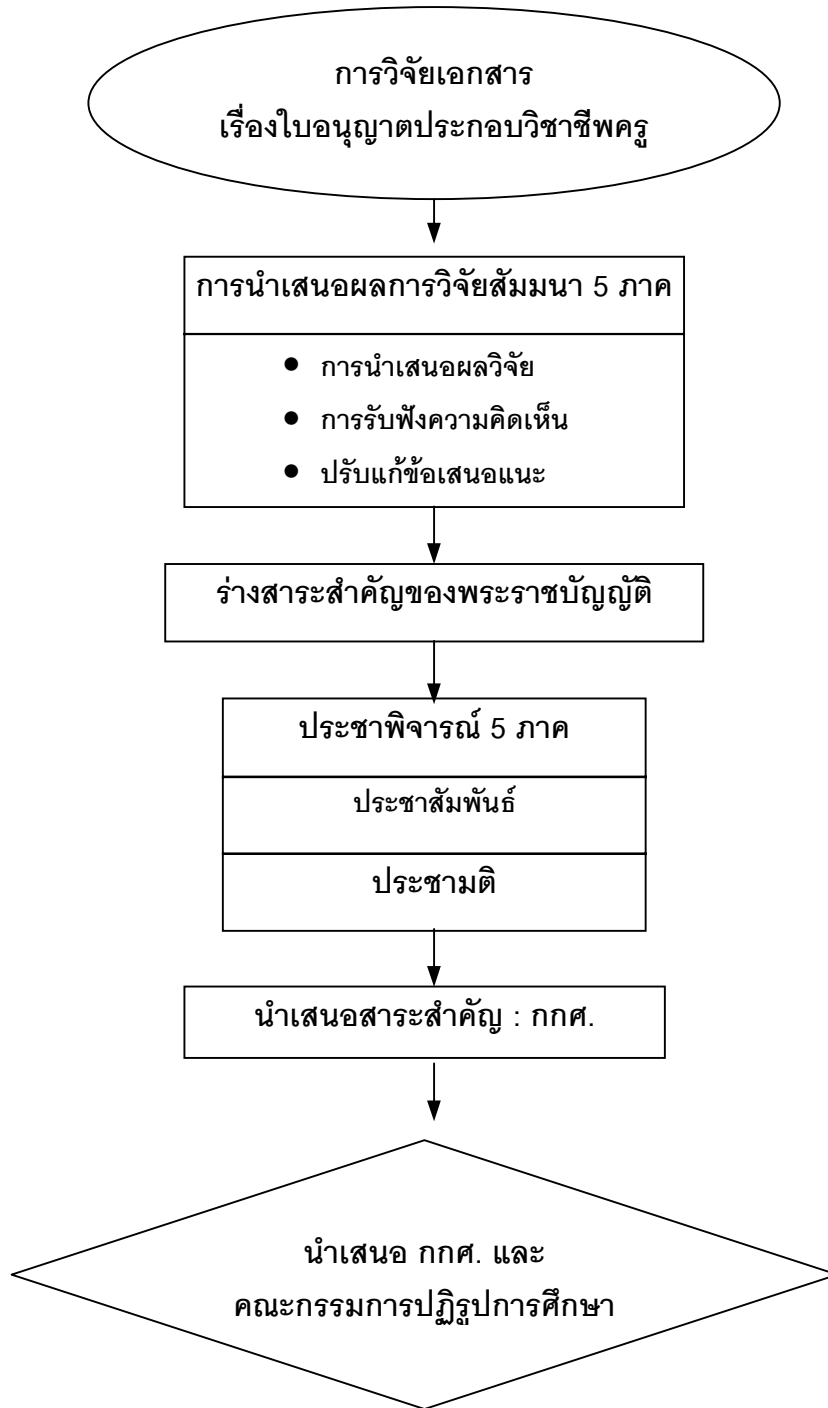
กล่าวคือ ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูกับการผลิตครู ภาระงาน และค่าตอบแทน และการพัฒนาครู

4.11 ให้มีคณะกรรมการศึกษากฎหมายและปรับปรุงกฎหมาย

โดยเฉพาะพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 และพระราชบัญญัติข้าราชการครู พ.ศ.2523 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

4.12 ควรมีการเผยแพร่แนวคิด หลักการ และ วิธีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู อย่างกว้างขวาง แล้วจึงดำเนินการจัดทำประชาพิจารณ์และประชาคมติ ก่อนที่ จะสรุปสาระสำคัญเป็นข้อเสนอสุดท้าย เพื่อดำเนินการร่าง พระราชบัญญัติครูฉบับใหม่ต่อไป ดังแสดงในแผนผังที่ 3

แผนผังที่ 3

บทที่ 1 บทนำ

จริงหรือไม่ การปฏิรูปครุและบุคลากรทางการศึกษา รวมไปถึงการยกระดับมาตรฐานครุเป็นเงื่อนไขสำคัญ ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ การศึกษาเป็นพลังสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และครุเป็นตัวจักรสำคัญ ที่ช่วยให้ระบบการศึกษาทำงานเป็นระบบ นำไปสู่การพัฒนาชาติอย่างยั่งยืน

1.1 วิสัยทัศน์แห่งวิชาชีพอครุ

“...งานด้านการศึกษาเป็นงานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาติ เพราะความเจริญ และความเสื่อมของชาติ นั้น ขึ้นอยู่กับการศึกษาของชาติเป็นสำคัญ

“...การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ยอมทำได้สะดวก ราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว...”

พระบรมราชาวาทของ

พระบาทสมเด็จเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

22 กรกฎาคม 2520

การศึกษาเป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน และการจัดการศึกษาให้บังเกิดผลดีมีคุณภาพเพียงพอที่จะ ผลักดันให้เกิดการพัฒนาประเทศในทิศทางที่พึงประสงค์ได้นั้น ต้องอาศัยครุเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา เพราะปัจจัยสำคัญยิ่งที่เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จทางการศึกษา คือ “ครุ” ครุเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนในทุกๆ ด้าน(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ส่งผลต่อความสำเร็จทั้งในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การศึกษา วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ สิ่งแวดล้อม วิชาชีพอครุจึงควรเป็นวิชาชีพของคนเก่งคนดีในสังคม และผู้ประกอบการวิชาชีพนี้นควรเป็นต้นแบบทางคุณธรรม จริยธรรม การประพฤติปฏิบัติตน การดำรงชีวิต และสามารถชี้นำสังคมไปในทางที่เหมาะสม

พระบาทสมเด็จเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยในวิชาชีพอครุเป็นอย่างมาก ทรงตระหนักว่าครุเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ จากพระราชดำรัสและ พระบรมราชาวาทที่พระบาท สมเด็จเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานในวโรกาสสำคัญและ พระราชพิธีต่างๆ ดังนี้

“ความเป็นครูเป็นของมีค่า ความเป็นครู หมายถึง การมีความรู้ดี ประกอบด้วยหลักวิชา
ที่ถูกต้องแน่นแฟ้นและแจ่มแจ้งแก่ใจ กอบปรทั้งคุณความดีและความเอื้ออารีปรารถนาที่จะถ่ายทอด
เพื่อแผ่ให้ผู้อื่นได้มีความรู้ความเข้าใจที่ดีด้วย...”

พระบรมราชาบาทของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

25 ตุลาคม 2522

“...หน้าที่ครูมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นหน้าที่ปลูกฝังความรู้ความคิดและจิตใจเยาวชน ผู้เป็นครู
จึงจัดได้ว่า เป็นผู้มีความสำคัญมากในการสร้างสรรค์บันดาลอนาคตของชาติบ้านเมือง...”

พระบรมราชาบาทของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

22 ตุลาคม 2513

พระราชชนนัทมนิ (2525) ได้กล่าวถึง “ครู” ไว้ว่า

“การเป็นครูนั้นเป็นงานหนัก เป็นงานที่ต้องเสียสละเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น เป็นงานที่ทำให้ มิใช่เป็น
งานที่ทำเพื่อจะรับผู้ใดสมัครเป็นครูก็แสดงว่าเป็นครูมีจิตใจสูง มีความเสียสละชีวิตเพื่อผู้อื่นโดยแท้
ฉะนั้นอุดมการณ์ของครูอยู่ที่การเสียสละเพื่อศิษย์ สิ่งที่ครูได้รับตอบแทน คือความเป็นปฐนียบุคคลของ
ชาวโลก ความเป็นปฐนียบุคคล เป็นความปรารถนาที่มีอยู่ในหัวใจของครู นับเป็นงานของครูเป็นเองโดย
ธรรมชาติ ไม่มีใครตั้งให้ ไม่มีใครถอดออก ไปได้”

กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร (อ้างถึงใน สุมณ อมรวินวัฒน์ และคณะ, 2541) ทรงกล่าวถึงครูไว้
ว่า ครูต้องเป็นตัวอย่างแก่ศิษย์ และต้องทำตนให้เป็นผู้กว้างขวางในความพินิจพิเคราะห์ (outlook) ยิ่งผู้
ที่เป็นครูใหญ่ยิ่งจำเป็นที่เดียวที่จะทำงานแต่เพียงสอนไปวันหนึ่งๆ เท่านั้นไม่ได้ต้องเป็นพหุสูตร รู้เห็นกิจ
การที่เป็นไปในโลกมากมาย ต้องคบคนทั่วยุไปจะต้องสังเกตกิจการที่เป็นไปรอบๆ ตัวเรา ให้จงมาก จึงจะ
เรียกว่าเป็นคนกว้างขวางได้

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ นักเขียนรางวัลซีไรท์ (The S.E.A Write Award) และนักกลอนที่มีชื่อเสียง
ของไทย ได้กล่าวถึงครูไว้ดังนี้

ใครคือครูคือใครในวันนี้

ใช่อยู่ที่ปริญญาามศาสล

ใช่อยู่ที่เรียกว่าครูอาจารย์

ใช่อยู่นานสอนนานในโรงเรียน

ครูคือผู้ชี้นำทางความคิด

ให้รู้ถูกรู้ผิดคิดอ่านเขียน

ให้รู้ทุกขรู้ยากรู้พากเพียร

ให้รู้เปลี่ยนแปลงสู้สร้างงาน

ครูคือผู้ยกระดับปัญญาคนมนุษย์
ให้สูงสุดกว่าสัตว์เดรัจฉาน
ครูคือผู้สั่งสมอุดมการณ์
มีดวงมานเพื่อมวลชนใช้ตนเอง
ครูจึงเป็นนักสร้างผู้ใหญ่ยิ่ง
สร้างคนจริงสร้างคนกล้าสร้างคนเก่ง
สร้างคนให้ได้เป็นตัวของตัวเอง
ขอมอบเพลงนี้มาบูชาครู

งานครูเป็นงานที่ยาก ครูต้องฝึกตนเองให้มีความชำนาญทั้งในวิชาความรู้และวิธีสอน ครูต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่รักเป็นที่เคารพของทุกคน มีความเมตตากรุณา ซื่อสัตย์สุจริต สุภาพ มีความอดทนและเสียสละ เด็กจะได้เห็นและเข้าใจในคุณค่าของ ความรู้ในความคิดของครู และยึดถือเป็นแบบอย่างมีผลทำให้ภารกิจของครูคือการให้การศึกษามุ่งตามความมุ่งหมาย ดังนั้น ผู้ที่เป็นครูและผู้บริหารการศึกษาทุกคนต้องมั่นคงในอุดมคติ ความจำเป็นที่ต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าสถาบันครูมิได้เสื่อมลงโดยปฏิบัติงาน ปฏิบัติตนให้ ดีที่สุด ให้สมกับเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และความเป็นครูที่แท้จริง สมกับวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพ ชั้นสูงและเป็นศาสตร์แขนงหนึ่ง ดังที่ วิจิตร ศรีสอาน (2514) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของศาสตร์หรือสายวิชาต่างๆ รวมถึงลักษณะสำคัญของวิชาชีพไว้ ดังนี้

องค์ประกอบสำคัญของศาสตร์หรือสายวิชาต่างๆ ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่หนึ่ง ศาสตร์ทุกศาสตร์จะต้องมีศัพท์เฉพาะวิชาของตนเอง (Nomenclature หรือ Terminologies)

องค์ประกอบที่สอง องค์ประกอบของศาสตร์ทุกสาขา เรียกว่า Classificatory System หรือ Taxonomy หมายถึง การแบ่งระบบของศาสตร์ออกเป็นส่วนๆ หนึ่งเนื้อหาที่จำเป็นสำหรับครูที่เราเอามาจากศาสตร์ต่างๆ ประกอบด้วย วิชาการศึกษาทั่วไป (General Education) และวิชาเฉพาะ (Subject Specialty)

องค์ประกอบที่สาม คือ วิธีการค้นคว้า หรือการวิจัย ที่เรียกว่า Mode of Inquiry

วิชาชีพประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง ต้องมีบริการต่อสังคมที่ไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่น เช่น บริการที่วิชาชีพทางการศึกษาจะให้แก่สังคมด้วยการผลิตครูและนักการศึกษาออกไปทำหน้าที่เกี่ยวกับโรงเรียน

ประการที่สอง ต้องมีระยะเวลาที่ให้การศึกษาก่อสมานึกของอาชีพยาวนานพอสมควร อย่างน้อยถึงปริญญาตรีขึ้นไป

ประการที่สาม สมาชิกของวิชาชีพชั้นสูงจะต้องมีเสรีภาพในการประกอบวิชาชีพ ตามลักษณะงานของตน เรียกว่า Professional Autonomy

ประการที่สี่ คือ จรรยาบรรณ (Professional Ethics)

ประการสุดท้าย คือ สมาคมวิชาชีพซึ่งเป็นศูนย์กลางสำหรับยกมาตรฐาน และเผยแพร่วิชาการของวิชาชีพเป็น ศูนย์กลางสำหรับความสัมพันธ์ของผู้ร่วมอาชีพเดียวกัน

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบสำคัญของศาสตร์และลักษณะของวิชาชีพแล้วจะเห็นได้ว่าวิชาชีพครูนับเป็นศาสตร์และเป็นวิชาชีพชั้นสูง ดังที่ ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ ได้กล่าวถึงวิชาชีพครูไว้ว่า วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพระดับสูงแขนงหนึ่งในสังคม เพราะมีหน้าที่ให้บริการประชาชนด้านการเรียนการสอนและไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่น ผู้ที่จะเข้าสู่วิชาชีพครูจะต้องได้รับการศึกษาในวิชานั้นๆ เป็นระยะเวลาพอสมควร อย่างน้อยขั้นต่ำควรจบปริญญาตรี วิชาที่ครูเรียนเป็นวิชาที่มีหลักการและทฤษฎีที่เชื่อถือได้และเกิดจากการวิจัย วิชาชีพครูมีศัพท์เฉพาะที่ครูใช้อยู่เป็นปกติครูต้องมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีสมาคมหรือสถาบันวิชาชีพเป็นองค์กรกลางเพื่อยกมาตรฐานวิชาชีพครู ดังนั้น บุคคลที่จะเข้ามาประกอบวิชาชีพครูควรยึดถือมาตรฐานในการปฏิบัติของวิชาชีพครู โดยมีการเตรียม การสอน ทำความรู้จักกับเด็ก และส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และที่สำคัญครูต้องมีมาตรฐานด้านคุณธรรมและจริยธรรม

จากคำกล่าวเกี่ยวกับครูข้างต้น จะเห็นได้ว่าวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่สำคัญและมีบทบาทอย่างยิ่งในการพัฒนาชาติ โดยในอดีต ครูคือคนในสังคมที่มีความรู้ ความฉลาด และมีประสบการณ์ มากที่สุด เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ใน ด้านต่างๆ จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งของสังคม เป็นแบบอย่างของคนทั่วไปในด้านจริยวัตร และคุณธรรม วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติเป็นที่ยกย่องนับถือของคนทั่วไปในสังคม แต่ในระยะต่อมาความต้องการครูเพิ่มขึ้นจำนวนมาก การผลิตครูที่ทำอยู่ในระบบเดิมที่ค่อนข้างเน้นเรื่องคุณภาพจึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้ การผลิตครูโดยเน้นปริมาณจึงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในทางตรงกันข้ามประชากรนักเรียนได้ลดลง อัตราที่จะบรรจุครูใหม่ก็ลดลงตามไปด้วยทำให้ครูที่ผลิตออกมาหางานทำไม่ได้ มีครูว่างงานเป็นจำนวนมากทำให้ครูไทยในยุคปัจจุบันตกต่ำค่อนข้างมาก เกิดสภาพวิกฤตในวิชาชีพครู แต่อย่างไรก็ตามบทบาทและความสำคัญของครูมิได้ลดลงตามวิกฤตที่เกิดขึ้นแต่อย่างใด สังคมไทยยังคงให้ความสำคัญและฝากความหวัง ไว้กับครูในฐานะที่มีบทบาทสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการ พัฒนาคุณภาพชีวิต และเมื่อพิจารณา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้เน้นในเรื่องการพัฒนาคนโดยมีปรัชญาพื้นฐานมาจากความคิดที่ว่า คนเป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรมทุกชนิด ถ้าคนมีคุณภาพดีก็จะส่งผลให้ระบบอื่นๆ ดีตามไปด้วย การสร้างคนให้ได้ตามนี้ ผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดคือครู ครูจึงเป็นบุคคลที่ถูกให้ความสำคัญเป็นพิเศษในแผนนี้ ในฐานะเป็นผู้นำในการพัฒนาคนและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541)

1.2 วิชาชีพรู : วิชาชีพรูที่ไร้ซึ่งทายาท

“..ครูไทยในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่กล่าวได้ว่าตกต่ำค่อนข้างมาก..”

(รุ่ง แก้วแดง, 2540)

“..ครูเริ่มไม่มีความสุขกับการเป็นครู แต่หันไปดิ้นรนแสวงหาสุขกับกระแสวัตถุนิยมที่ไหลท่วมสังคมของเรา ครูกลายเป็นนักสะสมความสุขทางวัตถุจนเป็นหนี้เป็นสินกันถ้วนหน้า ครูหลายๆ คนอยากหนีจนก็ผลอไปทำทุจริตหรือหลอกลำโพงเงินไม่เป็นอันสอน ภาพลักษณ์ของครูก็ดูยิ่งเสื่อมลงไปอีก..”

(ความจริงของแผ่นดิน, 2541)

“คนที่เป็นครูในระบบการศึกษาของมาเลเซียเขามีรายได้สูงสุดติดอันดับ 1 ใน 10 ของประเทศชาติ แต่คนที่เป็นครูในบ้านเรา ถามว่าติดอันดับที่เท่าไรของผู้ยากไร้ ...ระบบการศึกษาไทย ซึ่งไม่เพียงกตขี่ครอบงำภูมิปัญญาของเยาวชน หากยังตอบแทน ครูบาอาจารย์ด้วยรายได้ที่ไม่ต่างไปจากคนหาเช้ากินค่ำ ถามว่าใครจะเป็นผู้แก้ไข...”

(เสกสรร ประเสริฐกุล, 2539)

“..ปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหาวิกฤตขณะนี้ คือ สถานภาพอาชีพครูตกต่ำอย่างที่สุดเด็กจบมัธยมปลายเก่งๆ อยู่ในระดับหวักะทิของประเทศ จะเลือกสอบเข้ามหาวิทยาลัยในแขนงวิชาอื่นๆ ที่มีเงิน มีเกียรติ และมีหน้าตา ซึ่งสถานภาพของครูในสังคมไทย ปัจจุบันยากนักที่จะให้ความหวังในสิ่งเหล่านี้กับเด็กรุ่นใหม่..”

(ความฝันของแผ่นดิน, 2539)

ถามว่า ถ้าคนเก่ง ๆ ในสังคมไทยคิดจะเป็นครูกัน น้อยลง เราจะหวังความเก่งกาจของครูรุ่นใหม่ในฐานะ “ผู้เบิกทางแห่งปัญญา” ให้เด็ก ๆ ลูกหลานไทยได้อย่างไรกัน ???

แว่วเสียงสะท้อนที่กระซิบดังๆ เพียงส่วนหนึ่งตรงนี้ เชื่อว่าตรงกับใจใครอีกหลายต่อหลายคน ที่พอจะมองเห็นสภาพหรือภาวะวิกฤตของครูไทย และอยากเห็นครูไทยถูกเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น มีปัจจัยหลายตัวด้วยกันที่ส่งผลต่อการผันผวนหรือ เปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ ซึ่งได้แก่ สภาพสังคมที่ดูเหมือนจะยิ่งผูกกับเรื่องเงินๆ ทองๆ และความหรรษา การแสวงหา และความได้มาซึ่งความมั่นคงทางวัตถุ จนกลายเป็นสัญลักษณ์แต่ประการเดียวในความสำเร็จของคนรุ่นใหม่ วันนีประเทศไทยคงเจริญอกงามแล้ว แต่ถ้าเราได้มองอย่างกว้างและลึกภายใต้สังคมจิตใจของคนนั้น ก็ดูจะสวนทางกับความเจริญของวัตถุนบนสภาพเศรษฐกิจที่ ลุ่มๆ ดอนๆ เป็นต้น ในยุคข้อมูลข่าวสารความก้าวหน้าทางด้าน วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศแ่งบวกและลบ การคิดและ เลือกรรสิ่งใหม่ดีที่พร้อมมาผสมผสานเข้ากับสิ่งเก่าของ วัฒนธรรมไทยได้อย่างลงตัวนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีคนคุณภาพคอยกั้นกรอง “ครู” เห็นสิ่งที่ถูกมองว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญ ของความสำเร็จในการศึกษาโดยรวมที่จะเป็นผู้พัฒนากระบวนการ เรียนรู้คัดคนคุณภาพเหล่านั้น ดังคำกล่าวที่ว่า “good education

requires teachers.” แต่เมื่อมองถึงระบบครูประเทศไทยในปัจจุบัน จึงทำให้ไม่มั่นใจได้ว่าครูไทยวันนี้จะรับภาระหน้าที่อันสำคัญนี้ได้ดี เพราะที่ผ่านมามทุกฝ่ายก็รู้ว่าครูมีปัญหา แต่ยังไม่ได้รับการแก้ไข จนกล่าวได้ว่า “ครูของเรา” ตอนนี้อยู่ในภาวะวิกฤติ แต่อย่างไรก็ตามประเทศกำลังพัฒนาหรือที่พัฒนาแล้วก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน ซึ่งก็สามารถแก้ไขให้บรรลุผลสำเร็จได้ หลักการหนึ่งคือต้องรู้จักดูก่อนปัญหาของตัวเองเสียก่อน และปัญหาต่าง ๆ ก็สรุปรวมได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การไม่ได้คนเก่งและดีมาเรียนครู พบว่า ในปี 2539 ผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยเลือกคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์เป็นอันดับสุดท้ายถึง ร้อยละ 35 เป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มาจะเป็นครูไม่ได้ตั้งใจจริงในการเป็นครูทำให้สังคมกล่าวขำว่า “ใครๆ ก็เป็นครูได้” อีกทั้งจะเลือกไปประกอบอาชีพอื่นๆ หากว่าสามารถประกอบอาชีพอื่นได้ก็เลือกที่จะไม่เป็นครู ทั้งนี้ก็มาจากเหตุหลายปัจจัย อาทิ ค่านิยมแรงจูงใจของเศรษฐกิจยุคใหม่ ความก้าวหน้าต่ออาชีพ ระบบและเกณฑ์การสรรหานักศึกษาครู เป็นต้น สอดคล้องกับรายงานการวิจัยประสิทธิภาพการใช้ครู พบว่ามีครูเพียงร้อยละ 49-63 เท่านั้น ที่พร้อมจะสนับสนุนบุตรหลานให้ประกอบอาชีพครู

ประเด็นที่ 2 กระบวนการเรียนการสอนในสถาบันฝึกหัดครู ที่มุ่งเน้นเนื้อหาวิชามากกว่าที่จะส่งเสริม พัฒนา บุคลิกภาพ สร้างนักศึกษาครูที่มีคุณภาพ ทั้ง สภาพแวดล้อมในสถาบันฝึกหัดครูที่ไม่เอื้อให้เกิด การเรียนรู้ กระบวนการฝึกอบรมหรือประสบการณ์ วิชาชีพอให้กับนักศึกษาครูยังขาดการประสาน สัมพันธ์กับแกนนำนักวิชาการท้องถิ่นและชุมชน ทำให้บัณฑิตครูไม่สามารถเรียนรู้และพัฒนา วิชาชีพอครูให้เหมาะสมกลมกลืน ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ครูและสังคมได้เท่าที่ควร คณะอาจารย์ครุศาสตร์ไม่นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ ในการจัดการเรียนการสอน ขาดความเป็นครูต้นแบบ ขาดการยอมรับซึ่งกันและกัน ขาดการ ร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอน สร้างองค์ความรู้ใหม่และความเป็นเอกภาพของหลักสูตร (ดิเรก พรสีมา, 2541)

ประเด็นที่ 3 ขาดระบบการพัฒนาครูประจำการที่มีประสิทธิภาพ ในทางปฏิบัติพบว่าครูยังคงทำการสอนแบบเดิมอาจเป็นเพราะขาดระบบ การตรวจสอบคุณภาพหรือเกณฑ์ที่แน่นอน ตลอดจนกลไกในการส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาทางด้านวิชาการและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ขาดระบบเครือข่ายที่เอื้อต่อการประสานงานประสานความคิด และจากการสำรวจทัศนคติต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบัน เมื่อเดือนสิงหาคม 2540 โดยความร่วมมือของสวนดุสิตโพลกับสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ พบว่าครูได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้เพียงร้อยละ 47 เท่านั้น ยิ่งซ้ำร้ายกว่านั้น เมื่อผล รายงานการวิจัยออกมาว่าในส่วนของการพัฒนาครู โรงเรียนมักจะใช้วิธีการ คัดเลือกครูในการเข้าร่วมสัมมนา โดยจะให้การสนับสนุนด้านข้อมูลการศึกษาให้เท่านั้น ส่วนด้าน การประเมินผลการปฏิบัติงานยังไม่สอดคล้องกับ หลักการบริหารงานบุคลากรครู ไม่มีส่วนร่วมในการ กำหนดเกณฑ์ การประเมิน และเห็นว่าผลการประเมินใช้หลักที่ว่า

เป็นคนของใครมากกว่าหลักผลของงาน (ประสิทธิภาพการใช้ครู : การวิเคราะห์เชิงปริมาณระดับมหภาค, 2539) ปัญหาภาพรวมใหญ่ คือการเรียนการสอนที่ **ย่ำเท้าอยู่กับที่** เวลาที่ผ่านไปเราก็หวังให้น้ำใหม่เข้ามาเปลี่ยนน้ำเสีย แต่น้ำใหม่มันน้อย เข้ามาก็กลายเป็นน้ำเสียหมด เพราะฉะนั้นการหันมาบำบัดน้ำเสีย เพื่อที่จะให้น้ำทั้งหมดกลายเป็นน้ำดีที่รดต้นไม้แล้วก็เจริญงอกงามได้ดี จึงน่าจะเป็นสิ่งที่ควรทำและสนับสนุนส่งเสริม

ประเด็นที่ 4 **ภาระงานของครู** คุรุภาระงานแบบครบวงจร นอกจากภาระการสอนที่มีมากพออยู่แล้ว ซึ่งทางคณะผู้วิจัยได้สรุป ในส่วนที่เกี่ยวกับภาระงานของครูว่า เป็นประเด็นที่ถูกนำมาพูดถึงค่อนข้างมากแทบทุกกรณี ในฐานะวิจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการทำงานของครู หลายโรงเรียนประสบปัญหาครูไม่พอ อันเป็นปัญหา“เชิงปริมาณ” ทำให้ครูบางคนต้องสอนสัปดาห์ละ 25-30 คาบ ในขณะที่หลายโรงเรียนประสบปัญหา“เชิงคุณภาพ” ในแง่วุฒิความรู้ของครูกับวิชาที่สอน โดยเฉพาะในสายวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ที่มีครูที่เรียนมาโดยตรงหรือมีแต่ไม่พอ และหลายโรงเรียนก็เผชิญปัญหา “เชิงบริหาร” งานแฝงหรืองานนอกเหล่านี้หลายกรณีกลายเป็นงานที่เข้ามาเอาเวลาของครูไปไม่น้อย อันเป็นการแย่งคนดี ๆ อาจารย์ดี ๆ ของเด็กไป ดังนั้นกลยุทธ์ในการจัดการภาระงานของครูภายใต้ข้อปัญหาต่างๆ เหล่านี้จึงเป็นจุดที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการทำงานของครู

ประเด็นที่ 5 **ค่าตอบแทน** ภายใต้สภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันที่กลายเป็นสังคมบริโภคนิยมหรือวัตถุนิยม ระบบการให้ค่าตอบแทนแก่ครูแบบเดิมไม่สามารถจูงใจให้คนเก่งดีมาเรียนครูได้ เมื่อเปรียบเทียบรายได้จากครูในโรงเรียนของรัฐที่จบปริญญาตรี เริ่มต้นที่ 6,300 บาท บัณฑิตสาขาวิศวกรรมได้รับเงินเดือนตั้งต้น 12,000-20,000 บาท สาขาคอมพิวเตอร์ 11,000-18,000 บาท แม้แต่สาขาบริหารจัดการตามธนาคาร โรงแรมและบริษัทเอกชนก็ได้รับเงินตั้งต้น 8,000-10,000 บาทเป็นอย่างน้อย (ครูแห่งชาติ, 2541) เสียงที่สะท้อนว่า **อาชีพครูไม่ต่างอะไรกับผู้ที่หาเช้ากินค่ำ** ครูในฐานะผู้ก่อนนี้ก่อนใหญ่ ก็ไม่อาจปฏิเสธได้และจาก สถิติปัญหาหนี้สินครูที่มีจำนวนครูเป็นหนี้ทั้งหมด 507,607 คน เป็นวงเงินทั้งสิ้นประมาณ 81,162 ล้านบาท (สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์, 2541) ทำให้พอรู้ได้ว่ามีครูอีกหลายคนที่ต้องเป็นเหยื่อของสภาพเศรษฐกิจขณะนี้ การหาอาชีพเสริมหรือลาไปพิเศษ จึงเข้ามามีบทบาทครูกับธุรกิจขายตรงนายหน้า ค่าที่ดินหรือแม้แต่การขายประกัน ซึ่งก็ยังเป็นข้อ ถกเถียงกันอยู่โดยมองว่าไม่เป็นความประพฤติเยี่ยงครู ปัจจุบันไม่แปลกใจเลยว่า “เมื่อก่อนเราเคยเห็นครูหอบหนังสือเล่มหนา แต่มาวันนี้ครูจะหันมาหอบสินค้าขายตรง”

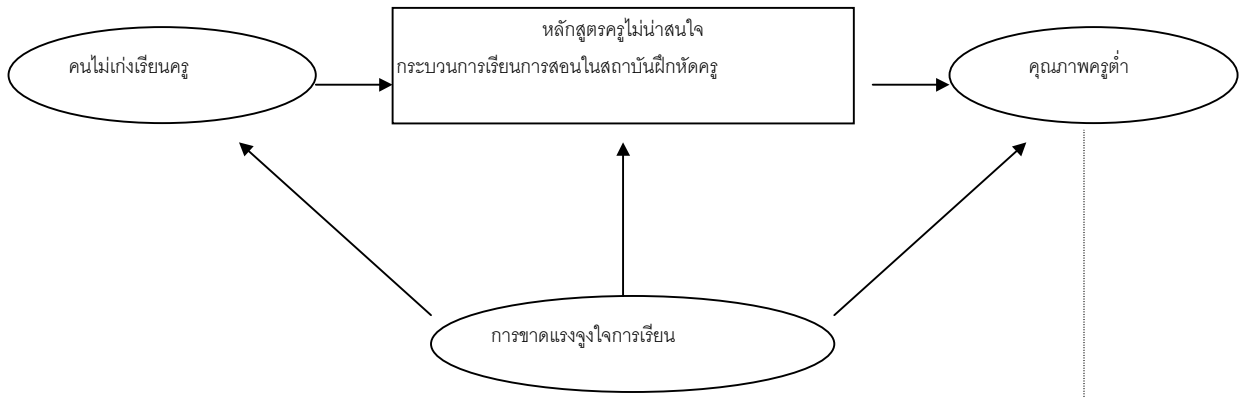
ประเด็นที่ 6 **ครูขาดแรงจูงใจในการทำงาน** จากการสำรวจของดุสิตโพลพบว่าประมาณร้อยละ 20 ของครูในการสำรวจไม่ต้องการที่จะเป็นครู เมื่อพิจารณาถึงความพึงพอใจในการทำงานภายใต้ความหมายของ Gliner ที่ว่าผลของทัศนคติต่างๆ ของบุคคลที่มีต่อองค์ประกอบ

ของงานมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะงาน สภาพแวดล้อมในการทำงานนั้นมากกับความพึงพอใจ อันได้แก่ ความรู้สึกว่ามีโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน จากรายงานการวิจัยประสิทธิภาพการใช้ครูของ สกศ.พบว่าครูมีความพึงพอใจต่ำมากในเรื่องโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน และเงินเดือนเมื่อเทียบกับเพื่อนรุ่นที่มีวุฒิเดียวกัน ครูทุกสังกัดมีความเห็นพ้องต้องกันว่ามีความก้าวหน้าน้อยกว่าเพื่อนร่วมรุ่นเดียวกัน ในเรื่องเงินเดือนรายได้ และการเลื่อนตำแหน่ง นอกจากนี้งานวิจัยประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 : ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา พบว่าคุณภาพชีวิตในการทำงานครูนั้น มีประเด็นบ่งชี้การด้อยคุณภาพชีวิตในการทำงาน ได้แก่ เงินเดือนไม่พอ การขาดโอกาสที่ก้าวหน้า การไม่ได้การยอมรับจากสังคมและความปลอดภัยในชีวิต กรณีพื้นที่เสี่ยงภัยและทุรกันดาร จากผลการประเมินดังกล่าวทำให้เห็นว่า สถานภาพของวิชาชีพครูกำลังเสื่อมถอยลงไปทุกที **ครูที่มีชีวิตอยู่เพื่อวันนี้ เพราะไม่รู้พรุ่งนี้อาจจะเป็น ยังไงต่อไป**

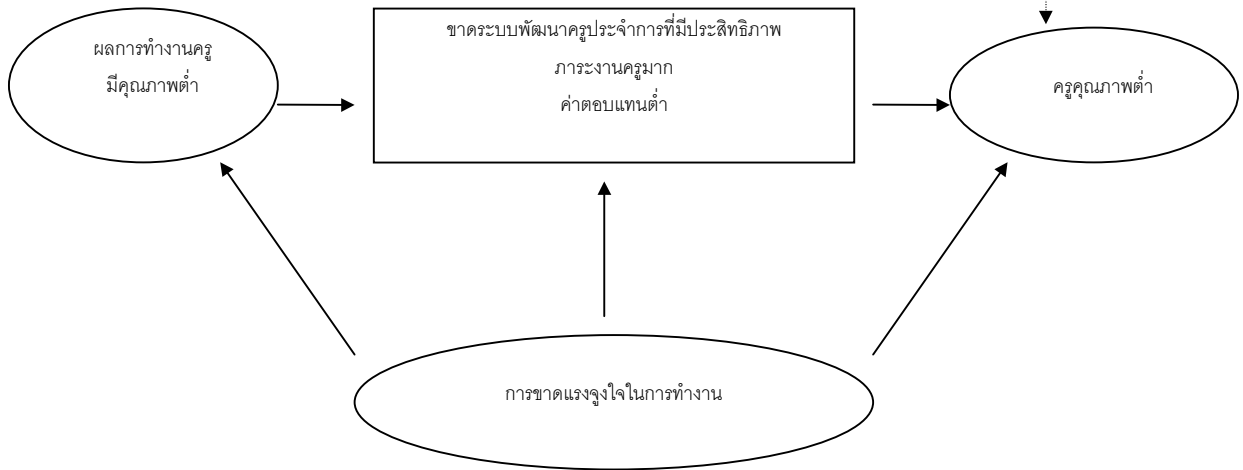
ปัญหาที่เกิดขึ้นกับวงการครูวิเคราะห์ไปแล้ว ก็เป็นปัญหาทั้งระบบไม่ว่าจะเป็นระบบการผลิตครู การใช้ครู กระทั่งระดับมาตรฐานวิชาชีพ สภาวะวิกฤตดังกล่าวนี้ได้เกิดขึ้นและสะสมกันมาเป็นเวลานาน พอกพูนขึ้นมาเรื่อยๆ กระทบต่อๆ กันไปเป็นลูกโซ่ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเสริมที่สำคัญ คือ โครงสร้างในแนวคิดที่มีผู้มีอำนาจเหนือกว่ามากมายกดโรงเรียนและครูให้มีความสำคัญน้อย แรงเสริมต่อการเรียนรู้น้อย อันเป็นแรงดึงให้ครูออกไปสู่กระแสแห่งอำนาจ ครูไม่ได้ดีเพราะความเป็นครู แต่ได้ดีเพราะได้ตำแหน่งผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ ซึ่งความเป็นครูที่แท้นั้นก็ไม่เหลืออีกต่อไป (ประเวศ วะสี, 2540)

แก่นของปัญหามาจากการเป็นระบบที่ไม่เรียนรู้และปรับตัวไม่ได้ ซึ่งเชื่อว่ามีครูและผู้บริหารการศึกษาหลายคนเป็นคนดี แต่ในเมื่อระบบทั้งระบบเป็นระบบเช่นนี้ความดีของท่านเหล่านั้นก็ไม่ให้ผลที่ยั่งยืน ที่จริงอาชีพอะไรๆ ก็มีปัญหานั้นสามารถปรับแต่งแก้ไขกันไปได้อย่างเรื่อยๆ ซึ่งก็ไม่เกินวิสัยของมนุษย์แต่ **อาชีพ “ครู” อาชีพของผู้ก้ำอนาคตแผ่นดิน** ถ้าถูกกละเลยปล่อยไปตามประสา แก้ไขอย่างไรเห็นอาจไม่ทันต่อการรักษาชาติไทยไว้ และคงเหลือเพียงหายใจเฮือกสุดท้ายกับคำว่า “สายเสียแล้ว”

ระบบการผลิตครู

ระบบการทำงานครู

การเปรียบเทียบสภาพครู

ประเด็น	ครูในฝัน	ครูในความเป็นจริง
ประเด็นที่ 1	1. วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่ได้รับการยกย่องและมีเกียรติในสังคม	1. วิชาชีพครูเริ่มตกต่ำเนื่องจาก ไม่ได้ได้รับการยกย่อง และการไม่ได้คนเก่งและดีมาเรียนครู
ประเด็นที่ 2	2. ครูเป็นปูชนียบุคคลที่ถึงพร้อมทั้งความรู้ความสามารถในการสอนและลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการเป็นครูใหม่	2. กระบวนการสอนในสถาบันการผลิตครู ขาดการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและท้องถิ่นเท่าที่ควร
ประเด็นที่ 3	3. มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและตอบสนองต่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	3. การพัฒนาตนเองน้อยลง ไม่ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ
ประเด็นที่ 4	4. ครูมีเวลาเต็มที่ในการเตรียมการเรียนการสอน และดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง	4. ภาระงานที่ครูต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากการสอน
ประเด็นที่ 5	5. มีระบบค่าตอบแทนและสวัสดิการครูที่เหมาะสมสอดคล้องกับภาระงาน ความเชี่ยวชาญเฉพาะและการสร้างขวัญและกำลังใจ	5. ระบบค่าตอบแทนและสวัสดิการไม่สมฐานะทางสังคมหรือสอดคล้องกับภาระงาน
ประเด็นที่ 6	6. ครูได้รับการยกย่องและให้รางวัล และได้รับมอบหมายให้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูต่อไป	6. ขาดแรงจูงใจในการทำงาน เนื่องจากมองว่าไม่สามารถก้าวหน้าไปได้
ประเด็นที่ 7	7. ครูทุกคนมีใบประกอบวิชาชีพครู	7. ครูยังไม่มีใบประกอบวิชาชีพ

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับครู ดังนี้

เกณฑ์การรับข้าราชการที่เรียกได้ว่า เป็นธรรมเนียมประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติกันมาแต่ในอดีตนั้น ทำให้ข้าราชการ ส่วนใหญ่มั่นใจว่าไม่มีผู้ใด ที่สามารถผลักดันออกจากระบบราชการได้ จนกว่าจะเกษียณอายุราชการ 60 ปี หลังจากที่เขาเหล่านั้นผ่านเกณฑ์การทดลองงานเพียง 6 เดือนเท่านั้น ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของแรงเฉื่อยที่เกิดขึ้นกับระบบราชการของไทย ในทางปฏิบัติแรงที่สามารถช่วยลดแรงเฉื่อยเหล่านั้นได้ คือการออก ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพื่อให้ข้าราชการครูต้องพยายามเตรียม ปรับเปลี่ยนตนเองให้มีความสามารถตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งจะต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอทั้งในด้านความรู้ ความคิด ความทันสมัยต่างๆ พฤติกรรมและจิตสำนึกนี้จะเข้ามาแทนที่ความรู้สึกละเลยและจิตสำนึกเดิมคือเพียงแค่เป็นปุชณียบุคคลของสังคมต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนซึ่งบางครั้งจิตสำนึกของแต่ละคนจะแตกต่างกันซึ่งหามาตรฐานได้ยาก ต่อแต่นี้ไปความคิดเหล่านี้ต้องเปลี่ยนไปในทางที่ดีอย่างแน่นอน

หากจะกล่าวให้ชัดอีกครั้ง ในเรื่องจำนวนครู วุฒิการศึกษา ภาระหน้าที่ และหนี้สินครูซึ่งเป็นตัวเลขที่น่าสนใจมาก กล่าวคือในปีการศึกษา 2539 มีครูประมาณ 630,000 คน เป็นครูในโรงเรียนของรัฐบาล ร้อยละ 87 ครูโรงเรียนรัฐบาล ร้อยละ 14 ในขณะที่ครูโรงเรียนเอกชนมีถึงร้อยละ 40 ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ดูตารางที่ 1,2) ในด้านภาระหน้าที่ครู พบว่าค่าเฉลี่ยของครูนั้นจำนวนชั่วโมงที่สอนของครู โดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 17-21 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และจำนวนชั่วโมงที่ไม่ใช่ชั่วโมงการสอน โดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 7-11 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และพบว่าครูทำงานอื่นที่หลากหลายกล่าวคือ ครูร้อยละ 68-92 รับผิดชอบเรื่องโภชนาการ ครูร้อยละ 17-61 เป็นที่ปรึกษาชมรม ครูร้อยละ 26-40 ให้คำปรึกษาและบริการ ผู้ปกครอง ร้อยละ 21-38 ศึกษาค้นคว้าวิทยากรใหม่ๆ เป็นต้น (ดูตารางที่ 3) ในด้านหนี้สินครู พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้เงินรายได้ ซื้สินค้าเงินผ่อน ร้อยละ 30.60 คิดเป็นหนี้ 190,000 ล้านบาทแต่เพียงร้อยละ 5.4 ของรายได้ที่นำมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาตัวครูเอง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของครู-อาจารย์ จำแนกตามสังกัด รัฐและเอกชน ปีการศึกษา 2539

สังกัด	จำนวน	ร้อยละ
รวมทั้งหมด	632,285	100.00
รัฐ	549,901	86.97
กระทรวงศึกษาธิการ	505,198	79.89
สปช.	355,298	56.19
กรมสามัญศึกษา	119,542	18.91
กรมศิลปากร	1,059	0.17
กรมอาชีวศึกษา	17,587	2.78
กรมพลศึกษา	637	0.10
สถาบันราชภัฏ	6,751	1.07
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	4,324	0.68
กระทรวงมหาดไทย	26,070	4.13
สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร	13,007	2.06
สำนักบริหารการศึกษากลาง	13,063	2.07
ทบวงมหาวิทยาลัย	18,633	2.95
มหาวิทยาลัยจำกัดรับ	17,119	2.71
มหาวิทยาลัยไม่จำกัดรับ	1,359	0.22
มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	155	0.02
เอกชน	82,384	13.03
กระทรวงศึกษาธิการ	76,267	12.06
สช. -สามัญศึกษา	61,826	9.78
-อาชีวศึกษา	14,441	2.28
ทบวงมหาวิทยาลัย	6,117	0.97
มหาวิทยาลัยเอกชน	6,117	0.97

แหล่งที่มา :

1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2539
2. กรมสามัญศึกษา สถิติการศึกษานับถ้อยกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2539
3. กรมศิลปากร สถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2539
4. กรมพลศึกษา สถิติการศึกษา สถานศึกษา สังกัดกรมพลศึกษา ปีการศึกษา 2539

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของครู-อาจารย์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา สังกัดรัฐและเอกชน
ปีการศึกษา 2539

ระดับการศึกษาสังกัด	รวมทั้งหมด	อนุปริญญา และต่ำกว่า	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
รวมทั้งหมด	632,285	111,150	481,976	33,055	6,104
	(100.00)	(17.58)	(76.23)	(5.23)	(0.96)
รัฐ	549,901	78,445	437,091	28,824	5,541
	(100.00)	(14.27)	(79.49)	(5.24)	(1.01)
กระทรวงศึกษาธิการ	505,198	75,242	411,795	17,685	476
	(100.00)	(14.89)	(81.51)	(3.50)	(0.10)
กระทรวงมหาดไทย	26,070	3,017	22,623	430	-
	(100.00)	(11.57)	(86.78)	(1.65)	-
ทบวงมหาวิทยาลัย	18,633	186	2,673	10,709	5,065
	(100.00)	(1.00)	(14.35)	(57.47)	(27.18)
เอกชน	82,384	32,705	44,885	4,231	563
	(100.00)	(39.70)	(54.48)	(5.14)	(0.68)
กระทรวงศึกษาธิการ	76,267	32,705	41,864	1,491	207
	(100.00)	(42.88)	(54.89)	(1.96)	(0.27)
ทบวงมหาวิทยาลัย	6,117	-	3,021	2,740	356
	(100.00)	-	(49.39)	(44.79)	(5.82)

แหล่งที่มา :

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รายงานผลการพัฒนาการศึกษาปีงบประมาณ 2539
2. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2539
3. กรมสามัญศึกษา สถิติการศึกษานับยกกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2539
4. กรมศิลปากร สถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2539
5. กรมพลศึกษา สถิติการศึกษา สถานศึกษา สังกัดกรมพลศึกษา ปีการศึกษา 2539

ภาระงานในหน้าที่ครู

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2531) ทรงบรรยายเรื่องการศึกษากับการพัฒนาประเทศ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2531 โดยได้มุ่งเน้นการศึกษาในจุดที่เป็นพฤติกรรมของครูที่มีต่อศิษย์ เพราะครูเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะมีบทบาทในการพัฒนา ประเทศและครูที่ดีควรมีลักษณะตามคัมภีร์ทางพุทธศาสนาใน เรื่องพระเจ้ามิลินทร์กับพระนาคเสน ถึงแม้จะเป็นครูที่เป็นพระภิกษุ แต่เมื่อนำมาปรับใช้กับครูธรรมดาก็สามารถแสดงลักษณะครูที่ดีได้ 25 ประการ ดังนี้

1. ให้ความเอาใจใส่จัดความรู้พิทักษ์แก่ศิษย์อยู่เป็นนิตย์
2. รู้ถึงความรักดี หรือไม่รักดีของศิษย์
3. ฟังรู้ว่าศิษย์เป็นคนประมาทหรือไม่ประมาท คือ รู้ว่าถ้าดีก็ยกย่อง ถ้าไม่ดีก็ตักเตือน
4. รู้ว่าโอกาสเป็นเพื่อนของศิษย์ คือรู้ว่าควรให้ศิษย์นอนตรงไหนไม่ปลุกมารับใช้กลางดึก
5. รู้ว่าเจ็บไข้
6. ดูว่าศิษย์รับประทานอาหารหรือยัง
7. ฟังรู้วิเศษคือรู้ในเรื่องส่วนตัวของศิษย์ว่ามีปัญหาอะไรหรือรู้ความสามารถพิเศษของเด็กเป็นอย่างไร จะได้ส่งเสริม
8. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
9. ฟังปลอบให้อุ่นใจอย่าวิตกไปเลยประโยชน์ของเจ้ากำลังเดินขึ้นอยู่ เป็นการให้กำลังใจว่าจะก้าวหน้า และก็สัญญาว่าจะช่วยเหลือ
10. ฟังรู้ว่าศิษย์เที่ยวอยู่กับใคร
11. ฟังรู้ความเที่ยวอยู่ในบ้าน หมายความว่า รู้ว่าศิษย์ คบหาสมาคมกับใคร
12. ฟังรู้ความเที่ยวไปในวิหาร อันนี้หมายความว่า อยู่ในโรงเรียนนักเรียนชอบคบอยู่กับเพื่อนคนไหน
13. ไม่ฟังทำเจรจากับศิษย์พร่ำเพรื่อ คือ ครูต้องรู้จักวางตัวไม่หัวร่อต่อกระซิก หรือ เล่นกับเด็กมากเกินไป
14. เห็นโทษการทำผิดและฟังอดไว้ หมายถึง เห็นศิษย์ทำผิดแล้วไม่ประจาน แต่ตักเตือนให้ ถูกต้อง
15. ฟังทำอะไรๆ โดยเอื้อเฟื้อ หมายถึง การช่วยเหลือ
16. ฟังเป็นผู้ทำอะไรๆ โดยไม่ให้ขาด หมายถึง การแบ่งปัน
17. ฟังเป็นผู้กระทำอะไรไม่ซ่อนเร้น อันนี้น่าจะหมายถึง สั่งสอนทุกอย่างที่ควรสอน ไม่ใช่ว่าจะเก็บเอาไว้ประเภทกลัว ลูกศิษย์จะรู้ทันตน
18. ฟังเป็นผู้กระทำอะไรๆ ให้หมดไม่มีเหลือ หมายถึง ใช้วิชาการชี้ให้เห็นทุกอย่าง

19. พึ่งตั้งจิตว่าเป็นชนก ตนจักยังเขาให้เกิดในศิลปะ ทั้งหลาย หมายถึง ครูนี้เท่ากับเป็นพ่อแม่ของศิษย์ในทางวิชาการ ก็ยอมปลุกฝังให้ศิษย์มีความรู้

20. พึ่งตั้งจิตคิดหาความเจริญว่าไหนศิษย์ผู้นั้นจึงจะไม่เสื่อมเสีย เป็นเรื่องของการทำจิตให้เป็นสมาธิ เพื่อเมื่อแม่เมตตาให้ศิษย์ คือ ให้พรเขาขอให้เจริญ พยายามหาทางให้ศิษย์มีความเจริญ

21. กระทำให้ศิษย์แข็งแรงด้วยกำลังทางการศึกษา

22. ตั้งเมตตาจิต

23. ไม่พึ่งละทิ้งในเวลาที่มีอันตราย

24. ไม่พึ่งประมาทในกิจที่ต้องทำ หมายถึง หน้าที่ของครูโดยทั่วไปคือการเรียนการสอน

25. เมื่อศิษย์พลาดพลั้งพึงปลอบใจโดยทางที่ถูก คือ ไม่ซ้ำเติม

นอกจากนี้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2531) ได้ทรงบรรยายเพิ่มเติมถึงหน้าที่ครูตามที่ได้เขียนไว้ในสังคาลกสูตรว่า ครูมีหน้าที่ แนะนำดี ให้เรียนดี บอกศิลป์ให้สิ้นเชิงไม่ปิดบังอำพราง ยกย่องให้ปรากฏในเพื่อนฝูง ทำความป้องกันในทิศทั้งหลาย หมายถึง ดูว่าจะอะไรจะเป็นโทษก็ป้องกันหรือว่าศิษย์จะไปในทางทิศไหนก็ไม่ให้อดอยาก คือ ครูจะฝากฝัง ส่วนศิษย์ก็ให้ลูกยืนต้อนรับเข้าไปรับใช้เชื้อฟัง ดูแลประดับประดาครูหรือเรียนศิลปวิทยาด้วยความเคารพ

สาโรช บัวศรี(2515) ได้กำหนดสมรรถภาพในการเป็นครูไว้ให้นักเรียนฝึกหัดครูยึดเป็นแนวทางปฏิบัติห้าประการ ซึ่งแต่ละประการนักเรียนฝึกหัดครูต้องการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี คือ สอนและอบรม แนะนำและปกครอง ทำกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน มีสัมพันธภาพอันดีกับชุมชน และสามารถเป็นครูชั้นอาชีพได้

สำหรับการศึกษาหน้าที่ของครูในต่างประเทศนั้น เป็นหนึ่งในหัวข้อสำคัญที่นักการศึกษาให้ความสนใจเป็นอย่างมากเช่นกัน แอนเดอร์สัน (Anderson, 1989) รายงานว่าในช่วง 25 ปีสุดท้ายของศตวรรษ การศึกษาส่วนใหญ่อธิบายว่าครูดีเป็นอย่างไรนั้นมุ่งไปที่พฤติกรรมของครู (Teacher behavior) และสิ่งที่ครูปฏิบัติ (Teacher practice) โดยครูที่ดีต้องมีความแจ่มชัดในเรื่องของ เป้าหมายที่ดี (Delineate goal) หรือผลลัพธ์ที่สนใจ (Intended outcomes) ครูต้องมีความสามารถในการคัดเลือกและพัฒนา หลักสูตรให้เชื่อมโยงกับเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่สนใจ ครูต้องมีความสามารถถ่ายทอดได้ถูกต้อง พฤติกรรมของครูเป็นสิ่งที่เห็นได้จากสิ่งที่ครูทำ โดยสิ่งที่ครูทำในห้องเรียน อาทิ การอธิบาย การตั้งคำถาม การชี้แนะ การให้คำแนะนำ การยกย่อง ความพยายามในการถ่ายทอดสิ่งที่หลักสูตรต้องการให้แก่ นักเรียน โดยใช้วิธีการเชื่อมโยงอย่างมีเหตุผล และง่ายต่อการสร้างผลลัพธ์ที่มีคุณค่าแก่ผู้เรียน การศึกษาลักษณะของครูที่ดีควรให้ความสนใจกับการกระทำของครูทั้งในและนอกห้องเรียน การประเมินครูควรอยู่บนพื้นฐานในสิ่งที่ครูทำมากกว่าสิ่งที่ครูเป็น แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสังเกตว่าครูทำอะไรบ้าง คือเครื่องมือที่ใช้สังเกตในการประเมินครูนั้นยังใช้ไม่ได้ตามวัตถุประสงค์ จำนวนครั้งในการสังเกต พฤติกรรมและการปฏิบัติของครูในห้องเรียนมีน้อยเกินกว่าที่จะได้ ข้อมูลที่มีความเที่ยง

สคริเวน (Scriven, 1991) ได้เขียนรายการที่แสดงถึงหน้าที่ครูซึ่งได้มาจากการรวบรวมประสบการณ์ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีรายละเอียดครอบคลุมหน้าที่และภารกิจหลายๆ ด้าน ในฐานะการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูนอกเหนือไปจากภาระงานสอนแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งหน้าที่ครู

ต่อไปนี้อาจ จะทำเพียงถือว่าเป็นความสามารถขั้นต่ำที่คุณต้องทำ แต่ในบางรายการเป็นสิ่งที่ดีหากคุณสามารถปฏิบัติได้ ได้แก่

1) คุณควรมีความรู้ในเนื้อหาวิชา เป็นความสามารถของคุณที่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาเฉพาะที่ตนเองรับผิดชอบในการสอน พิจารณาได้จากการศึกษาของคุณในสาขาวิชานั้นๆ โดยเป็นการศึกษาในระบบหรือการที่คุณเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมในภายหลังก็ได้ นอกจากนี้คุณควรมีความรู้ในวิชาอื่นๆ ที่อยู่ในหลักสูตรด้วย เพื่อช่วยให้คุณทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) คุณควรมีทักษะการสอน ซึ่งประกอบด้วยทักษะที่สำคัญ หลายประการที่เกี่ยวกับการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการจัดการกระบวนการเรียนการสอน การควบคุมชั้นเรียนและนักเรียน การกระตุ้นให้นักเรียนมีความพยายามในการศึกษา เพื่อเสาะหาความก้าวหน้าอยู่เสมอ และการจัดการในกรณีที่มีเหตุการณ์ฉุกเฉินร้ายแรงเกิดขึ้น ในส่วนของครูเองก็ต้องเพิ่มทักษะการสร้างและพัฒนาวิชาโดยมีการวางแผนรายวิชา การคัดเลือก และการสร้างสรรค์วัสดุอุปกรณ์และใช้แหล่งทรัพยากรที่มีประโยชน์จากท้องถิ่น การใช้สื่อ และผู้เชี่ยวชาญให้เป็นประโยชน์ต่อการสอนในวิชาของตน อีกทั้งต้องมีทักษะในการประเมินในเรื่องวิชาการสอน วัสดุอุปกรณ์ หลักสูตรที่คุณรับผิดชอบ

3) คุณควรมีทักษะการประเมิน ที่สำคัญคือ ความรู้เกี่ยวกับการประเมินนักเรียน การสร้างและบริหารการสอน การให้เกรด การจัดลำดับ การให้คะแนน ทั้งในรายละเอียดของกระบวนการและการแสดงผลการประเมินได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนแนวปฏิบัติในการรายงานผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ความรู้เกี่ยวกับการรายงานผลสัมฤทธิ์ต่อนักเรียน ผู้บริหาร และผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

4) คุณต้องเป็นผู้ที่แสดงตนได้ว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะของผู้ที่มีความเป็นวิชาชีพครู ได้แก่ ความมีจริยธรรมในวิชาชีพ ความมีทัศนคติที่ดีในวิชาชีพมีความรู้ในหน้าที่ของคุณมีความสามารถในการพัฒนาวิชาชีพ และการให้บริการในวิชาชีพแก่เพื่อนครูหรือ ผู้ร่วมงานหรือผู้ที่เริ่มปฏิบัติงาน คุณควรมีการวิจัยการสอนที่ตนเองทำอยู่รู้จักสภาพหรือบริบทของโรงเรียนและชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

5) คุณควรมีหน้าที่ในการให้บริการอื่นๆ แก่โรงเรียน อาทิเช่น การเข้าร่วมเป็นกรรมการหรือการแสดงความเห็นต่อ กิจกรรมหรือนโยบายของโรงเรียนหรือช่วยในกิจกรรมของนักเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสและความเหมาะสม

รายละเอียดต่างๆ เหล่านี้ช่วยให้คุณ และคนอื่นๆ ได้รู้จักสิทธิ และหน้าที่ในการปฏิบัติงานของคุณได้ดียิ่งขึ้น และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นครู หรือใช้พิจารณาอนุมัติความเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพครูได้อีกด้วย

หน้าที่ ความรับผิดชอบ และลักษณะงานที่ปฏิบัติของคุณตามกฎหมาย

หน้าที่และความรับผิดชอบครูตามกฎหมาย ก.ค. มีดังนี้

ครู 1 และ ครู 2 มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

- 1) ทำการสอนและอบรมความรู้
- 2) ให้บริการทางการศึกษา
- 3) รับผิดชอบปกครองดูแลความประพฤติ การรักษาวินัยและสุขภาพ และดูแลการศึกษาเล่าเรียนของ นักเรียน นักศึกษา ตามที่ได้รับมอบหมาย
- 4) ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมวิทยาการและประสบการณ์ใหม่ๆ ในสาขาที่เกี่ยวข้อง
- 5) รู้จักใช้สื่อการเรียนการสอนและเครื่องมืออุปกรณ์อื่นๆ และเก็บรักษาอย่างถูกต้อง
- 6) รักษาวินัยและประพฤติดนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและนักศึกษา
- 7) ติดต่อสัมพันธ์กับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมการเรียน การสอน
- 8) ปฏิบัติงานในลักษณะเฉพาะพิเศษตามลักษณะ ประเภท และระดับการศึกษา
- 9) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

อาจารย์ 1 ปฏิบัติหน้าที่เหมือน ครู 1 และครู 2 และมีส่วนที่เพิ่มขึ้น ดังนี้

- 1) ริเริ่มจัดทำสื่อการสอนใหม่ๆ
- 2) นิเทศหรือช่วยนิเทศในวิชาที่รับผิดชอบหรือรับผิดชอบงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน
- 3) ให้คำแนะนำและแนะแนวต่างๆ แก่นักเรียน นักศึกษา และ/หรือผู้ปกครอง

อาจารย์ 2 อาจารย์ 3 ปฏิบัติหน้าที่เหมือน อาจารย์ 1 และมีส่วนที่เพิ่มขึ้น ดังนี้ ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงหรือเป็นที่ปรึกษาของครูในด้านการปฏิบัติงานและด้านความประพฤติหรือฝึกอบรมครูประจำการ และทำหน้าที่บริหาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเรียน การสอน ศึกษา นิเทศ อบรม ค้นคว้า วิจัย ในสาขาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักศึกษาฝึกอบรมครูประจำการ ให้บริการปรึกษาทางวิชาการแก่สังคม ทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและร้อยละผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตัวเลือกประเภทครู
และ สังกัดของตัวแปรภาระงาน และความหลากหลายของงาน

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย/ร้อยละของครูผู้ตอบแบบสอบถาม				
	กทม.	เทศบาล	สปช.	สามัญ	สช.
จำนวนชั่วโมงที่สอน	17.72	18.88	21.12	17.47	17.61
จำนวนชั่วโมงที่มีใช้การสอน					
-งานสนับสนุนการสอน	6.69	6.46	7.05	7.70	5.39
-งานบริหาร/บริการอื่นๆ	2.63	2.02	2.85	3.78	1.62
ความหลากหลายของงาน					
-โภชนาการ	69.6	66.3	63.0	91.9	86.8
-การเงิน/ อุดหนุน/ พัสดุ	22.7	23.6	25.1	22.1	8.1
-โสตทัศนศึกษา	5.3	7.6	11.1	4.9	6.1
-บรรณารักษ์	8.3	9.6	11.5	6.5	4.2
-อนามัย/ พยาบาล	14.7	17.9	26.2	6.7	15.9
-ทะเบียนและวัดผล	14.9	13.3	23.22	19.3	12.3
-แนะแนว	12.7	13.8	15.2	13.1	11.8
-ที่ปรึกษากิจกรรม/ ชมรม	17.2	25.4	21.1	60.9	27.5
-งานสัมพันธ์กับชุมชน	21.1	27.1	28.8	12.5	21.4
-ศึกษาค้นคว้าวิทยาการใหม่ๆ	26.4	25.5	28.1	37.9	21.3
-นิเทศ/ รับผิดชอบงานวิชาการ	17.0	19.6	20.5	13.1	15.3
-ให้คำปรึกษา/ บริการผู้ปกครอง	31.3	33.6	40.2	26.5	25.8
-ที่เลี้ยงนิสิตฝึกสอน	8.8	19.4	9.1	15.1	4.6
-ที่ปรึกษาของครูใหม่	8.7	13.7	9.2	10.2	20.6
-รับผิดชอบโครงการ	74.4	81.2	84.2	71.5	66.4
-จัดหาบำรุงสื่อการสอน/ อุปกรณ์	44.5	45.7	47.9	44.7	30.29
-อื่นๆ	-	-	-	-	30.29
จำนวนครูรวม	1559	1687	201	2938	1967

ที่มา : รายงานการวิจัยประสิทธิภาพการใช้ครู : การวิเคราะห์เชิงปริมาณระดับมหภาค, 2539.

ตารางที่ 4 หนี้สินครู แสดงสาเหตุการก่อหนี้ของครูไทย

อันดับ	สาเหตุการก่อหนี้	จำนวนครู (คน)	ร้อยละ	จำนวนหนี้ (ล้านบาท)
1.	การซื้อหรือผ่อนสินค้า	162,118	30.6	19,081
1.1	จักรยานยนต์และรถยนต์	117,198	23.1	17,549
1.2	เครื่องใช้ไฟฟ้า	38,269	7.5	1,532
2.	การใช้จ่ายดำรงชีพประจำวัน	123,849	24.4	19,225
3.	การซื้อหรือสร้างที่อยู่อาศัย	63,156	12.4	16,975
4.	การศึกษาของบุตร	47,224	9.3	5,803
5.	ใช้หนี้บุคคลทั่วไป (นอกระบบ)	44,764	8.8	6,802
6.	การลงทุนอาชีพเสริม	36,644	7.2	8,168
7.	การศึกษาและพัฒนาตัวเอง	26,931	5.4	2,625
8.	อื่นๆ	9,543	1.9	2,438
	รวม	507,607	100.0	81,162

หมายเหตุ 1. การสำรวจของสำนักงาน ก.ค. (ตุลาคม 2539)

2. เอกสารภายในคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2541

1.3 กฎแห่งความหวัง : ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

แม้ว่าความเป็นครูในอดีตจะนำมาซึ่งเกียรติ ชื่อเสียง ความภาคภูมิใจ คุณธรรม ความดี แต่เมื่อเวลาผ่านไปจนถึงปัจจุบัน ความรู้สึกทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จิตสำนึกแห่งความภาคภูมิใจนั้นเจือจางลงไปมาก ทำอย่างไรความรู้สึกเหล่านี้จึงจะกลับคืนมาอีกครั้ง

ในบ้านเราเมื่อเราความพยายามในการพัฒนาวิชาชีพครูที่มี อยู่ขณะนี้เมื่อเทียบกับอารยประเทศ ยังไม่เพียงพอและไม่เป็นระบบ ระเบียบที่เห็นผลในทางปฏิบัติเด่นชัดนัก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกหัดครู การพัฒนาครู ตลอดจนการเกื้อหนุนครู ฯลฯ แต่ปัจจุบัน ก็เป็นที่น่าดีใจว่ามีหน่วยงานร่วมมือที่จะพัฒนาครูด้วยวิธีต่างๆ ยกตัวอย่างเช่น โครงการการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ โดยความร่วมมือของธนาคารกสิกรไทย ซึ่งเป็นภาคเอกชนได้ร่วมปลูกจิตสำนึกของคนไทยต่อการศึกษาไทย ปรับเปลี่ยนความคิดของความเป็นนักเรียนที่จะต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้วยตัวของตัวเองได้ไม่ต้องรอให้ครูมาป้อนความรู้ให้เท่านั้น และครูมาเป็นผู้กระตุ้นและชี้แนะ แนวทาง สร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนให้เรียนรู้เป็น (Learning how to learn) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ผู้นำในฐานะคลังสมอง (Think Tank) ได้จัดตั้งสำนักงานโครงการพิเศษเพื่อการปฏิรูปการฝึกหัดครู พัฒนาคู และบุคลากรทางการศึกษา (สปค.) ได้วางกลไกการพัฒนาที่น่าสนใจไว้ อาทิ โครงการครู รุ่นใหม่ที่มุ่งสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาตนเอง โดยครูที่ได้คัดเลือกจะได้รับเงินพิเศษเพื่อการพัฒนาส่วนตัว 5,000 บาท ต่อเดือน เป็นระยะเวลา 3-5 ปี โครงการคุปองวิชาการที่ ครูจะได้กลับไปเป็นนักเรียนอีกครั้งและเลือกที่จะเรียนรู้ด้วยตัวเอง ตลอดจนชีวิตการเป็นครู โครงการราชวิทยาลัยครุศาสตร์เพื่อสร้างชุมชน ทางวิชาการวางมาตรฐานส่งเสริมองค์ความรู้ทางการศึกษา สร้างศักดิ์ศรีและศรัทธาในวิชาชีพครู การก่อเกิดโครงการทั้งหลายเหล่านี้เกิดจากความร่วมแรงร่วมใจของหลายๆ ฝ่ายอย่างตั้งใจทำฝันของเราให้เป็นจริง

จึงเป็นนิมิตหมายที่ดีที่จะเห็นความพยายามที่จะสร้างกระแสแห่งการพัฒนาครูรุ่นใหม่เข้าสู่วงการการศึกษาไทย แต่อย่างไรก็ตามมีหลายฝ่ายด้วยกันมองว่าการแก้ไขอะไรๆ ต่างๆ เหล่านี้ โดยการตกแต่ง ตัดปะ เพียงเล็กน้อย คงไม่สามารถทำต่อไปอีกได้แล้ว เพราะโครงสร้างที่หมักหมมยากต่อการเข้าใจและวางใจออกนั้น เป็นอุปสรรคเสียยิ่งกว่าการสร้างใหม่เสียอีก และคงถึงเวลาเสียทีที่จะต้อง “ล้างป่าช้า” ต่อระบบสังคมครูไทยดำรงไว้ ซึ่งครูรุ่นใหม่ที่มีความใหม่อยู่ในความเก่าที่มีคุณค่าทั้งหลาย

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของความแข็งแกร่งของวิชาชีพ “ครู” การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานเช่นเดียวกับวิชาชีพอื่นๆ และ อารยประเทศ อีกทั้งยังเป็นแรงจูงใจให้ผู้มีความรู้ความสามารถเข้าสู่วิชาชีพครู รวมไปถึงการกรองคนที่จะเข้าสู่วิชาชีพครูอีกด้วย นำไปสู่การกระตุ้นเร่งเร้าให้ครูพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้และคุณภาพการทำงานของตนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

เพราะเหตุใด : การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูทำไมไม่ “เกิด” เสียที หลายฝ่ายสนับสนุนให้มีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู แต่เนื่องจากการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู นอกจากจะต้องยกร่างปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ทั้งฉบับแล้ว ยังมีเงื่อนไขในการจัดตั้งองค์กรที่จะออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ครูเป็นอิสระ หรือเพิ่มเติมจากองค์กรของคุรุสภา ทำให้มีการมองหาแนวทางอื่นที่สามารถยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูได้ และสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน โดยไม่ต้องแก้กฎหมายหรือทำได้ภายใต้กรอบแห่งพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ในปัจจุบันได้ โดยเมื่อพิจารณาแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ได้มีการกำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษา ข้อ 3 โดยเน้นให้มีการปฏิรูประบบการผลิตครู มุ่งปรับปรุงและพัฒนากระบวนการผลิต การฝึก อบรมและการพัฒนาครูประจำการให้มีศักยภาพเพื่อพัฒนากระบวนการ การเรียนรู้และอบรมสั่งสอนผู้เรียนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นสุข รวมทั้งพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงเป็นที่ยอมรับและยกย่องในสังคม ซึ่งในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ไม่ได้กล่าวถึงการออก ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เหมือนที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) และคุรุสภายังไม่ประกาศใช้แผนพัฒนาวิชาชีพครูของคุรุสภา (พ.ศ. 2540-2544) ความไม่ชัดเจนดังกล่าวจึงมีผลทำให้สถาบันการผลิตครู หน่วยงานใช้ครู ให้ความร่วมมือกับคุรุสภาในเรื่องการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพไม่เต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งองค์กรและใช้บุคลากรร่วมกัน หรือแม้กระทั่งการจัดตั้งงบประมาณมาดำเนินการ

จากปัญหาที่ได้ศึกษาแล้วนั้น คุรุสภาในฐานะเป็นองค์กรวิชาชีพได้ตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้และมองว่าความสัมพันธ์ระหว่างครู อาชีพครู และองค์กรวิชาชีพครูเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก องค์กรประกอบทั้งสามจะต้องประสานกันอย่างใกล้ชิด ดังนั้น คุรุสภาจึงจำเป็นต้องแสดงบทบาททางด้านควบคุมส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูเพื่อให้วิชาชีพครูแข็งแกร่ง สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูเพื่อให้ครูเป็นที่ยอมรับในสังคม จึงได้จัดสัมมนายกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูขึ้นในระหว่างวันที่ 16-18 กรกฎาคม 2523 ที่โรงแรมไทยไฮเต็ล กรุงเทพฯ ซึ่งถือว่าเป็นความเคลื่อนไหวอย่างเป็นทางการ และเป็นความตื่นตัวของครูไทยครั้งแรกที่อยากจะให้มีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็นเป้าหมายหลักของโครงการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูนั้น เพราะถือว่าเป็นวิธีการที่ให้หลักประกันแก่สังคมที่ดีที่สุดในการที่จะได้ครูที่ดี มีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพอื่นๆ เพื่อให้เข้าสู่มาตรฐาน 8 ประการ คือ เพื่อเป็นหลักประกันการมีครูดี มีประสิทธิภาพให้แก่นักเรียนและสังคม เพื่อยกระดับฐานะอาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง เพื่อรักษามาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นที่ยอมรับจากสังคม เพื่อให้ครูต้องพัฒนาความรู้ความสามารถตลอดเวลา เพื่อลดจำนวนครูผู้ย่อนสมรรถภาพลง เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูที่ดีจงใจให้ผู้มีความรู้ความสามารถเข้าสู่อาชีพครู เพื่อส่งเสริมการศึกษาให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อคุ้มครองป้องกันวิชาชีพครู

คุรุสภาได้เสนอความคิด การตื่นตัวในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูไว้ว่าเป็นเพียงวิธีการหนึ่งที่สถาบันวิชาชีพจะใช้สำหรับการควบคุมการปฏิบัติวิชาชีพ ใช้สำหรับเป็นเครื่องมือในการที่จะสร้าง

สรรพจักรโงงมาตรฐานวิชาชีพ แต่ไม่ใช่วิธีเดียว หลายวิชาชีพเขาอาจจะไม่ออกใบอนุญาต แต่เขาก็ทำได้ในระดับหนึ่ง แต่ถ้าจะให้ดีการที่มีใบอนุญาตประกอบอาชีพในลักษณะที่เป็น License แต่ในภาษาทางวงการวิชาชีพจะเรียกว่า Certification ซึ่งจะให้กับคนที่เข้าสู่อชีพ ส่วน Accreditation เขาจะให้กับสถาบันที่มีหน้าที่ผลิตคนให้มีคุณสมบัติเหมาะสมมีการศึกษาอบรมได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ มีความรู้ความสามารถทักษะ เจตคติที่เหมาะสม ก็ให้ใบอนุญาตไปเป็นการวางมาตรการการประกอบวิชาชีพเสียตั้งแต่ประตูเข้า แต่ในอดีตเราเปิดประตูให้เข้ามาเลย คนที่ไม่ต้องเรียนมาตามมาตรฐานวิชาชีพก็เป็นครูได้ และเราก็หวังว่าเข้ามาแล้ว เราคงจะมีปัญญาพัฒนาให้เข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพ ในที่สุดก็ไม่ได้มีการพัฒนา ก็ไม่ได้ มีมาตรฐานอะไรเข้ามาแล้วก็อยู่ไป เพราะฉะนั้นการที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ โดยตรวจสอบเป็นบัตรผ่านประตูเพื่อให้คนที่เข้ามาบริการในวิชาชีพ "ครู" เป็นผู้ที่มีความสมบัติเหมาะสมตามมาตรฐานวิชาชีพตั้งแต่แรก ก็คือ การประกันบริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน เพราะฉะนั้นคนก็จะถามตลอดเวลากว่า

1. ครูจะได้อะไรถ้าหากว่ามีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
2. ประชาชนจะได้อะไรถ้าออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

เรื่องประชาชนจะได้อะไรทำให้เขาชนผู้ได้รับโอกาสทางการศึกษา ได้รับบริการจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีคุณภาพตามมาตรฐาน วิชาชีพได้หลักประกันที่แน่นอน ในขณะที่เดียวกันบรรดาครูทั้งหลายครูใหม่ไม่น่าเป็นห่วง เพราะถ้าออกมาตรฐานวิชาชีพครูได้นั้น เชื่อเหลือเกินว่าสถาบันฝ่ายผลิตจะต้องปรับตัวตามมาตรฐานที่ ทางสถาบันวิชาชีพกำหนดมีฉะนั้นคนจบใหม่ไม่ได้รับใบอนุญาต ส่วนวิธีการให้ใบอนุญาตเป็นรายละเอียดต้องพิจารณาต่อไป ซึ่งจะนำไปสู่จุดเริ่มต้นสำคัญของการปฏิรูป

หลายฝ่ายมีความต้องการและสนับสนุนมานานแล้วเห็นได้จากงานวิจัยต่างๆ ที่มุ่งหาความจริงของความต้องการดังที่ นุกูล ตันริยงค์ (2525) ทำวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่า สถาบันวิชาชีพครูจะต้องส่งเสริมและควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครูและเห็นว่า ควรดำเนินการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเช่นเดียวกับหน่วยควบคุมและส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพอื่นๆ และ บุญเหลือ พูลทอง (2525) ทำวิจัยเรื่อง บทบาทของคุรุสภาเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านวิชาการ เพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามการรับรู้ของครูผลการวิจัย พบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่า ปัจจุบันวิชาชีพครูไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมเท่าที่ควร จึงควรยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้สูงขึ้น และมีการออกใบอนุญาตแก่ผู้ประกอบวิชาชีพครู และ คุรุสภาควรปรับปรุงบทบาทให้ สมกับเป็นสถาบันวิชาชีพครูด้วยการส่งเสริมด้านวิชาการแก่ครูโดย แท้จริง สำหรับการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ด้วยการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้มีผู้สนใจทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้ พบว่าครูในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าควรให้มีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และเห็นควรให้มีการจัดตั้งสถาบันวิชาชีพครูขึ้น (นพคุณ เคนพรม ; 2524, จักรพันธ์ กวดกิจการ ; 2526) และจากรายงานการสำรวจภาวะทางการศึกษาของประเทศ พ.ศ. 2525 สำนักนายกรัฐมนตรี ในเรื่องข้อเสนอแนะของการฝึกหัดครู เสนอให้ผู้ที่มิใช่ประกอบวิชาชีพครูเท่านั้นที่จะเป็นครูได้ แม้แต่คณะกรรมการคุรุสภาจังหวัดส่วนใหญ่ก็เห็นด้วยอย่างมากในเรื่องการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู (วิจิตร ชำนาญดี, 2536)

ใบประกอบวิชาชีพครูจึงเป็นเส้นทางสายหนึ่งอันจะนำไปสู่รสชาติใหม่ที่สดใสมากกว่าเดิมเป็นการพัฒนาให้เกิดคุณภาพ โดยการจูงใจให้ผู้มีความรู้ความสามารถเข้าสู่วิชาชีพครู และป้องกันผู้ที่ไม่ได้ผ่านการศึกษาวินัยวิชาชีพครูเข้าสู่วิชาชีพครู อีกทั้งเป็นการกระตุ้นให้ครูเร่งพัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้และคุณภาพกระบวนการ การเรียนการสอนเพื่อปรับระดับและเงินเพิ่มพิเศษได้จากความเป็นครู ส่งเสริมขวัญและกำลังใจครู ยกย่อง เผยแพร่คุณความดีของครูทุกรูปแบบเจตคติที่ดีของสังคมต่อวิชาชีพครู ซึ่งสิ่งที่เราจะพบต่อไปก็คือ วิชาชีพครูไม่ใช่วิชาที่สามารถเป็นไปได้ง่ายๆ อีกต่อไป ต้องถึงพร้อมด้วยคุณสมบัติและความสามารถ บูรณาการความคิดอันแยบยลในทุกระดับการศึกษา ครูไทยจะเหมือนคอมพิวเตอร์ที่ “ตกรุ่น” อย่างรวดเร็ว และถ้าพบว่าเครื่องนั้นไม่ผ่านการปรับระดับ ซึ่งก็คือขาดการพัฒนาขีดความรู้ความสามารถและการยกระดับจิตใจ ซึ่งอาจจะถูก นำไปเก็บไว้ในกรุพิพิธภัณฑสถานหรือนำไปทำลายเล็กใช้ประโยชน์นั้นอีก ต่อไป ใบประกอบวิชาชีพครูจึงถือว่าเป็นเกณฑ์มาตรฐานการยกระดับวิชาชีพ โดยสามารถถ่วงกรองผู้ประกอบวิชาชีพครูให้เป็นปราชญ์บุคคลได้โดยแท้จริงและเพื่อให้วิชาชีพครูเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จที่ไขประตูไปสู่การพัฒนาประเทศในอนาคต

1.4 เส้นทางสู่ความสำเร็จ

กระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงหลายสิ่งหลายอย่างทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบของประเทศทั้งหลาย และในอนาคตคงไม่ได้ขึ้นอยู่กับความร่ำรวยของทรัพยากรธรรมชาติแต่อย่างใด หากแต่ขึ้นกับความพร้อมด้านกำลังคนคุณภาพและเทคโนโลยีด้วย จากตัวอย่างของประเทศมหาอำนาจทั้งหลายที่ล้วนแต่มีประชากรที่มี การศึกษาสูง และมีการลงทุนด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสูงทั้งสิ้น

ด้วยเหตุนี้ประเทศต่างๆ จึงตระหนักถึงความสำคัญและพยายามที่จะแก้ไขปัญหของการศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานประเทศให้ทัดเทียม ครูเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จโดยรวมของการพัฒนาการศึกษา ถ้าเปรียบครูเป็นดั่งแม่ปูแล้วนักเรียนก็เป็นดั่งลูกปู ซึ่งเมื่อแม่ปูเดินอย่างไร ลูกปูจะเดินตามในลักษณะเดียวกันไม่ผันแปรแน่นอน ฉะนั้นยุคแห่งการปฏิรูปการศึกษาการแก้ไขปัญหาคู เปลี่ยนให้เกิดภาพลักษณ์ใหม่เป็นครูคุณภาพ

“ครูคุณภาพ” ดัชนีบ่งชี้ความมีคุณภาพ คือ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพและการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องโดยมีการ ตอบแทนตามคุณภาพเป็นแรงจูงใจ

(सानปฏิรูป, ประจำเดือน เม.ย. 2542)

ประเด็นในเรื่องปฏิรูปการศึกษาอยู่ในขณะนี้ ถ้าเราไม่ปฏิรูปที่ตัวครูให้ได้เสียก่อนแล้ว เรื่องอื่นก็ยากที่จะไปทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีได้ เพราะเราไม่เชื่อว่าคนไม่ดีจะมาสอนให้คนอื่นดีได้ คนชั่วก็มักจะมาสอนให้คนอื่นชั้ยันได้ ด้วยเหตุผลเดียวกัน คนโง่จึงไม่อาจที่จะมาสอนให้คนอื่นฉลาดได้ ลูกปูคงไม่บังอาจปฏิวัติแม่ปูฉันใด จึงจะป่วยการที่จะไปพูดเปลี่ยนตัวเองฉันนั้น ถึงเรื่องให้ครูปรับในเมื่อระบบ

ดีแต่พูดไม่มีพลังที่จะทำให้ความจริงปรากฏออกมาได้ น้ำตา ก็คงจะเปื้อนหัวเข่าข้างขวาผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการศึกษไทยตลอดไป (สุทธิพันธ์ ปรังชญฤทธิ์, 2542)

สำหรับประเทศไทยความพยายามครั้งล่าสุดที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ การใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อช่วยยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้กลับมาเป็นที่ยอมรับของสังคมอีกครั้ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 (ฉบับปัจจุบัน)บรรจุไว้ชัดเจนให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู ดังกล่าวไว้ใน มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

ขณะเดียวกันพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก็มีการตราหมวดว่าด้วยเรื่องครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาไว้เป็นเฉพาะโดยมีมาตรการต่าง ๆ รวม 6 มาตรา ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ ส่งเสริมให้กระบวนการผลิตการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานดีเหมาะสมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู ให้มีความพร้อมอย่างต่อเนื่อง(มาตรา 52) ให้มีองค์กรวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวงมีอำนาจกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาต ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ทั้งรัฐและเอกชนมีใบประกอบวิชาชีพ (มาตรา 53) ให้มีองค์กรกลางบริหารงานบุคลากรของข้าราชการครู โดยกระจายอำนาจการบริหารงาน (มาตรา 54) การมีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนค่าตอบแทน เพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอและ เหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพให้มีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาครูเพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติ (มาตรา 55) พัฒนามาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการบริหารงานบุคคลของราชการ หรือพนักงานของรัฐในสถานศึกษา ระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล (มาตรา 56) ให้ระดมทรัพยากรบุคคลของชุมชนให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา (มาตรา 57)

แม้ในตอนพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ ยังมีการถกเถียงในสภาผู้แทนราษฎรออยู่แต่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นี้ นั้น ทำให้สามารถเห็นความเปลี่ยนแปลงในความสำเร็จของ การยกระดับวิชาชีพนี้ได้ในอนาคต ท่ามกลางความยินดีที่มีกฎหมายแม่บททางการศึกษาฉบับแรกของประเทศ หลังจากที่มีการก่อตั้งโรงเรียนอย่างเป็นทางการครั้งแรกเมื่อกว่า 120 ปีที่ผ่านมา และหวังกันว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับนี้จะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริงในอนาคต แต่พลังที่เอกสาร “ข้าแหละ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ” โดยวุฒิพงษ์ เปรียบจริยวัฒน์ นักวิชาการอิสระ กล่าวถึง พ.ร.บ.นี้ว่า “เกาไม่ถูกที่คัน” และชี้ให้เห็นจุดอ่อนในเรื่องวิธีการทำงานและใบประกอบวิชาชีพครูว่า การจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติ กองทุนหรือหน่วยงานกลางแทนและการกำกับดูแลด้วยการออกใบ

อนุญาต วิธีคิดและวิธีการล้วนยังเป็นระบบราชการเกือบทั้งสิ้น อีกทั้งการบังคับให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษา ของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนั้นจะเป็นกำแพง ปิดกั้นสมองใหม่ที่ดีกว่าไม่ให้เข้ามาสู่ระบบ อีกทั้งค่านิยม จะสุวรรณ ศูนย์พัฒนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอมุมมองว่า การให้ ใบประกอบวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพครูนั้นเป็นวิธีที่ดีที่สุดจริง หรือไม่ และผลที่ออกมาจะเป็นไปตามคาดหมายหรือเปล่า เพราะเป็นการนำผลที่ได้จากการผลิตมาปรับปรุง โดยไม่ได้ปรับปรุงทั้งกระบวนการผลิต กล่าวคือการตั้งเกณฑ์สำหรับคนที่ออกไปประกอบอาชีพครู จากคนที่เรียนจบแล้วโดยที่ไม่ได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร กิจกรรม การเรียนการสอน การประเมินผลในการผลิตบัณฑิตครู ซึ่งทำให้หลายคนต้องหันกลับมาพิจารณา พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติอย่างถี่ถ้วนอีกครั้ง

การพัฒนาอาชีพครูเป็นการพัฒนาที่เป็นความสำคัญ แต่ถูกลืม (เอกสารประกอบการเสวนาวิชาการ “วิวัฒนาการและ ทางเลือกนโยบายการครูศึกษาของรัฐบาลไทย” โดยศูนย์พัฒนศึกษา ศูนย์วิจัยนโยบายการศึกษา ฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541) นโยบายของคณะรัฐบาลสมัยที่ 5, 6, 7 ระหว่างปลายปี พ.ศ. 2476 ถึงปลายปี พ.ศ. 2480 ได้มีการกล่าวถึงวิชาชีพครูแต่ก็ได้อ้างอิงไป 55 ปี ที่รัฐบาลมิได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ แต่อย่างไรก็ตามในการจัดการศึกษาด้านการฝึกหัดครูก็ได้มีการพัฒนาอาชีพครู ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 และมีการจัดตั้งคุรุสภาขึ้นเพื่อเป็นองค์กรวิชาชีพครู แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลในระบอบนั้นก็ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาชีพครู แม้ว่าจะไม่ได้เขียนไว้เป็นนโยบาย

เมื่อมองออกไปนอกหน้าต่าง เราจะเห็นเพื่อนบ้านใกล้เคียงที่ เจริญแล้วล้วนแต่มีการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพด้วยการมี ใบประกอบวิชาชีพทั้งสิ้น ยกตัวอย่างเช่น สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น ฮองกง เป็นต้น เพราะชี้ให้เห็นว่าการมีใบประกอบวิชาชีพ ได้นั้นต้องเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่เป็นที่ยอมรับของประชาชนและสังคม ใบประกอบวิชาชีพครูนั้นมีส่วนสำคัญมากที่ยกระดับอาชีพครูให้กลับมามีภาพลักษณ์ของปฐนียบุคคลที่สังคมยกย่องและศรัทธาดังในอดีต อีกทั้งเพื่อแสดงถึงความเป็นมาตรฐานสากลเดียวกันกับ อารยประเทศในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้คนในชาติของตนมีความถึงพร้อมรับกับ สถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างดี และสามารถนำตนเองขึ้นสู่เวทีเศรษฐกิจโลกได้โดยไม่ถูกน็อคอ้อยู่กลางเวที

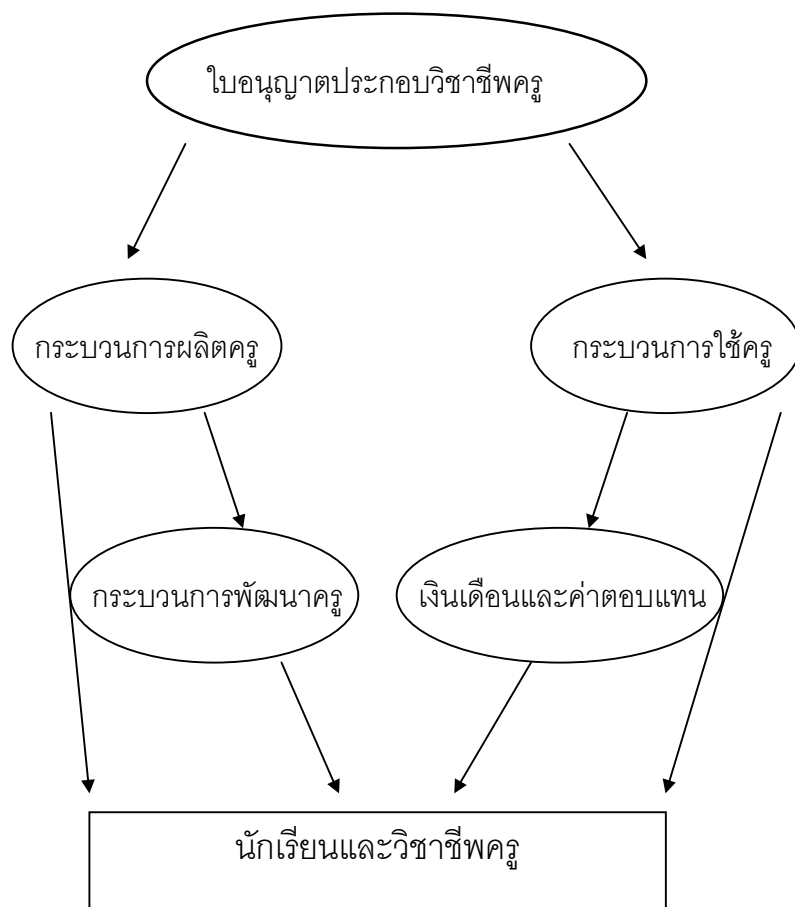
วันแห่งความหวัง ความสำเร็จที่หลายคนบอกว่าเมื่อไรจะโคจรมาถึงประเทศไทย มาถึงครูไทยเสียที วันนี้นับถอยหลังไปอีก ไม่กี่วันประเทศไทยและครูไทยของเราจะได้ยิ้มจนแก้มปริในความพยายาม การแก้ไขปัญหากับเวลาที่รอคอยมาถึง วิชาชีพครูจะถูกพัฒนาระดับด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เพื่อให้ครูไทยมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานสากลและเป็นวิชาชีพที่ไฝ่ฝันของคนรุ่นใหม่ต่อไปในอนาคต ซึ่งวันนั้นชาติไทยก็จะยิ้มจนแก้มปริ

หลังจากวันแห่งความหวัง วันนี้วันแห่งความจริงที่ในอดีต ไม่เคยมี ความหวังจะเป็นจริงได้มากขึ้นในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นความสำเร็จเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งคณะทำงานจะเสนอกระแส แห่งการปรับปรุงทั้งหลายไว้ในบทต่อไป

หลายฝ่ายให้การสนับสนุนความคิดการยกระดับมาตรฐานการศึกษา และครู ดังที่นักการเมืองนักธุรกิจ และนักการศึกษาต่างเห็นความสำคัญของการศึกษา (ฯพณฯ ชวน หลีกภัย, อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ,

อมเรศ ศิลาอ่อน และสิปปนนท์ เกตุทัต “หากเมื่อวานไม่มีครู” **ครูแห่งชาติ 2541**. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541) ครูถวิล น้อยเขียว ผู้แทนครูทางภาคเหนือ ก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่แสดงความเชื่อมั่นว่า “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจะทำให้ครูมีคุณภาพขึ้น” (ครูคุณภาพครูในยุคปฏิรูปการศึกษา **สานปฏิรูป**. เมษายน, 2542) เมื่อหลายฝ่ายเห็นด้วยเช่นนี้แล้ว ประกอบกับการสนับสนุนการจัดตั้งกองทุน และการออกกฎหมายรองรับอย่างนี้แล้ว ความสำเร็จจะไปไหนเสียต้องเป็นจริงได้อย่างแน่นอน

สำหรับบทบาทของการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูอันส่งผลต่อกระบวนการผลิตครู กระบวนการใช้ครู กระบวนการพัฒนาครู เงินเดือนและค่าตอบแทนอันคาดหวังที่จะส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนและความแข็งแกร่งทางวิชาชีพครูดังแสดงในรูปต่อไปนี้

รูปที่ 1 บทบาทของการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

บทที่ 2 พัฒนาการของการออก ใบบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูของประเทศไทย

2.1 ยุคก่อนมีพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488

ก่อนการจัดตั้งคุรุสภาขึ้นประมาณ พ.ศ. 2430 การศึกษาเล่าเรียนในประเทศไทยเจริญก้าวหน้ามากขึ้นในแวดวงผู้ประกอบวิชาชีพครู ได้มีการรวมตัวกันเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ให้แก่ครูในลักษณะของสมาคม โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะเวลา คือ

สมัยเป็นวิทยาทานสถาน

หลังจากที่ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าให้จัดตั้ง กรมศึกษาธิการขึ้นประมาณ พ.ศ. 2430 กิจการของ กรมศึกษาธิการในระบายนั้น มีโรงเรียนสังกัดทั่วประเทศ 34 แห่ง มีครู 81 คน และมีนักเรียน 1,994 คน ใน พ.ศ. 2435 จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ประกาศตั้งกระทรวง ธรรมการและในระยะ 3-4 ปีต่อมาทางราชการได้จัดการศึกษาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ทั้งในกรุงเทพฯ และหัวเมืองทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ซึ่งสมัยนั้นเรียก โรงเรียนเขลยศักดิ์ ต่อมาใน พ.ศ. 2438 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบการสอบไล่หนังสือไทย ตามพระราชบัญญัติการสอบวิชา พ.ศ. 2433 เป็นประโยค 1 แบ่งเป็น 3 ชั้น และประโยค 2 แบ่งเป็น 3 ชั้น มีวิชาที่สอบสูงขึ้นและหลายวิชานอกจากวิชาพื้นๆ คือ อ่านเขียนตามคำบอก ลายมือ ไวยากรณ์ เลข (บวก ลบ คูณ หาร) แล้วยังมีวิชาน่ารู้เรื่อง ร่างกายของเรา พระราชพงศาวดาร เรียงความ ย่อความ เลขคณิต (สูงขึ้น) ฉะนั้น จึงมีความจำเป็นต้องมีการประสิทธิประสาทความรู้ใหม่ๆ ให้แก่ครูยิ่งขึ้น ตลอดจนต้องมีการอบรมครูให้รู้ วิชาครูและวิธีสอนด้วย สมัยนั้นมีครูที่ไปเรียนทางวิชาการศึกษา (วิชาครู) มาจาก ต่าง ประเทศเพียงไม่กี่คน ครูเหล่านั้นเองที่นำวิชาซึ่งตนเรียนมาเผยแพร่ให้แก่ครูในประเทศไทยให้มีความรู้ยิ่งขึ้น จึงได้เปิดการอบรมครูขึ้นเป็นครั้งแรกที่ "วิทยาทานสถาน" ใน พ.ศ. 2438 ผู้อบรมครูคนแรกคือ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ซึ่งขณะนั้นยังเป็น นายสนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา

วิทยาทานสถานนี้ เจ้าพระยาภาสกรวงศ์ (พร บุนนาค) เสนาบดีคนแรกเป็นผู้จัดตั้งขึ้น ตั้งอยู่ที่สี่ กักพระยาศรี ไกล่ห้าง แอลยี่ริกันตี ณ สถานที่นี้ได้จัดให้มีการชุมนุมเชื้อเชิญผู้มีความรู้มาบรรยาย เรื่องต่างๆ ต่อมาได้ย้ายไปตั้งที่โรงเรียนเด็ก หรือ โรงเรียนสายสวัสดิ์สุนทรูคาร (สำนักงาน เลขาธิการ คุรุสภา, 2536) จึงนับว่าวิธีการของวิทยาทานสถานเป็นต้นเค้าของการแสดงปาฐกถา ณ สามีคยาจารย์สมาคม

สมัยเป็นสภาไวยาจารย์

ต่อมาในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2443 นายตรวจแขวง (ศึกษา) แขวงบางกอกน้อย จังหวัดธนบุรี ได้รับอนุญาตให้ตั้งสภาสำหรับอบรมและประชุมครูขึ้นที่วัดใหม่วินัยชำนาญ (วัดเทพผล) ในแขวงบาง กอกน้อย จังหวัดธนบุรี โดยใช้ชื่อสถานที่นี้ว่า "สภา ไวยาจารย์" เปิดทำการสอนครูทุกวันพระซึ่งเป็นวัน หยุคราชการ โดยนายตรวจแขวงเป็นผู้สอนเอง และในปี พ.ศ. 2443 นี้ หนังสือพิมพ์ไวยาจารย์ซึ่งเป็น หนังสือพิมพ์ฉบับแรกของครู ก็ได้จัดพิมพ์ขึ้นในเดือนพฤศจิกายน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2528)

สมัยเป็นสามัคยาจารย์

ปี พ.ศ. 2445 ทางราชการคือกรมศึกษาธิการ ได้ตั้งสถานที่ประชุมอบรมและสอนครูขึ้น ณ โรงเรียนทวีธาภิเศก ในบริเวณ วัดอรุณราชวราราม จังหวัดธนบุรี ให้ชื่อว่า "สามัคยาจารย์สโมสรสถาน" มีเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (ม.ร.ว.เปีย มาลากุล) อธิบดีกรมศึกษาธิการเป็นสภานายกคนแรก มีการประชุมเดือนละ 2 ครั้ง ครั้งแรกประชุมกันเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2445 การประชุมครั้งสุดท้าย ณ สถานที่นี้คือ ครั้งที่ 26 เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2446 จากนั้นได้ย้ายที่ตั้งของสามัคยาจารย์สโมสรสถาน ไปตั้งอยู่โรงเรียนมัธยมวัดราชบูรณะ จังหวัดพระนคร หรือโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยในปัจจุบัน ต่อมาเมื่อ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2447 กรมศึกษาธิการจึงได้จัดตั้งสถานที่อบรมและประชุมครูแห่งนี้เป็น รูปสมาคมชื่อ **"สามัคยาจารย์สมาคม"**

สามัคยาจารย์สมาคม เริ่มดำเนินกิจการเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2447 นับเป็นสมาคมที่ดำเนิน กิจการเพื่อครูในเรื่องต่างๆ อย่างกว้างขวางเป็นบ่อเกิดแห่งศิลปวิทยาสำหรับครู เป็นที่ชุมนุมครูเพื่อ ปรึกษาหารือเรื่องที่เกี่ยวข้องด้วยการศึกษา เป็นที่ชุมนุมสอน ฝึกหัดอธิบายหรือแสดงศิลปวิทยาแก่ สมาชิกที่ประสงค์จะฝึกหัดเล่าเรียน และนอกจากจะเป็นแหล่งของวิทยากรแล้ว ยังใช้เป็นสถานที่ สังสรรค์สโมสร การกีฬา ดนตรี และการบันเทิงสำหรับสมาชิกด้วย

ในระยะเริ่มแรกสามัคยาจารย์สมาคมมีสมาชิกรวม 213 คน ภารกิจหลักที่จัดบริการสมาชิก เช่นการแสดงปาฐกถาพิเศษ การสอนภาษาอังกฤษ วิชาดนตรี วิชาชุดครู สโมสรแห่งนี้มี หอ ประชุมใหญ่ ห้องประชุมเล็ก ห้องสมุด ห้องนั่งเล่น สถาน ฝึกซ้อมดนตรี สถานฝึกหัดการช่าง ห้องอาหาร ส่วนบริเวณนอกอาคารได้จัดเป็นสนามกีฬากลางแจ้ง เช่น เทนนิส แบดมินตัน สถานที่นี้ได้ ทำให้ครูในกรุงเทพฯ ได้รู้จักกัน ปลูกความสามัคคี ควบคู่ไปกับการส่งเสริมความรู้สำหรับสมาชิกในต่าง จังหวัดก็ได้รับ ความรู้โดยทางหนังสือนิตยสารของสมาคม คือ "หนังสือพิมพ์ วิทยาจารย์" ซึ่งเดิม เป็นของโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ โดยได้รับมอบกรรมสิทธิ์จากกรมศึกษาธิการ มาตั้งแต่เดือนมกราคม 2447 ผู้ใดที่เข้าเป็นสมาชิกของสมาคม ทางสมาคมจะส่งหนังสือวิทยาจารย์เป็นการให้เปล่าด้วย

สามัคยาจารย์สมาคมได้รับเกียรติอย่างสูง โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อยัง ดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธสยามมกุฎราชกุมาร มีพระ มหากรุณาธิคุณทรงรับสามัคยาจารย์สมาคมอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2448 ตลอดมา จึง เป็นสมาคมที่เข็ดหน้าชูตาสูงส่งแห่งหนึ่งในประเทศไทย พระบาทสมเด็จพระเจ้า อยู่หัวทุกพระองค์นับ แต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มากี่ได้เสด็จพระราชดำเนินมาประทับทอดพระเนตรละคร หรือทรงฟังปาฐกถาพิเศษที่สามัคยาจารย์สมาคมหลายครั้งกิจการ ได้ดำเนินมาตามวัตถุประสงค์ดัง กล่าว มีความเจริญเพิ่มพูน ความรู้และความสามัคคีให้แก่ครูด้วยดีมาเป็นเวลา 40 ปีเศษ มี จำนวนสมาชิกประมาณ 3,000 คน เมื่อประเทศไทยต้องประสบภาวะคับขันในมหาอุทกสงครามโลก ครั้งที่ 2 ประเทศไทยได้รับความกระทบกระเทือน กรุงเทพมหานครได้รับภัยทางอากาศหลายครั้งหลาย หนสมาคมจึงต้องอพยพพัสดุสิ่งของไปนอกเมือง ครั้นถึง พ.ศ. 2488 เมื่อสิ้นภาวะสงครามแล้ว ทาง สมาคมได้นำพัสดุ สิ่งของของสมาคมซึ่งย้ายไปเก็บไว้นอกเมืองชั่วคราวกลับคืนมา ณ สถานที่เดิม คือ ณ สามัคยาจารย์สโมสรสถานในบริเวณโรงเรียน สวนกุหลาบวิทยาลัย และเมื่อได้ตั้งครุสภาขึ้นตาม พระราชบัญญัติ ครูโดยใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2488 เป็นต้นไปแล้วกระทรวงศึกษา

การจึงได้ตกลงให้รวมกิจการและทรัพย์สินของสามัคยาจารย์สมาคมเป็นของคุรุสภา และได้มีการประชุมใหญ่สามัคยาจารย์สมาคมเป็นครั้งสุดท้ายเมื่อวันศุกร์ที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2488 สามัคยาจารย์สมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์จึงสิ้นสภาพในวันนั้น (สำนักงานเลขาธิการ คุรุสภา, 2536)

2.2 ยุครุ่งอรุณของวิชาชีพอครุ (พ.ศ. 2488 -2522)

ถึงแม้สมาคมวิชาชีพอครุจะดำเนินการก้าวหน้ารุ่งเรืองมาเกือบถึงศตวรรษ แต่ก็ประสบความผันผวน เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจสังคมเสื่อมโทรมหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้ ผู้ประกอบวิชาชีพอครุได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจ ความผิดเคื่องในการดำรงชีพ และความรู้สึกถึงความไม่ก้าวหน้าในอาชีพ ทำให้ครูดีๆ ที่มีความรู้ความสามารถสูงจำนวนมากละทิ้งอาชีพครูหันไปประกอบอาชีพอื่น ทำให้รัฐบาลในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 หันมาหาทางแก้ปัญหาของครูอย่างจริงจัง

ดังนั้นจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ขึ้น และ พ.ร.บ. นี้ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2488 สารระสำคัญของ พ.ร.บ. นี้ก็คือให้มีสภาในกระทรวงศึกษาธิการเรียกว่า คุรุสภาเป็นนิติบุคคล ให้ครูทุกคนเป็นสมาชิกคุรุสภา หน้าที่ของคุรุสภาที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้ มุ่งให้ปฏิบัติหน้าที่เดิมของสามัคยาจารย์สมาคมด้วยในเรื่องของวิชาชีพ ในขณะที่เดียวกันก็ทำหน้าที่ให้ความเห็นเรื่องนโยบายการศึกษา และการวิชาการศึกษาทั่วไปแก่กระทรวงศึกษาธิการ ควบคุมจรรยาและวินัยของครู รักษาผลประโยชน์ ส่งเสริมฐานะของครู และครอบครัวครูให้ได้รับความช่วยเหลือตามสมควร ส่งเสริมความรู้และความสามัคคีของครู และที่สำคัญคือทำหน้าที่แทน ก.พ. เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลครู

ขอถอดอนหนึ่งแห่งบันทึกเรื่องพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 ของ นายทวี บุญยเกตุ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการสมัยนั้น ได้เขียนลงหนังสือพิมพ์วิทย์ยาจารย์ เมื่อ พ.ศ. 2489 ตอนหนึ่งว่า

การที่รัฐบาล(ปี พ.ศ. 2488) ได้ดำริให้มีพระราชบัญญัติครูขึ้น ก็ด้วยพิจารณาเห็นว่าการศึกษาของชาติเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ของประเทศ เพราะเป็นเครื่องวัดความเจริญและยังเห็นว่าการศึกษาของประเทศยังเดินล้ำสมัยอยู่มาก จำนวนพลเมืองที่มี ความรู้แม้แต่ชั้นอ่านออกเขียนได้ก็ยังมีเปอร์เซ็นต์ต่ำอยู่มาก นับแต่ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา การศึกษาของประเทศยังอยู่ในสภาพที่ล้มลุกคลุกคลาน มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข ไม่หยุดหย่อน การศึกษาของชาติยิ่งแก้ไขบ่อยเท่าใด ก็ยิ่งทำความอลเวงและความไม่แน่นอนมาสู่ยุวชนของชาติมากขึ้นเท่านั้น

กระทรวงศึกษาธิการถือว่าเป็นกระทรวงที่สำคัญยิ่ง กระทรวงหนึ่งเพราะเป็นกระทรวงที่ผลิตคน (ข้าราชการ) ให้กับกระทรวง ทบวง กรมอื่นๆ ทั่วไปหมด ไม่ว่าจะฝ้ายทหารหรือพลเรือน ฉะนั้น ถ้าจะพูดว่ากระทรวงศึกษาธิการเป็นแม่กระทรวงคงไม่ผิดอะไรมากนัก เดิมเราเคยถือว่าเงินเป็นเรื่องสำคัญ แต่มาบัดนี้เห็นจะไม่มีใครเถียงกระมังว่าเงินมีความสำคัญน้อยกว่าคน เราจะได้ยินคำว่า Corruption อยู่ทั่วไป ฉะนั้น รัฐบาลครั้งกระนั้นจึงคิดที่จะปรับปรุงการศึกษาของชาติให้เป็นไปอย่างถาวร แต่ เนื่องจากเป็นระหว่างสมัยสงครามโลกจึงไม่สามารถปรับปรุงได้ ประกอบทั้งยังมีสิ่งที่เป็นอุปสรรคอื่นที่ต้องปรับโดยรีบด่วนก่อน อะไรหมดสิ่งนั้นก็คือ ครู

การศึกษาของชาติหาได้อยู่ที่มีโครงการที่ดีเท่านั้นไม่ แต่เราต้องมีครูดีด้วย คือต้องได้ครูที่มีความสามารถในอันที่สอนเด็กทั้งในด้านวิชาการ และในทางอบรมจิตใจ ซึ่งประการหลังนี้ถือว่าสำคัญที่

สุด นอกจากนั้นครูยังต้องรักอาชีพและฝึกฝนในอาชีพของตน ไม่ใช่สอนเพื่อให้แล้วไปวันๆ หนึ่งครูที่จะให้มีคุณสมบัติ ดังกล่าวนี้นั้นหาได้ไม่ถ้ง่ายนักและยิ่งกว่านั้น แม้ที่มีอยู่แล้วก็พยายามละอาชีพครูลาออกไปเพราะทนต่อความเป็นครูที่มีเงินเดือนน้อยไม่ได้ จะเห็นได้ง่ายๆ ว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาออกมาพร้อมๆ กัน มีความรู้เท่ากัน วันราชการเท่ากัน แต่ผู้ที่รับราชการอยู่ในกระทรวงอื่นจะได้รับตำแหน่งและอัตราเงินเดือนสูงกว่าผู้ที่มาสมัครเป็นครูอย่างเปรียบเทียบไม่ได้เกือบจะว่าร้อยทั้งร้อย

ด้วยเหตุนี้รัฐบาลครั้งกระนั้นจึงจับงานเรื่องครูก่อน และได้เสนอร่างพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ไปยังสภาผู้แทนราษฎร และได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว

เหตุใดจึงต้องมีพระราชบัญญัติครู และพระราชบัญญัตินี้มีประโยชน์อย่างไร คำถามนี้อาจมีผู้สงสัยและอยากรู้กันอยู่มาก จนถึงกับได้มีผู้แทนราษฎรได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ ยกเลิกแต่ก็ได้ตกไป

เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ได้เกิดในสมัยข้าพเจ้าเป็น จาการาชการไปแล้วเป็นส่วนมาก ผู้ที่มาบริหารรุ่นหลังอาจไม่ทราบ เหตุผลดีข้าพเจ้าจึงทำบันทึกนี้ขึ้นไว้เพื่อประกอบการพิจารณาของ ผู้บริหารงานรุ่นหลังๆ ต่อไป

หลักการใหญ่ของพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 นี้เพื่อให้มีครูสมาชิขึ้น และมีหลักการซึ่งเป็นสาระสำคัญอยู่ 3 ประการคือ

- 1) เพื่อให้ความคิดเห็นเป็นสภาพที่ปรึกษาและรักษานโยบายการศึกษาของชาติ
- 2) เพื่อช่วยยกฐานะของครู
- 3) เพื่อทำหน้าที่แทน ก.พ.

ครูสมาชิที่ได้ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติครูครั้งนี้ โดยมี วัตถุประสงค์และอำนาจกว้างขวางมากกว่าสามัคยาจารย์สมาคม กล่าวคือครูสมาชิมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) รับผิดชอบและให้ความเห็นแก่กระทรวงศึกษาธิการในเรื่องนโยบายการศึกษาทั่วไป
- 2) ให้ความเห็นแก่กระทรวงศึกษาธิการในเรื่องหลักสูตร แบบเรียน การสอน การอบรม การสอบไล่ และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา
- 3) ควบคุมและสอดส่องจรรยาบรรณและวินัยของครู พิจารณาลงโทษครูผู้ประพฤติผิด ตลอดจนพิจารณาคำร้องทุกข์ของครู
- 4) รักษาผลประโยชน์ของครูและส่งเสริมให้ฐานะของครูเป็นที่มั่นคง
- 5) หาทางให้ครูหรือครอบครัวของครูได้รับการช่วยเหลือและอุปการะตามสมควร
- 6) ส่งเสริมฐานะของครูในทางความรู้ ความประพฤติ ความสามัคคี และความเป็นอยู่ของครู โดยให้มีการอบรม ปาฐกถา การเผยแพร่ความรู้ การสโมสรและอื่น ๆ
- 7) ปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนแทนคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และแต่งตั้งอนุกรรมการข้าราชการพลเรือนต่างๆ แล้วแต่กรณีสำหรับ ข้าราชการครู

ที่ตั้งของคุรุสภา ได้ใช้ที่ตั้งเดิมของสามัคยาจารย์สมาคม ในบริเวณโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2488 เป็นต้นมา จนกระทั่งปี พ.ศ. 2502 เมื่อได้ทำการสร้างหอประชุม คุรุสภาและหอพักสมาชิกร่วมกัน ในบริเวณวังจันทร์เกษม หลังกระทรวงศึกษาธิการด้านถนนประชาธิปไตยแล้ว จึงได้ย้ายสำนักงานเลขาธิการ คุรุสภามา ณ ที่ตั้งใหม่จนปัจจุบัน

นายเชื้อ วิชัยดิษฐ์ อดีตเลขาธิการคุรุสภาได้กล่าวไว้ใน บทความเรื่อง "ความทรงจำและข้อคิดของคุรุสภา(2539) ว่า ฯพณฯ ทวี บุญยกฤต ท่านเห็นความจำเป็นที่ต้องอาศัยกฎหมาย มิฉะนั้นก็ไม่มีทางรวมครุสำเร็จ เคยรวมโดยสามัคยาจารย์สมาคมมาก่อนแล้ว ซึ่งถ้าจะรวมสาเหตุใหญ่ๆ ที่ริเริ่มให้มีกฎหมายว่าด้วยครูขึ้นมา พอจะสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. นับแต่เกิดโรงเรียนมีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ รัฐต้องรับผิดชอบในการจัดให้มีโรงเรียนทั่วถึงตามกฎหมายโรงเรียนมีมาก ครูก็ต้องมีมากเป็นพัน เป็นหมื่น และแสน

2. งานของครูซึ่งแต่เดิมมิใช่งานอาชีพกลายเป็นงานอาชีพ มีหลักวิชา มีเทคนิคเข้าลักษณะเป็นวิชาชีพชั้นสูง เช่นเดียวกับวิชาแพทย์ วิชากฎหมาย วิศวกรรม สถาปัตยกรรม ฯลฯ

3. ผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูงทั่วไปต้องได้รับการศึกษาในทางวิชาการ และเทคนิคของวิชาชีพชั้นสูงนั้นๆ จึงจะได้รับอนุญาต ให้ประกอบวิชาชีพได้ ขณะนี้ต้องได้รับการศึกษาถึงขั้นปริญญาโดยทั่วไป แต่ต้องค่อยๆ ทำไป

4. ต้องมีสถาบันที่มีอำนาจอนุญาตโดยมีใบอนุญาตเป็น หนังสือให้บุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งครูและมารวม (เป็นสมาชิก) อยู่ในสถาบันเสียก่อนจึงจะปฏิบัติหน้าที่สั่งสอนอบรมได้ทำนองเดียวกับผู้ประกอบอาชีพชั้นสูงอื่นๆ ทั่วไป

5. ความประพฤติและจรรยาบรรณของครูลำคัญมาก ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ จะเห็นได้ว่าในสมัยบรรพบุรุษ ของเรามีวัฒนธรรมเกี่ยวกับครูเกิดขึ้นเป็นวัฒนธรรมสำคัญ ของไทยสืบต่อตลอดมาจนถึงปัจจุบัน แต่ครูมีมากเหลือเกิน ทั้งฐานะครูปัจจุบันไม่เหมือนครูสมัยปู่ย่าตายาย

"การดำเนินการเพื่อให้ครูต้องมีใบอนุญาตนับเป็นเรื่องสำคัญมาก จะออกใบอนุญาตได้ครูจะต้องมีวุฒิทางครูอย่างต่ำ ก็ขึ้นครูประกาศนียบัตร กระทรวงศึกษาธิการมีหน่วยงานส่งเสริมครู วิจัยฐานะครูและร่วมมือกับคุรุสภาโดยอบรมวิชาชุดให้ที่หอประชุมคุรุสภาและวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ในระหว่างปิดภาคเรียนฤดูร้อนด้วย คุรุสภาเคยจัดคณะอาจารย์เดินทางไปยังจังหวัดต่างๆ เพื่อแนะนำการสอบวิชาครูให้ ทั้งนี้ เพื่อให้ครูที่ไม่มีวิทยฐานะหรือมีวิทยฐานะต่ำ มีวิทยฐานะสูงขึ้น แต่เนื่องด้วยงบประมาณมีจำกัดจึงทำได้ไม่สม่ำเสมอในที่สุดก็ต้องยุบเลิกคณะอาจารย์ ดังกล่าวไป" (เชื้อ วิชัยดิษฐ์, 2539)

ในปี พ.ศ. 2517 คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูป การศึกษา ได้นำเสนอหลักการและสาระสำคัญในเรื่องการปฏิรูปการศึกษา โดยได้ให้ความสำคัญกับบทบาทและฐานะของครู เพราะการปฏิรูปการศึกษาจะไม่สำเร็จถ้าไม่ปฏิรูปครู ดังนั้นใน การปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องปฏิรูปบทบาทและหน้าที่ครูในฐานะที่เป็นตัวจักรสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อสร้างสรรคและปฏิรูปครูให้สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในสังคมใหม่ คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อ

ปฏิรูปการศึกษา ได้เสนอว่าครุควรมีลักษณะและบทบาทที่พึงประสงค์ และหลักการสาระและวิธีการปฏิรูปครุไว้ดังนี้ (2517)

ลักษณะและบทบาทที่พึงประสงค์ของครุ

1. รักการอ่าน รักการศึกษา ค้นคว้า ปรับปรุงตนเองให้ ทันสมัย อยู่เสมอ มีความมั่นใจและศรัทธาในอาชีพครุ
2. มีความคิดเป็นตัวของตัวเอง กล้าแสดงออกเพื่อเผยแพร่ความคิดเห็นหรือความรู้ใหม่ๆ ต่อสาธารณะ หรือเพื่อพัฒนาวิชาชีพอครุของตนโดยบริสุทธิ์ใจ
3. ประพฤติและวางตนอยู่ในกรอบศีลธรรมจรรยาอันเป็นบรรทัดฐานที่ยอมรับกันทั่วไปในชุมชน
4. ประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพพอสมควรแก่อัตภาพ มานะ บากบั่น มัธยัสถ์ อดออม ไม่เห็นแก่ความเจริญทางวัตถุเกินกว่าคุณธรรมและจริยธรรม
5. เปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้บอกผู้แสดงนำ เสียทุกกรณีในการเรียน มาเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่ม สนับสนุนให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ เป็น ผู้ช่วยและผู้แนะนำให้นักเรียนมีหลักรู้จักวิธีการที่จะศึกษาค้นคว้าและเลือกทางของตนเองได้โดยไม่มีการบังคับให้เชื่อตามครุ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอิสระอย่างมีเหตุผล
6. ฝึกนักเรียนให้มีความสามารถในการทำงานรวมกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ อดทนต่อการถูกวิจารณ์ ยอมรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น มีความอดกลั้น มีวินัยในตนเอง สำนึกในสิทธิของตนเองและผู้อื่น เคารพกฎของสังคมในการอยู่ร่วมกัน รู้จักใช้สิทธิและพิทักษ์สิทธิ รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม รู้แพ้ รู้ชนะ เคารพเสียงส่วนมาก รับฟังเสียงส่วนน้อย
7. สนใจศึกษาธรรมชาติและความแตกต่างในตัวของศิษย์ แต่ละคน เพื่อนำมาเป็นข้อสังเกตพิจารณาในการปฏิบัติตัว ต่อศิษย์ ให้ความรักความสนใจเอาใจใส่อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้ได้รับความสนิทสนมและความไว้วางใจจากศิษย์ เป็นการขจัด ช่องว่างระหว่างครุกับศิษย์อย่างได้ผล
8. พยายามค้นหาความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของนักเรียนแต่ละคน เพื่อหาทางส่งเสริมแนะนำการเลือกวิชาและอาชีพแก่นักเรียนให้เหมาะสม
9. ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนฝึกฝนในคุณธรรม จริยธรรม โดยไม่หลงใหลในวัตถุ และเห็นคุณค่าของการรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติ
10. มีความรู้และความสนใจในการเกษตรพอที่จะเข้าใจ และสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเกษตรในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี โดยคำนึงว่าสังคมไทยส่วนใหญ่เป็นสังคมเกษตรกรรม
11. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยแก่ชุมชน โดยประพฤติตนเป็นแบบอย่างและชักนำผู้อื่นให้ปฏิบัติตามโอกาสอันเหมาะสม
12. รักความยุติธรรม และกล้าหาญที่จะต่อสู้ เพื่อความเป็นธรรมของสังคมด้วยปัญญาและสติ ตามกระบวนการที่ถูกต้อง เหมาะสมตามครรลองของขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม และตามสิทธิแห่งกฎหมาย

13. หาโอกาสเข้ามีส่วนร่วมโดยเต็มใจในกิจกรรม ด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่น อุทิศตนเป็นที่ปรึกษาหรือช่วยแก้ปัญหาของท้องถิ่น โดยเฉพาะในชนบทเพื่อสร้างสัมพันธภาพและความเข้าใจ อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในท้องถิ่น

หลักการสาระและวิธีการปฏิรูปครู

หลักการสาระและวิธีการปฏิรูปครู ที่คณะกรรมการวาง พื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา ได้นำเสนอหลายด้าน ประกอบด้วย การคัดเลือกครูให้ได้ลักษณะและบทบาทที่พึงประสงค์ มีการอบรมครูประจำการให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การเลือกผู้ช่วยสอนและบุคลากรอื่น เพื่อช่วยเหลือครูให้ทำหน้าที่และบทบาทที่พึงประสงค์ได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้รัฐต้องสร้างแรงจูงใจให้คนดีมีความรู้ความสามารถ ได้มาประกอบวิชาชีพครู โดยเฉพาะใน ท้องถิ่นกันดารและแหล่งเสื่อมโทรม

หลักการที่สำคัญคือ รัฐต้องจัดหลักประกันให้แก่อาชีพ ครูและให้ครูมีสถานภาพที่ดีพอที่จะรักษาและบทบาทที่พึง ประสงค์ไว้ได้ครูจะมีความรู้สึกมั่นคงและศรัทธาในอาชีพ พร้อมทั้งจะดำรงเกียรติมาตรฐาน และอุดมการณ์แห่ง วิชาชีพครูไว้ได้ นั้นจะต้องมีหลักประกันบางประการประกอบด้วย การปรับปรุงองค์การอาชีพต่างๆ เพื่อพิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์ของครู การสร้างจรรยาบรรณครูขึ้นควบคุมความประพฤติครู และครูต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

สาระสำคัญในการจัดหลักประกันให้แก่อาชีพครูประกอบด้วย (คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา , 2517)

1. ปรับปรุงองค์การอาชีพครูให้เป็นตัวแทนอันแท้จริงของครู เพื่อพิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์ของผู้ประกอบอาชีพครู องค์การอาชีพครูควรมีลักษณะและหน้าที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 เป็นองค์กรอิสระ พ้นจากความผูกพันของ ระบบราชการเพื่อให้สามารถควบคุมส่งเสริมให้ ผู้ประกอบอาชีพครูมีความก้าวหน้าทางวิชาการ และมีมาตรฐานในวิชาชีพได้ตามวัตถุประสงค์

1.2 ก่อตั้งจากระดับล่างโดยการเลือกตั้งจากสมาชิกระดับตำบล

1.3 ทำหน้าที่เป็นตัวแทนอันแท้จริงของครู เพียงองค์กรเดียว

1.4 ควบคุมมาตรฐาน ส่งเสริมวิชาชีพ และจัดสวัสดิการสำหรับครู

1.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดสมาคมหรือชมรมทางวิชาการสาขาต่าง ๆ ขึ้น

1.6 มีส่วนร่วมกำหนดหรือเห็นชอบในนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ

1.7 ออกใบอนุญาตประกอบอาชีพครูแก่ครูอาชีพ ซึ่งเป็นสมาชิกสามัญขององค์การอาชีพครู

2. ให้องค์การอาชีพครูสร้างจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครูขึ้นควบคุมผู้ประกอบอาชีพครู ให้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบอันเหมาะสมของวิชาชีพ และเพื่อดำรงไว้ซึ่งเกียรติและมาตรฐานของอาชีพครู ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จรรยาบรรณครูจึงควรมีเนื้อหาสาระครอบคลุมในสิ่งสำคัญ ๆ ดังนี้

- 2.1 คุณสมบัติของอาชีพครู
- 2.2 หน้าที่และความรับผิดชอบของครู
- 2.3 บทบาทของครูต่อนักเรียน เพื่อนครูและโรงเรียน
- 2.4 เสรีภาพทางวิชาชีพและวิชาการ
- 2.5 สัมพันธภาพระหว่างครูกับบุคคลหรือสถาบันอื่น ๆ ในสังคม
- 2.6 บทกำหนดโทษสำหรับผู้ปฏิบัติฝ่าฝืนจรรยาบรรณ

3. ให้องค์การวิชาชีพครูออกใบประกอบอาชีพครู เพื่อให้ได้คนดีมีความรู้ความสามารถเข้ามาสู่อาชีพครู และมีอำนาจถอน ใบอนุญาตในกรณีผู้ประกอบอาชีพประพฤติบกพร่อง นำความเสื่อมเสียมาสู่อาชีพครู ครูทุกคนทุกประเภทต้องมีใบประกอบอาชีพครู นอกจากองค์กรวิชาชีพครูจะมีข้อกำหนดเป็นอย่างอื่น

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ข้อ 43 ได้ระบุไว้ว่า “ให้มีสถาบันวิชาชีพทางการศึกษา เพื่อควบคุมส่งเสริมมาตรฐาน และจริยธรรมของผู้ประกอบอาชีพ อีกทั้งทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิตามกฎหมายของบุคลากรทางการศึกษาทั้งของรัฐ ของท้องถิ่น และของเอกชน ที่มีบทบาทปฏิบัติแห่งกฎหมาย”

การสัมมนาเรื่อง “แนวใหม่ของการฝึกหัดครู” ณ โรงแรม เอเชียพัทยา จังหวัดชลบุรี ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ให้สถาบันวิชาชีพครู(คุรุสภา) เป็นผู้ดำเนินการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแก่ผู้ที่ต้องการจะเข้าสู่อาชีพครู และเพื่อให้การดำเนินการในเรื่องนี้เป็นไปได้สะดวกเรียบร้อย จึงควรมีการออกกฎหมาย บัญญัติให้ผู้ที่เข้าสู่อาชีพครูต้องมีใบอนุญาตประกอบอาชีพครู นอกจากนี้ในการประชุมคณะอนุกรรมการประสานงาน การฝึกหัดครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2522 ก็ยังได้กล่าวถึงสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อแก้ปัญหาอาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูขาดศรัทธา คุณสมบัติและเจตคติต่ออาชีพครู และเพื่อแก้สถานภาพของครูและ วิชาชีพครู

การที่รัฐบาลในยุคนั้นได้ตราพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 ขึ้น ตลอดจนคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับบทบาทและฐานะของครูในฐานะที่เป็นกลไกหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษา ทั้งนี้ได้มีการนำเสนอหลักการและสาระสำคัญในการปฏิรูปครูไว้อย่างชัดเจน โดยได้เสนอให้มีองค์กรวิชาชีพครู และให้มีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแก่ ครูอาชีพ

2.3 ยุคแห่งความคิดและความพยายาม (พ.ศ. 2523 -2540)

การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็นมาตรการ อย่างหนึ่งในการควบคุมและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู รวมทั้งการกำหนดว่าผู้ใดขาดจรรยาบรรณครูก็ไม่สามารถที่จะมีใบอนุญาตได้อีกต่อไป ก็จะเป็นการจำกัดและเลือกเฟ้นครู อย่างมี ประสิทธิภาพตามความต้องการที่ควรจะเป็นสำหรับวิชาชีพครู ก็คือการทำครูทุกคนต้องมีใบอนุญาต เพื่อการประกันคุณภาพ ของการสอนและการมีจรรยาบรรณครู

คุณประโยชน์ในการมีองค์กรวิชาชีพครู และการออก ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมีอยู่หลายประการด้วยกัน สำหรับครูเองย่อมมีผลในทางการพัฒนาวิชาชีพ และวิชาการสอนของตนเอง กล่าวคือ ครูจะได้มีโอกาสในการปรับปรุงพัฒนาตนเองให้มากขึ้น รวมทั้งมีกลุ่มบุคคลที่แข่งขันมีอำนาจในการต่อรองมากขึ้น และประการที่สำคัญที่สุดได้รับความยุติธรรมในวิชาชีพมากขึ้น มีโอกาสได้พบปะสังสรรค์กันมากขึ้น โดยที่ผู้ใดก็ตามที่ไม่ได้รับการฝึกฝน หรือมีสมรรถนะที่จำเป็นต่อวิชาชีพครูแล้ว ก็จะไม่สามารถเป็นครูได้ ใครๆ ก็จะมาเป็นครูอีกไม่ได้ อันเป็นแนวทางหนึ่งในการสงวนอาชีพครูไว้สำหรับผู้มีความสามารถในการสอน มีจรรยาบรรณของครูอย่างแท้จริง

ประโยชน์สำคัญต่อประชาชนและประเทศชาติโดย ส่วนรวม ได้แก่ การรับรองคุณภาพของครู และการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของประเทศ เมื่อมีสถาบันวิชาชีพครูทำหน้าที่โดยสมบูรณ์แล้ว พ่อแม่ผู้ปกครองก็จะได้รับการประกันว่า ลูกหลานของตนจะได้รับการอบรมสั่งสอนจากครูที่มีคุณภาพ อย่างแท้จริงเป็นที่ไว้วางใจ ทั้งในด้านวิชาการ เทคนิคการสอน การปลูกฝังจริยธรรม และการมีจรรยาบรรณของครู อันจะส่งผลให้การศึกษ ของชาติพัฒนาไปตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างถูกต้อง ตรงตามความต้องการ และความจำเป็นของประเทศ

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2521 เป็นต้นมา ครูสภาได้ดำเนินงานพัฒนาวิชาชีพครูในฐานะที่เป็นองค์กรวิชาชีพครู ได้เริ่มมี การศึกษาแนวทางการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูของประเทศต่างๆ แปลเป็นภาษาไทย และเผยแพร่ในวารสารวิทยา-จารย์ ตลอดจนทำเป็นเอกสารเผยแพร่ต่างๆ การเคลื่อนไหวอย่างเป็นทางการของครูสภาในปี พ.ศ. 2523 ครูสภาได้จัดสัมมนา เพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ระหว่างวันที่ 16-18 กรกฎาคม 2523 ที่โรงแรมไทยไฮเต็ล กรุงเทพมหานคร ในการสัมมนาได้นำเสนอหลักการและความมุ่งหมายหลักของสถาบันครูโดยสรุป ดังนี้ (สุรัฐ ศิลปอนันต์, 2523)

1. องค์กรหรือสถาบันอาชีพเกิดขึ้นด้วยความประสงค์ ที่จะแยกผู้มีความรู้ความสามารถในอาชีพออกจากผู้ไม่มีความรู้ความสามารถ เพื่อยกยอรับนับถือและศักดิ์ศรีของอาชีพของตน
2. องค์กรอาชีพมีกฎระเบียบ กฎหมาย และวิธีปฏิบัติขึ้นมาเพื่อปกป้องคุ้มครองอาชีพ ผู้ประกอบอาชีพ ตลอดจนประชาชนผู้รับบริการจากอาชีพนั้น ๆ
3. องค์กรอาชีพหนึ่งๆ มีแนวโน้มที่จะรวมตัวเป็นองค์กรใหญ่องค์กรเดียว
4. การมีองค์กรอาชีพองค์การหนึ่งสำหรับอาชีพหนึ่งๆ มีประสิทธิภาพมากกว่ามีหลายองค์กรสำหรับอาชีพเดียว
5. สถาบันหรือองค์กรอาชีพควรมีอุดมการณ์ดังนี้ ยกฐานะของครู เสริมสร้างประสิทธิภาพของครู สร้างความก้าวหน้าและความดีเด่นให้แก่อาชีพครู ส่งเสริมคุณภาพการศึกษา
6. สถาบันครูควรมีความมุ่งหมายหลัก ดังนี้
 - 6.1 ให้สถาบันครูเป็นสถาบันอิสระ และเป็น ศูนย์กลางหลอมรวมของบุคคลในอาชีพครู
 - 6.2 สร้างความดีเด่นทางอาชีพครู
 - 6.3 ต่อสู้เพื่อจัดสรร ดูแลรักษา และปกป้องสวัสดิการของครู
 - 6.4 เป็นผู้นำในการแก้ปัญหาสังคม

7. เพื่อความสำเร็จในการบรรลุถึงอุดมการณ์ สถาบันครูควรเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอย่างเหมาะสม

นอกจากนั้นในการสัมมนาได้มีการนำเสนอเรื่อง การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูในต่างประเทศ การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็น รวมทั้งการใช้แบบสอบถามก่อน การสัมมนา ผลการสัมมนามาตรฐานวิชาชีพครู นำมาจัดเป็นมติการประชุมได้ 17 มติ เพื่อให้ครูสภารับไปดำเนินการ ดังนี้

- มติที่ 1** ปัญหาสำคัญที่ทำให้เกิดความจำเป็นในการจัดมาตรการส่งเสริมและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ได้แก่ การที่ครูมีคุณภาพต่ำและยังไม่เป็นที่น่าพอใจ
- มติที่ 2** ปัญหาคุณภาพครูต่ำมีสาเหตุมาจากการขาดระบบ ส่งเสริมพัฒนาและควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู ทั้งในด้านสมรรถนะการสอน การใช้ครู และระบบบริการ สนับสนุนต่าง ๆ
- มติที่ 3** เพื่อที่จะแก้ปัญหาข้างต้น ที่ประชุมเห็นพ้องต้องกันว่า ต้องจัดให้มีการยกระดับ มาตรฐานวิชาชีพครูขึ้น อย่างรีบด่วน ด้วยวิธีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และการส่งเสริมด้วยวิธีการที่เหมาะสมอื่น ๆ
- มติที่ 4** ให้มีสถาบันวิชาชีพครูที่มีกฎหมายรองรับขึ้นโดยรีบด่วน เพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูด้วยวิธีการที่เหมาะสมอื่น ๆ
- มติที่ 5** ให้สถาบันวิชาชีพครูเป็นสถาบันอิสระ ไม่ขึ้นอยู่กับหน่วยงานของทางราชการเป็นสถาบันของครูบริหารโดยครู และทำงานเพื่อครูอย่างแท้จริง
- มติที่ 6** ให้สถาบันวิชาชีพครูมีหน้าที่ส่งเสริมและควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู จัดสวัสดิการครู พิทักษ์สิทธิครู และวิชาชีพครู
- มติที่ 7** เพื่อให้การดำเนินงานของสถาบันวิชาชีพครูบรรลุผลตามเป้าหมาย สถาบันวิชาชีพครูจึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากสถาบันที่เกี่ยวข้องกับครูในด้านต่างๆ เป็นอย่างดี
- มติที่ 8** ครูหมายถึงผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผู้สอน และบุคลากรในระดับที่กล่าวข้างต้น
- มติที่ 9** ผู้ที่เป็นครูอยู่แล้ว ในขณะที่มีกฎหมายเกี่ยวกับวิชาชีพครูเริ่มประกาศใช้ให้ถือว่ามิใบอนุญาตชั่วคราวอยู่แล้ว สถาบันวิชาชีพครูจะเริ่มดำเนินการออกใบอนุญาตให้ ในเวลาอันเหมาะสม ในระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี ให้ครบหมดทุกคน
- มติที่ 10** การออกใบอนุญาตให้ผู้ที่จะเข้ามาสู่อาชีพครู มีทั้ง การใช้การรับรองการศึกษาวิชาชีพครู การสอบวัดสมรรถนะพื้นฐานในการเป็นครู และการศึกษาฝึกอบรมตามโปรแกรมที่เป็นที่ยอมรับของสถาบันวิชาชีพครู
- มติที่ 11** การรับรองและการออกใบอนุญาตประเภทอื่น นอกเหนือจากการสอน เช่น ใบอนุญาตสำหรับผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูห้องสมุด อาจให้สมาคมและองค์กร ที่เกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการประเมินผลงาน เพื่อออกใบอนุญาตในส่วนของสมาคมและองค์กร นั้นๆ ก็ได้

- มติที่ 12** การจัดองค์กรของสถาบันวิชาชีพครูต้องให้สอดคล้องกับหลักการในการเป็นที่ยอมรับของครู เป็นตัวแทนของครู ทำงานเพื่อครู บริหารโดยครูอย่างแท้จริง
- มติที่ 13** การจัดองค์กรของสำนักงานเลขาธิการองค์การวิชาชีพครู ต้องให้สอดคล้องกับการส่งเสริมและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู โดยการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และการส่งเสริมด้วยวิธีการที่เหมาะสมอื่น ๆ
- มติที่ 14** เพื่อให้งานการออกใบอนุญาตขององค์การวิชาชีพครูคล่องตัว และบริการแก่ครูได้อย่างทั่วถึง จึงควรมีองค์การวิชาชีพครูกระจายอยู่ในระดับเขตและจังหวัด อีกด้วย
- มติที่ 15** ครูสภาควรได้ปรับปรุงงานให้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู โดยนำเอา ข้อเสนอของที่ประชุมนี้ไปพิจารณา
- มติที่ 16** ครูสภาควรได้จัดเตรียมบุคลากรให้พร้อมต่อบทบาทใหม่ และวิธีดำเนินงานในรูปแบบใหม่/ ฐานะตัวแทนครูอย่างแท้จริง รวมทั้งการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของครูสภาให้พร้อมต่องานใหม่
- มติที่ 17** ครูสภาควรมีการจัดดำเนินการเตรียมงานเพื่อออก ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูด้วยการศึกษา รายละเอียดด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาและเตรียมการออกกฎหมายสถาบันวิชาชีพครู
2. การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครู
3. การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจรรยาบรรณครู
4. การศึกษาความเป็นไปได้ของการออก ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
5. การจัดทำเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับอาชีพครู
6. การกำหนดวิธีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
7. การจัดสวัสดิการครูและการพิทักษ์สิทธิครู
8. การจัดบริการทางวิชาการและการวิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพครู
9. การทดสอบ และการฝึกอบรมแก่ครู

การสัมมนามาตรฐานวิชาชีพครูในปี 2533 เป็นการ จุดประกายให้มีการเร่งดำเนินการเตรียมการ เพื่อนำไปสู่การออก ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบมากขึ้น ในระยะ ต่อมา ครูสภาได้มีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็นจาก ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดแนวทางในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูหลายครั้ง มีการดำเนินการ ศึกษาวิจัยเพื่อเตรียมข้อมูลเพื่อรองรับการออกใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพครู ตลอดจนจนความพยายามในการแก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ.ครู 2488 เพื่อให้เอื้อต่อการออกใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพครู

การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และวิธีการจัดการ

ใน ปี 2537 ครูสภาได้แต่งตั้งคณะทำงานเตรียมการกำหนดแนวทางการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยได้กำหนด แนวทางการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู (สำนักงานเลขาธิการครูสภา, 2537) ไว้ดังนี้

ลักษณะของใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ต้องครอบคลุมทั้งเรื่องวิชาการและจรรยาบรรณ โดยเน้นมาตรฐานกลางเพียงมาตรฐานเดียว แต่แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. **ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสามัญ (บส)** เป็น ใบอนุญาตที่ออกให้กับผู้ที่มีคุณวุฒิอย่างต่ำระดับปริญญาตรี ทางการศึกษาหรือสาขาวิชาอื่น ที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพครูในสถานศึกษาของภาครัฐและเอกชนแบบเต็มเวลา

คุณสมบัติของผู้รับใบประกอบวิชาชีพครูสามัญ

คุณสมบัติพื้นฐานเป็นผู้มีคุณสมบัติพื้นฐานที่เหมาะสมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และทางเศรษฐกิจ

คุณสมบัติเฉพาะ

(1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาอย่างต่ำระดับปริญญาตรีทางการศึกษาหรือสาขาวิชาอื่น

(2) ได้ศึกษาวิชาชีพครูไม่น้อยกว่า 17 หรือ 18 หน่วยกิต และผ่านการฝึกประสบการณ์วิชา

ชีพครู

(3) ต้องประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบจรรยาบรรณ วิชาชีพครู

2. **ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูวิสามัญ (บว)** เป็น ใบอนุญาตที่ออกให้กับผู้ชำนาญการวิชาเฉพาะที่ประสงค์ จะประกอบวิชาชีพครูในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน

คุณสมบัติของผู้ขอใบประกอบวิชาชีพครูวิสามัญ

คุณสมบัติพื้นฐาน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในวิชาเฉพาะ หรือมีความชำนาญในวิชาเฉพาะแต่ไม่มีวุฒิทางการศึกษา

คุณสมบัติเฉพาะ

(1) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในวิชาเฉพาะ หรือมีความชำนาญในวิชาเฉพาะแต่ไม่มีวุฒิทางการศึกษา

(2) ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์ที่กำหนด

(3) ต้องประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบจรรยาบรรณวิชาชีพครู

3. **ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูกิตติมศักดิ์ (บก)** เป็น ใบอนุญาตที่ออกให้แก่ผู้ที่คุรุสภาเห็นว่าเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู ดีเด่น

คุณสมบัติของผู้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูกิตติมศักดิ์ คือ ต้องเป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสามัญหรือวิสามัญมาแล้ว และมีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์และเป็นที่ยอมรับโดยส่วนรวม

แนวทางการดำเนินงานให้ครูเข้าสู่ระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู(สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , 2537)

1. การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู จะต้องออกให้แก่ครูทุกคนโดยมุ่งเน้นกลุ่มครูที่ทำการสอนในระดับการศึกษาเพื่อมวลชน คือระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กอย่างมาก

การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สำหรับผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพครูใหม่ควรดำเนินการตั้งแต่นั้น สำหรับผู้ที่เป็นครูอยู่แล้ว ควรส่งเสริมให้เห็นความสำคัญของใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและสร้างแรงจูงใจให้ขอรับใบอนุญาตด้วยความสมัครใจ

2. การกำหนดระยะเวลาของใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ก. ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสามัญและวิสามัญ จะมีระยะเวลา 5 ปี 10 ปี และถาวรตามลำดับ โดยระยะแรกจะออกให้แก่ผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วน และแจ้งความจำนงขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เมื่อใบอนุญาตหมดอายุลง จะต้องขอต่อใบอนุญาตโดยต้องมีการประเมินคุณสมบัติและผ่านเกณฑ์ที่กำหนด อีกทั้งได้แสดงสมรรถภาพในวิชาชีพครูก้าวหน้าขึ้น จากเดิม

ข. ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูกิตติมศักดิ์ เป็น ใบอนุญาตถาวรที่จะออกให้แก่ผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด

เกณฑ์มาตรฐาน ตัวชี้วัด การประเมิน และการพัฒนาครู

คุรุสภา ได้แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิชาชีพครูขึ้น มีหน้าที่พิจารณาจัดทำร่างนโยบายการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู และจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครู ทั้งนี้คณะกรรมการได้ให้ความเห็นว่า ก่อนที่จะมีการกำหนดแนวทางและแผนการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนา วิชาชีพครู ควรได้มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูเสียก่อน คุรุสภาจึงได้ดำเนินการร่างเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูขึ้น โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันพิจารณา จากนั้นได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาเรื่อง "เกณฑ์มาตรฐานกับการพัฒนาวิชาชีพครู" ขึ้น ระหว่าง วันที่ 27-28 เมษายน 2532 โดยเชิญครู ผู้ใช้ครู ผู้ผลิตครู ผู้ควบคุมมาตรฐานการผลิตครู และผู้ควบคุมมาตรฐานการใช้ครู มาร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกณฑ์ มาตรฐานกับการพัฒนาวิชาชีพครู นอกจากนั้นยังจัดให้มีการปาฐกถา การอภิปราย และการประชุมกลุ่มผลสรุปจากการประชุมสัมมนาได้นำเสนอ คณะอนุกรรมการส่งเสริมวิชาชีพครู คณะอนุกรรมการพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า บุคคลที่ประกอบวิชาชีพครูควรมีความรัก ความเมตตาและความปรารถนาดีต่อนักเรียน อุทิศตนและเวลาเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับความเจริญเติบโตและมีพัฒนาการในทุกด้าน จึงควรมีคุณลักษณะอย่างน้อย 4 ประการ คือ รอบรู้ สอนดี มีคุณธรรม จรรยาบรรณ มุ่งมั่นพัฒนา คณะอนุกรรมการส่งเสริมวิชาชีพครูได้นำเสนอกรรมการอำนวยการ คุรุสภา และได้รับความเห็นชอบ คุรุสภาจึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูขึ้น โดยระบุคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูไว้ 4 ประการคือ รอบรู้ สอนดี มีคุณธรรม จรรยาบรรณ มุ่งมั่นพัฒนา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2537) คุรุสภาได้เผยแพร่เกณฑ์ ดังกล่าวไปยังครูและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ เนื่องจากเกณฑ์ ดังกล่าวมีลักษณะเป็นนามธรรม ยากแก่การปฏิบัติ และการประเมินจึงไม่มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติตามเกณฑ์เท่าที่ควร

ในปี 2537 ครูสภาได้พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูจากเดิม 4 ด้าน เป็น 11 มาตรฐาน เกณฑ์มาตรฐานนี้มีเนื้อหาครอบคลุมเกณฑ์เดิม สามารถปฏิบัติและประเมินพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ของครูได้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ครูผลักดันจากคุณภาพภายในตัวครู เกณฑ์มาตรฐานทั้ง 11 มาตรฐานนี้ กำหนดขึ้นบนความเชื่อที่ว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ครูจึงต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็น สำคัญ ครูสามารถเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน และสภาพแวดล้อมอื่นๆ เมื่อสอน ไปแล้วครูสามารถตรวจสอบแก้ไขปรับปรุง และชื่นชมต่อความสำเร็จของ ผู้เรียน เกณฑ์มาตรฐาน ทั้ง 11 มาตรฐานนี้เป็นเกณฑ์ของการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในหน้าที่ครู เพื่อประกันคุณภาพ การทำงานและการเป็นครู เกณฑ์แต่ละข้อมีคำอธิบาย และมีระดับคุณภาพ โดยกำหนดไว้เป็น 3 ระดับ ครูและผู้บริหารการศึกษาสามารถนำเกณฑ์ไปปฏิบัติได้ทันที (สำนักงานเลขาธิการ ครูสภา, 2537)

ครูสภาได้ประสานการใช้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ทั้ง 11 มาตรฐานนี้กับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (กค.) และหน่วยงานต้นสังกัดของครูเพื่อให้การปฏิบัติตามเกณฑ์นี้ ส่งผล อันเป็นคุณประโยชน์ต่อครูนักเรียนและประเทศชาติ และ ต่อมาคณะกรรมการข้าราชการครูได้ อนุมัติให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูและกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครูของกระทรวงศึกษาธิการ

เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูสภา พ.ศ. 2537 ทั้ง 11 มาตรฐาน ประกอบด้วย
(สำนักงานเลขาธิการครูสภา, 2537)

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับวิชาชีพครูอยู่เสมอ

คำอธิบาย การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรม ทาง วิชาการ ที่องค์การและหน่วยงานหรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การ สัมมนาและการประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น ทั้งนี้ ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัด เจน

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดย คำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียน

คำอธิบาย การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน หมายถึงการเลือก อย่างชาญฉลาด ด้วยความรักและหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้น ในการเลือกกิจกรรมการ เรียนการสอนและกิจกรรม อื่นๆ ครูต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

คำอธิบาย การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครู ที่ จะให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ โดยวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการ สอนที่จะให้ได้ผลดีมากกว่าเดิม รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ตามศักยภาพ ของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

คำอธิบาย การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ ปรับปรุง หรือสร้างแผนการสอน บันทึกรการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่นๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรม การเรียนการสอน ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

คำอธิบาย การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ หมายถึง การประดิษฐ์ คิดค้น ผลิต เลือกใช้ ปรับปรุง เครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

คำอธิบาย การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวร หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ ตามสภาพความแตกต่างของบุคคล ด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยม และนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวร ติดตัวผู้เรียนตลอดไป

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

คำอธิบาย การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัย และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครุณาเสนอรายงานการปฏิบัติใน รายละเอียด ดังนี้

1. ปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้อง ได้รับการพัฒนา และเป้าหมายของการพัฒนา ผู้เรียน
2. เทคนิควิธีการ หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพของ ผู้เรียน และขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิควิธีการหรือ นวัตกรรมนั้นๆ
3. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่เกิดกับผู้เรียน
4. ข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ๆ ในการ ปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

คำอธิบาย การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การแสดงออก การประพฤติและปฏิบัติ ในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับ ความเป็นครูอย่าง สม่าเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใส ศรัทธา และ ถือเป็นแบบอย่าง

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

คำอธิบาย การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน

คำอธิบาย การร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน หมายถึง การตระหนักในความสำคัญรับฟัง ความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนางานของสถานศึกษา ให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

คำอธิบาย การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะ สารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์ วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

การกำหนดระดับคุณภาพของครู

เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537 ที่กำหนดขึ้นนั้น กระทรวงศึกษาธิการโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้เป็น "เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกระทรวงศึกษาธิการ" เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2539 และ ให้แต่ละกรมที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในหน้าที่ของข้าราชการครูในสังกัดตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู รวมทั้งให้มีการนำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ไปเป็นแนวทางส่วนหนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงานและพัฒนาข้าราชการครูด้วย ดังนั้นในปี พ.ศ. 2540 คุรุสภาจึงได้กำหนดแนวทางการประเมินคุณภาพของครู เพื่อให้ครูได้ใช้เป็นแนวทางในการประเมินตนเอง และให้ผู้บริหารประเมินครู โดยได้จัดทำ **ระดับคุณภาพของครู (NTQ : National Teacher Qualification)** ซึ่งมีสาระครอบคลุมเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู เป็น 5 ระดับ แต่ละระดับประกอบด้วย วิธีการปฏิบัติงานและวิธีการปฏิบัติตน และได้นำเสนอไปยังสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู คณะกรรมการข้าราชการครูได้มีมติให้นำระดับคุณภาพครู (NTQ) ไปใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานและการพัฒนาข้าราชการครู เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2541

ระดับคุณภาพของครู (NTQ : National Teacher Qualification) ที่คุรุสภาได้พัฒนาขึ้นมี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 1 ครูปฏิบัติการ

เป็นครูที่ปฏิบัติงานโดยยังต้องอาศัยการชี้แนะ การสั่งการ รูปแบบจากผู้อื่น หรือคำสั่ง เอกสารแบบแผนต่างๆ และมีความมุ่งมั่นที่จะทำตามแบบแผนนั้นๆ ให้สมบูรณ์ โดยคำนึงถึงเป้าหมายปลายทางเป็นลำดับรอง

การสอนมุ่งเน้นเนื้อหา ผู้สอนเป็นผู้บอกความรู้ สอนตามแผนที่กำหนดกิจกรรมทุกอย่างตัดสินใจโดยครู มีสื่อเน้นความรู้ความจำ ประเมินผลเน้นการทดสอบ เกิดผลต่อผู้เรียนในด้านความรู้ความจำเป็นส่วนใหญ่ ผลงานของผู้เรียนเป็นแบบเดียวกันตามที่ครูกำหนด รายงานผลเป็นภาพรวมของผู้เรียนทั้งชั้น

เป้าหมายในการพัฒนาคำนึงถึงผลที่เกิดกับตนเอง เน้นความถูกต้องตามระเบียบ กฎเกณฑ์ มากกว่าเป้าหมายของงานหรือผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการ

ระดับ 2 ครูชำนาญการ

เป็นครูที่ปฏิบัติงานโดยมีกระบวนการพัฒนาไปสู่ความสามารถในการคิดเอง ทำเอง ตัดสินใจเองได้โดยมีความมุ่งมั่นที่จะลงมือทำ รู้จักกำหนดเป้าหมายของงานไปที่ผู้รับบริการ แต่ยังมีขั้นตอนการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายนั้นอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

การสอนมุ่งเน้นความรู้ความเข้าใจ มีตัวอย่างมากขึ้น ดัดแปลงแผน สื่อ ให้เหมาะสมกับสภาพจำกัดต่างๆ ได้มีอุปกรณ์มากขึ้น ผลงานของผู้เรียนยังเป็นเรื่องเดียวกัน แต่มีรายละเอียดแตกต่างกัน รายงานผลเป็นกลุ่ม

เป้าหมายในการพัฒนา คำนึงถึงความถูกต้องตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ให้ความสำคัญต่อกระบวนการและเน้นผลที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้รับบริการเท่า ๆ กัน

ระดับ 3 ครูเชี่ยวชาญ

เป็นครูที่ปฏิบัติงานอย่างมีเป้าหมาย มีขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ สร้างสรรค์งานคิดและตัดสินใจได้เอง จัดลำดับความสำคัญของงานได้เน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนมุ่งเน้นกระบวนการคิดผู้เรียน ได้ปฏิบัติกิจกรรม การเรียนรู้เป็นส่วนใหญ่ ครูใช้คำถามมากขึ้น ถามหาวิธีการ มีแผนการสอนที่พัฒนาขึ้นเอง จัดทำเองได้เหมาะสมกับผู้เรียน เป็นรายบุคคล ใช้สื่อเน้นกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น คำตอบของ ผู้เรียนหลากหลายเกิดจากการแสวงหา และสรุปความรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายของครู กล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

เป้าหมายในการพัฒนาคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการอย่างรอบด้าน สมดุล ทั้งถึง และเสมอภาค

ระดับ 4 ครูเชี่ยวชาญพิเศษ

เป็นครูที่ดำเนินงานต่างๆ โดยคำนึงถึงบุคคลอื่น องค์ประกอบอื่น ที่จะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัตินั้น ๆ แต่ ยังไม่สามารถสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สร้างความเป็นเอกภาพในทุกๆ ส่วน ทุกองค์ประกอบต่างๆ นั้นได้

การสอนมุ่งเน้นการพัฒนาจริง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน กิจกรรมและสื่อสอดคล้องสัมพันธ์กัน ส่งผลต่อพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ให้โอกาสในการแสดงออกอย่างอิสระ ผลงานของผู้เรียนแตกต่างกันตามกระบวนการเรียนการสอนที่เลือก

เป้าหมายในการพัฒนาคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการ และการพัฒนาวิชาชีพ หรือการพัฒนาสังคม

ระดับ 5 ครูผู้ทรงคุณวุฒิ

เป็นครูที่ปฏิบัติงานด้วยกระบวนการพัฒนาร่วมกันอย่าง สร้างสรรค์บนพื้นฐานของผลการพัฒนาทางบวกอย่างเท่าเทียมกัน ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สร้างความเป็นเอกภาพของงาน และกลุ่มบุคคลทั้งหมด รวมทั้งความสมดุลของสิ่งแวดล้อม

การสอนมุ่งเน้นการค้นหา สร้างความรู้ร่วมกันกับผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้วางแผนการเรียน และกำหนดหลักสูตรของห้องเรียน เกือบทั้งหมด ร่วมประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและการสอนของครู ใช้สื่อหลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนและทุกคน ผลงานของผู้เรียนคนละอย่าง

คนละเรื่องตามความสนใจและความถนัดอย่างแท้จริง เป็นผู้สร้างผู้นำให้ผู้เรียน และเพื่อนครู เป็นผู้นำคิดเอง พัฒนาเองได้รอบด้านอย่างยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ส่งผลให้เกิดการสร้างและพัฒนาวิชาชีพอย่างถาวร มีเกียรติภูมิเป็นตัวอย่างได้ทั้งด้านวิชาชีพ และชีวิตส่วนบุคคล

การพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครู

ในฐานะองค์กรวิชาชีพครูมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุม สอดส่องจรรยาบรรณของครูตาม พ.ร.บ. ครู พ.ศ. 2488 ครูสภาได้กำหนดระเบียบว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครูขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2506 ปรับปรุงครั้งสุดท้ายเมื่อ พ.ศ. 2526 ข้อกำหนดดังกล่าวมีสาระสำคัญ 10 ประการ ครูสภาได้เผยแพร่ไปยังครูและสมาชิกครูสภาทั่วประเทศ เพื่อ ถือนำปฏิบัติ ในเวลาเดียวกันครูสภาก็ได้ติดตาม ประเมินและประมวลผลการปฏิบัติตนของครูตามข้อกำหนดดังกล่าว ได้พบว่ามีบางข้อที่ขาดความชัดเจนในการกำหนดพฤติกรรมที่ครู ควรปฏิบัติ ทำให้ยากต่อการประเมินและการพัฒนา ประกอบกับได้มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและ การเมืองอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง อันมีผลกระทบต่อผู้ประกอบวิชาชีพครูเป็นอย่างมาก ครูสภาจึงได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพต่างๆ รวมทั้งจรรยาบรรณครูของ นานาประเทศ เพื่อที่จะกำหนดจรรยาบรรณที่เหมาะสมกับครูไทยในยุคปัจจุบัน และในที่สุดก็ได้สร้าง "**จรรยาบรรณครู**" และได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2539 หลังจากนั้นได้ทำการเผยแพร่จรรยาบรรณครูดังกล่าวไปยังครูและสมาชิกครูสภา ทั้งหมด โดยผ่านสื่อและหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้ครูและสมาชิก ครูสภาถือเป็นแนวปฏิบัติและประพฤติตน

จรรยาบรรณครูเปรียบเสมือน "**ศีลธรรม**" ของครู จรรยาบรรณทั้ง 9 ข้อ มีทั้งข้อห้ามและข้อที่ต้องหรือควรปฏิบัติตนและประพฤติตนของครู ทั้งนี้โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อศิษย์ ซึ่งเป็น "ลูกค้า" สำคัญของอาชีพนี้ อีกทั้งคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสังคม จรรยาบรรณ 5 ข้อ แรก มีความสำคัญในระดับที่ครู "ต้อง" กระทำหรือไม่กระทำ ส่วน 4 ข้อหลังมีน้ำหนักลดหลั่นกันลงมา แต่ก็สำคัญและจำเป็นต่อความเป็นครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูระดับ "**มืออาชีพ**" จรรยาบรรณแต่ละข้อมีข้อความที่กระชับ กะทัดรัดและเจาะจง แต่การตีความและความเข้าใจ ของแต่ละคนอาจแตกต่างกันบ้างในรายละเอียด ดังนั้นครูสภา จึงได้จัดทำคำอธิบายขึ้น เพื่อชี้ให้เห็นเจตนารมณ์และความ มุ่งหมายของจรรยาบรรณครูแต่ละข้อเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เข้าใจตรงกัน (สำนักงานเลขาธิการครูสภา, 2540)

จรรยาบรรณข้อที่ 1

ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า

จรรยาบรรณข้อที่ 2

ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

จรรยาบรรณข้อที่ 3

ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ทั้งทางกาย วาจาและจิตใจ

จรรยาบรรณข้อที่ 4

ครูต้องไม่กระทำความผิดเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคมของศิษย์

จรรยาบรรณข้อที่ 5

ครูต้องไม่แสวงประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ

จรรยาบรรณข้อที่ 6

ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ

จรรยาบรรณข้อที่ 7

ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู

จรรยาบรรณข้อที่ 8

ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์

จรรยาบรรณข้อที่ 9

ครูพึงประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรมไทย

รูปแบบและแนวทางการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพ

บทบาทและการดำเนินงานของคุรุสภาในปัจจุบัน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ,2541)

อำนาจหน้าที่ของคุรุสภาตามพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488

1. ให้ความเห็นแก่กระทรวงศึกษาธิการในเรื่องการจัดการศึกษาโดยทั่วไป หลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน การฝึกอบรม การวัดผลและประเมินผล การศึกษา การนิเทศ การศึกษา และเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษา

2. ควบคุมและสอดส่องจรรยาบรรณ และวินัยของครู พิจารณาโทษครูผู้ประพฤติผิด และพิจารณาคำร้องทุกข์ของครู

3. พิจารณาสีทธิของครูภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

4. ส่งเสริมให้ครูได้รับสวัสดิการต่างๆตามสมควร

5. พัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณภาพและประสิทธิภาพของครู

บริการด้านวิชาชีพ

1. งานมาตรฐานวิชาชีพครู

- เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537
- เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ. 2540
- เกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์ของคุรุสภา พ.ศ. 2540
- งานกำหนดแนวทางการออกใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพครู
- งานกำหนดแนวทางการรับรองคุณภาพของครูตามมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา

2. งานจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู

- กำหนดจรรยาบรรณครู 9 ประการ
- งานควบคุมและสอดส่องจรรยาบรรณของครู
- การมอบเข็ม"คุรุสดุดี" แก่ครูผู้มีจรรยาบรรณดีเด่น ในวันครูโลก วันที่ 5 ตุลาคม ของทุกปี

3. งานยกย่องเชิดชูเกียรติคุณครู

- การจัดงานวันครู 16 มกราคมของทุกปี เพื่อเชิดชูเกียรติคุณครูและระลึกถึงพระคุณครู
- การให้รางวัลครูผู้ปฏิบัติงานมีผลงานดีเด่น
- การให้รางวัลแก่ครูผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน
- การประกาศเกียรติคุณครูภาษาไทยดีเด่นในวัน ภาษาไทยแห่งชาติ วันที่ 14 พฤศจิกายน ของทุกปี
- การจัดทำหนังสือประวัติครู

4. งานส่งเสริมและพัฒนาความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพครู

- การพัฒนาครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา
- การจัดอบรมด้านต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ ดนตรีสากล ภาษาอังกฤษ
- การประชาสัมพันธ์ การทำผลงานทางวิชาการ การพัฒนาครูคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์
- การให้ทุนอุดหนุนการวิจัย
- การจัดตั้งศูนย์สมาคม/ชมรมวิชาชีพครู

บทบาทด้านสวัสดิการ

1. งานมูลนิธิและกองทุน

- มูลนิธิช่วยครูอาวุโส ในพระบรมราชูปถัมภ์
- มูลนิธิช่วยการศึกษาบุตรสมาชิกคุรุสภา
- มูลนิธิช่วยเหลือสมาชิกคุรุสภาผู้ประสบอัคคีภัยและภัยธรรมชาติ
- มูลนิธิช่วยครูที่ประสบภัยจากการก่อการร้าย
- มูลนิธิรางวัลคุรุสภา
- มูลนิธิทวี บุญยเกตุ
- กองทุนสวัสดิการเพื่อสมาชิกคุรุสภา
- กองทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพครู

2. งานฌาปนกิจสงเคราะห์

- การฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนสมาชิกคุรุสภา (ช.พ.ค.)
- การฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนสมาชิกคุรุสภาในกรณีคู่สมรสถึงแก่กรรม (ช.พ.ส.)

3. งานสวัสดิการทั่วไป

- สวัสดิการด้านที่พักอาศัยชั่วคราว
- สวัสดิการด้านร้านค้าในเครือ "คุรุสภาบริการ"
- สวัสดิการด้านการลดค่าโดยสารรถไฟและเครื่องบิน
- สวัสดิการด้านการส่งเสริมสุขภาพและการรักษาพยาบาล
- สวัสดิการด้านการประกันชีวิต

4. การพิทักษ์สิทธิครู

- การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย

บทบาทของคุรุสภาในอนาคต

คุรุสภาได้ทำการศึกษาวិธีการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพครูในต่างประเทศ และองค์กรวิชาชีพอื่นๆในประเทศไทย แล้วนำมาเปรียบเทียบกับกรดำเนินงานของคุรุสภาในปัจจุบัน และสรุปเสนอเป็นแนวทางในการดำเนินงานของคุรุสภาที่ควรจะเป็นในอนาคตได้ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , 2541)

อำนาจหน้าที่

1. ให้ความเห็น คำปรึกษา และคำแนะนำ ในเรื่องการจัดการศึกษาและวิชาชีพครูแก่กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ควบคุมและสอดส่องจรรยาบรรณของครู และวินัยของครู พิจารณาโทษครูผู้ประพฤติผิด และพิจารณาคำร้องทุกข์ของครู
 - ควบคุมจรรยาบรรณ
 - ควบคุมความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพครู ให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณครู
3. เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพครู และพิทักษ์สิทธิครูภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด
4. ส่งเสริมให้ครูได้รับสวัสดิการต่าง ๆ ตามสมควร
5. พัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณภาพ และประสิทธิภาพของครู
6. กำหนดและวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพครู
7. รับรองคุณภาพและออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
 - จัดทะเบียน รับขึ้นทะเบียน และออกใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพครู
 - สั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู
 - ออกข้อบังคับ วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทดสอบความรู้ การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต การสั่งพัก ใบอนุญาต หรือการเพิกถอนใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู
 - ตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อไปสู่การพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครู

8. รับรองหลักสูตรสำหรับการฝึกอบรมในวิชาชีพครู
9. ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของครู

บทบาทด้านวิชาชีพ

1. ดำเนินงานด้านจรรยาบรรณของครู
 - กำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพครู
 - ควบคุมจรรยาบรรณวิชาชีพของครู
 - ควบคุมการประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพครูให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณครู
2. ยกย่องมาตรฐานของวิชาชีพครู และส่งเสริมให้ครูได้รับความก้าวหน้าในการประกอบวิชาชีพครู
3. ส่งเสริมความสามัคคี ผดุงเกียรติ และยกย่องเชิดชูเกียรติคุณครู
4. เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพครู
5. ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพครู
6. ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพครู โดยมีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตร การให้การศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพครู
7. ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้ทางวิชาชีพครู โดยมี ส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรการให้การศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพครู
8. ส่งเสริมให้สมาคมวิชาชีพครูต่างๆ เป็นภาคีขององค์กรคุรุสภา
9. ร่วมมือกับสถาบันอื่นๆ เพื่อการพัฒนาการประกอบวิชาชีพครูทั้งในและต่างประเทศ
10. บริการข่าวสารข้อมูลด้านวิชาชีพครู

บทบาทด้านสวัสดิการ

1. ดูแลสภาพความเป็นอยู่ของสมาชิก
2. ปกป้องผลประโยชน์และพิทักษ์สิทธิของผู้ประกอบวิชาชีพครูภายในขอบเขตของกฎหมาย
 - ปรับและเจรจาต่อรองเรื่องสภาพการทำงานและเงินเดือน รวมทั้งการจ่ายค่าตอบแทนในเรื่องต่างๆ
3. ยกฐานะและพัฒนาสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ประกอบวิชาชีพครู
4. ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่สมาชิก
5. จัดสวัสดิการแบบให้เปล่าแก่สมาชิกและครอบครัว ในเรื่องต่างๆ
6. จัดสวัสดิการแก่สมาชิกโดยให้เสียค่าบริการในอัตราพิเศษ
7. จัดสวัสดิการในรูปของการให้ส่วนลดในการซื้อสินค้าอุปโภค บริโภค และการใช้บริการ
8. จัดสวัสดิการในรูปของการช่วยเหลือทางการเงินและ การให้บริการกู้ยืมแก่สมาชิก
9. จัดสวัสดิการด้านนันทนาการให้แก่สมาชิก

รูปแบบองค์กรของครูสภาควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นองค์กรอิสระ ที่มีความเข้มแข็ง และเป็นที่ยอมรับเชื่อถือ โดยมีสิทธิได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล
2. เป็นองค์กรที่มีสมาชิกหลากหลายในทุกระดับไม่จำเป็น ต้องสังกัดในกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น ควรรวมไปถึงระดับ อุดมศึกษาในทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐด้วย ซึ่งการจะปรับไปสู่แนวโน้มในรูปแบบและอำนาจหน้าที่ที่กล่าวข้างต้น ครูสภา จะต้องสร้างพื้นฐานให้มีบทบาทดังกล่าวและระบบเชื่อมโยงตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

บทบาทขององค์กรวิชาชีพอื่นในประเทศไทย

ครูสภาได้ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทขององค์กรวิชาชีพอื่นที่มีในประเทศไทยกล่าวโดยสรุป (สำนักงานเลขาธิการครูสภา, 2541) ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ขององค์กร

1. ส่งเสริมการศึกษาวิจัย และความก้าวหน้าในการประกอบวิชาชีพ
2. ควบคุมจรรยาบรรณ
3. ควบคุมการประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณ
4. ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิก
5. ส่งเสริมและจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก
6. เป็นตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพ
7. ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องต่อรัฐบาล
8. ส่งเสริม ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่และให้การศึกษา ในเรื่องที่เกี่ยวข้องแก่ประชาชนและองค์กรอื่น

อำนาจหน้าที่ขององค์กร

1. จดทะเบียน รับขึ้นทะเบียน และออกใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพ
2. สั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็น ผู้ประกอบวิชาชีพ
3. ออกข้อบังคับ วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทดสอบ ความรู้การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต การสั่งพัก ใบอนุญาต หรือการเพิกถอนใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ
4. ออกข้อบังคับ วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเทียบปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ
5. ออกข้อบังคับ วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ
6. ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
7. ให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่มหาวิทยาลัย หรือสถานศึกษาอื่นในการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ
8. รับรองปริญญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือวุฒิปัตถในวิชาชีพ
9. รับรองหลักสูตรสำหรับการฝึกอบรมในวิชาชีพ
10. รับรองวิทยฐานะของสถาบันที่ทำการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่องค์กรรับรองแล้ว

11. ออกหนังสืออนุมัติ หรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ และออกหนังสือแสดงวุฒิอื่น ๆ ในวิชาชีพ

บทบาทด้านวิชาชีพ

1. ส่งเสริมการศึกษา วิจัย และความก้าวหน้าในการประกอบวิชาชีพ
2. ควบคุมจรรยาบรรณ
3. ควบคุมการประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณ
4. ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องต่อรัฐบาล
5. เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพ

บทบาทด้านสวัสดิการ

1. ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิก
2. ส่งเสริมและจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก

บทบาทด้านการให้บริการแก่สังคม

1. ส่งเสริมช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้การศึกษในเรื่องที่เกี่ยวข้องแก่ประชาชน และองค์กรอื่น

การออกและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสามารถไปสู่การปฏิบัติได้

การดำเนินการเพื่อรองรับการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู จำเป็นต้องมีการแก้ไขพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 เพื่อให้มีบทบัญญัติที่เอื้ออำนวยต่อการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ทั้งนี้คุรุสภาได้มีการดำเนินการยกร่างแก้ไข ปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 จำนวน 5 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1	เมื่อ พ.ศ. 2524
ครั้งที่ 2	เมื่อ พ.ศ. 2531
ครั้งที่ 3	เมื่อ พ.ศ. 2534
ครั้งที่ 4	เมื่อ พ.ศ. 2535
ครั้งที่ 5	เมื่อ พ.ศ. 2538

การดำเนินการยกร่างแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติครู เมื่อ พ.ศ. 2524 นั้น คุรุสภาได้ดำเนินการจนถึงการนำเสนอร่างแก้ไขพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ว่าด้วยเรื่องการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เพื่อแก้ไขในบางมาตราให้เอื้อต่อการดำเนินการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เข้าไปในสภา ผู้แทนราษฎร แต่สภาผู้แทนถูกยุบไปเสียก่อนใน พ.ศ. 2529 และการยกร่างแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติในครั้งต่อๆ มา ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรตามกลไกทางการเมือง จนถึง พ.ศ. 2538 ซึ่งมีการยุบสภาเป็นครั้งสุดท้าย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , 2537)

การดำเนินการแก้ไข พ.ร.บ. ครู 2488 ในปี 2536 กรรมการอำนวยการคุรุสภา ได้มีการแต่งตั้ง คณะทำงานพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยแต่งตั้งนาย สุ รัฐ ศิลปอนันต์ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น เป็นประธาน นอกจากนี้ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปรับปรุง พระราชบัญญัติครู 2488 ในการดำเนินการได้มีการประชุม สัมมนา เพื่อสรุปแนวทางการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายระหว่างวันที่ 6-10 มีนาคม 2538 ณ โรงแรมเวลด อัมเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ในประเด็นเหล่านี้

1. เรื่ององค์ประกอบของคณะกรรมการอำนวยการคุรุสภาและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ อำนวยการคุรุสภา
2. เรื่องกำหนดหน้าที่ของเลขาธิการคุรุสภา
3. เรื่องกำหนดให้มีคณะกรรมการคุรุสภาจังหวัด กรุงเทพมหานคร และอำเภอ และกำหนด เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอำนวยการคุรุสภาทั้งสาม
4. เรื่องให้มีสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการคุรุสภาจังหวัด คุรุสภากรุงเทพมหานคร และ คุรุสภาอำเภอ
5. เรื่องการกำหนดให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
6. เรื่องการประชุมผู้แทนคุรุสภาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

จากผลการสัมมนาดังกล่าว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มีหนังสือลงวันที่ 1 กันยายน 2538 ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติมอีกดังนี้คือ

1. สาระ พ.ร.บ.ครู ที่คณะกรรมการนำเสนอสมควรได้รับการแก้ไข ปรับปรุงตามที่เสนอ
2. ข้อสังเกตที่ควรให้ความสนใจ คือ ในส่วนสถานภาพของคุรุสภา ไม่มีการนำเสนอเพราะ พ.ร. บ.ครูกำหนดให้คุรุสภาเป็น สภาของครูในกระทรวงศึกษาธิการและกำหนดให้ครูทุกคนเป็น สมาชิกตาม กฎหมายซึ่งข้อกำหนดของกฎหมายข้อนี้ ทำให้คุรุสภาไม่มีฐานะเป็นองค์กรวิชาชีพครูโดยสมบูรณ์ คุรุ สภาไม่ใช่ รัฐวิสาหกิจ คุรุสภาไม่ใช่ข้าราชการ จึงทำให้คุรุสภาไม่สามารถเป็นสมาชิกองค์กร วิชาชีพครูระหว่างประเทศได้ ควรมีการหารือเรื่องสถานภาพของคุรุสภาให้ชัดเจน และเสนอแก้ไขให้ชัดเจนในคราวเดียวกันนี้

3. ควรตั้งคณะกรรมการขึ้นศึกษาการดำเนินงานขององค์การค้ำของคุรุสภา ซึ่งเป็นองค์การที่ตั้ง ขึ้นตามมาตรา 5 (3) แห่ง พ.ร.บ.ครู พ.ศ. 2488 เพื่อศึกษาการดำเนินงานขององค์การค้ำของคุรุสภา ซึ่งมีทุนดำเนินการกว่า 2,000 ล้านบาท ว่าควรปรับองค์การอย่างไร มีความสัมพันธ์กับกระทรวงศึกษา ธิการอย่างไร ให้ผลประโยชน์แก่สมาชิกคุรุสภาอย่างไร ก่อนดำเนินการแก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ.ครูในคราวนี้ ด้วย

สรุปว่าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นพ้องต้องกันว่าจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงแก้ไขสภาพที่เป็น อยู่ของคุรุสภาให้ดีขึ้น แต่ในที่สุดก็มีการยุบสภาใน พ.ศ. 2538 เป็นครั้งสุดท้าย

การจัดตั้งองค์กรกลางบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู

พระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ฉบับแรกได้กำหนดอำนาจหน้าที่ ที่สำคัญประการหนึ่งของครูสภาไว้ว่า

.....

- (1) ปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน แทนคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และแต่งตั้งอนุกรรมการข้าราชการพลเรือนต่างๆ แล้วแต่กรณี สำหรับข้าราชการครู

.....

ทั้งนี้ครูสภาได้ปฏิบัติภารกิจดังกล่าว ตั้งแต่มีพระราชบัญญัติครู พ.ศ.2488 เป็นต้นมา จนกระทั่งในปี พ.ศ.2523 รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ.2533 ขึ้น เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยครูได้กำหนดให้ครูสภาเป็นองค์กร การบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูแทน ก.พ.เพราะ ข้าราชการครูมีเป็นจำนวนมากและกระจายไปทั่วประเทศ อีกทั้งลักษณะงาน ตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการครูก็แตกต่างไปจากข้าราชการพลเรือนประเภทอื่น แต่ครูสภาก็มิได้จัดตั้งขึ้นเป็น ส่วนราชการเพื่อการบริหารงานบุคคล ทำให้ไม่เหมาะสมที่จะ ดำเนินงานบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูต่อไปตามโครงสร้างและระบบบริหารการศึกษาที่จะปรับปรุงขึ้นใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างและระบบบริหารการประถมศึกษาที่กำหนดให้มอบอำนาจบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูไป ดำเนินงานในระดับจังหวัด เพื่อให้การบริหารงานบุคคลมีความคล่องตัวและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น (สำนักงาน ก.ค. ,2527)

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พุทธศักราช 2523 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของ ก.ค.ไว้ดังนี้

มาตรา 7 ก.ค. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายการบริหารงานบุคคล และการจัดระบบราชการในหน่วยงาน ทางการศึกษา
- 2) ออกกฎ ก.ค.และระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎ ก.ค. เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้
- 3) ให้ความและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้ บังคับพระราชบัญญัตินี้ มติของ ก.ค. เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้ใช้บังคับได้
- 4) ควบคุม ดูแล ตรวจสอบ แนะนำชี้แจง เพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษา และกรมปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ให้มีอำนาจเรียกเอกสารและหลักฐานจากหน่วยงานทางการศึกษา และกรม ให้ผู้แทนหน่วยงานทางการศึกษาหรือกรม ข้าราชการหรือบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริง และให้มีอำนาจออก ระเบียบให้หน่วยงานทางการศึกษาและกรมรายงานเกี่ยวกับการสอบ การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือน การดำเนินการทางวินัย และการออกจากราชการ ตลอดจนรายงานเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่ง และเกี่ยวกับทะเบียนประวัติของข้าราชการครูไปยัง ก.ค.

5) รายงานนายกรัฐมนตรีในกรณีที่น่าปรากฏว่า หน่วยงานทางการศึกษา กรม อ.ก.ค. กรม หรือ อ.ก.ค.จังหวัดใด หรือผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติตามโดยไม่เหมาะสม เพื่อนายกรัฐมนตรีจะได้พิจารณาและสั่งการต่อไป

6) รักษาทะเบียนประวัติข้าราชการครู

7) รับรองคุณวุฒิของผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตร วิชาชีพเพื่อประโยชน์ในการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครู และกำหนดอัตราเงินเดือนที่ควรได้รับ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงอัตราเงินเดือนตามที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนดสำหรับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพเดียวกันด้วย

8) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติตาม พระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่น

9) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

นับแต่ที่ได้มี พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 ครูสภาก็ได้โอนงานการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู ไปให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูเป็นผู้ดำเนินการตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างครูสภาในฐานะองค์กรวิชาชีพครู และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูในฐานะหน่วยงานกลางการบริหารงานบุคคลของครูก็ยังคงดำรงอยู่ กล่าวคือ เลขานุการครูสภาจะเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการ ก.ค. นอกจากนี้งานของครูสภาที่ได้พัฒนาขึ้นในฐานะองค์กรวิชาชีพครู ได้แก่ เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูสภา พ.ศ. 2537 ก.ค. ได้อนุมัติให้ประกาศใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกระทรวงศึกษาธิการ ในปี พ.ศ. 2539 นอกจากนั้นในปี พ.ศ. 2540 ครูสภาได้พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหาร การศึกษา และ เกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์ ก.ค. ได้อนุมัติให้ประกาศใช้เกณฑ์ทั้งสองเป็นเกณฑ์มาตรฐานของ กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินเพื่อ เลื่อนตำแหน่งทางวิชาการและการพัฒนาครู และให้กรมต่างรับไปดำเนินการ และในปีเดียวกันนั้นเอง ก.ค. ก็ได้รับเอาระดับคุณภาพครู (NTQ : National Teacher Qualification) ระดับคุณภาพ ผู้บริหารการศึกษา (EMQ : Educational Manager Qualification) และระดับคุณภาพศึกษานิเทศก์ (ESQ : Educational Supervisor Qualification) ไปใช้ในการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพครู ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ที่มีฐานะเป็นข้าราชการครู

กล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู และองค์กรวิชาชีพครู ยังคงดำรงอยู่ตามหลักการของการพัฒนาวิชาชีพครู แต่เนื่องจาก ผลในการบังคับตามกฎหมายยังไม่ชัดเจนทำให้การดำเนินงานยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควรจะเป็น

2.4 ยุคทองวิชาชีพครู (พ.ศ. 2540 - ปัจจุบัน)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

มาตรา 42 บุคคลย่อมมีเสรีภาพทางวิชาการ

การศึกษอบรม การเรียนการสอน การวิจัย การเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับ การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับ การเมือง

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและ มาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู รวมทั้งบุคลากร ทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียม บุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนสำหรับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

มาตรา 53 ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารงานของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติ ตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู และผู้บริหารการศึกษา

ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้งของรัฐและเอกชน ต้องมี ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด

การจัดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ความในวรรคสองไม่ใช้บังคับแก่บุคลากรทางการศึกษา ที่จัดการศึกษาตามอัยยาศัย สถานศึกษาตามมาตรา 18 (3) ผู้บริหารการศึกษาระดับเขตเหนือพื้นที่การศึกษา และวิทยากรพิเศษทางการศึกษา

ความในมาตรานี้ไม่บังคับแก่คณาจารย์ ผู้บริหาร สถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาใน ระดับอุดมศึกษา ระดับปริญญา

มาตรา 55 ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับอื่น สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีรายได้เพียงพอและเหมาะสม กับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ

ให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 56 การผลิตและพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนา มาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐในสถานศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา

การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาครู ในฐานะที่เป็นกลไกสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาของชาติ รัฐได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูในฐานะที่เป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยได้กำหนดให้ครูต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูไว้ในกฎหมาย ซึ่งเป็นครั้งแรกที่รัฐได้ให้ความสำคัญกับครูอย่างจริงจังนับว่าเป็นยุคทองของการพัฒนาวิชาชีพครู

ความพยายามในการปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488

คุรุสภากำลังดำเนินการเตรียมการเพื่อรองรับภารกิจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการแก้ไข พระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 เพื่อให้คุรุสภาเป็นองค์กรวิชาชีพครูที่แท้จริง และให้เอื้ออำนวยต่อการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยได้พยายามกำหนดวัตถุประสงค์ (บทบาทหน้าที่ของคุรุสภา) และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภาไว้ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2540)

วัตถุประสงค์ของคุรุสภา

1. ส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาการประกอบวิชาชีพครู ให้ก้าวหน้าสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (ความก้าวหน้าในวิชาชีพ ในด้านทักษะ เทคนิควิธีการใหม่ๆ ตามเงื่อนไขพัฒนาการของเทคโนโลยี และความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก)

2. ส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูปฏิบัติตนตาม จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู

3. ส่งเสริมผู้ประกอบวิชาชีพครูให้ได้รับความก้าวหน้าในการประกอบวิชาชีพครู (ทั้งในแง่การประกอบวิชาชีพโดยอิสระ เป็นลูกจ้างเอกชน หรือเป็นลูกจ้างองค์กรแห่งรัฐ เงื่อนไขอัตรา การจ้างเงินเดือนของผู้ประกอบวิชาชีพครู)

4. ส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้ประกอบการวิชาชีพครู มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีฐานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสม และได้รับสิทธิอันพึงมีพึงได้ในประกอบการวิชาชีพครู
5. เสริมสร้างความสามัคคีระหว่างผู้ประกอบการ วิชาชีพครู
6. ส่งเสริม ประสาน ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ ให้ คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน การศึกษาแก่ผู้ปกครอง องค์กรชุมชน หน่วยงานทางการศึกษา ท้องถิ่น รัฐ และองค์กรอื่น ๆ
7. ส่งเสริม ประสาน ช่วยเหลือผู้ประกอบการวิชาชีพครู ให้ได้รับการอบรมพัฒนา เพื่อทดสอบความรู้ ความสามารถ ในการขอรับใบอนุญาต

อำนาจหน้าที่ของคุรุสภา

1. กำหนดและพัฒนามาตรฐานการประกอบ วิชาชีพครู
2. รับรองหลักสูตรการผลิตครู และรับรองหลักสูตรการพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครู
3. รับรองปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร หรือวุฒิปัตรในวิชาชีพครู
4. รับรองวิทยฐานะของสถาบันที่ทำการผลิตและพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครู
5. จัดทะเบียนออกใบอนุญาต ออกใบรับรองการประกอบวิชาชีพครู
6. สั่งพักใช้ใบอนุญาต ยึดหรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
7. กำหนดหลักเกณฑ์ในการทดสอบความรู้ ความสามารถในการประกอบวิชาชีพ การออกใบอนุญาต การพักใบอนุญาต ยึดหรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
8. กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ประกอบวิชาชีพครู ได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มทักษะ ความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพครู
9. ควบคุมและสอดส่องจรรยาบรรณของครู พิจารณาโทษครูผู้ประพฤติผิด และพิจารณาคำร้องทุกข์ของครู
10. ให้การยกย่องเชิดชูเกียรติคุณผู้ประกอบการวิชาชีพครู
11. ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับกระบวนการเรียน การสอน การศึกษา แก่ผู้ปกครอง องค์กรชุมชน หน่วยงานทางการศึกษาท้องถิ่น รัฐ และองค์กรอื่น ๆ
12. วางระเบียบ หลักเกณฑ์ เพื่อให้การดำเนินการของคุรุสภาเป็นไปตามวัตถุประสงค์

2.5 บทวิเคราะห์ : บทเรียนที่ควรจดจำ

จากการพิจารณาเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ขึ้นเมื่อ 50 ปีที่แล้วมานั้น ทำให้มองเห็นจุดสำคัญที่สะท้อนถึงความสำเร็จและความล้มเหลวของคุรุสภา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้หลายประการ คือ (จรรยา มิลินทร์, 2538)

1. ตลอดระยะเวลา 50 ปี หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ทักษะการมนุษย์ยังมีความสำคัญตลอดมา สำหรับประเทศไทยของเราในระยะแรกหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ตลอดมาจนถึงสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 ก็มีการพูดว่าประชาชนคนไทยการศึกษายังต่ำ มีผู้รู้หนังสือน้อย จึงไม่สามารถเป็นประชาธิปไตยได้ ความเจริญทางเศรษฐกิจก็ยังไม่ดี จนถึง บัดนี้เป็นระยะเวลาผ่าน

มาถึงครึ่งศตวรรษ เรามีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนละ 5 ปี มาแล้วถึง 7 แผน ปัญหาเรื่องคุณภาพของมนุษย์และทรัพยากรก็ยิ่งสำคัญขึ้น ได้ทราบว่า ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) จะมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นหลัก แต่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นอาจมีปัญหามากมายที่ช่วยให้พัฒนา และบุคลากรหลายกลุ่มหลายฝ่ายต้องรับผิดชอบ ร่วมกัน แต่สำหรับเยาวชนของชาติซึ่งเรียนอยู่ในระดับต้นๆ นั้น ผู้รับผิดชอบสำคัญคือ ครู ดังนั้นกลุ่มบุคคลที่ต้องพัฒนาควบคู่กันไปด้วย และพัฒนามากกว่าใครก็ได้แก่ครูนี้แหละ ดังนั้น จะเห็น ได้ว่า นายทวี บุญยเกตุ ได้แสดงทัศนะไว้แต่เมื่อตั้งครุสภา 50 ปี มาแล้วอย่างไร ความเห็นของท่านก็ยังเป็นจริงในปัจจุบัน

ยิ่งสังคมเป็นยุคเปิด มีการเคลื่อนไหว ทั้งวัฒนธรรม ข้อมูล ข่าวสาร และธุรกิจต่างๆ ข้ามชาติกันไปทั่วโลก ก็ยิ่งจำเป็นมากที่จะต้องพัฒนาครูให้ทันโลก ครูจึงจะสามารถพัฒนาเยาวชนของเราให้ทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ได้ ในปัจจุบันครูของเรามีปริมาณสูงขึ้น นับได้ว่าเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพครูนี้ประมาณเกินกว่าร้อยละหนึ่งของประชากรทั้งหมด หรือจะพูดง่าย ๆ ว่าคนไทยร้อยละหนึ่งจะมีครูอยู่หนึ่งคน ถ้าครุสภาสามารถพัฒนาส่งเสริมให้ครูทั้งหมดเป็นคนทันโลก ครูของเราก็จะสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมไทยในยุค แห่งการดิ้นรนเปลี่ยนแปลงนี้ได้เป็นอย่างดี แต่ในความเป็นจริง มีครูจำนวนน้อยเท่านั้นที่เป็นคนทันโลก จนเป็นปัญหาทำลาย ครุสภาในอนาคตเป็นอย่างยิ่ง

2. จากคำปรารภของนายทวี บุญยเกตุ ที่เกี่ยวกับครูเมื่อ 50 ปีมาแล้ว ก็ต้องการครูที่มีความสามารถในอันที่จะสอนเด็ก ทั้งในด้านวิชาการและการอบรมจิตใจ และอยากได้ครูที่รักและฝักใฝ่ในอาชีพของตน ถึงแม้ว่าครุสภาได้พยายามมาตลอดเวลา 50 ปีในอันที่จะยกระดับมาตรฐาน ทั้งด้านความรู้ คุณวุฒิ และสถานภาพในตำแหน่งการงานของครูโดยทั่วไปให้สูงขึ้น ไม่แพ้ ข้าราชการพลเรือนโดยทั่วไปก็ตาม แต่ครูที่มีคุณภาพตามที่ท่านต้องการในขณะนี้ก็ยังขาดแคลนอยู่เป็นอย่างยิ่ง ความพยายามใดๆ ที่กระทำไปตลอดระยะเวลา 50 ปี ไม่ได้ทำให้สถานการณ์กระเตื้องขึ้น นอกจากนั้นตลอดหลายศตวรรษที่ผ่านมา อาจหลังจากที่ตั้งครุสภาได้ไม่นาน ความนิยมของเยาวชนที่เรียนหนังสือเก่ง มีความสามารถทางวิชาการค่อย ๆ เหมินอาชีพครูไป ทีละน้อยละน้อย จนเป็นผลปรากฏในการเลือกวิชาการสอบเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ นักศึกษาจะเลือกเรียนนิวิชาครูหรือครุศาสตร์เป็นทางเลือกสุดท้าย จนทำให้เป็นที่วิตกว่าเราจะหาผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูงมาเป็นครูไม่ได้ กระทรวงศึกษาธิการได้พยายามทำโครงการครุทายาท โครงการแสวงหาช้างเผือก ฯลฯ เพื่อดึงดูดนักเรียนในชนบทที่เก่งๆ เข้าสู่อาชีพครู ก็ได้ผลเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น ไม่สามารถแก้ไขภาพลักษณ์ของความเสื่อมความนิยมในวิชาชีพครูของเราได้ ปัญหานี้ก็เป็นปัญหาทำลาย ครุสภาอีกปัญหาหนึ่ง ซึ่งจะต้องบากบั่นกันต่อไป

3. อันที่จริงครุสภาตั้งขึ้นโดยกฎหมายและในกฎหมายได้กำหนดให้ครูต้องเป็นสมาชิกครุสภา ซึ่งดูประหนึ่งว่าองค์กรนี้ประกอบด้วยครูทุกคนที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการทั้งครูโรงเรียนรัฐบาลและครูโรงเรียนราษฎร์ ก็จะทำให้องค์กรนี้มีความแน่นแฟ้น สมัคสมานกันระหว่างครูทุกระดับ แต่การณมิได้เป็นดัง ที่คาด ครูไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของครุสภามาตั้งแต่ต้น และ ไม่เข้าใจตลอดมาแม้กระทั่งปัจจุบัน แม้ในระยะเวลาที่เสนอ พระราชบัญญัติครูเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎรในสมัยนั้น ก็ยัง

มี ผู้แทนราษฎรเสนอพระราชบัญญัติให้ยุบเลิกคุรุสภาด้วย ในรายงานการประชุมกรรมการ อำนวยการคุรุสภาเป็นครั้งแรกก็ยังมีกรรมการท่านหนึ่งลุกขึ้นถามประธานว่า คุรุสภาคืออะไร ตั้งขึ้นมาทำไม และตลอดระยะเวลาอันยาวนาน 50 ปี ก็ยังมีผู้ตั้งคำถามองค์การของครูอยู่เสมอ นอกจากนั้นยังติดังคุรุสภาว่าเขาไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ไม่ได้มีส่วนร่วม อยากให้คุรุสภาเป็นของครูเพื่อครู และคุรุสภาเองก็ได้ใช้ความอุตสาหะพยายามประชาสัมพันธ์ให้ครูเข้าใจว่า คุรุสภาคืออะไร มีประโยชน์สำหรับครูอย่างไร มีหน้าที่ ในการพัฒนาคุณวุฒิวิชาชีพครูอย่างไรตลอดมา

ในช่วงปี พ.ศ. 2526-2528 ได้มีความพยายามที่จะกระจายอำนาจ โดยคุรุสภาได้ออกระเบียบจัดตั้งคณะกรรมการ คุรุสภาจังหวัด คณะกรรมการคุรุสภาอำเภอขึ้นโดยกำหนดหน้าที่ที่จะปฏิบัติ และให้มีกรรมการบริหารเลือกจากครูทุกสังกัด เพื่อให้สมาชิกได้ทราบในการดำเนินงานของ คุรุสภา ตั้งแต่ระดับอำเภอ จังหวัดและระดับชาติพร้อมทั้งจัดสรรเงินเพื่อตั้งเป็นกองทุนให้องค์กร ท้องถิ่นเหล่านั้นได้มีเงินบริหารงานบริการสมาชิก เพื่อสมาชิกจะได้รู้สึกว่าเป็นของตนและตนมีส่วนร่วมบริหารคุรุสภา แต่การดำเนินงานของคุรุสภาส่วนกลางไม่ได้พัฒนาส่งเสริมและเอื้ออำนวยให้คุรุสภาอำเภอ คุรุสภาจังหวัดเติบโตและมั่นคง การดำเนินคดียื่นจากสมาชิกก็ยังมีอยู่เสมอ ถ้าหากคุรุสภาอำเภอ คุรุสภาจังหวัดมีความเข้มแข็งมั่นคง และคุรุสภาส่วนกลางกระจายอำนาจออกไปให้เสมือนหนึ่ง 76 คุรุสภาทั่วประเทศแล้ว ความรู้สึกของสมาชิกที่จะรักองค์กร ถือว่าองค์กรเป็นของตนและเสียสละเพื่อองค์กรและวิชาชีพของตนก็จะมีมากขึ้น และคุรุสภาก็จะเป็นศูนย์รวมน้ำใจของผู้ประกอบวิชาชีพครูอย่างแท้จริง

จากพัฒนาการในการพัฒนาวิชาชีพครู มากกว่าครึ่ง ศตวรรษ มีบทเรียนต่างๆ มากมายที่แสดงให้เห็นถึงความพยายาม ตลอดจนข้อขัดข้องที่ทำให้การดำเนินงานไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ ผลดังกล่าวต่อเนื่องไปถึงการดำเนินการ ออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูอันเป็นแนวทางหนึ่งในการ ยกมาตรฐานวิชาชีพครูก็ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ เช่นกัน เหตุปัจจัยต่างๆ กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

1. กฎหมายไม่เอื้ออำนวยให้สามารถดำเนินการ ในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

การแก้ไขพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 ได้ดำเนินการ มาแล้วหลายครั้ง ได้เคยมีการยกประเด็นที่เป็นที่สนใจของครู เช่น การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู การตั้งสภาครูขึ้นมาพิจารณานานมาแล้วจนกระทั่งปัจจุบันก็มีความพยายามอยู่แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ แม้ในขณะนี้ก็ยังมีความเคลื่อนไหวทั้งโดยคุรุสภา สมาคมวิชาชีพครู และกระทรวงศึกษาธิการในอันที่จะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัตินี้ ในที่สุด การดำเนินการก็ไม่สามารถลุล่วงไปได้ การแก้ไขเพิ่มเติมหรือ การยกร่างพระราชบัญญัติโดยปกติฝ่ายบริหารจะเป็นผู้ดำเนินการ หรือหากเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ฝ่ายนิติบัญญัติ (สภาผู้แทนราษฎร) จะเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ ทั้งนี้วิธีการได้มีกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว แต่การที่จะปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 เพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูนั้นยังไม่สำเร็จได้ทั้งๆ ที่มีความเพียรพยายามดำเนินการมานานแล้ว ดังนั้น จึงมีคำถามว่า **รัฐบาลเห็นความสำคัญของครูจริงหรือ รัฐบาลมีความจริงใจในการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติฉบับนี้แค่ไหน** ในเมื่อการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็น

นโยบายหลักของรัฐบาล จึงจำเป็นที่รัฐบาลจะต้องเร่งรัดการพัฒนาครูเป็นอันดับแรก และต้องพัฒนาทั้งตัวครูเอง และวิชาชีพครูไปพร้อม ๆ กัน

เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่ว่าหน่วยงานใดหรือสถาบันใดจะเป็น ผู้พิจารณา ปรับปรุง แก้ไขพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 จะพิจารณาบนพื้นฐานของพระราชบัญญัติฉบับเดิม คือ เอาพระราชบัญญัติครูที่บังคับใช้อยู่เป็นตัวตั้งแล้วพยายามแก้ไขมาตราต่างๆ ให้สอดคล้องหรือเอื้ออำนวยกับความประสงค์ของตน พิจารณาเฉพาะจุดเฉพาะเรื่อง ขาดการมองเป็นภาพรวมว่ากำลังคิดเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู เพราะการพัฒนาวิชาชีพครูนั้นมีประเด็นและแนวทางที่จะดำเนินการมากมาย และหลายหน่วยงานที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วม ไม่จำเพาะเจาะจงอยู่ในพระราชบัญญัติครูเท่านั้น การที่ต่างคนต่างมองเฉพาะส่วนที่ตนต้องการบางครั้งอาจไม่ตรงกันหรือขัดแย้งกัน โดยเฉพาะกระทรวงศึกษา อาจมองว่า ครูสภาเป็นองค์กรวิชาชีพ และกระทรวงฯ จะต้องเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการ ซึ่งแนวคิดนี้อาจไม่ถูกต้องนักสำหรับยุคปัจจุบัน **เพราะครู ประชาชนในท้องถิ่น สถาบันผู้ผลิตครู และองค์กรผู้ใช้ครู ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพครู เช่นเดียวกัน** จึงอาจจะต้องมีพระราชบัญญัติอื่น สถาบันอื่น ช่วยสนับสนุนส่งเสริม บัดนี้ถึงเวลาแล้วที่จะต้องเร่งรัดให้มีองค์กรพัฒนาวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพขึ้นมาทำงานให้สัมฤทธิ์ผล ครูสภาได้คิดทำเรื่องนี้มาตลอดแต่จนบัดนี้ก็ยังไม่มียะไรก้าวหน้า บางที อาจจะเป็นเพราะว่าการพัฒนาวิชาชีพครูเป็นงานที่ต้องทำเป็น ระบบ ครูสภาเป็นเพียงส่วนหนึ่งของระบบจึงจำเป็นต้องปรับปรุง โครงสร้าง และระบบงานครูสภาพร้อมๆ กับมองภาพรวมด้วย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2540)

2. ภารกิจของครูสภาไม่ชัดเจนและมีมากเกินไป

ภารกิจต่างๆ ที่ครูสภาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและ ครอบคลุมบริการแก่ครูและสมาชิกครูสภาเกือบหนึ่งล้านคนทั่วประเทศ งานด้านต่างๆ เหล่านี้เป็นงานต่างชนิดและต่างลักษณะกัน เช่น งานด้านวิชาชีพครูซึ่งเป็นงานเทคนิค งานด้านสวัสดิการและสวัสดิภาพครูเป็นงานด้านบริการ งานส่งเสริมสถานภาพครู เป็นงานด้านสังคมและวิชาการ หรือแม้แต่งานด้านให้คำแนะนำและการให้คำปรึกษา กฎหมาย ก็เป็นงานที่ต้องการบุคลากรพิเศษ เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง **จึงเป็นที่สงสัยว่าครูสภาจะสามารถ ทำงานทั้งหมดได้จริงหรือ** โดยเฉพาะด้วยโครงสร้างและ ระบบงานครูสภาปัจจุบัน ดังนั้น สิ่งที่ต้องดำเนินการก็คือ แยก งานออกเป็นสองกลุ่ม ประกอบด้วย **งานเทคนิค** อันได้แก่ การยกระดับมาตรฐานและการส่งเสริมวิชาชีพครู รวมถึง การพิทักษ์สิทธิครู กลุ่มหนึ่ง และอีกกลุ่มหนึ่ง คือ **งานด้านบริการและสังคม** ประกอบด้วย งานเกี่ยวกับสวัสดิการ สวัสดิภาพครู และการรักษาสถานภาพครูทางสังคม

3. ภาพลักษณ์ขององค์กร และการไม่ยอมรับขององค์กรวิชาชีพ

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีเสียงสะท้อนจากครู เกี่ยวกับครูสภา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับครูในหลายทัศนะและหลายประเด็นเป็นต้นว่า การพัฒนาวิชาชีพครูที่ผ่านมาไม่ได้รับการดูแลจากรัฐเท่าที่ควร ไม่ให้การสนับสนุนสถาบันวิชาชีพครู ไม่ส่งเสริมความก้าวหน้าในการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างจริงจัง ครูสภายังเป็นที่พึ่งของครูไม่ได้ ยังให้บริการสมาชิกไม่เท่าเทียมกัน องค์กรคำขของครูสภาควรดำเนินการอย่างโปร่งใส และควรขยายกิจการออกไปยังส่วนภูมิภาค ฯลฯ ความรู้สึกนึกคิดของ

สมาชิก ดังตัวอย่างนี้ ควรได้รับฟังอย่างสนใจและเอาใจใส่ เพราะเป็นเสียงสะท้อนถึงผลงานที่รัฐและ
คุรุสภาได้ดำเนินการเกี่ยวกับครู

4. ปัญหาการขาดงบประมาณ

การดำเนินงานของคุรุสภาตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช
2488 นั้น คุรุสภาต้อง

ทำหน้าที่พัฒนาวิชาชีพครู พัฒนาคู และจัดสวัสดิการ และดำเนินการให้ครูได้รับสวัสดิภาพและความ
ปลอดภัยในการประกอบอาชีพครู แต่งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้บริการแก่ครูซึ่งเป็น
บุคลากรของรัฐนั้น คุรุสภาต้องหามาเอง เพื่อใช้ในการดำเนินการ โดยการตั้งองค์กรหาผลประโยชน์
ได้แก่ องค์การค้าของคุรุสภา ซึ่งต้องทำหน้าที่ในการตรึงราคาสินค้า จัดพิมพ์หนังสือในราคาไม่แพง
ดังนั้น รายได้ที่ได้รับจำนวน ร้อยละ 20 จากผลกำไรขององค์การค้าในแต่ละปีนั้นจึงไม่พอสำหรับ
การดำเนินงาน คุรุสภาได้ใช้ความพยายามในการขอรับเงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน อันเป็น
ความชอบธรรม ในฐานะที่คุรุสภาได้ดำเนินการเพื่อให้มีการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู และ
พัฒนาครูที่ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ ผลปรากฏว่าคุรุสภาได้รับงบประมาณครั้งแรกในปี 2533 จำนวน
2.2 ล้านบาท และปีต่อๆ มา ปีละ 5 ล้านบาท และในปีงบประมาณ 2541 และ 2542 คุรุสภาได้รับ
งบประมาณอุดหนุนปีละ 7 ล้านบาท **งบประมาณจำนวนดังกล่าว จะนำมายกระดับมาตรฐาน
วิชาชีพครูสำหรับครูทั่วประเทศจำนวนเกือบหกแสนคน ได้อย่างไร** อนึ่ง ถ้าเทียบกับสถาบัน
ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งมีลักษณะเป็นองค์กรมหาชน และให้บริการกับบุคลากร
ของรัฐเช่นเดียวกับคุรุสภา ซึ่งได้รับเงินอุดหนุนเต็มจำนวนปีละกว่า 700 ล้านบาท ดังนั้นในสถานการณ์
การงบประมาณ ดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อการดำเนินการพัฒนาวิชาชีพครู และการออกใบ
อนุญาตประกอบวิชาชีพครูโดยภาพรวมของประเทศอย่างแน่นอน

5. ภาพรวมการผลิต การใช้ และ การพัฒนาครูในกระทรวงศึกษาธิการไม่เป็นเอก ภาพ

รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญ ในการปฏิรูปการศึกษา โดยถือว่าครู
เป็นปัจจัยหลักที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จ แต่นโยบายและการปฏิบัติจริงในการ
พัฒนาครู และให้ความสำคัญแก่ครูกลับไม่เป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน กระทรวงศึกษาธิการได้
ประกาศใช้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ ในการประเมิน
และพัฒนาครูตั้งแต่ปี 2539 แต่การดำเนินงาน ในภาพรวมในการบริหารข้าราชการครูในกระทรวง
ศึกษาธิการ ไม่ได้นำเอานโยบายดังกล่าวนำไปสู่ปฏิบัติ ในขณะเดียวกันทุกกรมก็ได้รับงบประมาณ
ในการพัฒนาครู แต่เป็นลักษณะ ต่างคนต่างทำ นอกจากนั้นภาพรวมการผลิตครู การใช้ และ
การพัฒนาครู ไม่สอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบมีความ ไม่เท่าเทียมกันอย่างชัดเจน

6. สภาพของครูไทยที่ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ จึงปฏิบัติงานในหน้าที่ทางราชการมากกว่าปฏิบัติวิชาชีพครู

ครูไทยส่วนใหญ่มีฐานะเป็นข้าราชการ ดังนั้น ในการปฏิบัติงานครูต้องถูกประเมินโดยการปฏิบัติงานราชการมากกว่าการปฏิบัติทางวิชาชีพครู ดังนั้นทำให้ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเป็นข้าราชการที่ดีมากกว่าการเป็นครูที่ดี

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมานั้นส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาการดำเนินงานของครูสภาก็ตาม แต่การดำเนินงานเรื่องการพัฒนาวิชาชีพครู โดยการออกใบอนุญาตวิชาชีพครูเป็นเรื่องที่ต้อง ดำเนินการทั้งระบบตั้งแต่การผลิตครู การใช้ครู การพัฒนาครู และสภาพการดำเนินการดังกล่าวก็มีปัจจัยต่างๆ บุคคล องค์กรหลายกลุ่มหลายฝ่าย เข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งด้านการเมือง ครู นักวิชาการ ประชาชน ฯลฯ การแสวงหาความเห็นพ้องต้องกัน ของบุคคลหลายกลุ่มหลายฝ่ายนี้เป็นเรื่องยากลำบากอย่างยิ่ง

พัฒนาการของการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูที่เริ่มมาตั้งแต่อดีต ที่มีครูอาชีพเกิดขึ้นในประเทศไทย แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่ครูที่มีมาตั้งแต่ต้น ความพยายามในการตั้งสมาคมวิชาชีพ เพื่อร่วมกันพัฒนาครูและวิชาชีพครู การตราพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 เพื่อให้มีองค์กรที่ดำเนินการเรื่องวิชาชีพครูอย่างจริงจัง ความพยายามของคณะกรรมการวาง พื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับครูโดยกำหนดนโยบายในการปฏิรูปครู แต่ไม่ได้นำไปปฏิบัติจริง ความพยายามของครูสภาในฐานะองค์กรวิชาชีพครูที่ได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูล การจัดประชุมสัมมนา ระดมสมองเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน ในการที่จะพัฒนาวิชาชีพครู ในยุคต้นๆ ที่ต้องฝ่าฟันกระแสการคัดค้านของครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่จากความพยายามในการขยายความคิดสร้างความเข้าใจเพื่อให้เกิดความเห็นพ้องต้องกัน ถึงความจำเป็นในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู จนกระทั่งได้รับการยอมรับ เข้าใจ เห็นพ้องต้องกันมีมากขึ้น ความพยายามในการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้การดำเนินการได้มีขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่า การดำเนินการใกล้ประสบความสำเร็จก็หลายครั้ง แต่ก็จบลงด้วยการยุบสภาผู้แทนราษฎร โดยปัจจัยทางการเมือง ทำให้ต้องกลับไปตั้งต้นใหม่ตลอดมา จนมาถึงยุคทองของวิชาชีพครูที่สถานการณ์เอื้ออำนวยอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน สภาพปัญหาทางเศรษฐกิจสังคมของประเทศที่เริ่มเรื้อ ความจำเป็นในการปฏิรูป การศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตลอดจนการยอมรับของครู นักการศึกษา และประชาชน ต่างเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูโดยการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

บทเรียนที่ควรจดจำที่ผ่านมามีทั้งที่สำเร็จและล้มเหลว เราควรทบทวนและเลือกสรรคสิ่งดีๆ ที่มาดำเนินการเพื่อให้ครูสภาในฐานะองค์กรวิชาชีพครูเป็นองค์กรที่สามารถทำงานได้จริง

อำนาจหน้าที่ขององค์กร

1. กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู
2. ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
3. กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ
4. พัฒนาวิชาชีพครู

สถานภาพขององค์กร

เป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารงานของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวงที่มีกฎหมายรองรับที่ชัดเจน มีลักษณะเป็นองค์กรมหาชน ที่มีลักษณะเฉพาะ 7 ประการ ดังนี้

1. เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีอิสระส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
2. จัดตั้งขึ้นเพื่อจัดทำบริการสาธารณะ
3. ไม่แสวงหากำไรเป็นหลัก
4. มีระบบการบริหารงาน บริหารคนและบริหารเงิน ที่กำหนดขึ้นเอง
5. มีคณะกรรมการควบคุมดูแลการดำเนินงาน
6. มีระบบการรายงานและการประเมินผลที่ชัดเจน
7. ไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครอง แรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมาย ว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงิน ทดแทน

การกระจายอำนาจไปสู่ส่วนภูมิภาคขององค์กรวิชาชีพครู

การกระจายอำนาจไปสู่ส่วนภูมิภาคขององค์กรวิชาชีพครู ควรให้มีการดำเนินการตามมาตรา 9 ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยยึดหลักการ ดังนี้

1. มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
2. มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา
4. มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู และการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง
5. ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา
6. การมีส่วนร่วมขององค์กรเอกชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันสังคม สถาบันศาสนา สถาน ประกอบการและประชาชน

ในการดำเนินการดังกล่าว ที่จะรองรับกับโครงสร้าง การบริหารการศึกษาของกระทรวงที่ คาดว่าจะปรับปรุงใหม่ สำหรับองค์กรที่อยู่ในระดับภูมิภาคนั้น แนวทางการดำเนินการ ในการออกใบอนุญาต ส่วนกลางจะเป็นผู้ควบคุมมาตรฐานกลางทั่วประเทศ โดยในภูมิภาคอาจเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสภาพ แวดล้อมของท้องถิ่น

ดังนั้น ในโครงสร้างการกระจายอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการที่อาจมอบหมายให้ท้องถิ่น บรรจครูได้นั้น ครูจะบรรจุในแต่ละท้องถิ่นก็ต้องเป็นผู้ที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู จึงจะสามารถรับเข้าเป็นครูได้

งบประมาณ

1. แหล่งที่มาของรายได้ควรเป็นไปตาม
ประกอบด้วย

พระราชบัญญัติองค์กรมหาชน

- 1.1 เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนมา
- 1.2 เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม
- 1.3 เงินอุดหนุนทั่วไป ที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปี

1.4 เงินอุดหนุน จากภาคเอกชน จากองค์การอื่น จากองค์การระหว่างประเทศ จาก
ประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

1.5 ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการ

1.6 ดอกผลของเงิน หรือรายได้จากทรัพย์สินขององค์การมหาชน

2. ทั้งนี้สำหรับการดำเนินการในช่วงแรกนี้ รัฐบาลควรจ่าย

2.1 จ่ายให้เป็นทุนประเดิมคือตั้งเป็นกองทุนดำเนินการ

2.2 ให้เป็นเงินอุดหนุนทั่วไป

2.3 และเมื่อการดำเนินงานเต็มรูปแบบแล้วควรมีรายได้จาก ค่าบำรุงธรรมเนียมในการออกใบ
อนุญาต และการให้บริการต่าง ๆ

3. สำหรับองค์การค้ำของคุรุสภา ซึ่งพระราชบัญญัติครู 2488 ถือว่าเป็นทรัพย์สินของ คุรุสภานั้น ควรแยก การบริหารและการดำเนินงานออกจากคุรุสภาให้ชัดเจน โดย

3.1 คุรุสภาขายหุ้นส่วนหนึ่งให้กับสมาชิกคุรุสภา และนำเงินที่ได้มาตั้งเป็นกองทุนพัฒนาองค์กร
กร

3.2 หุ้นอีกส่วนหนึ่งให้คุรุสภาถือไว้ เพื่อรับปันผลจากผลกำไรขององค์การค้ำนำมาใช้ในการ
ดำเนินงานขององค์กร วิชาชีพครู

โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคุรุสภาในฐานะองค์กรวิชาชีพครูกับสำนักงานคณะกรรมการ กรรมการข้าราชการครู

โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคุรุสภาในฐานะองค์กรวิชาชีพครูกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู
ในฐานะ หน่วยงานบริหารงานบุคคล ต้องมีการจัดสรรภารกิจกันให้ชัดเจน โดยการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
กับการบริหารงานบุคลากร ของข้าราชการครู และพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 ให้หน่วยงานต่างๆ
สามารถดำเนินการตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติได้

บทที่ 3

การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ในต่างประเทศ

สังคมข้อมูลข่าวสารในยุคโลกาภิวัตน์ เป็นสังคมที่ประชาชนมีคุณภาพสูงซึ่งผู้มีการศึกษาดีย่อมได้เปรียบ วรรดับ การศึกษาและคุณภาพของประชาชนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู ดังนั้น ทุกประเทศจึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพสูงผ่านการเลือกสรร และกลั่นกรอง มาอย่างดีมีมาตรฐานทั้งด้านประสิทธิภาพการสอนและคุณธรรมจริยธรรม แนวทางหนึ่งที่ประเทศต่างๆ ได้ดำเนินการคือ การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยมุ่งให้เป็นหลักประกันแก่ประชาชนว่า ผู้ที่จะมาสอนบุตรหลานของตนนั้นพร้อมด้วย คุณภาพทั้งด้านวิชาการและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ อีกทั้ง เป็นการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานแจกเช่นเดียวกับวิชาชีพชั้นสูงอื่นๆ เพื่อการเรียนรู้ประสบการณ์ของประเทศต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ในบทนี้จึงได้นำเสนอรูปแบบและวิธีการในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูในต่างประเทศ ซึ่งนับว่าเป็นอารยประเทศ ในทางการศึกษา เพื่อเป็นบทเรียนและแนวทางในการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูของประเทศไทยที่เหมาะสม ต่อไป

3.1 นิวซีแลนด์

ก่อนปี ค.ศ. 1989 การจัดการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์เป็นแบบรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลางมีองค์กรและหน่วยงาน รับผิดชอบหลายระดับ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา คณะกรรมการบริหารการศึกษาประเภทต่างๆ และสภาการศึกษา เป็นต้น สภาพที่เกิดขึ้นคือ เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนจากส่วนกลางไม่ตรงความต้องการของโรงเรียน ครูมักขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน การเรียนการสอนไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร โรงเรียนและผู้ปกครองไม่เข้าใจกัน ซึ่งเกิด ความคิดการปฏิรูปการศึกษาในปี ค.ศ.1988 โดยปฏิรูปทั้งระบบการศึกษานบนพื้นฐานปรัชญาการศึกษาเพื่อชีวิตด้วยหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยยึดแนวคิดหลัก 4 ประการ คือ โรงเรียนเป็นแหล่งที่ทุกคนเข้ามาใช้ได้ โรงเรียนเป็นศูนย์ที่เด็กเข้ามาเล่นได้ โรงเรียนเป็นแหล่งความรู้และแหล่งที่ประสบความสำเร็จ และที่สำคัญยิ่งคือแนวคิดหลักที่ว่า “ครูต้องมีประสิทธิภาพ” โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ ยกกระดับคุณภาพการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนิวซีแลนด์ (กมล สูดประเสริฐ : 2540 ; พิณสุดา สิริธวัช : 2540) ตั้งแต่ปี ค.ศ.1989 รัฐสภานิวซีแลนด์ ได้ออกกฎหมายการศึกษา จัดการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี โดยกระจายอำนาจสู่สถานศึกษามีการศึกษาเพียง 2 ระดับ

คือ ระดับกระทรวงและระดับสถานศึกษา ให้การศึกษาทั้งหมดอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่หลัก 3 ประการคือ ให้คำแนะนำนโยบายการศึกษาแก่รัฐบาลรับผิดชอบการนำนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาของรัฐบาลสู่การปฏิบัติ และให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่ได้รับจัดสรรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในระดับสถานศึกษา ทุกระดับตั้งแต่ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนจนถึงระดับมัธยมศึกษา มีความเป็นอิสระในการจัดการศึกษาภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนหรืออาจารย์ใหญ่ (Board of Trustees) ทั้งในเรื่องบุคลากร งบประมาณ เพื่อการศึกษาหลักสูตรและบริหารจัดการต่างๆ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการจัดการศึกษาของชาติ ยกเว้นการกำหนดอัตราเงินเดือนและค่าจ้างรายเดือนนั้นรัฐบาลเป็นผู้กำหนด สำหรับอาจารย์ใหญ่หรือ ผู้บริหารการศึกษา (Principal) มาจากการจ้างโดยการสรรหาและแต่งตั้งโดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียน (กมล สุคประเสริฐ, 2540)

3.1.1 ครูคุณภาพและการผลิตครู

1) ครูคุณภาพ

ในกลุ่มประเทศ OECD ได้นิยามครูคุณภาพไว้ 5 ประการคือ มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และเนื้อหาวิชา มีทักษะการสอนและทักษะการประเมินผลการเรียน สามารถประเมิน ตนเองได้และมีศรัทธาต่อวิชาชีพครู ยอมรับบทบาทและศักดิ์ศรีของผู้อื่น เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง และเพื่อนครู เพื่อให้เกิดการพัฒนาแก่นักเรียนทั้งด้านพุทธิปัญญาและจิตอารมณ์ และมีทักษะ ในการบริหารจัดการ โดยครูต้องรับผิดชอบการบริหารจัดการ ทั้งในและนอกห้องเรียน

ในบริบทของประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งมีปรัชญา การศึกษาเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และเน้นให้นักเรียนเป็นตัวของตัวเอง ครูคุณภาพของนิวซีแลนด์ ต้องมีคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญคือ เป็นผู้มีศรัทธา ความรัก และผูกพันในวิชาชีพครูและเป็นคนมีสติปัญญาดีฉลาดเฉลียว

ครูคุณภาพของนิวซีแลนด์ต้องเป็นผู้ที่มีทั้ง Competence และ Capable โดย Competence หมายถึง ความรอบรู้ในการจัดการกับสิ่งของปัญหาหรือสถานการณ์ที่คุ้นเคยอยู่แล้ว ในขณะที่ Capable หมายถึง ความรอบรู้ในการจัดการกับ สิ่งของ ปัญหา หรือสถานการณ์ที่ยังไม่คุ้นเคย ในนิวซีแลนด์ เรียกครูคุณภาพหรือครูเก่งว่า Capable Teacher

จากการสำรวจของสำนักงานทบทวนการศึกษา (Education Review Office) พบว่า ครูคุณภาพมีความสามารถทางวิชาชีพ 4 ด้าน คือ ความรู้ (Professional knowledge) การสอน (Professional practice) มนุษยสัมพันธ์ (Professional Relationship) และภาวะผู้นำ (Professional leadership) แต่ ในทางปฏิบัติแล้วครูคุณภาพไม่มีรูปแบบการสอนตายตัว การสอนต้องใช้วิจารณญาณ และการแก้ไขปัญหา ในแต่ละบริบทการสอนจะใช้วิธีสอนที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับความต้องการ

ของนักเรียนและเนื้อหาวิชาที่สอน ดังนั้นพฤติกรรมของครูคุณภาพจึงแตกต่างกันได้ ครูคุณภาพสามารถปรับวิธีการสอนตามหลักวิชาครู และเนื้อหาวิชาใช้ความรู้และทักษะในวิชาชีพเพื่อประโยชน์ของนักเรียน (WebSite:http://www.ero.govt.nz/publications/eers1998/98_no2hl.htm)

ในสมุดปกเขียว (Green Paper)(Web Site:

<http://www.minedu.gov.nz/duta/teacher/review97/>) สรุปว่า ครูคุณภาพของนิวซีแลนด์ คือครูที่มีคุณลักษณะ 3 ประการคือ มีความรู้ ตามเงื่อนไขของการสอนโดยเฉพาะมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และการประยุกต์ใช้วิธีสอนที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และสนองความต้องการของนักเรียน มีความเข้าใจ และมีความสามารถในเนื้อหาวิชาที่สอนและเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้อง และมีความสามารถในการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

1) การผลิตครู (Green Paper : New Zealand : 1997)

ก่อน ค.ศ. 1990 วิทยาลัยการศึกษาและมหาวิทยาลัยมีหน้าที่ผลิตครู หลังจากนั้นเริ่มมีความหลากหลายในการจัดการผลิตครูในประเทศนิวซีแลนด์ ในปี ค.ศ. 1997 มีสถาบัน 16 แห่ง ทำหน้าที่ผลิตครู สถาบันดั้งเดิมก็คือวิทยาลัยการศึกษาใน Auckland, Wellington, Christchurch, Dunedin และมหาวิทยาลัยสองแห่ง ซึ่งวิทยาลัยได้เป็นสถาบันสมทบในมหาวิทยาลัยท้องถิ่น (Waikato และ Massey) ส่วนสถาบันใหม่ที่มีบทบาทในการผลิตครูคือ สถาบันโพลีเทคนิค สถาบันเทคโนโลยี (Auckland Institute of Technology, UNITEC, Christchurch, Wanganui, Wairarapa) และสถาบันฝึกหัดครูเอกชน (Bethlehem Teachers' College, Masters Institute, New Zealand Graduate School of Education) อีกสถาบันหนึ่งคือ a where wananga (Te Whare Wananga Awanuiarangi) ในค.ศ. 1997 มหาวิทยาลัย Auckland ได้รับสัญญาให้เปิดสอนรายวิชาต่างๆ ตามความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเปิดศูนย์ครุศึกษาถึง 28 ศูนย์ จัดหลักสูตรถึง 44 โปรแกรม

เป็นที่น่าสังเกตว่าการเปิดสอนรายวิชาในการสร้างครูใหม่นั้นมีความหลากหลายมากขึ้น แตกต่างจากวิธีการเดิม ซึ่งการผลิตครูเป็นหน้าที่ของวิทยาลัยการศึกษาเท่านั้น

ในการผลิตครูประถมศึกษา มีรายวิชาต่างๆ เปิดให้เลือกศึกษาได้แล้วแต่พื้นฐานของผู้เรียน การเปิดรายวิชาขยายออกไปให้เรียนจนจบปริญญา รายวิชาที่สอนภาษา การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนเจาะลึกในวิชาบางวิชา เช่น ดนตรี วิทยาศาสตร์ และความต้องการเฉพาะต่างๆ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกศึกษาในระดับปริญญาที่ใช้เวลาศึกษา 3 ปี หรือ 4 ปีก็ได้

ส่วนการผลิตครูมัธยมศึกษา ยังนิยมให้เรียนประกาศนียบัตร 1 ปี หลังจากที่ได้จบปริญญาใดปริญญาหนึ่ง มาแล้ว อย่างไรก็ตามก็มีการเปิดทางเลือกให้แก่ผู้กำลังศึกษาระดับปริญญา

ตรี โดยให้เรียนพร้อมกันทั้งระดับปริญญาตรี และระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต เป็นที่น่าสังเกตว่าคุณมัธยมในนิวซีแลนด์เป็นผู้มีคุณวุฒิ ระดับบัณฑิตศึกษา หรือสูงกว่าปริญญาตรี

3.1.2 การขึ้นทะเบียนครู (Green Paper : New Zealand ; พิณสุดา สิริรังสี : 2540)

ครูในนิวซีแลนด์ภายหลังการปฏิรูปการศึกษา จะต้องได้รับการขึ้นทะเบียนครู โดยคณะกรรมการทะเบียนครู (Teachers Registration Board) จึงจะถือว่าเป็นครูที่มีคุณภาพ และได้รับการยอมรับจากโรงเรียนและสังคม

ในการนี้ครูทุกคน (ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาขึ้นไป) จะต้องจบปริญญาตรีแล้วทดลองสอนที่โรงเรียน 2 ปี จากนั้นโรงเรียน จะออกใบรับรองการสอนให้ และเสนอรายชื่อไปยังกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้คณะกรรมการทะเบียนครูพิจารณาขึ้นทะเบียนครูดังกล่าว

ครูก่อนระดับประถมศึกษา เมื่อทำงานครบ 3 ปี ต้องพัฒนาตนเองให้ได้รับวุฒิเพิ่มขึ้น ส่วนครูระดับมัธยมศึกษา นอกจากมีคุณวุฒิปริญญาตรีแล้ว ต้องมีคุณวุฒิระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต มีความรู้ด้านหนึ่งด้านใดอีกด้วย

คณะกรรมการทะเบียนครู จัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมาย การศึกษาปี ค.ศ. 1989 ทำหน้าที่เป็นผู้แทนภาครัฐ เอกชน ครู ในการขึ้นทะเบียนครู ครูที่จะได้รับการขึ้นทะเบียนจะต้องผ่านเกณฑ์ที่กำหนดตามคุณวุฒิและผลทดลองการสอนในโรงเรียน

ภารกิจของคณะกรรมการทะเบียนครู ได้แก่

- ตัดสินว่าครูคนใดจะได้รับการขึ้นทะเบียน
- ปรับปรุงทะเบียนและจัดทำประกาศนียบัตร
- รักษาทะเบียนครูและให้ข้อมูลครูที่ขึ้นทะเบียนแก่ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน
- ตัดสินว่าครูคนใดควรจะถูกคัดออกจากทะเบียนครู
- ให้ข้อมูลรายชื่อครูที่ถูกคัดออกจากทะเบียนครูแก่ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน

คณะกรรมการทะเบียนครูพิจารณาแบ่งครูก็ยังไม่ได้ ขึ้นทะเบียนเป็น 3 ประเภทคือ

- 1) ครูที่ได้รับการขึ้นทะเบียนชั่วคราว ซึ่งเป็นครูใหม่ที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาจากสถาบันผลิตครู
- 2) ครูที่ขอขึ้นทะเบียนขึ้นทะเบียน คือครูที่เคยได้รับการ ขึ้นทะเบียนในอดีตแล้วหยุดสอนไประยะหนึ่งหรือครูที่ขึ้นทะเบียนแล้วจากประเทศอื่น

3) ครูที่ถูกจำกัดการสอน คือครูที่ปรึกษา ผู้ช่วยครู หรือบุคลากรอื่น ซึ่งมีศักยภาพที่จะเป็นครูที่ดีได้แต่ไม่มีคุณสมบัติการศึกษาเล่าเรียนทางวิชาครู

3.1.3 การสรรหาครู (Green Paper : New Zealand : พิณสุดา สิริรังสี : 2540)

ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้สรรหาและจ้างครูที่ผ่านการ ขึ้นทะเบียนครู โดยประกาศผ่านสื่อมวลชน สาธารณชน และวารสารทางการศึกษา เพื่อให้ได้ครูหรือบุคลากรที่มีคุณภาพ ดังนั้น เนื้อหาสาระในประกาศดังกล่าวจะมีการแจ้งนโยบาย ของโรงเรียนและนโยบายในการพัฒนาบุคลากรที่แสดงถึงความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูเมื่อได้เข้ามาปฏิบัติงานในโรงเรียน

การคัดเลือกครู จะกระทำโดยการสัมภาษณ์พูดคุยถึงงานที่จะทำและดูประวัติเป็นส่วนใหญ่เมื่อตกลงใจจะจ้างก็จะทำสัญญาระหว่างโรงเรียนกับครู ลักษณะการทำสัญญาจะมี 3 ลักษณะ คือ สัญญาจ้างปีต่อปี สัญญาจ้างตามโครงการพิเศษ อาจเป็นโครงการที่ใช้เวลา 3 ถึง 5 ปี เมื่อเสร็จสิ้นโครงการถือว่าหมดสัญญา และครูประเภทหนึ่งและสองจะสอนไม่เกิน 20 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ในปีแรกของการทำงาน ได้รับเงินเดือนเต็มโดยทำการสอน 0.8 ของเวลา ส่วนอีก 0.2 เป็นเวลาสำหรับรับคำแนะนำจากครูที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว ส่วนในปีที่ 2 จำเป็นต้องใช้เวลาในการแนะนำเพียงใดแล้วแต่ความจำเป็นของแต่ละบุคคล ส่วนกลุ่มครูที่ถูกจำกัดการสอนจะสอนได้ไม่เกิน 1 ปี หรือตามมติของ คณะกรรมการทะเบียนครู ถือเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะช่วยพัฒนาครูเหล่านี้ให้ได้รับการขึ้นทะเบียนได้ การมีครูประเภทที่สามนี้เป็นการปกป้องเด็ก ขณะเดียวกันเป็นการยืดหยุ่นให้คนที่มิได้ เรียนวิชาครูมีช่องทางเข้าสู่วิชาชีพครูได้ สัญญาจ้างครูประจำ (Permanent Teacher) สัญญานี้อาจยกเลิกได้กรณีที่ครูไม่สามารถดำเนินการได้ตามสัญญา ทั้งที่เป็นข้อตกลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ให้ไว้แก่ครู หรือที่ครูให้ไว้กับโรงเรียน

สำหรับการจ้างครูชาวต่างประเทศเข้าสอนในโรงเรียน เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเช่นเดียวกัน แต่ครูเหล่านั้นจะต้องมีพื้นฐานตามที่รัฐกำหนดดังนี้ (ข้อมูลจาก Internet. วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2540)

- 1) จะต้อง มีประสบการณ์การสอนหลังจากจบการศึกษามาแล้วอย่างน้อย 1 ปี
- 2) ตำแหน่งครูที่จะเลือกต้องเป็นตำแหน่งที่ประกาศรับครูไว้อย่างน้อยที่สุด 10 สัปดาห์
- 3) จะต้องผ่านการฝึกอบรมเป็นครูและสำนักรับรองมาตรฐาน คุณภาพการศึกษาเสนอสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบแล้ว

3.1.4 การรักษาครูไว้ในระบบ (พิณสุดา สิริรังสี : 2540)

โดยที่ประเทศนิวซีแลนด์เคารพในสิทธิมนุษยชน จึงมีความเชื่อร่วมกันว่า คนทุกคนมีคุณค่าและมีสิทธิเท่าเทียมกัน ดังนั้น ผู้ที่จะมีอาชีพครูจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับเกียรติ ศักดิ์ศรีและการยอมรับ จึงมีการดำเนินการเพื่อความพึงพอใจต่อวิชาชีพครูให้เกิดขึ้น

1) การปฐมนิเทศ เป็นการสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน และครู ซึ่งเป็นคู่สัญญา (Contracter) ถึงเป้าหมาย นโยบาย และความต้องการของโรงเรียน บทบาท และภาระหน้าที่ของครู รวมทั้งความก้าวหน้า ต่างๆ ของครู ที่พึงจะได้รับจากโรงเรียน ดังนั้น การเขียน คำบรรยายลักษณะงาน (Job description) ของครูจึงเป็นความจำเป็นที่จะสร้างการยอมรับในภาระกิจ หน้าที่ของครูร่วมกัน

2) การสร้างขวัญและกำลังใจ มีการจัดทำบันทึกความดีความชอบของครู เพื่อเป็นหลักฐานในการเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือการนำไปประกอบการสมัครทำงานแหล่งอื่น ในส่วนของการเลื่อนเงินเดือน ผู้บริหารโรงเรียนจะพิจารณาเลื่อนตามผลงานบันทึกความดีความชอบ ตามบัญชีเงินเดือนที่กำหนดไว้ 9 ระดับ ครูคนใดได้รับการเลื่อนเงินเดือนถึงระดับที่ 9 จะได้รับการเสนอชื่อจากโรงเรียนไปยัง กระทรวงศึกษาธิการเพื่อพิจารณาเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นได้ โดยความเห็นชอบของผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งการอนุญาตให้ลาตามวันลาสะสมที่รัฐกำหนด

3) การพัฒนา ในสัญญาระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ตกลงทำไว้ โรงเรียนจะต้องมีการ พัฒนาครู ขณะเดียวกันครูจะต้องมีการพัฒนาตนเองควบคู่ไปด้วย ในการพัฒนาครูของโรงเรียน โรงเรียนจะส่งครูไปเข้ารับการอบรม/พัฒนา ตามที่รัฐได้ทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐและเอกชน ในการ พัฒนาบุคลากรหรือครู โดยคู่สัญญาของรัฐจะเป็นผู้แจ้งหลักสูตรการฝึกอบรมให้โรงเรียนจัดส่งครูเข้า รับการฝึกอบรมตามกำหนด และมีการติดตามผล การฝึกอบรม เพื่อให้ทราบว่ามี การนำไปใช้และ พัฒนาการเรียนการสอน ขณะเดียวกันครูใหญ่อาจพัฒนาครูด้วยการนิเทศ การประชุมชี้แจงและ ให้ความรู้ การจัดหาเอกสารให้อ่าน เป็นต้น ในส่วนของการพัฒนาตนเองของครู ครูจะต้องฝึกฝนตน เองด้วยการเรียนรู้ตนเอง การศึกษาทางไกล การอ่านวารสารทางการศึกษา การเข้ารับการฝึกอบรม ตลอดจนการศึกษาต่อ เป็นต้น

เนื่องจากครูในนิวซีแลนด์เป็นครูที่ผ่านการจดทะเบียนครู ซึ่งหมายถึงการประกันคุณภาพครู การได้รับเงินเดือนที่เพียงพอ (ประมาณ 45,000 บาท) การได้รับการยอมรับจากสังคมค่อนข้างสูง การ รู้ความก้าวหน้าของตัวเอง รวมทั้งมีระบบของการติดตามตรวจสอบและการพัฒนาครูที่ชัดเจน ครูของ นิวซีแลนด์ส่วนใหญ่จึงเป็นครูที่ตั้งใจสอนมีความรักในอาชีพ ซึ่งมักจะพบคำพูดเกือบจะทุกโรงเรียนที่พูด ว่า “I love what I do” ครูส่วนใหญ่จะมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย และเอาใจใส่ต่อนักเรียนค่อนข้างสูง บนพื้นฐาน ความเชื่อของชาวนิวซีแลนด์ที่ว่าทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน นักเรียนจึงมีสิทธิเท่าเทียมกัน นักเรียนจึง มีสิทธิที่จะได้รับความรู้เท่าที่มีชีวิตอยู่ในห้องเรียนหรือในโรงเรียน ครูมีหน้าที่ที่จะต้องนำความรู้มาสู่เด็ก เท่าที่ความสามารถของครูจะทำได้ ดังนั้น เจตคติของครูที่มีต่อเด็ก จึงเป็นเจตคติที่ดี ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพ การเรียนของเด็ก

3.1.5 การให้ออกจากงาน (พินสุดา สิริรังสี : 2540)

โรงเรียนจะพิจารณาให้ครูออกจากงานด้วยสาเหตุ 2 ประการสำคัญ คือ กรณีที่ครูหรือบุคลากรไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามคำบรรยายลักษณะงานที่กำหนดตามสัญญาได้ และกรณีเกษียณอายุ ซึ่งกำหนดอายุ 65 ปี เมื่อครูออกจากงาน จะได้รับเงินตอบแทนใน 2 ประเภทคือ เงินสะสมที่รัฐหักไว้เป็นรายเดือนและที่รัฐสะสมให้ และกรณีที่รัฐไม่ได้หักเงินสะสมไว้ รัฐจะจ่ายเงินประกันสังคม (social security) เป็นค่าอาหาร รายสัปดาห์ สัปดาห์ละประมาณ 2,100 บาท

1.6 แนวทางการพัฒนาครูให้มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 (Green Paper : New Zealand)

นวัตกรรมทางการสอนและการเรียนรู้เป็นประเด็นหลัก ในการพัฒนาครูใหม่และครูประจำให้มีคุณภาพตามมาตรฐานแห่งวิชาชีพ รัฐบาลเน้นการพัฒนาครูคุณภาพ 4 ประเด็น

1) สรรหาคนเก่งมาเรียนครู

2) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู และจัดตั้งองค์กรวิชาชีพครู โดยให้องค์กรวิชาชีพครูกำหนด บริหารจัดการ กำกับ ดูแลพัฒนาครูตลอดชีพของการเป็นครู

3) มาตรฐานวิชาชีพของครูศึกษาสำหรับการสร้างครูใหม่ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ

1) ระบบผลลัพธ์เชิงคุณภาพตามที่รัฐบาลต้องการเป็นการตอบสนอง และแสดงความรับผิดชอบที่ได้รับเงินงบประมาณจากรัฐ และ 2) เป็นหลักประกันให้ผู้สนับสนุนมั่นใจว่าครูใหญ่จะเป็นไปตามมาตรฐานแห่งวิชาชีพครู ซึ่งจะรับประกันคุณภาพการเรียนการสอน

4) จัดหาทรัพยากรและกองทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพครูตามมาตรฐานแห่งวิชาชีพครูตลอดชีพการเป็นครู

3.2 ออสเตรเลีย

ในปี ค.ศ. 1987 ออสเตรเลียมีการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายทั่วไป 3 ประการ คือเยาวชนได้รับการศึกษาดีเลิศพัฒนาความสามารถพิเศษ นักเรียนมีมาตรฐานการเรียนรู้ระดับสูงและมีความเสมอภาคทางการศึกษา ส่วน เป้าหมายด้านอาชีพคือ สนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องตลอดจนมีการศึกษาอาชีพที่เหมาะสมและโลกของการทำงาน โดยออกกฎหมายจัดการศึกษาอาชีพที่เหมาะสมและโลกของการทำงาน โดยออกกฎหมายจัดการศึกษาระดับรัฐบาลกลาง จัดตั้งกระทรวงการหางาน การศึกษาและ ฝึกอบรม และจัดตั้งกรมการเฉพาะกิจต่างๆ ขึ้น สำหรับยุทธศาสตร์ด้านกระบวนการเน้นการปฏิรูปโรงเรียน และนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารโรงเรียน มีการกระจายอำนาจเกือบทั้งหมดให้สถานศึกษา รื้อปรับระบบการฝึกอบรม โดยจัดตั้งสำนักงานการฝึกอบรมแห่งชาติออสเตรเลีย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบเปิด ให้การฝึกอบรมเป็นเส้น

ทางสูงงานที่แท้จริง และนำสู่ เป้าหมาย “ประชาชาติ แห่งการงาน” นอกจากนี้ยังเปลี่ยนวิธีการพัฒนาครูจาก “การฝึกอบรมระหว่างประจำการ” เป็น “การศึกษาระหว่างประจำการ” และการพัฒนาความเป็นผู้นำที่เป็นเลิศให้กับอาจารย์ใหญ่ (กมล สุดประเสริฐ : 2540 ; กาญจนา คุณารักษ์ และประกอบ คุณารักษ์ : 2540)

3.2.1 การศึกษาภาคบังคับ

การประถมศึกษาในออสเตรเลียเป็นการบังคับ 6-7 ปี ขึ้นอยู่กับแต่ละรัฐ เด็กทุกคนเรียนวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และสภาพแวดล้อม (รวมประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์) เทคโนโลยี ศิลปะ พลศึกษา และสุขศึกษา บางโรงเรียนก็มีวิชาเลือกเป็นภาษาต่างประเทศด้วย นักเรียน เข้าเรียนอายุ 5-6 ปี และส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนสหศึกษา

การมัธยมศึกษาจะบังคับจนกระทั่งอายุ 15-16 ปี ขึ้นอยู่กับแต่ละรัฐ มัธยมศึกษาใช้เวลา 5-6 ปี รวมกับประถมศึกษาเป็น 12 ปีทุกรัฐ ครูวิชาการควรถอนได้ 2 วิชา ยกเว้นครูวิชาพิเศษ แนวโน้มปัจจุบันต้องการครูที่สอนได้ 2 วิชา

โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ดำเนินการโดยองค์กรศาสนา โดยสอนตามหลักสูตรของมลรัฐ มีนักเรียนประมาณร้อยละ 25 ที่เรียนในโรงเรียนเอกชน

มาตรฐานการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จะพิจารณาจากคะแนนสอบคัดเลือกผลการประเมินในระดับโรงเรียน หรือใช้ทั้งสองอย่างผสมกัน

3.2.2 การผลิตครู

การผลิตครูเป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยต่างๆ มีหลักสูตร 3-4 ปี ทั้งนี้รวมถึงการศึกษาทางวิชาชีพครูหนึ่งปี ในขณะที่มหาวิทยาลัยในออสเตรเลียส่วนมากได้จัดหลักสูตรผลิตครูปริญญาตรี 4 ปี ซึ่งตรงกับความต้องการของผู้จ้างงาน

หลักสูตรผลิตครูประกอบเนื้อหาวิชา 3 ด้าน คือ 1) การศึกษาวิชาชีพ ซึ่งได้แก่สาระของหลักสูตร การใช้หลักสูตรและการประเมินผล 2) พื้นฐานการศึกษา ได้แก่ พัฒนาการทางจิตวิทยาและทางสังคม การสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การศึกษาสำหรับเด็กพื้นเมือง และ 3) ฝึกสอนเต็มเวลาไม่ต่ำกว่า 6 สัปดาห์ ผู้ศึกษาตามหลักสูตร ดังกล่าว จะได้รับปริญญาตรีในสาขาวิชาที่สอน แล้วเรียนวิชาการศึกษาก่อนอีก 1-2 ปี ปัจจุบันปริญญาตรีมีแนวโน้ม 4 ปี หรือเรียนแบบผสมทั้งวิชาการและวิชาครู 3-4 ปี ได้รับปริญญาตรีด้านการสอน

3.2.3 การขึ้นทะเบียนครู (Web Site:<http://www.deetya.gov.au/divisions/noosr/leaflets/teaching.htm>)

ในแต่ละรัฐจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นผู้พิจารณาคุณสมบัติทางครูในการขึ้นทะเบียนครู แต่ละรัฐมีหลักเกณฑ์ กระบวนการและการพิจารณาสรรหาและขึ้นทะเบียนครูไม่เหมือนกัน ในรัฐควีนแลนด์ และเซาท์ออสเตรเลีย ครูทุกคนต้องขึ้นทะเบียนจึงจะมีสิทธิ์สมัครเป็นครูไม่ว่าเป็นครูโรงเรียนรัฐหรือเอกชน การขึ้นทะเบียนครูก็ไม่ได้รับประกันว่าจะได้งานทำ ในรัฐ วิคตอเรียครูสอนโรงเรียนเอกชนต้องได้รับการขึ้นทะเบียนจาก คณะกรรมการขึ้นทะเบียนโรงเรียน ครูโรงเรียนของรัฐต้องผ่านการประเมินของ ศูนย์ประเมินการทำงาน (Employment Assessment Centre) กระทรวงศึกษาธิการ

ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ ทัสมาเนีย เวสต์เทิร์น ออสเตรเลีย ออสเตรเลีย แคนบิตอล เทอริทอรี และนอร์ทเทิร์น เทอริทอรี นั้น สำนักงานการจ้างงานของแต่ละรัฐจะเป็นผู้พิจารณาว่าใครจะเป็นผู้มีสิทธิ์สอน สำนักเหล่านี้เช่น กระทรวงศึกษาธิการของรัฐหรือของเทอริทอรี ระบบโรงเรียนเอกชน หรือโรงเรียนเอกชนแต่ละแห่ง

3.2.4 ข้อเสนอการจัดตั้งสำนักทะเบียนครูในรัฐนิวเซาท์เวลส์ (สุรศักดิ์ หลาบมาลา , 2542)

1) หลักการ

การขึ้นทะเบียนครูเป็นการสนับสนุนวิชาชีพสอน ดำรงรักษาและปรับปรุงมาตรฐานการสอนให้ดีขึ้นในโรงเรียนของรัฐ ครูประจำและครูที่ได้รับการจ้างงานชั่วคราว ผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนเท่านั้นจึงจะได้รับการจ้างงาน ครูที่ถูกเพิกถอนทะเบียนจะต้องออกจากงาน แต่ก็อาจสมัครเพื่อขอขึ้นทะเบียนใหม่ได้ตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยสำนักทะเบียนครู

เงื่อนไขนี้ไม่ใช้บังคับกับโรงเรียนหรือโรงเรียนเอกชน ในขณะที่ยังไม่มีกรขึ้นทะเบียนให้กับครูที่ไม่มีคุณสมบัติที่จะ สอนแต่มีความเชี่ยวชาญในวิชาเฉพาะที่โรงเรียนเปิดสอนอยู่ ถ้าโรงเรียนประสงค์จะจ้างเป็นครูชั่วคราวหรือบางเวลาภายใต้การนิเทศของครูประจำ โรงเรียนของรัฐบาลจะต้องดำเนินการให้สำนักทะเบียนครูตรวจสอบประวัติอาชญากรรมก่อนที่จะมีการจ้างงาน ในกรณีมีการร้องขอจากโรงเรียนเอกชน สำนักทะเบียนครูก็จะดำเนินการตรวจสอบประวัติ อาชญากรรมของครูประเภทนี้

2) โครงสร้างและการดำเนินงาน

สำนักทะเบียนครูที่เสนอจัดตั้งเป็นหน่วยงานอิสระตามกฎหมาย รับผิดชอบโดยตรงต่อรัฐมนตรี สำนักทะเบียนครูประกอบด้วยหน่วยงานดังนี้

คณะกรรมการทะเบียนครู มีหน้าที่จัดทำจรรยาบรรณวิชาชีพสอน

จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานตามวิชาชีพครูและจรรยาบรรณครู กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำเพื่อขึ้นทะเบียนครู กำหนดนโยบายในการพิจารณาใบสมัคร การสอบประวัติ การตรวจสอบคุณสมบัติ การตรวจสอบความสามารถภาษาอังกฤษ ทำนโยบายส่งเสริมการขึ้นทะเบียนครู จัดทำนโยบาย เพื่อให้การรับรองคุณสมบัติครูจากพื้นทะเล พิจารณาข้อมูล การพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อการต่อทะเบียนครู จัดทำนโยบาย เพื่อสอบสวนและรับฟังข้อร้องเรียน

คณะกรรมการทะเบียนครู

ควรมีกรรมการ 12 คน ทำหน้าที่บางเวลา แต่งตั้งโดยรัฐมนตรีตามคำแนะนำของนายจ้าง สหภาพครูสมาคมนักวิชาชีพ มหาวิทยาลัยและสมาคมผู้ปกครอง ประธานคณะกรรมการได้รับแต่งตั้งโดยรัฐมนตรี และมีระยะเวลาทำงานของประธานและ คณะกรรมการเป็นเวลา 3 ปี

คณะตุลาการรับการร้องเรียนของสำนักทะเบียนครู

คณะตุลาการประกอบด้วยกรรมการ 3 คน แต่งตั้งโดยรัฐมนตรีมี 1 คน ที่มีคุณสมบัติที่จะแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาได้และทำหน้าที่ประธาน คณะตุลาการต้องไม่เป็นคณะกรรมการทะเบียนครูในเวลาเดียวกัน ประธานและคณะตุลาการมีระยะเวลาการทำงาน 3 ปี

นายทะเบียน

เป็นหัวหน้าสำนักงานและผู้จัดหาทั่วไปของสำนักทะเบียนครู นายทะเบียนขึ้นตรงต่อคณะกรรมการ นำนโยบายของกรรมการไปสู่การปฏิบัติ ประสานงานกับสถาบันการผลิตครู

สำนักทะเบียนครูสาขา

แผนกสืบสวน

กระบวนการจัดการเกี่ยวกับการขาดความรอบรู้ของครู

กระบวนการดำเนินการเกี่ยวกับการกล่าวหาครูมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

การขึ้นทะเบียนครั้งแรก

ครูประจำหรือลูกจ้างของโรงเรียนของรัฐจะได้รับการ ขึ้นทะเบียนโดยอัตโนมัติ ครูในโรงเรียนเอกชนก็สมัครขึ้นทะเบียนครูได้ แต่ต้องผ่านการตรวจสอบประวัติอาชญากรรม ในกรณีนี้ ผู้สมัครไม่ต้องเสียค่าสมัคร

สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันผลิตครูในรัฐนิวเซาท์เวลส์ ในปี ค.ศ. 1997 แต่ยังไม่ได้ทำงานตั้งแต่สำเร็จ การศึกษาก็มีสิทธิจะสมัครขอขึ้นทะเบียนได้โดยไม่ต้องเสียค่าขึ้นทะเบียน

ครูที่พักอาศัยอยู่ในรัฐนิวเซาท์เวลส์แต่ปัจจุบันไม่ได้เป็นครู มีสิทธิ์สมัครขึ้นทะเบียนครูต่อสำนักทะเบียนครูโดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ครูที่มาจากรัฐอื่น หรือผู้สำเร็จการศึกษาจากรัฐอื่น หรือนอกอาณาเขต แต่ไม่ได้ทำหน้าที่สอน สิทธิที่จะขอขึ้นทะเบียนได้ ทั้งนี้ต้องมีการตรวจสอบประวัติอาชญากรรม โดยต้องเสียค่าธรรมเนียมด้วย

ประเภทของการขึ้นทะเบียน

สำนักทะเบียนครูจะรับขึ้นทะเบียนครู 2 ประเภทคือ การขึ้นทะเบียนมาตรฐานสำหรับครูซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ของคณะกรรมการ และการขึ้นทะเบียนแบบมีเงื่อนไขภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งจะพิจารณาโดยนายทะเบียนภายหลังที่มีการสอบสวนเรียบร้อยแล้ว

ค่าใช้จ่าย

รัฐบาลจะต้องสนับสนุนเงินทุนเพื่อก่อตั้งสำนักทะเบียนครู ในระยะยาว สำนักทะเบียนครูจะเป็นหน่วยงานที่พึ่งตนเองได้ โดยจะมีรายได้ได้จากค่าธรรมเนียมสมัครและค่าธรรมเนียมการขึ้นทะเบียน อาจเป็นไปได้ว่าค่าธรรมเนียมการสมัครประมาณ \$ 150 (5,736 บาท)* และค่าธรรมเนียมการขึ้นทะเบียนประมาณ \$ 80 (3,059 บาท)* ต่อปี ในระยะต้นจะไม่คิดค่าธรรมเนียมสำหรับครูที่ทำงานในโรงเรียนในรัฐนิวเซาท์เวลส์

3.3 สก๊อตแลนด์ (สุรศักดิ์ หลาบมาลา : 2542 ; Web Site:<http://www.glcs.org.uk/>)

จากแนวโน้มของการประกันคุณภาพการศึกษาพบว่า กลุ่มประเทศ OECD ยอมรับมาตรฐานคุณภาพหรือมาตรฐานขั้นต่ำของสมรรถนะ (Competencies) เป็นการประกันคุณภาพครูในประเทศเครือจักรภพอังกฤษ ออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกา ได้ยึดหลักสูตรครูศึกษาตามสมรรถนะเป็นหลัก (Competency - Based Teacher Education) โดยมีแนวโน้มการจัดหลักสูตรผลิต ครูเป็นหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่รับผู้สำเร็จปริญญาตรีแล้ว มาเรียนประกาศนียบัตรทางวิชาครู อีกหนึ่งถึงสองปี อีกทั้งเป็นการผลิตครูโดยยึดฐานโรงเรียน (School Based Training) ในยุโรป มีแนวโน้มอย่างชัดเจนในการบูรณาการครูศึกษากับมหาวิทยาลัย เพื่อให้ครูเป็นผู้ที่มีความรู้ทางวิชาการที่แข็งแกร่ง เป็นผู้ที่มีความคิดและมีความสามารถทางการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพได้อย่างดี

3.3.1 การขึ้นทะเบียนครูสก๊อตแลนด์

1) บุคคลที่ได้รับปริญญาตรี หรือประกาศนียบัตรบัณฑิตจากสถาบันผลิตครู แสดงว่าบุคคลนั้นมีคุณสมบัติทางการสอน (Teaching Qualification : TQ) ถ้าบุคคลนั้นมีคุณสมบัติทางการสอนและใบรับรองการสอนจะสามารถขึ้นทะเบียนกับสภาครูได้ ค่าธรรมเนียมการขึ้นทะเบียนครั้งแรก 20 ปอนด์

* \$: 38.24 บาท

2) ครูที่มีคุณวุฒิทางการสอนและจ่ายค่าธรรมเนียมแล้วจะได้รับการขึ้นทะเบียนชั่วคราว และจะใช้เวลาทดลองงาน 2 ปี ครูที่มีสิทธิขึ้นทะเบียนเป็นครูถาวรต้องเป็นผู้ที่มีคุณภาพทางการสอน (TQ) และผ่านการทดลองปฏิบัติงานสอน

3) สภาครูในสก๊อตแลนด์ มีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการโดยพระราชบัญญัติสภาครูแห่งสก๊อตแลนด์ ค.ศ. 1965 โดยทำหน้าที่

3.1) รักษาทะเบียนครู

3.2) ตรวจสอบมาตรฐานรายวิชาของสถาบันผลิตครู และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรฐานการผลิตครูแก่รัฐมนตรี

3.3) พิจารณาและให้คำแนะนำเกี่ยวกับปริมาณการผลิตครู

3.4) รับรองรายวิชาครูและตรวจสอบการปฏิบัติงานเป็นระยะ

3.5) ปฏิบัติหน้าที่ด้านวินัยและปกป้องรักษาครูที่ขึ้นทะเบียนแล้ว

3.6) พิจารณาจากผลการทดลองปฏิบัติงานของครูที่ขึ้นทะเบียนชั่วคราวว่าสมควร ขึ้นทะเบียนเป็นครูถาวรหรือไม่

สภาครูแห่งสก๊อตแลนด์มีกรรมการ 49 คน โดยที่เป็นครูประจำการ 30 คน เลือกตั้งทุก 4 ปี เลือกตั้งโดยเพื่อนครูอีก 19 คน เป็นตัวแทนจากมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษา สถาบันผลิตครู หน่วยงานจ้างครู โบลต์ วิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง และรัฐบาลกลาง สภาครูจัดตั้งขึ้นตามหลักการคือ ต้องการให้ครูมีอำนาจในการควบคุมกิจกรรมของตนเองมากขึ้น จึงเป็นมาตรการในการควบคุมและส่งเสริมวิชาชีพของตนเอง เหนือเช่นวิชาชีพชั้นสูง อื่นๆ สภาครูแห่งสก๊อตแลนด์มีหน้าที่ดูแลรักษาและควบคุมการเข้าสู่วิชาชีพครู

3.3.2 การขึ้นทะเบียนครูในอังกฤษ เวลส์และไอร์แลนด์เหนือ

ในขณะที่ยังไม่มี การจัดตั้งสภาครูในอังกฤษ เวลส์และไอร์แลนด์เหนือ ถึงแม้มีความพยายามก็ตาม อย่างไรก็ตาม ครูในอังกฤษ เวลส์ และไอร์แลนด์เหนือสามารถสมัครขึ้นทะเบียนครู ต่อสภาครูของสก๊อตแลนด์ได้

การขึ้นทะเบียนแบ่งออกเป็น 3 ประเภท

1) การขึ้นทะเบียนชั่วคราว จะใช้สำหรับบุคคลที่จะเข้าสู่อาชีพครั้งแรก และจะมีช่วงทดลองปฏิบัติงานสองปีภายใต้ การติดตามดูแลของครูที่ขึ้นทะเบียนถาวรแล้วและอาจารย์ใหญ่

2) การขึ้นทะเบียนแบบมีเงื่อนไข ในงานกรณีของผู้สมัคร ขึ้นทะเบียนเป็นกรณีพิเศษตามภูมิหลังและประสบการณ์ ของผู้สมัคร

3) การขึ้นทะเบียนถาวร สำหรับผู้ที่มีคุณวุฒิและผ่านการทดลองปฏิบัติงานแล้ว

3.3.3 การฝึกอบรมบุคคลเข้าสู่อาชีพครูในอังกฤษ (Web.Site:<http://www.benchmark.co.uk/ttagtr.html>)

Bench Marque Ltd. ได้รับสัญญาจากหน่วยงานการผลิตครู (Teacher Training Agency) ของอังกฤษให้ดำเนินการฝึกอบรมบุคคลเข้าสู่อาชีพครูใหม่ 2 สาย คือ Graduate Teacher Programme (GTP) และ The Registered Teacher Programme (RTP) ดังนี้

1) การฝึกหัดครูหลังปริญญาตรี (GTP) และการฝึกหัดครูเพื่อขึ้นทะเบียนครู (RTP) การดำเนินการตามข้อบังคับทางการศึกษาปี ค.ศ. 1997 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 ธันวาคม 1997

2) ทั้ง 2 โปรแกรมจัดไว้เพื่อให้บุคคลากรอายุมากกว่า 24 ปี ซึ่งอาจจะไม่มีโอกาสเข้าเรียนครูตามสายปกติ (Initial Teacher Training : ITT) โปรแกรมเหล่านี้เหมาะกับบุคคลที่ผ่านการฝึกหัดครูในพื้นที่หรือครูที่มีประสบการณ์ที่คล้ายกัน เช่น เคยเป็นครูในการศึกษาต่อเนื่อง หรือโรงเรียนอิสระ หรือบุคคลที่ประกอบอาชีพอื่นอยู่แล้ว อยากเปลี่ยนมาเป็นครู และเข้ามารับการฝึกอบรมตามโปรแกรมเหล่านี้

3) โปรแกรม GTP คนที่เข้าโปรแกรมต้องได้ปริญญาตรี มาก่อน แต่ไม่มีใบรับรองคุณสมบัติการเป็นครู (QTS) ได้รับอนุญาตจาก ITT ให้เป็นครูในขณะที่เข้ารับการฝึกอบรมไปด้วย เพื่อให้ได้รับสิทธิ QTS โดยปกติโปรแกรมการฝึกอบรมจะใช้เวลา 1 ปี แต่ไม่น้อยกว่า 3 เดือน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสามารถของแต่ละบุคคล

4) โปรแกรม RTP จัดให้กับบุคคลที่เรียนในมหาวิทยาลัยอย่างน้อย 2 ปี และ TTA อนุมัติให้เป็นครู ขณะที่เข้าอบรมในโปรแกรม RTP เพื่อให้ได้รับสิทธิ QTS โปรแกรมสำหรับบางคนอาจจะสั้นกว่านี้ แต่ไม่ต่ำกว่า 1 ปี ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสามารถของแต่ละบุคคล

5) ทุกคนที่เข้าในโครงการ GTP หรือ RTP ต้องมีคุณสมบัติโดยทั่วไปตามที่ ITT กำหนดไว้ ความรู้พื้นฐานต้องเพียงพอในการสอนวิชาที่ตนเลือกและต้องเรียนให้มีคุณสมบัติตาม QTS กำหนดไว้

6) ครูจากสกอตแลนด์และไอร์แลนด์เหนือที่มีคุณสมบัติเป็นครูมาแล้วจะได้รับ QTS ทั้งนี้ให้รวมครูจาก EU ด้วย

7) ครูที่เรียนจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่ไม่ได้ ปริญญาตรีต้องเรียนให้ได้ปริญญาตรีก่อนรวมทั้งการฝึกสอนด้วยจึงจะได้ QTS

3.4 สหรัฐอเมริกา (กมล สูดประเสริฐ: 2540; คุรุสภา : 2536; อมรวิชัย นาคทรพรพ และสังวรณ์ รัตกระโทก : 2541)

สหรัฐอเมริกามีความพยายามในการปฏิรูปการศึกษา ตั้งแต่ ค.ศ. 1980 เป็นต้นมา ในปี ค.ศ. 2000 สหรัฐอเมริกาจะจัดการศึกษาโดยมุ่งเป้าหมาย 8 ประการ คือ เด็กเล็กพร้อมที่จะเรียน อัตราการเรียนจบมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มขึ้นถึงอย่างน้อยร้อยละ 90 นักเรียนทั้งหมดที่จะจบเกรด 4, 8, 12 แสดงความสามารถในวิชาต่างๆ เตรียมรับผิชอบเป็นพลเมืองของชาติที่เหมาะสมกับระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ นักเรียนของสหรัฐอเมริกาจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นที่หนึ่งของโลก ผู้ใหญ่ชาวอเมริกันจะรู้หนังสือและมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โรงเรียนมีความปลอดภัยและมีระเบียบวินัย พ่อแม่และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง และในด้านครูและการพัฒนาครูในปี ค.ศ. 2000 คณะครูผู้สอนของชาติ จะเข้าปรับปรุงทักษะวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และมีโอกาสได้รับความรู้และทักษะในการสอน และเตรียมนักเรียนอเมริกัน ทั้งหมดเข้าสู่ศตวรรษที่ 21

3.4.1 ครูดี การพัฒนาครูและการประกันคุณภาพครูในปัจจุบัน

1) ครูดีในทัศนะของครูดีเด่นของสหรัฐอเมริกา

- 1.1) ครูทุกคนควรตั้งความหวังที่ดีเกี่ยวกับนักเรียนทุกคน
- 1.2) ครูทุกคนควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน
- 1.3) ครูทุกคนควรตั้งใจค้นหาศักยภาพของนักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนได้พัฒนาตามศักยภาพ
- 1.4) ครูทุกคนควรเน้นความลึกซึ้งในสิ่งที่สอน
- 1.5) ครูทุกคนควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 1.6) ครูทุกคนต้องพยายามสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

2) การเร่งรัดพัฒนาครูซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญ มีการใช้งบประมาณจัดสรรทุนให้แก่นักศึกษาครูระดับปริญญาตรี แต่กำหนดเงื่อนไขว่าผู้ได้รับทุนต้องทำหน้าที่สอนในโรงเรียนต่างๆ ทั้งในเขตเมืองและชนบทหลังจบการศึกษาเป็นเวลา 3 ปี ซึ่งสะท้อนความคิดการพัฒนาครูโดยการแก้ปัญหาการขาดแคลนครูในบางสาขา

1) ในด้านประกันคุณภาพครู ให้ครูเป็นผู้มีคุณวุฒิคคุณสมบัติที่ยอมรับของสังคมนั้น ประเทศสหรัฐอเมริกามีแนวโน้มที่จะทดสอบความสามารถครูก่อนที่จะออกไปประกอบวิชาชีพให้ครูใหม่ เพื่อพยายามยกระดับมาตรฐานการสอนของครูให้มีคุณภาพสูงขึ้น ซึ่งก่อนหน้ารัฐต่างๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกาเพียงแต่กำหนดให้ครูต้องมีวุฒิมัธยมศึกษาหรือเรียนมาทางด้านการศึกษาอย่างเพียงพอและต้องเป็นครูฝึกหัดอีก 14 สัปดาห์ ซึ่งจะได้รับใบประกอบวิชาชีพ ในบางมลรัฐ เช่น รัฐฟลอริ

ดา ยังจัดค่าตอบแทนให้ครูที่ได้รับประกาศนียบัตรรับรองความสามารถจาก National Board for Professional Teaching Standards ซึ่งอาจได้รับค่าตอบแทนเพิ่มขึ้นถึงเดือนละ 3,500 เหรียญสหรัฐ อันเป็นมาตรการสร้างแรงจูงใจให้ครูพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ประเทศสหรัฐอเมริกายังมีโครงการยกย่องครูดีเด่นแห่งชาติให้เกียรติครูที่มีผลงานดีและมีความสามารถโดยเชิญครูดีเด่นมาร่วมสัมมนาระดับชาติที่กรุงวอชิงตันดีซี เพื่อร่วมระดมความคิดเห็นและหาแนวทางปรับปรุงการศึกษาตามนโยบาย Goals 2000 ของประธานาธิบดีคลินตัน

3.4.2 วิวัฒนาการการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู (ครุสภา : 2536)

1) วิธีการออกใบอนุญาต

การออกใบอนุญาตทำการสอนของสหรัฐอเมริกา เริ่มมาหลายร้อยปีแล้วก่อนสมัยสงครามปฏิวัติ ในระยะแรกการออกใบอนุญาตเป็นอำนาจของบิชอป แห่งกรุงลอนดอน หรือข้าหลวงใหญ่เป็นผู้ออกใบอนุญาตแก่ครูในราชอาณาจักรเมืองขึ้น สำหรับรัฐนิวอิงแลนด์ คริสเตียน Magistracy มีอำนาจกำหนดตัวครูผู้สอน ต่อมาการออกใบอนุญาตเป็นอำนาจ ของท้องถิ่นตามกฎหมาย หรือโดยคณะกรรมการโรงเรียนที่ตั้งขึ้น ซึ่งอาจมีบาทหลวงท้องถิ่นรวมอยู่ด้วย

ปกติแต่เดิมมาการออกใบอนุญาตอยู่ใน ขอบเขตจำกัดเฉพาะครูใน Grammar School ของ Town district ในโรงเรียนชนบทหรือโรงเรียนเด็กเล็กยังไม่ได้ทำกัน

สมัยเดิมเริ่มแรกที่มีการออกใบอนุญาต เขาใช้วิธีการทดสอบเป็นมาตรฐานการพิจารณาอนุญาตการประกอบวิชาชีพครู อนุกรรมการท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเองด้วยวิธีการนี้ ใบอนุญาตจึงใช้ได้เฉพาะโรงเรียนในสังกัดของท้องถิ่นแต่ละ ท้องถิ่นและใช้ได้ชั่วระยะเวลาปีเดียว ครูที่ประสงค์จะต่อใบอนุญาตหรือย้ายไปอยู่โรงเรียนอื่นนอกท้องถิ่นที่ได้ใบอนุญาตจะต้องสอบใหม่

นับแต่มีโรงเรียนฝึกหัดครูเป็นต้นมา ในกลางศตวรรษที่ 19 แนวการออกใบอนุญาต จึงเปลี่ยนจากการสอบ มาเป็นการใช้โปรแกรมการฝึกหัดครูเป็นเครื่องกำหนดใบอนุญาตใน ค.ศ. 1911 ยังคงเหลือไว้เพียงแต่รัฐที่ไม่ได้ออกใบอนุญาต โดยยึดรายวิชาของสถาบันฝึกหัดครู เมื่อใบอนุญาต ยึดถือหลักการให้ครูต้องสำเร็จจากสถาบันฝึกหัดครูตามระยะเวลาที่กำหนดเป็นมาตรฐานการออกใบอนุญาต การฝึกหัดครูและการออก ใบอนุญาตจึงต้องพัฒนาควบคู่กันไป และเมื่อโปรแกรมการฝึกหัดครูเพิ่มคุณภาพขึ้น ระยะเวลาการศึกษาขยายจาก 2 เป็น 3 และมาเป็น 4 ปี ตามลำดับ ในที่สุดเมื่อโรงเรียนฝึกหัดครูพัฒนาไปสู่วิทยาลัยสี่ปี ข้อกำหนดในใบอนุญาตจึงเปลี่ยนตามไปคือ ปริญญาตรี เป็นข้อกำหนดอย่างต่ำ

ต่อมาใน ค.ศ. 1964 รัฐ 45 รัฐ และเขตปกครอง กำหนดปริญญาตรีเป็นมาตรฐาน อย่างต่ำในใบอนุญาตทำการสอนสำหรับครูประถมศึกษา

ในบางรัฐซึ่งออกใบอนุญาตแบบถาวรหรือตลอดชีพ กำหนดให้ผู้มีใบอนุญาตต้องสำเร็จการศึกษา 5 ปี สาขาประถมศึกษาในระดับอุดมศึกษา และการทำงานอย่างน้อย 4 ปี หรือตามแต่จะพิจารณาความเหมาะสม

ในปี 1964 บางรัฐ เช่น รัฐอลาสกา คอนเนตทิคัต จอร์เจีย อินเดียนนา ไอโอวา เคนตักกี โอไฮโอ โรดไอแลนด์ และเวอร์จิเนียตะวันตก กำหนดปริญญาโท หรือการศึกษา 5 ปี ในระดับอุดมศึกษา สำหรับการมีใบอนุญาตแบบถาวรหรือตลอดชีพเพื่อ ประสานกันกับข้อกำหนดตามกฎหมายของใบอนุญาตทำการสอน ที่บังคับให้ต้องมีปริญญาตรีในทุกรัฐ สมาคมวิชาชีพครูหลายสมาคมได้กำหนดเกณฑ์การรับสมัครสมาชิกเพิ่มตามข้อกำหนดในใบอนุญาต

สรุปแล้ว สิ่งที่ยังชี้ต่างๆ แสดงถึงทิศทางที่จะยกระดับคุณภาพการฝึกหัดครู และข้อกำหนดใบอนุญาตทำการสอนเกิดความพยายามและความร่วมมือกันระหว่างสถาบันผลิตครูโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ และผู้อำนวยการการฝึกหัดครู ของรัฐ โดยต่างมุ่งที่จะให้เกิดผลแก่การยกระดับการเตรียมครู ใบอนุญาตและหลักสูตรของโรงเรียนทุกระดับให้ได้มาตรฐาน การพัฒนาเป็นทีมเช่นนี้ ทำให้การยกระดับมาตรฐานเป็นแนวเดียวกัน และบังเกิดผลอย่างรวดเร็ว การออกใบอนุญาตเริ่มจากท้องถิ่น แล้วโอนไปสู่อำนาจระดับรัฐในปลายศตวรรษที่ 19 และช่วงต้นศตวรรษที่ 20 เมื่อหน่วยงานการศึกษาของรัฐเข้มแข็งมั่นคงขึ้นแล้ว รัฐจึงดำเนินการควบคุมการออกใบอนุญาตเอง

2) ปัญหาที่ประสบ

ความแตกต่างเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตตลอดชีพ รัฐที่ยังคงให้ใบอนุญาตตลอดชีพส่วนใหญ่จะกำหนดเงื่อนไขให้ต้องศึกษาเพิ่มเติมไว้ ส่วนรัฐที่ไม่ออกใบอนุญาตตลอดชีพ มีหลักการที่จะให้ครูมีความเจริญงอกงามทางวิชาชีพตลอดเวลาการเป็นครู ผู้ถือใบอนุญาตไม่ควรหยุดค้นคว้าหาความรู้ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาหรือไม่ควรสอนความรู้เก่าซ้ำซากตามความเคยชิน

ปัญหาการขอลับเข้าเป็นครูภายหลังจากที่ได้ลาออกไปแล้ว ผู้มีใบอนุญาตตลอดชีพบางคนหยุดการสอนไประยะหนึ่ง แล้วขอลับเข้ามาเป็นครูใหม่อีกโดยไม่ได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ในขณะที่หลักสูตร วิธีสอน ก็เปลี่ยนไปแล้วจากที่เคยสอน มาตรฐานหรือใบอนุญาตตลอดชีพ ควรจะให้คงอยู่ตลอดไปหรือไม่

สิ่งขัดกันระหว่างใบอนุญาตทั่วไปกับใบอนุญาตเฉพาะวิชา ผู้ถือใบอนุญาตทั่วไปโดยปกติสอนได้ไม่ว่าระดับใด หรือวิชาใด ตั้งแต่อนุบาลถึงมหาวิทยาลัยมีการวิพากษ์วิจารณ์ เกี่ยวกับใบอนุญาตแบบทั่วไป ว่าควรจะให้ใบอนุญาตใช้ได้ เฉพาะกลุ่มวิชาที่ระบุในใบอนุญาต ปัญหาที่ตามมา คือ ได้มีใบอนุญาตออกมามากมาย ไม่ต่ำกว่า 60 แบบในแต่ละรัฐ แนวโน้มการออกใบอนุญาตย่อนไปใช้ใบอนุญาตทั่วไปอีกโดยวางแนวข้อบังคับในใบอนุญาตให้สำเร็จการศึกษาจาก

สถาบันฝึกหัดครูที่ได้รับรองวิทยฐานะจากสมาคม และมีผลงานการศึกษาที่รับรองสมรรถภาพ และระบุไว้ในใบอนุญาตเกี่ยวกับความสามารถในการสอนตามพื้นฐานของครู และมีใบรับรองของสถาบันฝึกหัดครูเป็นหลักฐาน

ปัญหาเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตและการรับรองสถาบัน คณะกรรมการระดับชาติเกี่ยวกับการฝึกหัดครูเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการรับรองสถาบันการผลิตครู โดยกำหนดเงื่อนไขกว้างๆ ไว้ เช่น สถาบันที่จะมีสิทธิขอรับรองจะต้องมีนักศึกษาจบไปแล้วไม่ต่ำกว่า 1 ปี เพื่อจะได้ประเมินประสิทธิภาพของผู้ที่จบการศึกษาไปแล้วได้ ต้องได้รับการรับรองจากหน่วยการศึกษาของรัฐเกี่ยวกับปริญญาที่ออกให้ และต้องได้รับการยอมรับจากองค์กรพิจารณารับรองสถาบัน ในระดับเขต

3) การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูระดับต่างๆ

3.1) โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา กำหนดให้มีใบอนุญาตด้วย

3.2) ใบอนุญาตมาตรฐานสำหรับครูประถม กำหนดปริญญาตรีสำหรับการมีใบอนุญาตสอนระดับประถม

3.3) ใบอนุญาตมาตรฐานสำหรับครูมัธยม มาตรฐานครูมัธยมจะต้องเป็นระดับปริญญาตรีและกำหนดให้ครู มัธยมต้องเพิ่มพูนความรู้ระดับปีที่ 5 ให้สำเร็จในระยะเวลาที่กำหนด

3.4) ใบอนุญาตสำหรับครูโรงเรียนราษฎร์ ครูโรงเรียนราษฎร์กำหนดให้มีใบประกอบวิชาชีพในโรงเรียนที่ขอ รับรองวิทยฐานะหรือตามที่ครูสอนในโรงเรียนราษฎร์ร้องขอ

3.5) ใบอนุญาตมาตรฐานสำหรับผู้บริหาร ศึกษาพิเศษและบุคลากรประจำโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา บรรณารักษ์ และนักแนะแนว กำหนดให้มีใบอนุญาตตามประเภท ผู้ถือจะต้องมีประสบการณ์การสอนเพิ่มเติมจากสาขา เนื้อหาที่ตนศึกษามาในระดับอุดมศึกษาตรงตามตำแหน่งที่ปฏิบัติ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาและศึกษานิเทศก์(Superintendent) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูกำหนดให้ผ่านการศึกษาหลักสูตรสำหรับผู้บริหาร และมีใบอนุญาตประกอบอาชีพครูในระดับที่ขอบริหารด้วย

3.6) ใบอนุญาตมาตรฐานสำหรับอาจารย์วิทยาลัย กำหนดให้อาจารย์ในวิทยาลัย 2 ปี ต้องมีใบอนุญาต โดยปกติสถาบันอุดมศึกษาต่างสร้างข้อกำหนดสำหรับอาจารย์เฉพาะสถาบัน ถ้าเป็นอาจารย์ประจำจะต้องผ่านการศึกษาระดับปริญญาเป็นอย่างต่ำ ถ้าเป็นปริญญาเอกได้ก็เป็นกา รดี และการที่จะสอนในระดับอุดมศึกษาจะกำหนดให้ผู้ขอใบอนุญาตสอนวิชาการศึกษา จะต้อง มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนสามัญมาก่อน

4) แบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

4.1) แบบใบอนุญาตที่กำหนดระยะเวลาของอายุใบอนุญาต ได้แก่ ใบอนุญาตตลอดชีวิต ใบอนุญาตตลอดระยะเวลาที่ประกอบอาชีพครู ใบอนุญาตจำกัดเวลา ใบอนุญาตต้องต่ออายุ และใบอนุญาตชั่วคราว (Provisional หรือ probationary)

4.2) แบบใบอนุญาตตามระดับของการฝึกฝนอบรม แบ่งเป็นแบบทั่วไป(Regular) มาตรฐาน(Standard) วิชาชีพ (Professional) และชั่วคราวเฉพาะรายหรือต่ำกว่ามาตรฐาน

4.3) แบบใบอนุญาตเฉพาะตำแหน่งหรือตามที่ได้รับมอบหมาย แบ่งเป็น ประเภททั่วไป ไม่กำหนดสาขาวิชา หรือวิชาเฉพาะใบอนุญาต (Blanket or General) สลักหลังสาขาวิชา (endorsed area) หรือวิชาลงในใบอนุญาต และกำหนดสาขาวิชาเฉพาะแนบมากับใบอนุญาตสำหรับแต่ละสาขาวิชา หรือ ใบอนุญาตใบเดียวกำหนดวิชาต่างๆ ที่ได้รับอนุญาตให้สอน

5) ขั้นตอนการออกใบอนุญาต

5.1) การออกใบอนุญาตชั่วคราว (Provisional Certificate) ออกให้แก่ผู้ที่ได้รับรองจากสถาบันฝึกหัดครู ว่าสำเร็จหลักสูตรตามโปรแกรมวิชาชีพครู และสถาบันฝึกหัดครูได้ให้คำรับรองความสามารถและเหมาะสมในการได้รับอนุญาต ประกอบวิชาชีพครู เป็นการออกครั้งเดียวมีระยะเวลา 3-5 ปี

5.2) การออกใบอนุญาตประกอบอาชีพครู (Professional Certificate) ออกให้แก่ผู้ผ่านการปฏิบัติการสอนชั้นทดลองปฏิบัติงาน และได้ศึกษาเพิ่มเติมปริมาณที่กำหนดระหว่างระยะแรกของการปฏิบัติงาน ตามที่กำหนดไว้ใน ใบอนุญาตเฉพาะกาล ถ้าผู้รับใบอนุญาตจะสอนต่อไปอีกเกินเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต จะต้องมีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามที่ Professional Certificate กำหนด Professional Certificate นี้ ออกให้โดยมีเงื่อนไขเวลาจำนวนปีกำหนดไว้ อาจเป็น 5 ปี และเมื่อจะมีการต่ออายุออกให้มาใหม่อีกจะต้องพิจารณาความริเริ่มในการปรับปรุงวิชาชีพการค้นคว้าสิ่งใหม่ๆ และความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ผู้บริหารระดับท้องถิ่น ผู้อยู่ใกล้ชิดจะต้องเป็นผู้สังเกตและเป็นผู้ที่ควรจะให้คำแนะนำได้ว่า ครูผู้นั้นมีความสมบูรณ์ตามที่กำหนดสมบูรณ์พอที่จะต่ออายุให้หรือไม่ และผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องรับรองต่อหน่วยงานออกใบรับรองด้วย

5.3) การออกใบอนุญาตเฉพาะกาล (Provisional Permit) ออกให้ตามความจำเป็นของโรงเรียน เนื่องจากไม่อาจหาครูตามมาตรฐานใบอนุญาตได้ การออกใบอนุญาต Emergency Permit ออกให้เฉพาะปีเดียวเท่านั้น จะต่ออายุให้ได้ใน 2 กรณี คือ

- หน่วยงานท้องถิ่นยืนยันว่าโรงเรียนยังประสบปัญหาขาดครูตามข้อกำหนดของใบอนุญาต

- ผู้ถือใบอนุญาตแสดงให้เห็นความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูโดยการปรับปรุงระดับความสามารถ (Proficiency) ในการเป็นครู

ในระหว่างเวลาที่ครูถือใบอนุญาตชั่วคราว (Provisional Certificate) หรือ Emergency Permit ก็ดี ศึกษา นิเทศก์และผู้บริหารระดับท้องถิ่นควรรับผิดชอบในการนิเทศก์ครูใหม่ สนับสนุนให้ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการเรียนการสอน เจ้าหน้าที่การศึกษาควรรับผิดชอบในการให้ข้อมูลแก่โรงเรียนเกี่ยวกับสาขาวิชาและความสามารถต่างๆ ของผู้ถือใบอนุญาต ใบอนุญาตจะต้องมีการสลักหลังรายละเอียดที่จำเป็นเพิ่มเติม ไม่จำเป็นถึงกับต้องออกแบบพิเศษทุกสาขาวิชาที่ครูมีความสามารถ

6) หน่วยงานที่รับผิดชอบ

การออกใบอนุญาตเพื่อทำงานการสอนเป็นอำนาจของแต่ละรัฐที่เป็นผู้ออกกฎหมายควบคุมการประกอบวิชาชีพครูภายในรัฐของตน โดยออกกฎหมายให้อำนาจแก่คณะกรรมการควบคุมวิชาชีพ ซึ่งแต่งตั้งโดยผู้ว่าการรัฐ โดยตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยท้องถิ่น และจากผู้แทนองค์กรครู คณะกรรมการควบคุมวิชาชีพซึ่งมีประมาณ 20 – 30 คน

คณะกรรมการควบคุมวิชาชีพจะเป็นผู้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ โดยบังคับกับบุคคล 3 ฝ่าย คือ ผู้ผลิตครู ต้องเสนอหลักสูตรให้คณะกรรมการควบคุมวิชาชีพรับรองกรรมการศึกษาท้องถิ่น ผู้จ้างครูตามประเภท ให้ทำการสอนได้เฉพาะผู้มีใบอนุญาตของรัฐเท่านั้น ถ้าจ้างผู้ไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมาสอนถือเป็นความผิด และครูจะเป็นครูได้ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูในรัฐนั้นจึงจะสมัครเป็นครู ในรัฐนั้นได้ ถ้ามาตรฐานกำหนดให้อบรมเพิ่มเติมตามระบบเวลา ที่กำหนดก็ต้องปฏิบัติตาม และเมื่อเป็นครูแล้วจะได้รับความคุ้มครองพิทักษ์สิทธิตามที่ได้รับใบอนุญาต

7) สถาบันผู้นำทางวิชาชีพครูที่มีบทบาทสนับสนุน การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

เนื่องจากการศึกษาในสหรัฐอเมริกา มีความเห็นสอดคล้องกันเป็นหนึ่งเดียวกัน ในอันที่จะสร้างมาตรฐานวิชาชีพครู และมีหลักประกันคุณภาพการศึกษา จึงมีสมาคม องค์กรที่ให้ความสนใจและสนับสนุนในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู จัดการประชุมทางวิชาการสัมมนา ตลอดจนส่งเสริมการวิจัย งานนี้จึงพัฒนาระบบการทดลองมา

องค์กรต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วมีดังนี้

1. NCTEDS (NATIONAL COMMISSION ON TEACHER EDUCATION AND PROFESSIONAL STANDARDS)

2. NCATE (NATION COUNCIL FOR ACCREDITATION OF TEACHER EDUCATION)

3. NASDTEC (NATION ASSOCIATION OF STATE DIRECTORS OF TEACHER EDUCATION)

8) โครงสร้างสมาคมวิชาชีพครู

สมาคมทางการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา จัดตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1857 เมืองฟิลาเดอเฟีย ในนามของสมาคมครูและ ได้เปลี่ยนเป็นสมาคมการศึกษาแห่งชาติ เมื่อ ค.ศ. 1927 ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1963 มีสมาชิก 859,505 คน มีจุดประสงค์ในการ “ยกฐานะและพัฒนาวิชาชีพครู” และทำให้การศึกษาของประเทศเจริญขึ้นไปอีกเรื่อย ๆ งานของสมาคมการศึกษามีลักษณะ ดังนี้

8.1) เปิดโอกาสให้ครูทุกคนพัฒนาศักยภาพของตนให้เต็มที่ในการเป็นพลเมืองที่รับผิดชอบและเป็นประโยชน์ รวมทั้งการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญาและจิตใจ

8.2) จัดการศึกษาให้เหมาะสมกับความจำเป็นที่ เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ตามความต้องการและคุณสมบัติของผู้เรียนและเพื่อการพัฒนาประเทศ

8.3) จัดบริการในการเตรียมนักการศึกษาที่มีความสามารถสูงในเชิงวิชาชีพสำหรับทุก ๆ ตำแหน่งทางวิชาชีพ

8.4) จัดองค์กร ควบคุม บริหาร และสนับสนุนทางการเงินสำหรับการศึกษาของประชาชนในทุกรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ

8.5) ร่วมในการให้เงินสนับสนุนการศึกษาโดยเน้นบริการแก่ผู้ที่อยู่ภายในรัฐนั้น ๆ

8.6) จัดโรงเรียน อุปกรณ์ สื่อการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนทุกคน

8.7) ส่งเสริมให้สื่อมวลชนเข้าใจความสำคัญของบทบาทของการศึกษาที่มีต่อประชาธิปไตยของประเทศ

8.8) ทำความเข้าใจ และส่งเสริมสิทธิของครูในการ่วมงานอย่างเต็มที่ในงานเกี่ยวกับสาธารณชน

8.9) ควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครูและจัดมาตรฐานสวัสดิการอย่างยุติธรรมแก่ครู

8.10) สร้างสถาบันวิชาชีพ โดยได้รับความร่วมมือจากนักการศึกษาทั้งหมดในการทำงานเพื่อจุดมุ่งหมายสูงสุดทาง การศึกษา

9) การสอบรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู : กรณีศึกษามลรัฐฟลอริดา

ในธรรมนูญของรัฐฟลอริดา ได้ระบุไว้ว่า ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2523 ผู้ที่จะเข้าประกอบอาชีพครูในเบื้องต้น จำเป็นต้องแสดงระดับความสามารถเกี่ยวกับสมรรถนะพื้นฐานเบื้องต้นที่จำเป็น

สำหรับครู ซึ่งกำหนดโดยสภาของรัฐ โดยการทดสอบ ข้อเขียน หรือกล่าวง่าย ๆ ก็คือ ผู้ที่ต้องการจะเข้าเป็นครูในครั้งแรก ทำการสอบในรัฐพลอดิวตาจำเป็นต้องสอบผ่าน “ข้อสอบ” ข้อเขียนที่เกี่ยวกับการทดสอบความสามารถพื้นฐานต่างๆ ที่กำหนดไว้ ใครก็ตามที่ไม่สามารถสอบผ่านข้อสอบข้อเขียนเหล่านี้ ก็ไม่สามารถประกอบวิชาชีพครูในรัฐนี้ได้

สำนักงานทางการศึกษาของรัฐ จึงได้จัดทำ ข้อกำหนดเกี่ยวกับสมรรถนะพื้นฐานเหล่านี้ขึ้น เริ่มตั้งแต่เดือน มีนาคม 2518 โดยจัดตั้งสภาการฝึกหัดครูของรัฐนี้ขึ้น ทำหน้าที่ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการฝึกหัดครู ให้แก่คณะกรรมการการศึกษาของรัฐ (State Board of Education) การดำเนินโครงการทดสอบเบื้องต้นของผู้ที่จะมาเป็นครูนี้ เริ่มต้นจากการศึกษาเอกสารงานวิจัย และข้อเขียนต่างๆ เพื่อจัดสร้างรายการสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบอาชีพครู ซึ่งได้มาทั้งหมด 48 รายการ ในเดือนสิงหาคม คณะกรรมการได้จัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5% ของบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมดของรัฐ เพื่อให้ผู้ตอบให้สมรรถนะ 23 รายการ หลังจากนั้น คณะกรรมการก็เสนอให้ประชาชนโดยทั่วไปให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมในเดือน มีนาคม 2521 คณะกรรมการศึกษาของรัฐก็รับและอนุมัติให้กำหนดสมรรถนะทั้ง 23 รายการนี้ เป็นสมรรถนะพื้นฐานที่จำเป็นในการดำเนินงานต่อไป

สำหรับรายการสมรรถนะของครูที่คณะกรรมการได้จัดทำขึ้นมีดังต่อไปนี้

1. แสดงความสามารถในการสื่อความ ติดต่อสื่อสาร เจรจา ในหัวข้อที่กำหนดให้ได้ อย่างจะแจ้ง ได้ใจความสำคัญและสมเหตุสมผล
2. แสดงความสามารถในการเขียนในแบบแผนที่เข้าใจ ได้ง่าย มีลำดับความดีด้วยไวยากรณ์ และโครงสร้างของประโยคที่ถูกต้อง
3. แสดงความสามารถในการทำความเข้าใจ และตีความข้อความที่ฟังมาได้
4. แสดงความสามารถในการอ่าน ทำความเข้าใจ และตีความเอกสารข้อความทางวิชาการด้วย วาจาและการเขียนได้
5. แสดงความสามารถในการทำความเข้าใจ และทำงานที่ เกี่ยวข้องกับความคิดรวบยอดพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ได้
6. ความสามารถในการเข้าใจแบบแผนของพัฒนาการทางกาย สังคม และวิชาการของเด็กและการให้คำแนะนำกับความต้องการของนักเรียนในด้านเหล่านี้ได้
7. วินิจฉัยระดับความรู้ และ/หรือทักษะของนักเรียนอันเป็นความรู้ทักษะพื้นฐานเริ่มต้นในการเรียนรู้จุดประสงค์ของการเรียนชุดหนึ่งที่กำหนดให้ โดยการใช้แบบทดสอบวินิจฉัย การสังเกตของครู และประวัติของตัวนักเรียนได้

8. ระบุเป้าหมายระยะยาว (จุดประสงค์ทั่วไป)ของการสอนในหมวดวิชาที่กำหนดให้ได้
9. สร้างและเรียงลำดับจุดประสงค์เฉพาะ (เป้าหมายระยะสั้น) ของการสอนในหมวดวิชาที่กำหนดให้ได้
10. เลือกปรับและ/หรือ พัฒนาสื่อการสอนที่เหมาะสมสำหรับจุดประสงค์ กับจุดประสงค์ของการเรียนรู้ชุดหนึ่งและพื้นฐาน ของนักเรียนตามที่กำหนดให้ได้
11. เลือก/พัฒนา และเรียงลำดับต่อเนื่องกันของกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับจุดประสงค์ของการเรียนรู้และพื้นฐาน ของนักเรียนตามที่กำหนดให้ได้
12. สร้างความเข้าใจอันดี ความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนในห้อง โดยการใช้การเจรจา และ/หรือ เครื่องมือในการจูงใจ ต่างๆ ได้
13. เสนอแนวทางในการดำเนินการจัดกิจกรรมในการเรียนได้
14. สร้างหรือจัดรวบรวมแบบทดสอบสำหรับในชั้นเรียนเพื่อสอบวัดความสามารถของนักเรียนตามเกณฑ์ในจุดประสงค์ในการเรียนรู้ได้
15. วางระเบียบปฏิบัติของชั้นเรียนและกระบวนการ ในการใช้และรักษาสื่อการเรียนต่าง ๆ ได้
16. กำหนดมาตรฐานสำหรับพฤติกรรมของนักเรียนใน ชั้นเรียนได้
17. ชี้บ่งสาเหตุความประพฤติที่ไม่ดีของนักเรียน และใช้วิธีการต่างๆ แก้ไขข้อบกพร่องทางพฤติกรรมของนักเรียนเหล่านี้ได้
18. จัดหา และ/หรือ สร้างระบบสำหรับการเก็บระเบียบ พัฒนาการของชั้นและเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคลได้
19. (รวมอยู่ในข้อ 6 แล้ว)
20. ชี้บ่ง และ/หรือ แสดงพฤติกรรมอันเป็นการแสดงออก ของความรู้สึกในการให้เกียรติและมองเห็นคุณค่าของบุคคลอื่น รวมทั้งผู้ที่มาจากเชื้อชาติ วัฒนธรรม พื้นภาษา และพื้นฐานทางเศรษฐกิจกลุ่มอื่น ๆ ได้
21. แสดงทักษะทั้งด้านการสอนและทางสังคม ซึ่งช่วยให้นักเรียนพัฒนาสั่งกับต่อตนเองที่ดีได้
22. แสดงความสามารถในการทำความเข้าใจ ซึ่งช่วยให้นักเรียนเข้าร่วมกับกลุ่มเพื่อนๆ ในทางการเสริมสร้างงานกลุ่มที่ดีได้
23. แสดงทักษะในการสอน ซึ่งช่วยให้นักเรียนพัฒนาค่านิยม ทศนคติและความเชื่อของเขาเองได้

แบบทดสอบแต่ละฉบับครอบคลุมถึงสมรรถนะดังต่อไปนี้

การอ่าน	สมรรถนะที่ 2
การเขียน	สมรรถนะที่ 4
คณิตศาสตร์	สมรรถนะที่ 5
วิชาชีพครู	สมรรถนะที่ 6, 7, 9 ถึง 23

สมรรถนะที่ 1 และ 3 ใช้ในการตรวจสอบภาคปฏิบัติในระหว่าง 1 ปี ของการทดลองปฏิบัติการสอน

สมรรถนะที่ 8 มีทักษะย่อย 2 อย่าง อย่างแรกคือ ระบุเป้าหมายระยะยาวของรัฐและเขตกลุ่มโรงเรียนได้ กรรมการพิจารณาแล้วให้ตัดออก ส่วนอีกรายการหนึ่งเหมือนกับทักษะย่อยของสมรรถนะที่ 9 การทดสอบสำหรับสมรรถนะที่ 8 จึงไม่มีโดยตรง

3.5 แคนาดา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : 2541 ; สุรศักดิ์ หลาบมาลา : 2542)

แคนาดามี 10 จังหวัด และ 2 เขตปกครอง ระบบการศึกษาแตกต่างกันไปแต่ละจังหวัดและเขตปกครอง โรงเรียนประถมศึกษา 6 - 8 ปี โรงเรียนมัธยมศึกษา 4 - 5 ปี และระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย 3 - 4 ปี การศึกษาในแคนาดาเป็นแบบสหศึกษาและไม่เสียค่าใช้จ่ายจนถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา กฎหมายกำหนดให้นักเรียนเข้าโรงเรียนตั้งแต่อายุ 6 - 7 ปี จนถึง 15 - 16 ปี รัฐธรรมนูญมอบอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่จังหวัดต่างๆ ไม่มีระบบการศึกษาที่เป็นรัฐบาลกลาง กระทรวงการศึกษาของจังหวัด ซึ่งบริหารโดยรัฐมนตรีที่ได้รับการเลือกตั้งจะกำหนดมาตรฐาน วางกรอบหลักสูตร และให้เงินอุดหนุนแก่สถาบันการศึกษา คณะกรรมการโรงเรียนที่ได้รับเลือกตั้งในท้องถิ่น หรือ คณะกรรมการ ได้รับความมอบอำนาจหน้าที่รับผิดชอบด้านการบริหารโรงเรียนประถม ศึกษาและมัธยมศึกษา คณะกรรมการโรงเรียนจะกำหนดงบประมาณท้องถิ่น การว่าจ้างและเจรจากับครู และจัดหลักสูตรภายในกรอบนโยบายของจังหวัด โรงเรียนแต่ละโรงเรียนกำหนดดำเนินการและให้คะแนนการสอบเอง ในบางจังหวัดนักเรียนต้องเข้าสอบในรายวิชาหลัก เพื่อสามารถที่จะ เข้าเรียนต่อในระดับหลังมัธยมปลาย การสอบเข้ามหาวิทยาลัยขึ้นอยู่กับทางเลือกวิชา และคะแนนสอบในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งข้อกำหนดต่างๆ จะแตกต่างกันไปในแต่ละจังหวัด

ในด้านการฝึกอบรมครู ใน พ.ศ. 2534 - 2535 ระบบ การศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาได้จ้างครูเต็มเวลา 297,000 คน ครูเหล่านี้ผ่านการศึกษาอบรมวิชาชีพครูอย่างน้อย 4- 5 ปี รวมการศึกษาหลังปริญญาตรีอีกอย่างน้อย 1 ปี จะเป็นครูได้ต้องได้รับใบรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการจังหวัด

ในการขึ้นทะเบียนครูแคนาดาจะกล่าวถึงการขึ้นทะเบียนครูในจังหวัดออนตาริโอเป็นกรณีศึกษา

3.5.1 วิทยาลัยครุศาสตร์แห่งออนตาริโอ แคนาดา (Web Site ; <http://www.oct.on.ca/english/about.htm>)

วิทยาลัยครุศาสตร์แห่งออนตาริโอ แคนาดาจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเมื่อปี ค.ศ. 1996 โดยคำแนะนำของ Royal Commission on Learning เมื่อปี ค.ศ. 1994 วิทยาลัยครุศาสตร์แห่งออนตาริโอมีวัตถุประสงค์เพื่อยกอาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงโดยให้การบริหารบุคลากรครูอยู่ภายใต้การดูแลของครู กล่าวคือ มีหน้าที่ออกไปประกอบวิชาชีพครู บริหาร และควบคุมการปฏิบัติการสอนของครูให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

สมาชิกของวิทยาลัยครุศาสตร์แห่งออนตาริโอประกอบด้วยบุคลากรทางการศึกษาต่อไปนี้

- 1) ครูที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและทำการ สอนในโรงเรียนทั้งของรัฐและเอกชน
- 2) อาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาในออนตาริโอ
- 3) บุคลากรที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และทำงานในกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาลัย มหาวิทยาลัยของทั้งรัฐและเอกชนในออนตาริโอ
- 4) ครูที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแต่เป็นครูในบางโอกาสหรือยังหางานทำไม่ได้

หน้าที่ของวิทยาลัยครุศาสตร์แห่งออนตาริโอ

ร่วมงานกับสมาชิกของวิทยาลัย เพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ดังนี้

1. กำหนดเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของครูในแต่ละขั้นตอนของการประกอบวิชาชีพครู
2. กำหนดเกณฑ์มาตรฐานสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันที่ได้รับการรับรองและประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการศึกษาก่อนเป็นครูและขณะที่เป็นครูประจำการ
3. ติดตามการเรียนการสอนและการฝึกอบรมครู เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด
4. พัฒนาระบบการเพื่อปรับปรุงการเตรียมการและสนับสนุนครูต้นแบบที่ทำงานร่วมกับครูใหม่

การฝึกอบรมครูประจำการ วิทยาลัยจะกำหนดกรอบของ การฝึกอบรมและการทำงาน เพื่อให้ได้รับการฝึกอบรมที่ต้องการได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงาน และกำกับดูแลการนำนโยบายทางการศึกษาของรัฐไปปฏิบัติ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. พัฒนารอบการฝึกอบรมในวิชาชีพ เช่น การเรียนโดยตนเอง การเรียนร่วมกัน การเรียนภายในชุมชนวิชาชีพ การเรียนซึ่งจัดขึ้นโดยหน่วยงานภายนอกและการเรียนตามทีละแบบบังคับ
2. กำหนดกรอบเวลาที่ครูจะได้รับการอบรมตามเป้าหมาย

3. ดำเนินการให้สมาชิกทุกคนรายงานประสบการณ์การเรียนรู้ต่อวิทยาลัย
4. ให้การรับรองและประกันคุณภาพหลักสูตรการฝึกอบรม และสถาบันหรือหน่วยงานที่ดำเนินการฝึกอบรม
5. ดำเนินการให้ครูทุกคนมีโอกาสได้รับการฝึกอบรมตามสถานที่และรูปแบบที่สนองความต้องการของครูและความต้องการของระบบงาน

วิทยาลัยมีอำนาจดำเนินการดังต่อไปนี้

- ◆ควบคุมคุณภาพการสอน
- ◆กำหนดคุณสมบัติของสมาชิก รับสมาชิก และกำหนดผู้รับลงทะเบียนสมาชิก
- ◆ทำการสอบสวน การร้องเรียนที่เกี่ยวกับสมาชิก ตั้งกรรมการสอบสวนการกระทำผิดวิชาชีพ

และดำเนินการทางวินัยตามความเหมาะสม

หน่วยงานของวิทยาลัยครุศาสตร์

- 1) **วิทยาลัยครุศาสตร์** ประกอบด้วย สมาชิกทุกคนในรัฐออนตาริโอ
- 2) **สภาวิทยาลัย** ประกอบด้วย สมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งจากเพื่อนสมาชิก จำนวน 31 คน มีประธาน รองประธาน และเลขาธิการสภา (registrar) ซึ่งเลือกโดยสมาชิกของสภาวิทยาลัย ตามข้อบังคับว่าด้วยการเลือกตั้งกรรมการและผู้บริหารของวิทยาลัยครุศาสตร์ สภาจะดำเนินการประชุมสามัญอย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง ซึ่งรวมทั้งการประชุมประจำปี เมื่อมีความจำเป็นประธานหรือเลขาธิการมีสิทธิเรียกประชุมวิสามัญได้ โดยส่งหนังสือเชิญประชุมล่วงหน้าไม่ต่ำกว่า 10 วัน
- 3) **กรรมการบริหาร** กรรมการบริหารทำหน้าที่บริหารงานตามภารกิจของวิทยาลัยครุศาสตร์ ประกอบด้วย ประธานสภา รองประธานสภา เลขาธิการสภา และเจ้าหน้าที่อื่นๆ ตามสมควร
- 4) **เลขาธิการมีหน้าที่ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เช่น ทำงานประจำของวิทยาลัยครุศาสตร์ เช่น จ้างเจ้าหน้าที่ต่างๆ จัดหาวัสดุและบริการ และส่งเสริมวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยครุศาสตร์ภายใต้กรอบของกฎหมาย**
- 5) **คณะกรรมการถาวร** สภาวิทยาลัยครุศาสตร์กำหนดให้มีคณะกรรมการถาวร 3 คณะ (1) คณะกรรมการ การเงิน (2) คณะกรรมการประกันและรับรองคุณภาพการศึกษา และ (3) คณะกรรมการมาตรฐานหลักสูตรและการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

คณะกรรมการการเงิน (Finance Committee) แต่งตั้งโดยสภา มีสมาชิก 5 คน แต่งตั้งโดยตรง 2 คน เลือกโดยสมาชิกสภา 3 คน ทั้งหมดมาจากสมาชิกของสภามีหน้าที่ตรวจสอบและรายงานฐานะการเงิน และฐานะของวิทยาลัยครูศาสตร์ต่อสภา เสนอแนะงบประมาณประจำปีต่อสภา และเสนอแนะสภาในการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบบัญชีของสภา

คณะกรรมการประกันและรับรองคุณภาพการศึกษา มีกรรมการไม่เกิน 11 คน 4 คน แต่งตั้งโดยสภาจากสมาชิกของสภา 5 คน เลือกตั้งโดยสภา และอาจจะแต่งตั้งคนนอกเพิ่มเติมได้ไม่เกิน 2 คน ในฐานะผู้ชำนาญการ กรรมการชุดนี้มีหน้าที่ตรวจสอบและให้คำแนะนำแก่สภาเกี่ยวกับการรับรองคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรการสอนครูก่อนประจำการ และหลักสูตรการอบรมครูในระหว่างประจำการ รวมทั้งการประกันและรับรองคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานที่ให้การอบรมด้วย และรายงานต่อสภาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักสูตรและหน่วยงานเจ้าของหลักสูตรที่ได้รับการรับรองแล้ว

คณะกรรมการชุดนี้อาจจะแต่งตั้งคณะทำงาน ไม่ต่ำกว่า 3 คน จากกรรมการ 11 คน ให้ทำหน้าที่ติดตามและตรวจสอบหลักสูตรและการดำเนินงานของสถาบันแล้วรายงาน ให้คณะกรรมการทราบ

คณะกรรมการมาตรฐานหลักสูตร และการปฏิบัติงาน สภาจะแต่งตั้งกรรมการมาตรฐานจำนวนไม่เกิน 11 คน โดย 4 คน แต่งตั้งโดยตรงจากสมาชิกสภา 5 คน เลือกโดยสภาและ 2 คน เป็นบุคคลภายนอกในฐานะผู้เชี่ยวชาญ คณะกรรมการชุดนี้ มีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่สภาเกี่ยวกับการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรการอบรมครูก่อนประจำการและในระหว่างประจำการ และกรอบการดำเนินงานของครูในระดับท้องถิ่น เกี่ยวกับการสอนและการเลื่อนตำแหน่ง เพื่อรักษาสมรรถภาพและมาตรฐานการสอน และงานในตำแหน่งหน้าที่

คณะกรรมการชุดนี้ อาจจะแต่งตั้งคณะทำงานหรืออนุกรรมการตามความจำเป็น จำนวนไม่ต่ำกว่า 3 คน จากกรรมการประจำ เพื่อปฏิบัติงานเฉพาะกิจของคณะกรรมการ

5) **กระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการ** สภาจะเป็นผู้แต่งตั้งประธานของคณะกรรมการทั้ง 3 ชุด คณะกรรมการเลือกรองประธานจากกรรมการ คณะกรรมการต้องประชุมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ประธานคณะกรรมการบริหารหรือเลขาธิการสภามีสิทธิ์เรียกประชุมกรรมการได้ตามความจำเป็น และกรรมการอยู่ในตำแหน่งคราวละ 1 ปี แต่อาจจะต่ออายุได้

6) **คณะกรรมการพิเศษ** คณะกรรมการบริหารมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการพิเศษได้ 3 คณะ คือ คณะกรรมการประกันคุณภาพ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการสรรหา ดังต่อไปนี้

คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance Committee) ประกอบด้วย กรรมการไม่เกิน 7 คน 2 คน แต่งตั้งจากสมาชิกสภา 3 คน เลือกตั้งโดยสภา และ 2 คน แต่งตั้งจากบุคคลภายนอกในฐานะผู้เชี่ยวชาญ

คณะกรรมการประกันคุณภาพมีหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติงานของสภา ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายแล้วรายงานต่อสภาทุกสิ้นปี

คณะกรรมการเลือกตั้ง คณะกรรมการบริหาร แต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง จำนวนทั้งหมด 5 คน 2 คน แต่งตั้งจากกรรมการสภา 3 คน เลือกตั้งโดยสภา

คณะกรรมการเลือกตั้งมีหน้าที่ ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภา ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบว่าด้วยการ เลือกตั้งสมาชิกสภาจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน รายงานกระบวนการเลือกตั้งและผลการเลือกตั้งต่อสภา และตรวจสอบและทบทวนระเบียบว่าด้วยการเลือกตั้ง กฎและระเบียบต่างๆ เขตเลือกตั้งและจำนวนประชากรครู แล้วเสนอแนะในการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

คณะกรรมการสรรหา คณะกรรมการบริหารต้อง แต่งตั้งคณะกรรมการสรรหา จำนวน 5 คน จากสมาชิกสภา ไม่น้อยกว่า 6 เดือนก่อนวันเลือกตั้งสมาชิกสภา 2 คน แต่งตั้งโดยตรงอีก 3 คน เลือกตั้งโดยสมาชิกสภา คณะกรรมการสรรหามีหน้าที่เสนอชื่อบุคคลที่ทำหน้าที่ประธาน และรองประธาน คณะกรรมการต่อสภา เสนอแนะชื่อกรรมการและประธานกรรมการ ทุกคณะกรรมการที่ ตั้งขึ้นต่อสภาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายและระเบียบต่างๆ และสำหรับสภาชุดแรกให้เลขาธิการแต่งตั้งกรรมการเฉพาะกิจ 2 ท่าน ทำหน้าที่กรรมการสรรหา เมื่อการประชุมสภาครั้งแรกสิ้นสุดลง ก็ถือว่าหมดหน้าที่ของกรรมการเฉพาะกิจ 2 ท่านนี้

7) กระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการพิเศษ ให้เป็นไปตามกระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการถาวร

8) การรายงานของคณะกรรมการต่างๆ

เว้นไว้แต่กฎหมายหรือระเบียบที่ออกตามกฎหมายจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้กรรมการทุกคนเสนอรายงานต่อสภาเกี่ยวกับกิจกรรมของคณะกรรมการ อย่างน้อยที่สุดปีละ 1 ครั้ง

คณะกรรมการสรรหา ซึ่งแต่งตั้งโดยสภาชุดก่อนต้องรายงานต่อสภาชุดใหม่ ในการประชุมครั้งแรกเกี่ยวกับการเลือกตั้งประธาน รองประธาน และกรรมการชุดต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายและระเบียบต่างๆ

กรรมการการเงินต้องรายงานต่อสภาอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

คณะกรรมการบริหารให้รายงานข้อมูลต่อสภาในเชิง สถิติเกี่ยวกับปัญหาทางวินัย สถิติเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้สอบสวน และเรื่องอยู่ในระหว่างการดำเนินงานหรือได้ส่งเรื่อง ไปยังคณะกรรมการวินัยแล้ว และเรื่องยังไม่เสร็จสิ้น และคำสั่งของคณะกรรมการบริหารตามการร้องขอของคณะกรรมการทางวินัยและเรื่องยังอยู่ระหว่างดำเนินการ ถ้าหากคณะกรรมการบริหารดำเนินงานในนามของสภา ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย จะต้องรายงานต่อสภาในการประชุมครั้งต่อไป

9) การประชุมใหญ่ประจำปี

การประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสมาชิกรัฐสภาวิทยาลัยครุศาสตร์ทั้งหมดต้องกระทำในรัฐออนตาริโอ ตามวัน เวลา และสถานที่ที่ประธานสภากำหนดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ สมาชิกรัฐสภาทราบกิจกรรมของสภาและของวิทยาลัย การประชุมต้องประกาศในเอกสารราชการของวิทยาลัยครุศาสตร์

ประธานสภาเป็นประธานที่ประชุมใหญ่ประจำปี

วาระในการประชุมควรประกอบด้วยรายงานของสภา รายงานของผู้ตรวจสอบบัญชี และรายงานของคณะกรรมการต่างๆ

10) จรรยาบรรณ

ต้องมีจรรยาบรรณของสมาชิกของวิทยาลัย ซึ่งจะออกโดยสภาเป็นครั้งคราว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมีเกียรติและความเชื่อถือ ซึ่งมวลสมาชิกต้องถือเป็นปฏิบัติ ทั้งตามตัวอักษรของจรรยาบรรณ และความหมายที่มากับตัวอักษรนั้น และต้องมีจรรยาบรรณของสมาชิกสภา ซึ่งออกโดยสภาเช่นกัน

11) ค่าธรรมเนียมสมาชิก

สมาชิกรัฐสภาวิทยาลัยทุกคนต้องเสียค่าบำรุงวิทยาลัย ปีละ \$ 90(3,441.50 บาท)* สำหรับ 1997, 1998 และ 1999 ส่วนปีต่อไป ปีละ \$ 90 (3,441.50 บาท)* แต่อาจจะปรับปรุงเป็นครั้งคราว

เลขาธิการจะแจ้งสมาชิกที่ไม่ชำระค่าธรรมเนียม 35 วันหลังวันกำหนด ถ้าหากไม่ชำระภายใน 60 วัน ถือว่า ผิดระเบียบ ค่าธรรมเนียมในการสมัครเป็นสมาชิกครั้งแรก \$ 23.36 (893 บาท)*

ในกรณีที่เอกสารประกอบการสมัครเป็นเอกสารจากสถาบันอื่นภายนอกออนตาริโอต้องเสียค่าตรวจสอบเพิ่มอีก \$ 116.82(4,467 บาท)* ถ้าเป็นเอกสารภายนอกแคนาดาต้องเสียค่าตรวจสอบเพิ่มเติม \$ 210.28(8,041 บาท)*

* \$: 38.24 บาท

3.5.2 การขึ้นทะเบียนครู

1) ผู้สำเร็จการศึกษาในอนตาริโอ ผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ของอนตาริโอที่ประสงค์จะขอใบประกอบวิชาชีพครูในอนตาริโอจะต้องเป็นสมาชิกที่ขึ้นทะเบียนกับวิทยาลัยครุศาสตร์ซึ่งจะมีสิทธิทำการสอนในโรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากอนตาริโอได้ ผู้ประสงค์จะเป็นครูประถมศึกษามัธยมศึกษา และครูสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และครูที่สอนวิชาเทคนิคจะต้องจัดส่งเอกสารที่ใช้สมัครตามที่กำหนด เมื่อเป็นสมาชิกของวิทยาลัยครุศาสตร์แห่งอนตาริโอแล้ว ผู้สมัครจะได้รับ

- 1) ประกาศนียบัตรแสดงการขึ้นทะเบียน
- 2) ประกาศนียบัตรแสดงสิทธิถือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจะอนุญาตให้สอนในโรงเรียนในอนตาริโอ ซึ่งแสดงถึงคุณวุฒิ โปรแกรมการฝึกหัดครู คุณสมบัติพื้นฐานและคุณสมบัติเพิ่มเติม
- 3) ใบเสร็จรับเงินการเสียภาษีจากรายได้รวมเต็มสมาชิกรายปี และ
- 4) บัตรแสดงว่าเป็นสมาชิก

2) ผู้สำเร็จการศึกษานอกจังหวัดอนตาริโอหรือ นอกประเทศแคนาดา ผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนสามารถขึ้นทะเบียนกับวิทยาลัยครุศาสตร์แห่งอนตาริโอ กรณีเป็นครูสอนวิชาการ รายวิชาต้องเป็นผู้มีคุณวุฒิจบปริญญาที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยและเป็นที่ยอมรับมีการเรียนในมหาวิทยาลัยเต็มเวลาอย่างน้อย 3 ปี โดยไม่รวมการฝึกหัดครู 1 ปี และโปรแกรมการฝึกหัดครูที่ได้รับการรับรอง โปรแกรมต้องเทียบเท่าการเรียน 1 ปี ต้องมีการฝึกสอนและเรียนรายวิชาทางการศึกษาในวิธีสอน ถ้าเป็นโปรแกรมที่รวมวิชาการและการฝึกหัดครูไว้ด้วยกัน จะต้องเป็น การเรียน 4 ปีเต็มเวลา สูงกว่าจากเกรด 12 สำหรับครูด้าน เทคโนโลยีต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติสาขาเทคโนโลยีในวงกว้างในระดับพื้นฐานและในระดับก้าวหน้า เช่น เทคโนโลยีการสื่อสาร เทคโนโลยีการก่อสร้าง บริการโรงพยาบาล เทคโนโลยีการขนส่ง เป็นต้น

หนังสือแสดงสิทธิที่อนุญาตให้ทำการสอนได้ใน อนตาริโอ เมื่อได้รับการจ้างงานต้องยื่นหนังสือแสดงสิทธิให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบชั่งนาม จำเป็นต้องเป็นสมาชิกของวิทยาลัย ครุศาสตร์แห่งอนตาริโอจึงจะสอนในโรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุน ของจังหวัดอนตาริโอ

ส่งหนังสือแสดงสิทธิที่ลงนามแล้วกลับไปยังวิทยาลัยครุศาสตร์พร้อมทั้งสมัครเป็นสมาชิกวิทยาลัยครุศาสตร์จะ เปลี่ยนแปลงสิทธิให้เป็นใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูชั่วคราว ซึ่งสามารถทำการสอนในโรงเรียนในจังหวัดอนตาริโอได้ประกาศนียบัตรชั่วคราวมี อายุใช้งาน 6 ปี

เมื่อทำการสอนสะสมประสบการณ์เป็นเวลา 1 ปี หรือ 200 วัน หรือศึกษาในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ การสอนอย่างน้อย 6 หน่วยกิต ในอนตาริโอแล้ว สามารถสมัครขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูถาวรซึ่งออกเป็นรายปี

3) ผู้ที่เคยได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูของออนตาริโอต้องขึ้นทะเบียนกับวิทยาลัยครูศาสตร์แห่งออนตาริโอ เพื่อรักษาประกาศนียบัตรความเป็นครูในออนตาริโอ เมื่อเป็นสมาชิกของวิทยาลัยครูศาสตร์แล้ว จะได้รับเอกสาร ประกาศนียบัตรการขึ้นทะเบียน ประกาศนียบัตรแสดงคุณสมบัติที่เหมาะสมคือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่จะสอนในโรงเรียนในออนตาริโอ ใบเสร็จรับเงินการจ่ายเงิน รายได้จากการจ่ายค่า ธรรมเนียมสมาชิกประจำปีและบัตรแสดงความเป็นสมาชิกดังนี้

ถ้ามี Ontario Teacher's Certificate ท่านจะได้รับประกาศนียบัตรคุณสมบัติครูถาวร และถ้ามี Ontario Teacher's Qualification Record Card จะได้รับประกาศนียบัตรคุณสมบัติครูชั่วคราว ในกรณีที่มี Temporary Letter of Standing หรือ Provisional Letter of standing หรือ Permanent Letter of Standing ก็จะได้รับประกาศนียบัตรคุณสมบัติครูในวงจำกัด

3.6 ญี่ปุ่น (คุรุสภา : 2527 ; คุรุสภา : 2536 ; คุรุสภา : 2537)

กระทรวงศึกษาธิการของญี่ปุ่นรับผิดชอบนโยบายของการศึกษาทุกระดับกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ออกกฎระเบียบต่างๆ ให้ฝ่ายจัดการศึกษา (Prefectures) และโรงเรียนปฏิบัติ รวมทั้งกำหนดหลักสูตรและแบบเรียน

1) วิวัฒนาการของการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ในเรื่องใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นไม่มีความเคร่งครัด ผู้เรียนจบเพียงชั้นมัธยมศึกษา ก็ขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูยังผลให้ครูขาดมาตรฐาน ในระยะหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งญี่ปุ่นแพ้สงคราม ญี่ปุ่นจัดการปฏิรูปการศึกษาโดยคัดเลือกระบบมาจากประเทศสหรัฐอเมริกาปรับปรุงการฝึกหัดครูใหม่โดยให้เปิดสอนในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเท่านั้น อีกทั้งเลิกผูกขาดการผลิตครูโดยรัฐ ในการพัฒนาวิชาชีพครูรัฐบาลได้ตรากฎหมายใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูขึ้นปี ค.ศ. 1949 ,1951 และ 1954 โดยออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามแบบของสหรัฐอเมริกาคือกำหนดให้ผู้ที่มิคุณสมบัติตั้งแต่ปริญญาขึ้นไปซึ่งจะขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้

2) หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และเกี่ยวข้องกับกรออก ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ (Mebusho) เป็นหน่วยงานที่เสนอให้มีกฎหมายควบคุมการประกอบวิชาชีพครู ออกกฎระเบียบต่างๆเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู กระทรวงศึกษาธิการจะกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาให้ฝ่ายจัดการศึกษา (Prefectures) การบริหารเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูของญี่ปุ่นกำหนดไว้ในกฎหมายและกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามกฎหมาย

สถาบันผลิตครู ซึ่งได้แก่วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ซึ่งต้อง การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู จะต้องใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีรายวิชาพื้นฐาน วิชาเอก วิชาโท วิชาชีพครู และการฝึกสอนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เมื่อกระทรวงศึกษาธิการส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบแล้วเห็นชอบ ก็จะอนุญาตให้สถาบันผลิตครูได้และออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้

ฝ่ายจัดการศึกษา (Prefectures) เป็นผู้จัดการศึกษาในเขตของตน การจ้างครูให้ตรงกับที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ในการสรรหาครูใช้ระบบสอบครูเข้าทำงานและสอบ แข่งขันคัดเลือกครู ครูผู้รับใบอนุญาตซึ่งไม่สามารถเข้าเป็นครูได้ทุกคน ในปัจจุบันมีตำแหน่งครูน้อยลง ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูที่สอบได้ประมาณครึ่งหนึ่งมักเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตจากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง

โรงเรียน โรงเรียนจะรับครูเฉพาะครูที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามระดับและประเภทวิชา ที่อนุญาตให้สอนโรงเรียน ไม่มีหน้าที่ประเมินเพื่อใช้พิจารณาต่อใบอนุญาต ทั้งนี้เพราะ ใบอนุญาตที่ครูได้รับเป็นใบอนุญาตประเภทตลอดชีพทั้งหมด

3) หลักเกณฑ์และวิธีการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ญี่ปุ่นจัดการศึกษาฝึกหัดครู เป็นระดับอุดมศึกษา กำหนดให้ครูทุกคนต้องผ่านการศึกษากจากมหาวิทยาลัยก่อน และผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพครูเสมอ

ในปี 1962 ได้จัดตั้งสภาการฝึกหัดครู (Council for Teachers Training) เพื่อควบคุมและกำหนดมาตรฐานของครู รัฐเป็นผู้กำหนดจำนวนหน่วยกิตตามรายวิชาต่างๆที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย รัฐเป็นผู้ออกประกาศนียบัตร หรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู (Teacher Certification) ให้กับผู้ที่จะเป็นครู ซึ่งได้ศึกษาตามรายวิชา และหน่วยกิตที่รัฐกำหนดให้

ลักษณะของใบอนุญาต แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบถาวร และแบบชั่วคราว แบ่งเป็น 3 ระดับ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถม และโรงเรียนมัธยม

คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

1. ครูโรงเรียนประถมศึกษาและอนุบาล

ใบอนุญาตฯ เกรด 1 ต้องจบการศึกษาชั้นปริญญาตรี

ใบอนุญาตฯ เกรด 2 ต้องเรียนมหาวิทยาลัย 2 ปี และมากกว่านั้น และเรียน 62 หน่วยกิตและมากกว่า

2. ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ใบอนุญาตฯ เกรด 1 ต้องจบการศึกษาชั้นปริญญาตรี

ใบอนุญาตฯ เกรด 2 ต้องเรียนมหาวิทยาลัย 2 ปี และมากกว่า และเรียน 62 หน่วยกิต และมากกว่า (รวมทั้ง 2 อย่าง ในการศึกษากายภาพ)

3. ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

จบปริญญาโท

เรียนหลังจากจบการศึกษาชั้นปริญญาตรีหรือเรียนภาคเรียนเฉพาะที่เทียบได้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป็นเวลา 1 ปี และมากกว่า และเรียน 30 หน่วยกิต และ

ใบอนุญาตฯ เกรด 2

จบปริญญาตรี ครูที่สอนวิชาเฉพาะ

ใบอนุญาตฯ เกรด 1

มีประกาศนียบัตรทั่วไปอยู่แล้ว สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น ประถมศึกษาตอนปลาย หรือโรงเรียนอนุบาล

ใบอนุญาตฯ เกรด 2 เหมือนในใบอนุญาตฯ เกรด 1

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เกรด 1 และ 2 ของการสอนทุกระดับต้องศึกษาเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสอน การฝึกสอน และการศึกษาวิชาเฉพาะในวิชาที่จะทำการสอนจะต้องมีจำนวนหน่วยกิตตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้

หลักเกณฑ์การควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู มีขั้นตอนดังนี้

1 เมื่อจบการศึกษาตามหลักสูตรครู จะได้รับ ประกาศนียบัตรชั่วคราว

2 ปีแรกที่เข้าประกอบวิชาชีพครู ต้องทดลองปฏิบัติงาน 1 ปี

3 ผลงานการปฏิบัติงานเป็นที่น่าพอใจ จะได้รับประกาศนียบัตรถาวร

เงื่อนไข

ระหว่างทำการสอนต้องเข้าฝึกอบรมเสมอ หรือศึกษา เพิ่มเติม โดยมีรัฐบาลกลางและองค์การบริหารส่วนจังหวัดออก ค่าใช้จ่าย

การสอน

การย้ายไปสอนยังสถานที่อื่น ครูจากจังหวัดหนึ่งย้ายไปสอนอีกจังหวัดหนึ่ง ต้องสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรโดยมีกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานศึกษาจังหวัดเป็นผู้จัดสอบ

4) การอบรมและการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ในประเทศญี่ปุ่นครูระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ได้รับการอบรมในรายวิชาของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ซึ่งได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ครูโรงเรียนประถมศึกษาโดยส่วนมากจะได้รับการอบรมในหลักสูตร 4 ปี ที่มหาวิทยาลัยการอบรมครูแห่งชาติ และ การอบรมหลักสูตร 4 ปี ที่มหาวิทยาลัยระดับชาติ และบางส่วน ใน มหาวิทยาลัยเอกชน และวิทยาลัย

ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จะอบรมที่มหาวิทยาลัยระดับชาติของรัฐและเอกชน หรือ วิทยาลัย และครูโรงเรียน มัธยมปลายอบรมที่มหาวิทยาลัยระดับชาติของรัฐและเอกชนและบัณฑิต มหาวิทยาลัย

ผู้ใดที่ต้องการจะเป็นครูในระดับประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา จะต้องได้รับใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพครูจาก สภาการศึกษาแห่งจังหวัดโดยตรง เมื่อมีคุณสมบัติเฉพาะตามที่กำหนดไว้ใน ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู แบ่งตามภาควิชาที่สอน และจะต้องถูกต้องตามกฎหมายภายใต้การควบคุมของ สภาการศึกษาและรวมถึงจังหวัดอื่นๆในประเทศญี่ปุ่น คุณสมบัติต่ำสุดสำหรับการขอรับ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู จำแนก ตามระดับของโรงเรียน ดังที่แสดงไว้ในตาราง

สำหรับสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น ไม่มีระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ใช้ บังคับแต่ครูทุกคนจะต้องมีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่แยกกำหนดไว้เฉพาะสำหรับโรงเรียนแบบต่าง ๆ (กฎของกระทรวงศึกษาธิการ)

ตารางที่ 5 คุณสมบัติต่ำที่สุดในการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู (ครูสภา : 2536)

คุณสมบัติที่ต้องการ แบบของ Certificate		มาตรฐานของคุณสมบัติ	จำนวนหน่วยกิตต่ำสุดที่ต้องศึกษา ในมหาวิทยาลัย		
			วิชาเฉพาะ		
			เนื้อหาของวิชา เกี่ยวข้องกับ การสอน	การฝึกสอนวิชา ที่จะทำการสอน	การศึกษาวิชา เฉพาะในวิชาที่ จะทำการสอน
ครูโรงเรียน ประถมศึกษา	Cert. ชั้น 1	จบปริญญาตรี	16	32	
	Cert. ชั้น 2	เรียนมหาวิทยาลัย 2 ปี และมากกว่า และเรียน 62 หน่วยกิต และมากกว่า (รวมทั้ง 2 อย่าง ในการศึกษาภาค ภาพ)	8	22	
ครูโรงเรียน มัธยมศึกษา ตอนต้น	Cert. ชั้น 1	จบปริญญาตรี	A 40 B 32	14	
	Cert. ชั้น 2	เรียนที่มหาวิทยาลัย 2 ปี และมากกว่า เรียน 62 หน่วยกิต และมากกว่า (รวม 2 อย่าง ในการศึกษาทาง กายภาพ)	A 20 16	10	
ครูโรงเรียน มัธยมศึกษา ตอนปลาย	Cert. ชั้น 1	(A) จบปริญญาโท (B) เรียนหลังจากจบการศึกษาชั้น ปริญญาตรีหรือเรียนภาคเรียน เฉพาะที่เทียบได้ตามที่รัฐมนตรีว่า การกระทรวงศึกษาธิการกำหนด เป็นเวลา 1 ปี และมากกว่า และ เรียน 30 หน่วยกิตและมากกว่า	A 62 B 52	14	

คุณสมบัติที่ต้องการ แบบของ Certificate		มาตรฐานของคุณสมบัติ	จำนวนหน่วยกิตต่ำสุดที่ต้องศึกษา ในมหาวิทยาลัย		
			วิชาเฉพาะ		
			เนื้อหาของวิชา เกี่ยวข้องกับ การสอน	การฝึกสอนวิชา ที่จะทำการสอน	การศึกษาวិชา เฉพาะในวิชาที่ จะทำการสอน
	Cert. ชั้น 2	จบปริญญาตรี	A 40 B 32	14	
ครูที่สอน วิชาเฉพาะ	Cert. ชั้น 1	มี Certificate ทั่วไปอยู่แล้วสำหรับ ครูโรงเรียนประถมศึกษา, โรงเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น, โรงเรียน ประถมศึกษาตอนปลาย หรือโรง เรียนอนุบาล			20
	Cert. ชั้น 2	เหมือนกับ Cert. ชั้น 1			10
ครูโรงเรียน อนุบาล	Cert. ชั้น 1	จบการศึกษาชั้นปริญญาตรี	16	28	
	Cert. ชั้น 2	เรียนมหาวิทยาลัย 2 ปี และมาก กว่านั้น และเรียน 62 หน่วยกิต และมากกว่า (รวมทั้ง 2 อย่าง ในการศึกษาทาง กายภาพ)	8	18	

หมายเหตุ จากตาราง

1. ความหมายของ A และ B

“A” หมายถึงกรณีที่ ประกาศนียบัตรได้รับอนุญาตให้ทำการสอนในภาควิชาสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ ศิลปอุตสาหกรรม คหกรรมศาสตร์ และวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและทำการสอนในภาควิชา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ เกษตร อุตสาหกรรม ธุรกิจ ประมง และการค้าขายทางเรือ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

“B” หมายถึงกรณีที่ ประกาศนียบัตรได้รับอนุญาตให้ทำการสอนในภาควิชาภาษาประจำชาติ คณิตศาสตร์ ดนตรี ศิลปกรรม สุขศึกษา และพลศึกษา การแนะแนวอาชีพ ภาษาต่างประเทศ และศาสนาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และสอนภาษาประจำชาติ คณิตศาสตร์ ดนตรี fine arts อุตสาหกรรม การประดิษฐ์ตัวอักษร สุขศึกษา พลศึกษา พยาบาลศาสตร์ การแนะแนวอาชีพ ภาษาต่างประเทศ และศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. จำนวนหน่วยกิต

จำนวนหน่วยกิตต่ำสุดที่แสดงไว้ในตารางนี้ จำเป็นต้องเรียนในระดับมหาวิทยาลัยในวิชาชีพทางการสอนที่เกี่ยวกับวิชาเฉพาะในการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู (Teacher Certificate) สำหรับโรงเรียนมัธยมต้น หรือมัธยมปลาย ต้องเรียนจำนวนหน่วยกิตครึ่งหนึ่งของจำนวนหน่วยกิตที่ระบุไว้ในสาขาวิชาดนตรี และศิลปกรรม ในโรงเรียนมัธยมต้น และคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ดนตรี ศิลปกรรม อุตสาหกรรม การประดิษฐ์ ตัวอักษร เกษตร ธุรกิจ ประมง และการค้าขายทางเรือใน โรงเรียนมัธยมปลายและอาจจะเรียนวิชาเฉพาะในวิชาที่ต้องการขอรับประกาศนียบัตรวิชาชีพครู

3.7 ส่องกง

ส่องกงอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษเป็นเวลานาน เมื่อ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1997 ส่องกงกลับมาอยู่ภายใต้ความดูแลของรัฐบาลจีน โดยรัฐบาลจีนจะปฏิบัติตามสัญญาคือให้ส่องกงปกครองตนเองโดยรัฐบาลจีนไม่เข้าไปแทรกแซงเว้นแต่ในเรื่องการต่างประเทศและการประกันความมั่นคงของประเทศ

ส่องกงมีประชากร 6.8 ล้านคน มีประชากรวัยเรียนประมาณ 1.4 ล้านคน ระบบการศึกษาจัดเป็นการศึกษา ภาคบังคับจัดให้ฟรีเป็นเวลา 9 ปี สำหรับเด็กอายุ 6 –14 ปี ส่องกงในฐานะประเทศที่มีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะ เป็นศูนย์กลางการค้าและการเงินนับเป็นอันดับ 4 ของโลก ส่องกงได้เร่งรัดพัฒนาการศึกษาโดยเน้นการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยเน้นการบริหารจัดการโดยยึดฐานโรงเรียน (School – Based Management) และยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการสอน โดยเน้นการ

พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถทางภาษา ต่างประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ และครูจะต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานแห่งวิชาชีพครู จะต้องดำเนินการปฏิรูป กระทรวงศึกษาธิการ และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาและการเรียนการสอนให้กว้างขวาง

1). การผลิตครูและประเภทของครู

แหล่งผลิตครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษา คือ มหาวิทยาลัยต่างๆ และ Hongkong Institute of Education (HKIEd) ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยจะได้รับปริญญาตรีทางวิทยาศาสตร์ หรือปริญญาตรีทางศิลปศาสตร์ ส่วนผู้สำเร็จ การศึกษาจาก HKIEd จะได้รับปริญญาตรีทางการศึกษาหรือประกาศนียบัตรทางการศึกษาแล้วแต่ระดับที่ศึกษา HKIEd เป็นแหล่งผลิตครูอนุบาล และครูประถมศึกษาของฮ่องกง ขณะนี้ HKIEd กำลังอยู่ระหว่างดำเนินการยกฐานะให้เป็นมหาวิทยาลัย

ครูในฮ่องกงแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ครูชั่วคราว (Permitted Teacher : PT) กับครูขึ้นทะเบียน (Registered Teacher : RT) PT เป็นครูโดยไม่มีประกาศนียบัตร หรือ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ส่วน RT เป็นครูที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2). หน่วยงานและการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูกระทรวงศึกษาธิการ (Department of Education) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ในการพิจารณาให้ครูทำการสอนจะพิจารณาจากคุณวุฒิ กล่าวคือ ผู้ที่จบจากมหาวิทยาลัยและได้ประกาศนียบัตรครูก็จะได้รับการพัฒนาให้เป็นครูขึ้นทะเบียน ที่เรียกว่า Graduate Masters (GM) GM เป็นผู้ที่ได้วุฒิ B Sc หรือ BA ซึ่งใช้เวลาศึกษา 3 ปี และอีก 1 ปี ที่ศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู หรือผู้ที่ได้รับปริญญาตรีทางครุศาสตร์ (B-ED) ตามหลักสูตร 4 ปี ส่วนครูที่จบปริญญาตรีแต่ไม่มีวุฒิกูก็ได้รับอนุญาตให้สอนในฐานะครูชั่วคราว (PT) สำหรับครูที่จบการศึกษาจาก HKIEd โดยได้ประกาศนียบัตรระดับอนุปริญญา ก็สามารถเป็นครูได้ในระดับอนุบาล หรือประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษาตอนต้น (ฟอร์ม 1-3) ซึ่งเรียกว่า Certified Masters (CM)

โดยสรุปในปัจจุบันการอนุญาตให้เป็นครูจะพิจารณาจากคุณวุฒิครูโดยกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้พิจารณา

3) อนาคตของการพิจารณาใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู : สภาครูฮ่องกง (สุรศักดิ์ หลาป มาลา : 2542)

อำนาจและหน้าที่ของสภาครู

สภาครูมีบทบาทสำคัญในการดูแลมาตรฐานวิชาชีพและ การพัฒนาครูเช่นเดียวกับหน่วยงานทางวิชาชีพอื่นๆ สภาครูควรมีอำนาจหน้าที่

อำนาจในการขึ้นทะเบียน

อำนาจในการออกและบังคับใช้จรรยาบรรณครู

มีอิทธิพลในการกำหนดแผนการเรียนฝึกหัดครู

ประกันการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

บทบาทสภาครูในการกำหนดและส่งเสริม มาตรฐานวิชาชีพจะมีภาพลักษณ์ที่เด่น หากมีอำนาจในการขึ้นทะเบียนและการบังคับใช้จรรยาบรรณวิชาชีพครู โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในส่วนของ การฝึกอบรมครูใหม่ เพราะจะทำให้สภาครูสามารถกำหนดมาตรฐานและประกันได้ว่าครูที่ได้รับการฝึกอบรมแล้วจะมีคุณภาพ และมีความรู้ที่จำเป็นตามที่โรงเรียนและชุมชนต้องการ นอกจากนี้ สภาครูยังมีบทบาทสำคัญยิ่งในการประกันการเรียนรู้ตลอดชีพ และการพัฒนาวิชาชีพของครูทั้งหลาย ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมมาตรฐานการสอนให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในระยะยาวผลกระทบของหน้าที่เหล่านี้รวมกันจะทำให้คุณภาพของการเรียนการสอนในโรงเรียนดีขึ้น

4) ระยะเวลาในการดำเนินงานของสภาครู

ในระยะแรกประมาณ 10 ปี ควรดำเนินการส่งเสริม มาตรฐานและจรรยาบรรณครูตลอดทั้งการประกันการพัฒนา วิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ส่วนในระยะหลังจึงควรดำเนินการเรื่อง การขึ้นทะเบียนครู การกำหนดแผนการเรียนฝึกหัดครู และการกำหนดระยะเวลาการทดลองงาน

5) อำนาจในการขึ้นทะเบียน

ปัจจุบันบุคคลผู้สอนในโรงเรียนต้องขึ้นทะเบียนกับ ผู้อำนวยการการศึกษา ภายใต้กฎหมายการศึกษา เพื่อเป็นครู ขึ้นทะเบียนหรือครูที่ได้รับอนุญาตให้สอน การขึ้นทะเบียนนั้นเป็นการบังคับ เมื่อขึ้นแล้วสามารถใช้ได้ตลอดชีวิต การขึ้นทะเบียนนั้นจะมีความหมายที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) สิทธิในการสอน และ 2) สิทธิที่ใช้ตำแหน่งวิชาชีพนั้น ซึ่งจากพื้นฐานของวิชาชีพ ก็คือ สิทธิในการสอนนั่นเอง ดังนั้นการขึ้นทะเบียนตามกฎหมายการศึกษาจะครอบคลุมสิทธิในการสอนด้วย เพื่อให้สภาครู ซึ่งเป็นหน่วยงานวิชาชีพหน่วยเดียวสามารถดำเนินงานและสามารถรักษาระเบียบวินัยภายในองค์กร โดยการบังคับใช้จรรยาบรรณครูกับครูทั้งหลายได้แล้วการขึ้นทะเบียนครูควรจะเป็นระบบบังคับ คณะกรรมการเตรียมการมีความเห็นว่า สิ่งนี้ สอดคล้องกับการปฏิบัติของหน่วยงานวิชาชีพในท้องถิ่นและพื้นที่ละเล็กละน้อย สำหรับบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติขั้นต้นของการเป็นครู แม้ปัจจุบันจะไม่ได้สอนในโรงเรียนหรือไม่ได้ประกอบอาชีพครู ก็อาจขึ้นทะเบียนแบบสมัครใจได้

ปัจจุบันนี้กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานขึ้นทะเบียนครู เมื่อมีการตั้งสภาครูขึ้น ทางเลือกที่เป็นไปได้ ดังต่อไปนี้

ทางเลือกที่ 1 สภาครูทำหน้าที่เสนอแนะเกี่ยวกับการ ขึ้นทะเบียนและการถอนทะเบียนและการถอนทะเบียน กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้มีอำนาจในการอนุมัติ

ทางเลือกที่ 2 เมื่อสภาครูได้ตั้งขึ้นแล้วให้สภาครูรับผิดชอบ หน้าที่ทั้งหมดในการขึ้นทะเบียนและการถอนทะเบียน กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้มีอำนาจในการอนุมัติ

ทางเลือกที่ 3 ปฏิบัติตามทางเลือก 1 ช่วงระยะเวลาหนึ่ง จนกว่าจะมีการถ่ายโอนอำนาจ เช่น ภายในหนึ่งปีหรือสองปี ในท้ายที่สุดอำนาจก็อยู่ที่สภาครูทั้งหมด ทั้งการขึ้นทะเบียนและการถอนทะเบียน

ทางเลือกที่ 4 อำนาจในการขึ้นทะเบียนและการถอนทะเบียนเป็นของสภาครู โดยให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นนายทะเบียน

สภาครูควรขยายสมาชิกให้ครอบคลุมครูกลุ่มอื่น ซึ่งทำหน้าที่สอนหรือทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสอน คณะกรรมการเตรียมการขอเสนอว่า การออกกฎหมายควรจะทำให้มีความยืดหยุ่นสำหรับสภาครูที่จะเสนอเพิ่มประเภทของสมาชิกขึ้นได้อีกตามที่เห็นสมควร สมาชิกครูที่น่าจะอยู่ภายใต้การดูแลของสภาครู มีดังต่อไปนี้ด้วย

- 1) อาจารย์สถาบันการฝึกหัดครู
- 2) นักศึกษาครู
- 3) นักศึกษาที่ทำหน้าที่ในกระทรวงศึกษาธิการ
- 4) ครูผู้ทำหน้าที่สอนที่อยู่ภายใต้การดูแลของสภาวิชาชีพศึกษา
- 5) ครูในโรงเรียนของรัฐแม้ภายใต้กฎหมาย การศึกษาในปัจจุบัน

ครูในโรงเรียนของรัฐไม่ต้องขึ้นทะเบียน กับกระทรวงศึกษาธิการก็ตาม

ประเภทของการขึ้นทะเบียน

การขึ้นทะเบียนครูที่ได้รับการฝึกงานควรจะเป็นพื้นฐานเป็นสมาชิกเต็มรูป และก็อยู่ในฐานะขึ้นทะเบียนแบบถาวรส่วนครูที่ไม่ได้รับการฝึกงานก็ควรจะเป็นแบบ “จำกัด” และบังคับให้ต้องฝึกวิชาชีพให้สำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

นักศึกษาครูจะขึ้นทะเบียนกับสภาครู และ/หรือ ได้ ใบอนุญาตโดยมีเงื่อนไขที่บังคับให้ฝึกงาน ก็ควรจะมีการพิจารณาให้ขึ้นทะเบียนบุคคลเหล่านี้ในประเภทชั่วคราว สภาครูควร จะหาแนวทางที่จะเตรียมการอันเหมาะสมที่จะให้ครูขึ้นทะเบียนแต่ ไม่ได้รับการฝึกงานมาก่อนได้รับการฝึกอบรมในวิชาชีพครู

ในปัจจุบันนี้วิชาชีพครูมิได้กำหนดให้มีระยะเวลาทดลองงานสำหรับครูใหม่ แม้ว่าโรงเรียนบางโรงเรียนอาจจะมีระยะเวลาทดลองงานสำหรับครูโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการทำงานเปรียบเทียบกับวิชาชีพอื่น เช่น แพทย์ หนายความ ซึ่งมีการกำหนดระยะเวลาทดลองงาน โดยเรียกว่า หมอประจำบ้าน และนายฝึกหัด ตามลำดับ วัตถุประสงค์ก็เพื่อให้แน่ใจว่าวิชาชีพ ดังกล่าวมีความเหมาะสมในด้านการปฏิบัติงาน ทักษะคติ และจรรยาบรรณ เพิ่มเติมจากที่ได้ฝึกอบรมในสถาบันวิชาชีพ ดังนั้น นอกจากจะมีการกำหนดมาตรฐานทางวิชาการและมาตรฐานวิชาชีพเพื่อการขึ้นทะเบียนแล้ว สภาครูควรจะมีอำนาจที่จะดูแลการเข้าสู่วิชาชีพอย่างเหมาะสมของครูหลังจากมีระยะเวลาการทดลองงานเป็นต้นว่า 2 ปี คณะกรรมการเตรียมการพบว่า การติดตามการปฏิบัติงานของครูใหม่ก่อนที่จะเข้าสู่อาชีพครู เป็นหน้าที่ของสภาครูสก๊อตแลนด์ซึ่งได้ทำอยู่แล้ว แต่มีใช่เป็นหน้าที่ของวิทยาลัยครูศาสตร์แห่งออนตารีโอ

จากประสบการณ์ของสภาครูแห่งสก๊อตแลนด์ระยะเวลา ทดลองงาน 2 ปี เป็นการเปิดโอกาสให้หน่วยงานวิชาชีพครู ถอดถอนครูผู้ซึ่งไม่สามารถทำหน้าที่ตามที่ต้องการได้ ในขณะที่เดียวกันครูผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างทดลองงานก็จะได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนในช่วงเวลาอันสำคัญนี้ แต่ละโรงเรียนก็จะมอบหมาย ให้ครูที่มีประสบการณ์สูงทำหน้าที่รับผิดชอบสนับสนุนครูใหม่ด้วย ดังนั้น การมีระยะเวลาการทดลองงานด้วยน่าจะเป็นสิ่งที่ดี สภาครูอาจจะประชุมพิจารณาเรื่องนี้กับโรงเรียน เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่คาดหวังว่าครูใหม่จะสามารถผ่านระยะการทดลองงานได้

6) อำนาจในการจัดทำและบังคับใช้จรรยาบรรณครู

สภาครูควรจะมีอำนาจตามกฎหมายที่จะบังคับใช้จรรยาบรรณครูแก่ครูทั้งหลายทั้งปวงเช่นเดียวกับหน่วยงานวิชาชีพอื่น ๆ ดังนี้

6.1) มีอำนาจที่จะจัดทำจรรยาบรรณครูและตรวจสอบ จรรยาบรรณครูระยะสั้น ๆ

6.2) มีอำนาจที่จะไต่สวนกรณีซึ่งทำผิดวิชาชีพครูและมีอำนาจในการเรียกพยานมาให้บริการได้ด้วย

6.3) อำนาจที่จะพิจารณาเรื่องระเบียบวินัยที่จะบังคับใช้ในกรณีพิพจน์ที่ได้ชัดเจนว่าทำผิดเชิงวิชาชีพ ขอบเขตของอำนาจทางด้านวินัยก็ควรจะรวมถึงแต่การออกหนังสือแนะนำ ออกหนังสือเตือน ออกหนังสือพักงาน หรือสั่งพักการขึ้นทะเบียนยกเลิกการขึ้นทะเบียน เป็นต้น

ในฮ่องกงได้เคยทำจรรยาบรรณวิชาชีพครู และได้มีการทบทวนเมื่อเดือนตุลาคม 1990 จึงขอเสนอแนะว่าสภาครูจะใช้ประโยชน์จากจรรยาบรรณนี้เป็นฐานในการร่างจรรยาบรรณครู ขึ้นมาใหม่อีกครั้งหนึ่ง

7) การมีอิทธิพลในการกำหนดแผนการเรียนฝึกหัดครู

ในปัจจุบัน คุณสมบัติที่ให้ปริญญาตรีและปริญญาโททางการฝึกหัดครู โดยทั่วไปแล้วมักจะยอมรับโดยอัตโนมัติจากกระทรวงศึกษาธิการเพื่อประโยชน์ในการแต่งตั้งหรือจ้างครู สำหรับผู้ที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันในฮ่องกง และคุณสมบัติครูที่ไม่ได้ฝึกในท้องถิ่นก็ได้รับการยอมรับเป็นรายการกรณี โดยมีการประเมินร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

สภาครูควรจะมีบทบาทสำคัญในการประกันคุณภาพและแผนการเรียนที่เกี่ยวข้องกับการฝึกหัดครู ซึ่งดำเนินงาน โดยสถาบันฝึกหัดครูในท้องถิ่น เพราะโปรแกรมเหล่านี้มีความหมายโดยตรงต่อคุณภาพวิชาชีพครูในภาพรวม

อิทธิพลที่มีต่อแผนการเรียนฝึกหัดครูในท้องถิ่นอาจจะเกิดขึ้นได้ใน 2 แบบ คือ การให้การรับรองแผนการเรียนฝึกหัดครู ในท้องถิ่นเป็นรายแผนการเรียน และรับรู้หรือพิจารณาคุณสมบัติของครูเป็นรายบุคคล เพื่อวัตถุประสงค์ของการขึ้นทะเบียน จากตัวอย่างของสก๊อตแลนด์ กฎหมายให้อำนาจสภาครู ของสก๊อตแลนด์ในการรับรองแผนการเรียนฝึกหัดครูที่คิดขึ้นมาใหม่ ๆ หรือการเปลี่ยนแปลงเรื่องหลักๆ ในแผนการเรียนกฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสภาครูของสก๊อตแลนด์ที่จะติดตาม คุณภาพของหลักสูตรการฝึกหัดครู และมีอำนาจที่จะให้กลุ่มบุคคลเข้าไปตรวจเยี่ยม เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว นอกจากนี้ กฎหมายยังให้อำนาจแก่สภาครูของสก๊อตแลนด์ในการให้ ข้อเสนอแนะแก่สถาบันฝึกหัดครู และกำหนดแนวทางในการติดตามผลในกรณีที่มีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นระหว่างสภาครูและสถาบันการฝึกหัดครู

ในฮ่องกง องค์กรวิชาชีพต่างก็มีอิทธิพลต่อโปรแกรม การฝึกวิชาชีพแตกต่างกันไป ในกรณีนี้ นักสังคมสงเคราะห์ คณะกรรมการการขึ้นทะเบียนมีอิทธิพลที่จะรับรู้คุณสมบัติเป็นรายบุคคล เพื่อวัตถุประสงค์ของการขึ้นทะเบียน ส่วนแพทยสภานั้นกฎหมายในปัจจุบันได้มีการแก้ไข โดยอนุญาตให้มีการตรวจสอบมาตรฐานและโครงสร้างของหลักสูตรแพทยศาสตร์ และ การฝึกอบรมทางการแพทย์ ซึ่งเป็นระเบียบบังคับสำหรับผู้ที่จะ ขึ้นทะเบียนประกอบอาชีพทางการแพทย์

8) การประกันการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

การฝึกหัดครูในฐานะการเตรียมการสำหรับผู้ที่จะเป็นครูตั้งแต่การเข้าสู่วิชาชีพครูและพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง โปรแกรมการฝึกหัดครูยังไม่เพียงพอที่จะช่วยสนับสนุนให้เป็นครูที่ดีได้ตลอดชีวิตของการเป็นครู เพราะฉะนั้นจึงเห็นว่าการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง (รวมทั้งครูใหญ่ด้วย) มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพื่อการเติบโตและการปรับปรุงวิชาชีพในภาพรวม

ในปัจจุบันการเรียนสำเร็จหลักสูตรการฝึกหัดครูประจำการบางหลักสูตรก็เป็นคุณสมบัติขั้นต้นสำหรับการเลื่อนตำแหน่ง หลักสูตรที่มีการฝึกอบรมก็อาจจะเพียงพอสำหรับการปรับปรุงฟื้นฟูหรือปรับให้ทันต่อสถานการณ์ หรืออาจจะฝึกการแนะแนวการบริหารและการจัดการโรงเรียน อย่างไรก็ตาม ความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ก็ควรจะมีสาระสำคัญมากกว่าเพื่อการเลื่อนตำแหน่งเท่านั้น สภาครูจะมีบทบาทสำคัญที่ทำให้เกิดความมั่นใจว่าสภาครู เห็นความจำเป็นของการพัฒนาวิชาชีพครูในแต่ละระดับตลอดช่วงเวลาของการเป็นครู โดยเสนอว่าจะดำเนินการอย่างไร และจะต้องประกันให้มีการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องแก่ครูทั้งปวง

9) การเตรียมเพื่อการบริหารองค์กร

หลักการที่ใช้เตรียมการเพื่อการบริหารองค์กรในฮ่องกงโดยอาศัยประสบการณ์วิชาชีพจาก สภาครูในสกอตแลนด์ ซึ่งมีประวัติอันยาวนานกว่า 30 ปี และวิทยาลัยครุศาสตร์แห่งออนตาริโอ ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1996

สภาบริหารควรมีสมาชิกผสมกันระหว่างผู้ที่เป็นครูกับ ผู้ที่ไม่เป็นครู ผู้ที่ไม่เป็นครูนั้นควรจะเป็นตัวแทนของผู้สนับสนุนโรงเรียน สถาบันการฝึกหัดครู นายจ้าง ผู้ปกครอง อาชีพอื่นๆ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในเมื่อสภาครูเป็นหน่วยงานของครู เพราะฉะนั้นครู ก็ควรมีเสียงส่วนมากในสภาการบริหารนี้ แต่เสียงส่วนน้อยของผู้ที่ไม่ใช่ครูก็ควรจะมีมากพอที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่มสนใจ ในวงกว้าง

ขนาดของสภาครูควรจะอยู่ในระหว่าง 30 – 50 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่พอจะบริหารกันได้

ในกรณีของสภาครูแห่งสกอตแลนด์ สมาชิก 15 คน จากกรรมการทั้งหมด 49 คน ได้รับการแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัย สกอตแลนด์ จากโปลีเทคนิคและสมาคมผู้บริหารการศึกษา จากหน่วยงานและนายจ้าง และจากโบสถ์ต่างๆ เหตุผลที่รวมเอาคนที่ไม่อยู่ในวงการสอนมาแต่งตั้งเป็นกรรมการ ในขณะที่เสียงส่วนมากเป็นครูนั้น ก็เป็นไปได้ว่าสภานี้จะไม่ถูกรอบงำโดยกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และควรจะเป็นตัวแทนของ หลากหลายหน่วยงานผู้ซึ่งมีความสนใจในวงการศึกษ และในกรณีนี้มีตัวแทนครูที่มาจากทางเลือกตั้ง 30 คน

สำหรับวิทยาลัยครุศาสตร์แห่งออนตาริโอนั้น 14 เสียงจาก 31 เสียงในสภาบริหารเป็นตัวแทนจากสาธารณชนที่สนใจทั่วไปที่เหลืออีก 17 เสียงนั้นเป็นครู ในตัวอย่างของออนตาริโอการที่มีการกำหนดให้มีสัดส่วนของสมาชิกในสภาบริหารที่มาจากอาชีพอื่นนั้น ปรัชญาที่อยู่เบื้องหลังก็คือ การให้อำนาจในการปกครองตนเองแก่หน่วยงานวิชาชีพเท่านั้น แต่ที่สำคัญกว่านั้นก็คือเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสาธารณชน นั่นก็คือ คุณภาพการศึกษาสำหรับนักเรียนทุกคน

ในกรณีของคณะกรรมการสังคมสงเคราะห์ ซึ่งตั้งเมื่อ ค.ศ. 1997 สภามบริหารมีทั้งหมด 15 คน 8 คนมาจากการเลือกตั้งโดยเลขาธิการ ซึ่งในจำนวนนี้จำนวนไม่เกิน 3 คนที่ไม่ใช่สังคมนสงเคราะห์ขึ้นทะเบียนหรือไม่ใช่ข้าราชการ และอีกคนหนึ่งก็คือ ผู้อำนวยการสวัสดิการสังคม และนี่ก็เช่นเดียวกันที่มีสัดส่วนของ ผู้ที่ไม่ได้เป็นนักสังคมสงเคราะห์ร่วมอยู่ด้วยเป็นจำนวนมาก

คณะกรรมการเตรียมการมีความเห็นว่ากรรมการสภาบริหารของสภาครูควรมาจากสมาชิก 4 กลุ่มดังนี้

(1) สมาชิกครูที่มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นตัวแทนของโรงเรียนแต่ละระดับ เช่น โรงเรียนอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และโรงเรียนพิเศษของหน่วยงานของรัฐ โรงเรียนที่ได้รับ งบประมาณช่วยเหลือ และโรงเรียนในภาคเอกชน

(2) สมาชิกครูจากหน่วยงานทางการศึกษา

(3) สมาชิกที่เป็นตัวแทนสมาคมที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการศึกษา

(4) สมาชิกที่ได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐบาล

คณะกรรมการเตรียมการขอเสนอว่า สภาผู้บริหารของสภาครูมีระยะเวลาการทำงานประมาณ 3 ปี ทั้งนี้พิจารณา ในแง่ของความต่อเนื่องในการดำเนินงานของสภาการบริหารและการเลือกตั้งซึ่งต้องใช้ทรัพยากรอย่างมากมาย ประธานและ รองประธานของสภาบริหารต้องได้รับการเลือกตั้งจาก บรรดาสมาชิกของสภาบริหารเช่นเดียวกับหน่วยงานวิชาชีพอื่น ยิ่งกว่านั้นขอเสนอว่าประธานก็ไม่ควรจะเป็นข้าราชการ แต่ควรจะเป็นผู้ปฏิบัติงานในวงการวิชาชีพครู และกฎหมายควรจะให้อำนาจแก่สภาบริหารที่จะตั้งอนุกรรมการใดๆ ก็ได้ ตัวอย่างของอนุกรรมการซึ่งสภาครูอาจจะพิจารณาแต่งตั้งในอนาคต

คณะกรรมการ	หน้าที่
การขึ้นทะเบียนครู (1) กรรมการการขึ้นทะเบียนครู (2) กรรมการอุทธรณ์	หน้าที่กำหนดมาตรฐาน และเกณฑ์ในการขึ้นทะเบียน (รวมทั้งการกลับมาขึ้นทะเบียนใหม่) พิจารณาคุณสมบัติความเหมาะสมที่จะขึ้นทะเบียน และให้ความเห็นชอบใบสมัครเพื่อการขึ้นทะเบียนของคุณ พิจารณาการอุทธรณ์ ในกรณีที่ผู้สมัครขอขึ้นทะเบียน แต่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน
เรื่องราวที่เกี่ยวกับด้านวินัย (1) คณะกรรมการสอบสวนขั้นต้น (2) คณะกรรมการวินัย (3) คณะกรรมการจรรยาบรรณ	เพื่อพิจารณาข้อร้องเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่ดีทางวิชาชีพครู และพิจารณาว่าคดีนี้มีมูลหรือไม่ ก่อนที่จะส่งต่อเรื่องนี้ไปให้คณะกรรมการวินัยเพื่อพิจารณาต่อไป เพื่อทำการสอบสวนเกี่ยวกับกรณีทำผิดวิชาชีพ ซึ่งส่งต่อมาจากคณะกรรมการสอบสวนขั้นต้น เพื่อร่างจรรยาบรรณวิชาชีพครูและพฤติกรรมของคุณ และมีการตรวจสอบเป็นระยะๆ
การพัฒนาวิชาชีพ (1) คณะกรรมการพัฒนาวิชาชีพครู	เพื่อพิจารณาเรื่องราวเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร (1) คณะกรรมการบริหาร	เพื่อพิจารณาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสภาครู รวมทั้งการเงินและการจ้างงานด้วย

10) การเตรียมการเพื่อการบริหารจัดการบุคลากรและการเงิน

สภาครูจะมีความเป็นอิสระคล่องตัวในการบริหารงาน สภาครูควรมีอำนาจในการสรรหาบุคลากรได้

เลขาธิการสภาครู (Executive Director) เลขาธิการควรจะเป็นผู้อำนวยการ สำนักงานทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายเลขานุการรับผิดชอบการวางแผน การจัดการและการตรวจสอบการดำเนินงานของสภาครู ภายใต้การให้คำปรึกษาแนะนำ ของสภาบริหาร

เจ้าหน้าที่สนับสนุนอื่นๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภาระและหน้าที่ของสภาครู สภาบริหารควรจะต้องตั้งผู้บริหารอื่นๆ เจ้าหน้าที่การบัญชี เลขานุการ เสมียน พนักงาน เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนงานต่างๆ

ที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมาย สภาครูควรมีอำนาจที่จะแต่งตั้งที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมายคนหนึ่งหรือมากกว่า เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องราวทางด้านนิติกรรม ทั้งที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่การขึ้นทะเบียนและปัญหาทางวินัยของสภาบริหารองค์กร

สภาครูควรมีความเป็นอิสระในด้านการเงิน จากประสบการณ์ของหน่วยงานวิชาชีพอื่น ที่มาของรายได้ควรมาจากค่าสมาชิก ค่าขึ้นทะเบียน และค่าธรรมเนียมการขอกลับมา ขึ้นทะเบียนใหม่ของสมาชิก คณะกรรมการเตรียมการได้เสนอแนะต่อรัฐบาลว่า รัฐบาลควรจะให้งบประมาณครั้งแรกเพื่อสนับสนุน การทำงานระยะเริ่มต้นเพียงครั้งเดียวเท่านั้น รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในราคาหรือในสิทธิพิเศษ คณะกรรมการเตรียมการมีความเห็นว่าตามนโยบายที่แถลงเมื่อ ค.ศ. 1998 เลขาธิการได้ประกาศว่ารัฐบาลจะให้ทุนสภาครู จำนวน 20 ล้าน เพื่อเป็นกองทุนในการก่อตั้ง

สภาครูควรมีอำนาจในการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมของตนเอง กฎหมายในอนาคตนั้นควรจะให้อำนาจสภาครูที่จะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม โดยกฎหมายไม่ต้องกำหนดไว้ว่าจะต้องคิดค่าธรรมเนียมเท่าใดจากการประเมินขั้นแรกของคณะกรรมการเตรียมการ เห็นว่าค่าธรรมเนียมนั้นควรจะมีค่าใช้จ่าย ซึ่งคงอยู่ประมาณ 200-300 เหรียญ/ปี(7,648-11472 บาท)* เพื่อเป็นข้อมูลอ้างอิง แพทย์สภาคิดค่าขึ้นทะเบียนครั้งแรก 835 เหรียญ (31,930 บาท)* และค่าธรรมเนียมสำหรับใบรับรองในการปฏิบัติงานประจำปี 420 เหรียญ(16,060 บาท)* สำหรับนักสังคมสงเคราะห์ค่าขึ้นทะเบียนครั้งแรก 400 เหรียญ(15,296 บาท)* และค่าบำรุงสมาชิกประจำปี 600 เหรียญ(22,944 บาท)*

11) กลไกการอุทธรณ์

ตามกฎหมายการศึกษา มีกลไกการอุทธรณ์ต่อการตัดสินใจของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งกรณีที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและถอนทะเบียนด้วยกระบวนการอุทธรณ์เช่นนั้นดำเนินงานโดยคณะกรรมการอุทธรณ์ ซึ่งแต่งตั้งโดยเลขาธิการ กฎหมายยังได้กำหนดสิทธิในการอุทธรณ์ทั้งของกระทรวงศึกษาธิการและ ของผู้อุทธรณ์ต่อการตัดสินใจของคณะกรรมการอุทธรณ์ ก็สามารถทำได้

โดยการอุทธรณ์ต่อสภาบริหาร หรือ Executive Council อย่างไรก็ตาม ถ้าหากอำนาจการขึ้นทะเบียนจะต้องเปลี่ยนจากกระทรวงศึกษาธิการมาเป็นสภาครูในเวลาใดเวลาหนึ่งในอนาคต กลไกการอุทธรณ์ดังกล่าวก็คงจะไม่เหมาะสม

หน่วยงานซึ่งบริหารตนเอง เช่น สภาครูก็ควรจะมีกลไก การอุทธรณ์ของตนเอง คณะกรรมการเตรียมการขอเสนอว่า กฎหมายในอนาคตนั้นควรจะเป็นช่องทางให้มีการอุทธรณ์สำหรับ บุคคลผู้ซึ่งรู้สึกว่าการตัดสินใจของสภาครูทำให้ตนเสียหาย บุคคลเช่นนั้นควรจะมีผู้ซึ่งสมัครขอขึ้นทะเบียน แต่ได้รับการปฏิเสธ หรือการขึ้นทะเบียนที่ถูกสั่งพักหรือถูกถอดถอนโดยสภาครู ตลอดจนผู้ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับวินัยและถูกดำเนินการโดยสภาครู จากกระบวนการขององค์กรวิชาชีพอื่น เช่น ภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนทางการแพทย์ การอุทธรณ์เรื่องการออกไปประกอบวิชาชีพ ซึ่งร้องเรียนต่อสภาเต็มรูป โดยถือว่า การตัดสินใจของสภาเต็มรูปนั้นถึงที่สุดการร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหา เรื่องระเบียบวินัยและการตัดสินใจในความเหมาะสมของการ ปฏิบัติงานทางการแพทย์ต่อศาลอุทธรณ์ตามกฎหมายของนักสังคมสงเคราะห์การร้องเรียนเกี่ยวกับการตัดสินใจ ของคณะกรรมการในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจของ คณะกรรมการ รวมทั้งการขึ้นทะเบียน การต่อทะเบียน และปัญหาทางวินัยก็ต้องไปที่ศาลอุทธรณ์อีกเช่นกัน ในทั้งสองกรณี การตัดสินใจของศาลอุทธรณ์ถือว่าถึงที่สุด จากตัวอย่างข้างต้นกลไกการอุทธรณ์มี 2 ทาง คือ อนุญาตให้ผู้ร้องเรียน ร้องเรียนต่อต้านการตัดสินใจของสภาครู ในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานภายในอำนาจของสภาครู โดยร้องเรียนที่ศาลอุทธรณ์ ทางเลือกที่ 2 ก็คือ ร้องเรียนต่อต้านคำสั่งด้านวินัยของสภาครูซึ่งก็โดยศาล อุทธรณ์อีกเช่นกัน ในขณะที่อำนาจในการจัดการและการร้องเรียนเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและการทดลองปฏิบัติงานก็ควรที่จะดำเนินการโดยสภาบริหาร ทางเลือกอีกทางหนึ่งที่เป็นไปได้เกี่ยวกับ ปัญหาค่าใช้จ่ายทางกฎหมายสำหรับสภาครู ก็คือ สภาครูควรให้มีการประกันที่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายด้านกฎหมายด้วย การประกันเช่นนั้นอาจจะครอบคลุมถึงการเรียกค่าเสียหายอันเกิดขึ้นจากการอุทธรณ์อีกด้วย

12) การทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับครูอื่นๆ

ภารกิจและหน้าที่ปัจจุบันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับครู เช่น สภาจรรยาบรรณวิชาชีพครูแห่งฮ่องกง และศูนย์ครูของฮ่องกง เพื่อหลีกเลี่ยงความเหลื่อมล้ำในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น จึงควรพิจารณารวมเอาหน้าที่ของสภาจรรยาบรรณวิชาชีพครูแห่งฮ่องกง และศูนย์ครูของฮ่องกงให้อยู่ภายใต้สภาครูเมื่อสภาครูได้รับการ แต่งตั้งอย่างถาวรเรียบร้อยแล้ว ในช่วงเริ่มต้นควรจะมีการถ่ายโอนหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานทั้งสองนั้นเป็นระยะ ๆ ตามความพร้อมของสภาครู ในส่วนของคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านการฝึกหัดครูและคุณสมบัติของครู หน้าที่ส่วนหนึ่งของคณะกรรมการชุดนี้ ก็คือ การให้คำ

แนะนำเกี่ยวกับการฝึกหัดครูและคุณสมบัติของครู ซึ่งควรจะเป็นบทบาทสำคัญของสภาครู เพราะ ฉะนั้นจึงเห็นเป็นการสมควรที่จะโอนหน้าที่นี้ให้แก่สภาครูทั้งหมด

3.8 สรุปประเด็นเปรียบเทียบการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูในประเทศจัดสรร

ประเทศ ประเด็น	นิวซีแลนด์	ออสเตรเลีย (นิวเซาท์เวลล์)	สก๊อตแลนด์	สหรัฐอเมริกา	แคนาดา (ออนตาริโอ)	ญี่ปุ่น	ฮ่องกง
1. การขึ้นทะเบียนครู	มี	มี	มี	มี	มี	มี	มี
2. ผู้องค์กรที่รับผิดชอบ การขึ้นทะเบียนครู	กระทรวงศึกษาธิการ โดยคณะกรรมการ การจดทะเบียน (TRB) ซึ่งจัดตั้งขึ้น ภายใต้กฎหมาย การศึกษา	ในแต่ละรัฐ กำหนดหน่วยงานที่ รับผิดชอบการ ขึ้นทะเบียนครู โดยมีหลักเกณฑ์ และวิธีการที่แตก ต่างกันไปในแต่ละ วิธี ในรัฐนิวเซาท์ เวลล์ เสนอให้ให้จัด ตั้งสำนักทะเบียนครู เป็นหน่วยงานอิสระ ตามกฎหมาย	สภาครูแห่ง สก๊อตแลนด์	คณะกรรมการ ควบคุมวิชาชีพ ของแต่ละรัฐมี 20-30 คน	วิทยาลัยครูศาสตร์ แห่งออนตาริโอ	กระทรวงศึกษาธิการ โดยฝ่ายจัด การศึกษา (Prefectures) สภาการศึกษา แต่ละจังหวัด	กระทรวงศึกษาธิการ (ใน อนาคตจะมีสภาครู)
3. สภาครูและจำนวน กรรมการบริหาร	-	-	มีจำนวน 49 คน ประกอบด้วยครู ประจำการ 30 คน ตัวแทนจาก มหาวิทยาลัยและ สถาบันอุดมศึกษา 19 คน เลือกตั้ง ทุก 4 ปี		31 คน	สภาการศึกษา	กำลังเสนอจัดตั้งสภาครู มี จำนวน 30-50 คน

ประเทศ ประเด็น	นิวซีแลนด์	ออสเตรเลีย (นิวเซาท์เวลส์)	สก๊อตแลนด์	สหรัฐอเมริกา	แคนาดา (ออนตาริโอ)	ญี่ปุ่น	ฮ่องกง
4. วัตถุประสงค์ของ สภาครู	-		ต้องการให้ครูมี อำนาจในการควบคุม กิจกรรมของตนเอง มากขึ้น	-	<ol style="list-style-type: none"> กำหนดเกณฑ์ มาตรฐานความรู้ ความสามารถของ ครู กำหนดมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษา ติดตามการเรียน การสอนการอบรม ครู พัฒนาการเตรียม ครูต้นแบบสำหรับ ผู้จบการศึกษา นอกจังหวัด ออน ตาริโอ หรือ นอกแคนาดา 	ควบคุมและกำหนดมาตรฐานครู	ขึ้นทะเบียนครู บังคับใช้ จรรยาบรรณครู กำหนดแผน การเรียนฝึกหัดครู ประกันการพัฒนาวิชาชีพต่อ เนื่อง

ประเทศ ประเด็น	นิวซีแลนด์	ออสเตรเลีย (นิวเซาท์เวลส์)	สก๊อตแลนด์	สหรัฐอเมริกา	แคนาดา (ออนตาริโอ)	ญี่ปุ่น	ฮ่องกง
5. คุณสมบัติของครูที่จะขึ้นทะเบียนครู	<p>1. มีความรู้ระดับปริญญาตรีขึ้นไป และผ่านการอบรมเป็นครู ยกเว้นระดับก่อนประถมศึกษา อาจไม่จบปริญญา ก็ได้ แต่เมื่อเป็นครู 3 ปี แล้วต้องพัฒนาตนเองถึงปริญญาตรี</p> <p>2. ต้องผ่านการทดลองเป็นครู 2 ปี โดยโรงเรียนรับรอง แล้วเสนอกระทรวงศึกษาธิการ ในกรณีครูมัธยมศึกษา ต้องได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิตด้วย</p>	<p>1. จบปริญญาตรีหลักสูตร 3-4 ปี และมีการศึกษาทางวิชาชีพครู 1 ปี หรือ จบหลักสูตรผลิตครู 4 ปี</p> <p>2. ครูหรือลูกจ้างประจำของโรงเรียนของรัฐจะได้รับการขึ้นทะเบียนโดยอัตโนมัติ</p> <p>3. ครูโรงเรียนเอกชนสมัครขึ้นทะเบียนได้ โดยต้องผ่านการตรวจประวัติอาชญากรรม</p>	<p>ได้รับปริญญาตรี หรือ ประกาศนียบัตรจากสถาบันผลิตครูและมีใบรับรองการสอน 2 ปี แนวโน้ม หลักสูตรผลิตครูรับ ผู้จบปริญญาตรีแล้วมาเรียนประกาศนียบัตรบัณฑิตทางวิชาครู อีก 1-2 ปี</p>	<p>ปริญญาตรีขึ้นไป และสถาบันผลิตครูรับรองความสามารถ และผ่านการปฏิบัติงานทดลองสอน และศึกษาเพิ่มเติม ตามปริมาณที่กำหนดไว้</p>	<p>ปริญญาตรี 3 ปี และ จบประกาศนียบัตรการฝึกหัดครู 1 ปี โดยโปรแกรมได้การรับรองหรือหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี และเป็นสมาชิกของวิทยาลัยครุศาสตร์ในกรณีจบ การศึกษาในจังหวัด ออนตาริโอ ในระดับปริญญาตรีก็สมัครขึ้นทะเบียนครูได้</p>	<p>-ครูโรงเรียนอนุบาล ประถม และมัธยมศึกษาตอนต้น</p> <p>เกรด 1 ต้องจบปริญญาตรี</p> <p>เกรด 2 ต้องเรียนมหาวิทยาลัย อย่างน้อย 2 ปี หรือเรียน 62 หน่วยกิต</p> <p>-ครูมัธยมปลาย</p> <p>เกรด 1 ต้องจบปริญญาโท</p> <p>เรียนหลังจากจบปริญญาตรี หรือเทียบได้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อย่างน้อย 1 ปี หรือเรียนอย่างน้อย 30 หน่วยกิต</p> <p>เกรด 2 ต้องจบปริญญาตรี</p>	<p>ปริญญาตรีและประกาศนียบัตรครู หรือได้ปริญญาตรีทางการศึกษาตามหลักสูตร 4 ปี</p>

ประเทศ ประเด็น	นิวซีแลนด์	ออสเตรเลีย (นิวเซาท์เวลส์)	สก๊อตแลนด์	สหรัฐอเมริกา	แคนาดา (ออนตาริโอ)	ญี่ปุ่น	ฮ่องกง
6. ประเภทของครูที่ขึ้น ทะเบียน (ประเภทใบอนุญาต)	<ol style="list-style-type: none"> ครูชั่วคราว ครูที่ต้องขอ ยืนยันการ ขึ้นทะเบียน ครูถูกจำกัด การสอน ครูถาวรหรือ ครูประจำ 	<p>2 ประเภท</p> <ol style="list-style-type: none"> การขึ้นทะเบียน มาตรฐาน สำหรับ ครูซึ่งมี คุณสมบัติ ตาม เกณฑ์ของ คณะ กรรมการ การขึ้นทะเบียน แบบมีเงื่อนไข ภายในเวลา ที่กำหนด 	<p>2 ประเภท</p> <ol style="list-style-type: none"> แบบชั่วคราว แบบถาวร 	<ol style="list-style-type: none"> ครูตลอดชีวิต ครูตลอดระยะเวลา เวลาที่ประกอบ วิชาชีพ ครูจำกัดระยะเวลา ครูต้องต่ออายุ ครูชั่วคราว <p>ใบอนุญาต 3 แบบ</p> <ol style="list-style-type: none"> ชั่วคราว วิชาชีพ เฉพาะกาล 	<p>3 ประเภท</p> <ol style="list-style-type: none"> แบบชั่วคราว แบบถาวร แบบวงจำกัด 	<p>2 ประเภท</p> <ol style="list-style-type: none"> แบบชั่วคราว แบบถาวร 	<p>2 ประเภท</p> <ol style="list-style-type: none"> แบบชั่วคราว แบบถาวร

ประเทศ ประเด็น	นิวซีแลนด์	ออสเตรเลีย (นิวเซาท์เวลส์)	สกอตแลนด์	สหรัฐอเมริกา	แคนาดา (ออนตาริโอ)	ญี่ปุ่น	ฮ่องกง
7. การสรรหาครู และ การทำสัญญา	เป็นหน้าที่ของ คณะกรรมการ บริหารโรงเรียน (BT) สัญญา 3 ประเภท คือจ้างเป็นรายปี จ้างตามโครงการ และจ้างถาวร	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	เป็นหน้าที่ของ หน่วยงานท้องถิ่น ในแต่ละรัฐ ซึ่งจะมี กฎหมายหรือ ข้อกำหนดตาม ความต้องการของ แต่ละท้องถิ่น	ไม่มีข้อมูล	ฝ่ายจัดการศึกษา (Prefectures) จัดจ้าง ครูตาม ใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพครู	กระทรวงศึกษาธิการ
8. การพัฒนาครู	1. ดำเนินการ พัฒนาตามที่ครู และโรงเรียน ตกลง กันได้ 2. รัฐทำสัญญา จ้างกับหน่วย งานมาเป็นคู่ สัญญาตาม แผนที่รัฐ ต้องการพัฒนา ครู	เปลี่ยนการอบรม ประจำการ เป็นการศึกษา ประจำการ	ไม่มีข้อมูล	เปิดโอกาสให้พัฒนา ศักยภาพของตน ได้เต็มที่ ให้ครูทุกคนพัฒนา ตนเองตามจิตสำนึก ของความเป็นครู	ไม่มีข้อมูล	ระหว่างทำการสอนต้องเข้า อบรม สัมมนา หรือ ศึกษาเพิ่มเติม ตามรัฐ บาลกลาง และองค์กร บริหารส่วนจังหวัด สนับสนุนค่าใช้จ่าย	ระยะทดลองงาน 2 ปี

บทที่ 4 การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสำหรับประเทศไทย

4.1 โอกาสทองของการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญของครู แต่ยังไม่สามารถพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง เช่น วิชาชีพแพทย์ เป็นต้น แม้จะมีการจุดประกายและขยายความคิดและความพยายาม ตั้งแต่ พ.ศ. 2488 จนถึงปัจจุบัน จากยุคก่อนมี พระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 ยุครุ่งอรุณของวิชาชีพครูระหว่าง พ.ศ. 2488-2522 ยุคแห่งความคิดและความพยายาม พ.ศ. 2523-2540 และยุคทองของวิชาชีพครู พ.ศ. 2540 ถึงปัจจุบัน

บทเรียนที่ต้องจดจำก็คือ การแก้ไขกฎหมายลูก โดยไม่มีกฎหมายแม่บทเอื้ออำนวย ซึ่งเป็นไปได้ยาก ดังจะเห็นได้จากมีความพยายามแก้ไขพระราชบัญญัติครูหลายครั้ง แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ในครั้งนี้เรามีรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนที่ชัดเจนให้มีการพัฒนาวิชาชีพครูและให้มีกฎหมายทางการศึกษา คือพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีการระบุอย่างชัดเจนในมาตรา 53 ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระ ภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวงมีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครูและผู้บริหารสถานศึกษา ให้ครูผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้งของรัฐและเอกชน ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด และการจัดองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น คุณสมบัติหลักเกณฑ์ และวิธีการออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ในสถานการณ์นี้การจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ครูเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเชื่อมั่นว่าการดำเนินการครั้งนี้ น่าจะราบรื่น และนำมาซึ่งความสำเร็จได้ อีกทั้งในครั้งนี้อะไรเรื่องออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายไม่ว่าผู้นำประเทศ นักการเมือง นักวิชาการ นักธุรกิจ และยิ่งไปกว่านั้นจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั่วประเทศ พบว่าประชาชน ร้อยละ 91 เห็นด้วยว่าครูควรมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเช่นเดียวกับแพทย์ วิศวกร หรือทนายความ

ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ครูสภา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู สถาบันผลิตครูและสมาคมวิชาชีพ น่าจะฉีกกำลังเตรียมการร่างกฎหมายกำหนดให้มีการออกและ

เพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและจัดให้มืองค์กรวิชาชีพครูขึ้น พร้อมทั้งแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 เป็นต้น เพื่อให้มาตรการทางกฎหมายเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาวิชาชีพครูและการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูอย่างทันที่่วงที่อันก่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุดต่อไป

4.2 วิสัยทัศน์ในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ครูมืออาชีพเป็นผู้ที่รักและพร้อมที่จะเรียนรู้และส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้รักในการเรียนรู้ ครูมืออาชีพเป็นครุมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษา อันจะส่งผลต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงและเพื่อครูจะได้พัฒนา ประเมิน ปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งปฏิบัติตนเป็นไปตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเป็น แบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและผู้อื่น เพื่อพัฒนาคุณภาพของตนเองและสังคมโดยรวม อีกทั้งครูจะได้บริหารโดยครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อครูและวิชาชีพ วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ก้าวหน้าเหมาะสมเป็นบุคคลดีที่สติปัญญาสูง

ครูจะต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีโดยเฉพาะครู ที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา น่าจะต้องเป็นผู้มีคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา

วิสัยทัศน์ตามข้อเสนอควรแสวงหาความเห็นพ้องจากองค์กรวิชาชีพครู สถาบันผลิตครูและหน่วยงานผู้ใช้ครู ตลอดจนประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

4.3 หลักการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

การจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เพื่อให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ดังกล่าวควรมีหลักการดังต่อไปนี้

- 1) ให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการให้บริการทางการศึกษาของครูมืออาชีพที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
- 2) ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ไม่น้อยกว่าเดิม
- 3) ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
- 4) หลักกระจายอำนาจการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สู่เขตพื้นที่และสถานศึกษา
- 5) หลักความเสมอภาคและเป็นธรรมให้โอกาสแก่ครู เท่าเทียมกันที่จะขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

4.4 คุณสมบัติของครูที่มีสิทธิสมัครขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ในประเทศต่างๆ ผลการศึกษาได้ข้อสรุปที่สอดคล้องกัน คือ ผู้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้ระดับปริญญาตรีขึ้นไป และผ่านการอบรมการเป็นครูอีก 1-2 ปี และต้องผ่านการทดลองเป็นครูแล้ว 1-2 ปี โดยโรงเรียนรับรองคุณภาพและความสำเร็จของการทดลองการเป็นครู แม้ในบางประเทศ เช่น ประเทศนิวซีแลนด์ ยกเว้นในระดับก่อนประถมศึกษา อาจไม่จบปริญญาตรี แต่เมื่อเข้ามาเป็นครูแล้วจะต้องพัฒนาตนเองให้จบ ปริญญาตรีภายในเวลาที่กำหนด ส่วนในระดับมัธยมปลายมีแนวโน้มที่ต้องการครูที่จบอย่างน้อยระดับปริญญาโทขึ้นไป

สำหรับประเทศไทย คุณวุฒิครูประจำการพบว่ามีครู ร้อยละ 14 ในโรงเรียนของรัฐบาลและร้อยละ 40 ในโรงเรียนเอกชนมีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ดังนั้นจึงควรกำหนดให้ครูที่จะขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู จะต้องจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และถ้าเป็นครูก่อนประจำการต้องผ่านการทดลองสอนอย่างน้อย 2 ปี สำหรับครูประจำการทั้งในโรงเรียน ของรัฐและเอกชนที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีก็อาจกำหนดให้พัฒนาตนเอง เพื่อให้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น 5 ปี เป็นต้น

ในอนาคตควรกำหนดคุณวุฒิครูให้อย่างน้อยระดับปริญญาตรีหลักสูตร 5 ปี หรือเป็นผู้จบปริญญาตรีหลักสูตร 4 ปี และได้ประกาศนียบัตรบัณฑิตทางวิชาครูด้วย

4.5 ประเภทของใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

จากประสบการณ์เรียนรู้การดำเนินงานของประเทศต่าง ๆ พบว่าใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมีหลากหลาย แล้วแต่วัตถุประสงค์ เมื่อพิจารณาความเหมือนที่หลากหลายพบว่าประเทศต่างๆ ได้ออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเหมือนกัน 2 ประเภท คือ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแบบเฉพาะกาล หรือ ชั่วคราวกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแบบถาวร อย่างไรก็ตาม ในประเทศสหรัฐอเมริกาในบางรัฐมีแนวโน้มการยกเลิกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแบบถาวร ทั้งนี้เพราะมีข้อโต้แย้งในเรื่องมาตรฐานและคุณภาพของครูที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแบบถาวร

สำหรับประเทศไทย ผลการสัมมนาเห็นพ้องกันว่า ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูซึ่งต้องพิจารณาทั้งด้านวิชาการและจรรยาบรรณ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสามัญ เป็นใบอนุญาตที่ออกให้บุคคลที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษาหรือสาขาอื่น ได้ศึกษาวิชาครูแล้วไม่ต่ำกว่า 17 หน่วยกิต และผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยมีระยะเวลา 2 ปี 5 ปี 10 ปี และถาวรตามลำดับ ในการขอต่อใบอนุญาตจะต้องมีการ

ประเมินคุณสมบัติและผ่านเกณฑ์ที่กำหนด อีกทั้งแสดงความก้าวหน้าในด้านวิชาชีพครูเพิ่มมากขึ้นกว่า เดิมตามระดับคุณภาพครู คือ ครูปฏิบัติการ ครูชำนาญการและครูเชี่ยวชาญ

2. ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูวิสามัญ เป็นใบอนุญาตที่ ออกให้แก่บุคคลที่มีความรู้ความสามารถในวิชาเฉพาะหรือ มีความชำนาญในวิชาเฉพาะแต่ไม่มีคุณวุฒิทางการศึกษา ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์ที่กำหนด และต้องประพฤติตนอยู่ในกรอบจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู ระยะเวลาของใบอนุญาต 2 ปี

3. ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูกิตติมศักดิ์ เป็นใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูที่ออกให้แก่ผู้ที่ ได้รับใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพครูวิสามัญ หรือวิสามัญแล้ว และเป็นผู้มีผลงานดีเด่น นับว่าเป็นครูเชี่ยวชาญพิเศษใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู กิตติมศักดิ์เป็นใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแบบถาวร

4.6 เส้นทางออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู : สภาคครู

เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องบทบาทหน้าที่การบริหารงานบุคลากรและการจัดสรรงบประมาณ ในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ควรจัดตั้ง **สภาคครู** ขึ้นเป็นองค์กรอิสระเพียงองค์กรเดียว เพื่อทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู รวมถึงการพิจารณาใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สภาคครูใช้ บังคับให้สถาบันผลิตครู ผลิตครูตามมาตรฐานแห่งวิชาชีพครูเป็นผู้รองรับหลักสูตรและโปรแกรมการผลิตครู สภาคครูกำหนดให้บุคคลที่จะเป็นครูทุกคนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและสภาคครู กำหนดให้ หน่วยใช้ครูและบริหารครูจ้างงานเฉพาะบุคคลที่มีใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพครูเท่านั้น

องค์กรหลักในการพิจารณาใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู : สภาคครู

วัตถุประสงค์

1. ดำเนินการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ให้มีมาตรฐานเช่นเดียวกับวิชาชีพอื่น และอารยประเทศทั่วไป
2. เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูได้พัฒนาตัวเอง ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ และคุณภาพ ของตัวเองสมกับที่สังคม ยกย่องว่าวิชาชีพนี้เป็นวิชาชีพของปุชนิยบุคคล
3. ส่งเสริมมาตรฐานและจรรยาบรรณครู ตลอดทั้งการประกันการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง
4. ดำเนินการเรื่องการออกใบอนุญาต
5. กำหนดแผนการเรียนฝึกหัดครู และกำหนดระยะเวลาการทดลองงาน

อำนาจและหน้าที่ของสภาครู

สภาครูมีบทบาทสำคัญในการดูแลมาตรฐานวิชาชีพและการพัฒนาครู โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) อำนาจในการออกใบอนุญาต
- 2) อำนาจในการออกและบังคับใช้จรรยาบรรณครู
- 3) รับรองหลักสูตรและแผนการเรียนฝึกหัดครู
- 4) ประกันการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

สภาครูมีอำนาจเต็มทีในการออกใบอนุญาตและการบังคับใช้จรรยาบรรณวิชาชีพครูโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วน การฝึกอบรมครูใหม่ เพราะจะทำให้สภาครูสามารถกำหนด มาตรฐานและประกันได้ว่าครูที่ได้รับการฝึกอบรมแล้วมีคุณภาพ และมีความรู้ที่จำเป็นตามที่โรงเรียนและชุมชนต้องการ รวมถึงบทบาทในการประกันการเรียนรู้ตลอดชีพ และการพัฒนาวิชาชีพครูทั้งหลาย เพื่อส่งเสริมมาตรฐานการสอนให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งหน่วยงานการใช้ครูต้องจ้างงานครูตามมาตรฐานที่สภาครูกำหนดและจ้างงานครูเฉพาะครูที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเท่านั้น

อำนาจในการออกใบอนุญาต

การขึ้นทะเบียนมีผลทำให้ผู้ที่ได้รับการออกใบอนุญาตมีสิทธิในการสอนและมีสิทธิที่ใช้ตำแหน่งวิชาชีพนั้น ควรให้สภาครู เป็นหน่วยงานเดียวที่มีอำนาจในการขึ้นทะเบียนครู การถอนทะเบียนและการกำหนดจรรยาบรรณเพื่อบังคับใช้กับครูทั่วประเทศ

องค์การบริหารของสภาครู

สภาครูมาจากสมาชิก 4 กลุ่ม ดังนี้

- 1) สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นตัวแทนของโรงเรียนแต่ละระดับ เช่น โรงเรียน อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และโรงเรียนพิเศษของหน่วยงานของรัฐ โรงเรียนที่ได้รับงบประมาณช่วยเหลือ และโรงเรียนในภาคเอกชน
- 2) สมาชิกครูจากหน่วยงานทางการศึกษา
- 3) สมาชิกที่เป็นตัวแทนสมาคมที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการศึกษา
- 4) สมาชิกที่ได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐบาล

เมื่อพิจารณาในแง่ของความต่อเนื่องในการดำเนินงานของสภาบริหารและการเลือกตั้ง ซึ่งต้องใช้ทรัพยากรอย่างมากมาย คณะกรรมการของสภาครูควรมีระยะเวลาการทำงานประมาณ 3 ปี ประธานและรองประธานของสภาครูต้องได้รับการเลือกตั้งจากบรรดาสมาชิกของสภาครูเช่นเดียวกับ

หน่วยงานวิชาชีพอื่น ยิ่งกว่านั้นขอเสนอว่าประธานก็ไม่ควรจะเป็นข้าราชการ แต่ควรจะเป็นผู้ปฏิบัติงาน
ในวงการวิชาชีพครู และกฎหมายควรจะให้อำนาจแก่สภาครูที่จะตั้งอนุกรรมการใดๆ ก็ได้

สมาชิกของสภาครู

สภาครูนอกจากจะมีครูผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรอื่นที่อยู่ในเกณฑ์
ที่ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเป็นสมาชิก และควรขยายขอบข่ายให้ครอบคลุมบุคลากรหรือกลุ่ม
บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้สามารถเข้าเป็นสมาชิกของสภาครูได้ ซึ่งสมาชิกที่น่าจะอยู่ภายใต้
การดูแลของสภาครู ประกอบด้วย

- 1) ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน
- 2) บุคลากรทางการศึกษาอื่นที่ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
- 3) อาจารย์สถาบันการฝึกหัดครู
- 4) นิสิตนักศึกษาครู
- 5) องค์กรวิชาชีพครู บุคลากรอื่นที่ปฏิบัติงาน ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

อำนาจในการจัดทำและบังคับใช้จรรยาบรรณ

สภาครูควรมีอำนาจตามกฎหมายที่จะบังคับใช้จรรยาบรรณครูแก่ครูเช่นเดียวกับหน่วยงานวิชา
ชีพอื่นๆ ดังนี้

- 1) มีอำนาจที่จะจัดทำจรรยาบรรณครู และตรวจสอบจรรยาบรรณครู
- 2) มีอำนาจได้สวนกรณีซึ่งทำผิดวิชาชีพครูและมีอำนาจใน การเรียกพยานมาให้ปากคำได้ด้วย
- 3) อำนาจที่จะพิจารณาเรื่องระเบียบวินัยที่จะบังคับใช้ในกรณีที่พิสูจน์ได้ชัดเจนว่าทำผิดเชิงวิชา
ชีพ ขอบเขตของอำนาจทางด้านวินัยก็ควรจะต้องรวมทั้งการออกหนังสือแนะนำ ออกหนังสือเตือนออก
หนังสือตักท้วง หรือสั่งพักการขึ้นทะเบียน ยกเลิกการขึ้นทะเบียน เป็นต้น

การประกันการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องมีความสำคัญเป็น อย่างยิ่ง เพื่อการเติบโตและการปรับ
ปรุงวิชาชีพครู ควรให้สภาครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูในแต่ละระดับตลอดช่วงเวลาของ
การเป็นครู โดยเสนอว่าจะดำเนินการอย่างไร และจะต้องประกันให้มีการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

การบริหารจัดการบุคลากรและการเงิน

สภาครูจะมีความเป็นอิสระคล่องตัวในการบริหารงาน สภาครูควรมีอำนาจในการสรรหา
บุคลากรได้ ดังนี้

1) เลขาธิการสภาครู (Executive Director) เลขาธิการ ควรจะเป็นผู้อำนวยการสำนักงานทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายเลขานุการ รับผิดชอบการวางแผน การจัดการและการตรวจสอบการดำเนินงานของสภาครู ภายใต้การให้คำปรึกษาแนะนำของสภาบริหาร

2) เจ้าหน้าที่สนับสนุนอื่นๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภาระและหน้าที่ของสภาครู สภาบริหารควรแต่งตั้งผู้บริหารอื่นๆ เจ้าหน้าที่ การบัญชี เลขานุการ เสมียน พนักงาน เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนงานต่างๆ

3) ที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมาย สภาครูควรมีอำนาจที่จะแต่งตั้งที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมายคนหนึ่งหรือมากกว่า เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องราวทางด้านนิติกรรม ทั้งที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่การขึ้นทะเบียนและปัญหาทางวินัยของสภาบริหารองค์กร

ด้านการเงิน สภาครูควรมีความเป็นอิสระในด้านการเงิน ควรมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อจัดสรรเงินในการพัฒนาวิชาชีพครู

กลไกการอุทธรณ์

สภาครูควรมีกลไกการอุทธรณ์ของตนเอง กฎหมายในอนาคตควรจะเปิดช่องทางให้มีการอุทธรณ์สำหรับบุคคล ผู้ซึ่งรู้ดีว่าการตัดสินใจของสภาครูทำให้ตนเสียหาย บุคคลเช่นนั้นควรจะรวมผู้ซึ่งสมัครขอใบอนุญาตแต่ได้รับการปฏิเสธ หรือการ ได้รับใบอนุญาตที่ถูกสั่งพักหรือถูกถอดถอนโดยสภาครู ตลอดทั้ง ผู้ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับวินัยและถูกดำเนินการโดยสภาครู

การทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับครูอื่นๆ

เมื่อมีการจัดตั้งสภาครูขึ้น ควรให้มีการถ่ายโอนหน้าที่มายังสภาครู โดยให้สภาครูเป็นผู้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู คุณสมบัติครู และกำหนดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู

ประเด็นเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับสภาครู คือ

ทางเลือกที่ 1 จัดตั้งสภาครูขึ้นมาใหม่ ซึ่งอาจจะมีปัญหาและอำนาจที่คาบเกี่ยวกับคุรุสภา

ทางเลือกที่ 2 จัดตั้งสภาครูให้เป็นส่วนหนึ่งของคุรุสภา ในกรณีนี้สภาครูอาจมีอิสระน้อยกว่าที่ควรจะเป็นตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ทางเลือกที่ 3 ลดทอนพันธกิจของคุรุสภาให้เหลือเฉพาะการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู และทำหน้าที่ขึ้นทะเบียนและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ในกรณีนี้ให้เป็นคุรุสภาแห่งชาติทำหน้าที่เป็นสภาครู

4.7 ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและค่าตอบแทน

ในหลักการทั่วไปพบว่าสิทธิประโยชน์ที่เกิดจากการมี ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู มีดังนี้

1) คุ่มครองผู้อยู่ในวิชาชีพครู ผู้ที่จะเข้าสู่วิชาชีพครูจะต้องได้รับการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ทางด้านวิชาการและวิชาชีพ จึงจะสามารถเป็นสมาชิกของวิชาชีพครูได้

2) ส่งเสริมฐานะของวิชาชีพครู โดยส่วนรวม เมื่อครูประจำการมีมาตรฐาน ย่อมทำให้ครูเป็นที่ยอมรับแก่วงการทั้งครู ผู้ปกครอง และประชาชน อีกทั้งส่งผลให้สมรรถภาพของครูย่อมดีขึ้นในสายตาของบุคคลและสังคมทั่วไป ทำให้วิชาชีพครูมีความเข้มแข็งเช่นวิชาชีพอื่น

3) เป็นเครื่องมือรับรองว่าครูจะต้องมีการเพิ่มพูนความรู้อยู่ตลอดเวลา อีกทั้งเป็นกระบวนการขจัดครูที่ขาดความรู้ ความสามารถและจรรยาบรรณมิให้อยู่ในวงการวิชาชีพครู ทำให้เชื่อได้ว่านักเรียนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมากขึ้น

4) การมีใบอนุญาตแสดงให้เห็นว่าวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพเฉพาะ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาทำให้ครูได้รับสิทธิพิเศษในการรับค่าวิชา เงินเพิ่มรายปี และค่าทักษะหรือความรู้ที่สมควรกำหนดให้มีขึ้น และที่สำคัญการขึ้นทะเบียนครู โดยการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูครั้งนี้ น่าจะใช้เป็นมาตรการในการคัดสรรครูเข้าบัญชีเงินเดือนใหม่ ตามพระราชบัญญัติการศึกษามาตรา 55 ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการและสิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่นๆสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีรายได้ที่พอเพียงและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ อีกทั้งให้มีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินทุนอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานดีเด่นและเป็นรางวัลเชิดชู เกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ครูประจำการที่ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินเพื่อขอใบอนุญาต ถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ ทั้งภายในและภายนอก ตลอดจนควรจัดครูผู้เชี่ยวชาญพิเศษให้เป็นอาจารย์พี่เลี้ยง พัฒนาครูผู้นั้นเพื่อจักได้สามารถขอใบอนุญาตได้ในโอกาสต่อไป แต่ถ้ายังไม่ได้รับใบอนุญาต ก็ให้ข้าราชการครู ผู้นั้นได้รับเงินเดือนและสวัสดิการตามระบบราชการต่อไป

4.8 แนวทางการดำเนินงานออกใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพครู

การดำเนินงานก่อนพระราชบัญญัติออกใช้บังคับ

การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เป็นวิธีการหนึ่งในหลายๆ วิธีที่จะช่วยยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้สูงขึ้น และเพื่อให้การยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูดำเนินการต่อไป ในขณะที่พระราชบัญญัติยังไม่ออกมาใช้บังคับ คุรุสภาในฐานะองค์กรกลางวิชาชีพครู มีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐาน วิชาชีพครู โดยคุรุสภากำหนดที่จะออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูให้แก่ครูก่อนประจำการและครูประจำการ ดังนี้

ครูก่อนประจำการ คือครูที่ยังมิได้ทำการสอนในสถานศึกษาต่างๆ มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้จบการศึกษา จากวิทยาลัยครูหรือมหาวิทยาลัยต่างๆ โดยได้ผ่านการศึกษาด้านวิชาการ การศึกษา เช่นผู้จบ ป.กศ. หรือเทียบเท่า ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า และปริญญาตรีด้านการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือสูงกว่าปริญญาตรี
2. เป็นผู้จบการศึกษาจากสถาบันอื่นที่มีความประสงค์ จะเป็นครู บุคคลเหล่านี้ ประกอบด้วย
 - 1) ผู้จบ ปวช. หรือเทียบเท่า ปวส. หรือเทียบเท่า ในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า หรือสูงกว่าปริญญาตรี
 - 2) ผู้ซึ่งสำเร็จวิชาชั้นอุดมศึกษา
 - 3) ผู้ซึ่งได้รับประกาศนียบัตรและปริญญาบัตรทางการศึกษาหรือสาขาอื่นๆจากต่างประเทศ

การออกไปมาตรฐานวิชาชีพครูให้แก่ครูประจำการ ครูสภามีวิธีการดำเนินการในการออกไปอนุญาตประกอบวิชาชีพครูให้แก่ครูก่อนประจำการ ดังนี้

1. การรับรองสถาบัน ครูสภาจะดำเนินการรับรองสถาบันผลิตครูอันได้แก่ วิทยาลัยครู มหาวิทยาลัย หรือสถาบันศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่เปิดสอนวิชาการศึกษา และได้รับการรับรองจาก ก.พ. ซึ่งบุคคลที่สำเร็จจากสถาบันที่ครูสภารับรองดังกล่าวและมีความประสงค์จะประกอบวิชาชีพครูมีสิทธิที่จะได้รับใบอนุญาตระดับชั่วคราวจากครูสภา
2. การสอบเทียบ ครูสภาจะดำเนินการให้มีการสอบเทียบสำหรับบุคคลที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษา มาทางวิชาการศึกษาและมีความประสงค์จะประกอบวิชาชีพครู โดยครูสภาจะดำเนินการร่วมกับสถาบันผลิตครูหรือมอบหมายให้สถาบันผลิตครูเป็นผู้จัด ดำเนินการ บุคคลที่ได้ผ่านการสอบเทียบจากหลักสูตรที่ครูสภา กำหนดหรือรับรองนี้มีสิทธิที่จะได้รับใบอนุญาตระดับชั่วคราว
3. การอบรมหลักสูตร 17 หน่วยกิต ครูสภาจะดำเนินการให้มีการจัดฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ครู สภากำหนดจำนวน 17 หน่วยกิต สำหรับบุคคลที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาทางวิชาการศึกษาและมีความประสงค์จะประกอบวิชาชีพครู โดยครูสภาจะร่วมดำเนินการกับสถาบัน ผลิตครูหรือมอบหมายให้สถาบันผลิตครูเป็นผู้จัดดำเนินการบุคคล ที่ได้ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ ครูสภากำหนด จำนวน 17 หน่วยกิต แล้วมีสิทธิที่จะได้รับใบอนุญาตระดับชั่วคราว

ก. รายวิชาบังคับ ต้องเรียน 13 หน่วยกิตจากรายวิชา ต่อไปนี้

รายวิชา	หน่วยกิต
พื้นฐานการศึกษา	2
จิตวิทยาการศึกษา	2
หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ	3
วิธีสอนวิชาเฉพาะ	2
การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ	2
เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา	2

ข. รายวิชาเลือก ให้เลือกเรียนอีกไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต จากรายวิชาที่เหลือตามที่กำหนด
ครูประจำการ คือ ครูผู้ซึ่งทำการสอนในสถานศึกษาเอกชนทั้งต้องเป็นสมาชิกคุรุสภาประเภท
สามัญหรือวิสามัญ

การออกไปมาตรฐานวิชาชีพครูให้แก่ครูประจำการ คุรุสภามีวิธีการดำเนินการในการออกไป
มาตรฐานวิชาชีพครูให้แก่ครูประจำการ ดังนี้

1. การประเมินผล คุรุสภาจะดำเนินการให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูประจำการที่
ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนและสถานศึกษาต่างๆ ครูประจำการซึ่งผ่านการประเมินจากคณะกรรมการ
ประเมินผล ที่ได้รับการแต่งตั้งจากคุรุสภาแล้วมีสิทธิที่จะได้รับใบอนุญาตมาตรฐานวิชาชีพครูต่อไป ดังนี้

1.1 ครูประจำการซึ่งทำการสอนอยู่ในโรงเรียนหรือ สถานศึกษาในปัจจุบัน และมีเวลาทำการ
สอนไม่ถึง 1 ปีบริบูรณ์และผ่านการประเมินผลปฏิบัติงานให้ได้รับใบอนุญาตมาตรฐานวิชาชีพครูระดับชั่วคราว

1.2 ครูประจำการซึ่งทำการสอนอยู่ในโรงเรียนหรือสถานศึกษาในปัจจุบันและมีเวลาทำการสอน
ตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไปแต่ไม่เกิน 6 ปีบริบูรณ์ และผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงานให้ได้รับใบอนุญาตวิชา
ชีพครูระดับต้น

1.3 ครูประจำการซึ่งผ่านการสอนอยู่ในโรงเรียนหรือสถานศึกษาในปัจจุบันและมีเวลาทำการ
สอนตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป และผ่านกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานให้ได้รับใบอนุญาตวิชา
ชีพครูระดับถาวร

การประเมินผลการปฏิบัติงานของครูประจำการ ในระยะแรกคุรุสภาจะตั้งกรรมการประเมินผล ขึ้นคณะหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ เช่น ศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัย เป็นต้น เพื่อทำการ ประเมินผลครูประจำการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประเมินผลเพื่อจะหาคณะผู้ประเมินมาตรฐานที่คุรุสภาจะแต่งตั้งให้เป็นผู้ประเมิน ระดับต่างๆ โดยสร้างขึ้นมาจากครูผู้ทรงคุณวุฒิสูงมีประสบการณ์เกินกว่า 6 ปี เป็นที่ยอมรับนับถือว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสิทธิภาพในการอบรมสั่งสอนนักเรียนอย่างแท้จริง อีกทั้งต้องเป็นผู้มีจริยธรรมและคุณธรรมอันดีของการเป็นครูให้ได้มาตรฐานวิชาชีพครูระดับถาวรทั้งในส่วนกลางและ ต่างจังหวัด

ขั้นตอนที่ 2 สร้างกลุ่มประเมินให้มีอยู่ในสถานศึกษา ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก และใน กลุ่มโรงเรียน (เฉพาะโรงเรียนประถมศึกษา) ให้มีอย่างกว้างขวาง เพื่อให้กลุ่มผู้ประเมินเหล่านี้ได้ไป ประเมินครูประจำการอื่นๆ ต่อไป

การอบรมสัมมนา คุรุสภาในฐานะองค์การวิชาชีพ ได้ตระหนักว่าในปัจจุบันนี้ได้เกิดการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางสังคม ทำให้เกิดความล่าช้าในด้านความรู้ทางวิชาการ เนื่องจากขาด การศึกษาอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และวิทยาการใหม่ๆ การจัดการฝึกอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูน ความรู้ความสามารถต่างๆ ทั้งทางวิชาการและทางการสอน ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูอีกวิธีหนึ่ง

การดำเนินการหลังจากพระราชบัญญัติครูออกใช้บังคับแล้ว คุรุสภาจะดำเนินการ

1. ออกระเบียบว่าด้วยจำนวนและวิธีการเลือกตั้งผู้แทนสมาชิกของสภา (มาตรา 6)
2. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิทักษ์สิทธิในการประกอบวิชาชีพครู พิจารณา วินิจฉัย คำร้อง ทุกข์ของครู มาตรา 7(5)
3. ออกข้อบังคับระเบียบปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ของคุรุสภาแห่งชาติ มาตรา 10 (2)
4. ออกข้อบังคับว่าด้วยการประชุมสามัญหรือวิสามัญ (มาตรา 16)
5. ออกระเบียบว่าด้วยการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ (มาตรา 17)
6. ออกข้อบังคับว่าด้วยค่าจดทะเบียน ค่าบำรุง และค่าธรรมเนียมต่างๆ
7. ออกข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของสมาชิก (มาตรา 25)
8. ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ (มาตรา 37)
9. ออกระเบียบเกี่ยวกับวิธีการและระยะเวลาการประเมิน เพื่อการขอรับใบอนุญาตระดับต้นและ ระดับมาตรฐาน(มาตรา 38)

10. ดำเนินการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูให้แก่ครูก่อนประจำการและประจำการ

ดำเนินการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูให้แก่ครูก่อนประจำการและครูประจำการ

เมื่อพระราชบัญญัติครูฉบับใหม่มีผลใช้บังคับแล้ว ครูสภาจะดำเนินการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูให้กับครูก่อนประจำการ

ครูก่อนประจำการ

1. ครูก่อนประจำการที่จบการศึกษาจากวิทยาลัยครูหรือ สถานศึกษาอื่นที่ครูสภาให้การรับรองสถาบันแล้ว ให้ได้รับ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพแบบชั่วคราว
2. ผู้ประสงค์จะประกอบวิชาชีพครูแต่ไม่เคยผ่านการศึกษาศึกษาจากสถาบันผลิตครู หากได้ผ่านการสอบเทียบจากครูสภาหรือ ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษจำนวน 17 หน่วยกิต ตามที่ครูสภากำหนด ให้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแบบชั่วคราว

ครูประจำการ

1. ครูประจำการซึ่งทำการสอนในโรงเรียนหรือสถานศึกษามาแล้ว แต่ไม่ถึง 1 ปีบริบูรณ์และผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงานให้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแบบชั่วคราว
2. ครูประจำการซึ่งทำการสอนในโรงเรียนหรือสถานศึกษามาแล้วตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 6 ปีบริบูรณ์ ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูระดับชั่วคราว หากผ่านการประเมินผล การปฏิบัติงานให้ได้รับใบอนุญาตระดับนั้น
3. ครูประจำการซึ่งทำการสอนในโรงเรียนหรือสถานศึกษามาแล้วตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูระดับต้น หากผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงานให้ได้รับใบอนุญาตระดับถาวร

การอบรมสัมมนา เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ นอกเหนือจากการประเมินผลการปฏิบัติงานดังกล่าวแล้ว ครูสภาจะจัดให้มีการฝึกอบรมสัมมนาครูประจำการเป็นประจำ เพื่อให้ครูประจำการเหล่านี้ได้เป็นผู้มีความเลิศทางวิชาการอย่างแท้จริง

(สำนักงานเลขาธิการครูสภา.การยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูโดยการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู.(ม.ป.ป.))

4.9 การออกและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

การออกและการปรับปรุงกฎหมาย

จากความพยายามครั้งล่าสุดของประเทศไทยที่จะแก้ไขปัญหา ก็คือการใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อช่วยยกระดับวิชาชีพครู โดยระบุไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แยกเป็นหมวดครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งสาระต่อไปนี้เป็นบรรจุในพระราชบัญญัติ การศึกษา พ.ศ. 2542

มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนสำหรับการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

มาตรา 53 ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา

ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ทั้งของรัฐและเอกชน ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด

การจัดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ความในวรรคสองนี้ไม่ใช้บังคับแก่บุคลากรทางการศึกษาที่ จัดการศึกษาตามอัยาศัยสถานศึกษาตามมาตรา 18(3) ผู้บริหารการศึกษาระดับเขตเหนือพื้นที่การศึกษา และวิทยากรพิเศษทางการศึกษา

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา

มาตรา 54 ให้มีองค์กรกลางบริหารงานบุคลากรของ ข้าราชการครู โดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งของหน่วยงานทางการศึกษา ในระดับสถานศึกษาของรัฐและระดับเขตพื้นที่ การ

ศึกษาเป็นข้าราชการในสังกัดองค์กรกลางบริหารงานบุคคล ของข้าราชการครู โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

มาตรา 55 ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับอื่น สำหรับข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอ และเหมาะสมกับ สถานะทางสังคมและวิชาชีพ

ให้มีกองทุนส่งเสริมและครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 56 การผลิตและการพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนามาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ ในสถานศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและ ยกย่องเชิดชูส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

ข้อความในมาตราต่างๆ ทั้ง 6 มาตรา นี้ชี้ให้เห็นว่าครูจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคตอันใกล้ อีกทั้งยังส่งผลให้ต้องมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติครู และพระราชบัญญัติข้าราชการครูตลอดจนกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาของประเทศ

ข้อเสนอก็คือ ควรมีคณะกรรมการศึกษากฎหมาย ที่เกี่ยวข้องและปรับปรุงกฎหมายเหล่านี้ให้สอดคล้องกับพระราช-บัญญัติการศึกษาแห่งชาติต่อไป

4.10 การประเมินและการพัฒนาครู

การจัดการศึกษาของประเทศอยู่ในขณะนี้ได้เจาะจง กำหนดนโยบายให้มีการปฏิรูปการฝึกหัดครูและพัฒนาครู ประจำการ โดยมุ่งให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงเพื่อฟื้นฟู ความเชื่อมั่นของประชาชนและเพื่อสร้างจิตสำนึกของความเป็นครู พัฒนาความรู้ความสามารถทั้งทางวิชาชีพและวิชาการให้ได้มาตรฐานสูงและยกฐานะวิชาชีพครูให้สูงขึ้น โดยการเปลี่ยนแปลง กระบวนการผลิตและการใช้ ตลอดจนการพัฒนาครูและบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง นำมาซึ่งความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ค่าตอบแทน และขวัญกำลังใจแก่ครู ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดและวิธีการ

1. แฟ้มสะสมงาน (Portfolio)

ผู้บริหารหรือครูจะต้องลงมือพัฒนางานตามสภาวะปกติจนเกิดผลดี ผู้เรียนเกิดคุณภาพโดยรอบด้าน เป็นคุณภาพที่ทำให้ ผู้เรียนมีความสามารถสูงถึงขั้นคิดวิเคราะห์ตัดสินประเมินค่า สามารถยึดติดเป็นนิสัย นำผลการพัฒนาไปใช้ได้ แล้วรวบรวมกระบวนการพัฒนาผลที่เกิดขึ้น จัดทำเป็นแฟ้มสะสมงาน หรือแฟ้มพัฒนางาน

ซึ่งปัจจุบัน ก.ค. กำหนดแนวทางการประเมินและพัฒนาครูขึ้นมาใหม่ เรียกว่า การประเมินผลงานทางวิชาการตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จะมีผลบังคับใช้ในราวเดือนพฤษภาคม 2542 (สุรชาติ สังข์รุ่ง) เหตุผลที่ ก.ค. กำหนดขึ้นมาเนื่องจากมุ่งหวังที่จะอยากเห็นความก้าวหน้าในวิชาชีพครู เกิดจากการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพแท้ตามสภาวะปกติ อย่างต่อเนื่อง จนเกิดคุณภาพที่ยั่งยืนถาวร แต่สภาพที่เป็นจริง ในปัจจุบัน ความก้าวหน้าที่เกิดจากการเขียนผลงานทางวิชาการของครูนั้นเกิดจากการลงมือพัฒนาการเรียนการสอนระยะสั้นๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการเป็นส่วนใหญ่ มิได้เป็นผลที่เกิดจากการพัฒนาผู้เรียนจนได้ผลดีแล้ว จึงรวบรวม ผลงานส่งทำให้ผลงานทางวิชาการของครูผ่านการประเมินน้อย

เกณฑ์สำคัญที่จะใช้ตัดสินว่าผลงานหรือแฟ้มสะสมงาน จะผ่านการประเมินหรือไม่มีความคิดพื้นฐานที่สำคัญ คือ ความเชื่อเรื่องการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และที่สำคัญ ก.ค. กำหนดมาตรการสำหรับผู้ที่ได้ตำแหน่งทางวิชาการไปแล้ว ให้รักษาระดับคุณภาพทางวิชาการให้คงอยู่ในเวลาที่กำหนด เช่น ภายใน 2 ปี จะต้องผลิตผลงานเสนอกรรมการประเมิน 1 ครั้ง ถ้าไม่ส่งหรือส่งแล้ว ผลงานไม่ผ่านการประเมิน ก็อาจจะรับการให้เงินประจำตำแหน่งหรือกำหนดตำแหน่งเสียใหม่ให้เหมาะสม

ข้อเสนอเพื่อพิจารณาคือ ในการประเมินเพื่อขึ้นทะเบียนหรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูให้ครู นอกจากพิจารณาคุณวุฒิและผลการเรียนของนักเรียนแล้ว ให้พิจารณาจากแฟ้มสะสมงานของครู แฟ้มสะสมการสอนของครู และการรับรองจากผู้บริหารโรงเรียนในด้านพฤติกรรมการสอน การทำงาน ความประพฤติ และบทบาทการพัฒนาวิชาชีพของครู

2. การอบรมและการศึกษาต่อ

การพิจารณารูปแบบของการจัดอบรมครูประจำการ ตั้งอยู่บนพื้นฐานสำคัญ 2 ประการ คือ

2.1 รูปแบบที่พิจารณาจากฐานของความมุ่งหมาย (objective - based) แบ่งเป็น 3 ลักษณะ

คือ

ลักษณะที่ 1 การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ การทำงานของครู ได้แก่ การฝึกอบรมด้านเนื้อหาและวิธีการสอนตามลักษณะวิชา หรือตามระดับชั้นและการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารและบริการ

ลักษณะที่ 2 การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในวิชาชีพครู เช่น การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มวิทยฐานะ การฝึกอบรมเพื่อความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการสอน เป็นต้น

ลักษณะที่ 3 การฝึกอบรมเพื่อแก้ปัญหาสำคัญทางการศึกษาของชาติ เช่น การอบรมเพื่อแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในบางวิชา อันเป็นผลมาจากการประเมินในระดับภูมิภาคหรือระดับชาติ การอบรมเพื่อผลักดันนโยบายทางการศึกษาที่สำคัญ เป็นต้น

2.2 รูปแบบที่พิจารณาจากฐานของพฤติกรรม (performance - based) คำนึงถึงบทบาทของผู้เข้ารับการอบรมและผู้ให้การอบรม แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 การฝึกอบรมที่เน้นวิทยากรเป็นศูนย์กลาง วิทยากรเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้รับ

ลักษณะที่ 2 การฝึกอบรมที่เน้นสื่อเป็นศูนย์กลาง เช่น การเรียนโดยสื่อประเภทต่างๆ

ลักษณะที่ 3 การฝึกอบรมที่เน้นผู้เข้ารับการอบรม เป็นศูนย์กลาง เน้นให้ผู้รับการอบรมเป็นผู้กระทำ ผู้ให้การอบรมเป็นผู้มีบทบาทสนับสนุนและช่วยเหลือ

การประเมินและการพัฒนาครูโดยการจัดฝึกอบรมจะต้องมีปัจจัยร่วมที่จะทำให้เกิดผลการฝึกอบรมเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งอาจประกอบด้วยปัจจัย ต่อไปนี้

1) การจัดงบประมาณเพื่อการพัฒนาครูประจำการไว้เป็นการเฉพาะ ระบุเป็นร้อยละของงบประมาณที่ได้รับให้เห็นความสำคัญชัดเจน โดยศึกษาเปรียบเทียบจากภาคธุรกิจ

2) จัดตั้งศูนย์การฝึกอบรมครูประจำภาค เพื่อให้สามารถฝึกอบรมครูได้ตลอดปี ศูนย์จัดให้มีบุคลากรฝึกอบรมเครื่องมือ อำนวยความสะดวกและหอพักอาจเลือกสถาบันราชภัฏบางแห่ง เป็นศูนย์การฝึกอบรม และให้หน่วยงานใช้ครู จัดครูหมุนเวียน เข้ารับการอบรม

3) ส่งเสริมให้ครูรวมตัวกันตามสาขาวิชา เพื่อเป็นกลุ่ม วิชาชีพเฉพาะเป็นองค์กรเพื่อพัฒนาตนเองและมีการฝึกอบรม กันเอง จัดเงินอุดหนุนแก่ชมรม สมาคมครูเฉพาะทาง เช่นคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ดนตรี ฯลฯ เพื่อให้ทำหน้าที่ฝึกอบรมครูที่เป็นสมาชิก

4) ให้องค์กรผลิตครูร่วมดูแลรับผิดชอบครู ในขั้นการทดลองปฏิบัติราชการ (ขั้น Probation หรือ Induction)

5) สรรหาเลือกเฟ้นครูที่มีความรู้ความสามารถเป็นเยี่ยมมาเป็นวิทยากร (Master teachers) ฝึกอบรม แล้วให้ครูเหล่านี้จัดทีมเพื่อทำการฝึกอบรมครูอื่นๆ ต่อไปเป็นเครือข่าย

6) แสวงหาวิทยากรจากผู้รู้ผู้ชำนาญการที่อยู่ในชุมชน เพื่อเป็นแหล่งให้การเรียนรู้ที่ต้องการ และจัดตั้งเป็นเครือข่ายการเรียนรู้

7) ให้ปรับปรุงการลาพักเพื่อศึกษา (Sabbatical leave) ของสถาบันอุดมศึกษาที่จะอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ แล้วนำมาใช้ประโยชน์ในการฝึกอบรมครูประจำการ

8) สร้างแรงจูงใจให้ครูอยากเรียนรู้และอยากเข้ารับการฝึกอบรม

9) ให้นำหน่วยงานใช้ครูและศูนย์ฝึกอบรมร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการเตรียมการการดำเนินการ และติดตามผลฝึกอบรมตลอดจนจัดให้มีเครื่องมือประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพ ของการฝึกอบรม

10) การเลื่อนระดับของครูควรมีข้อบังคับผูกพันว่าจะต้อง ผ่านการอบรมอะไรบางอย่างเป็นขั้น ตอน โดยกำหนดให้ครูแต่ละคนเข้ารับการอบรมอย่างน้อยในทุกๆ 5 ปี หรือตามจำนวนปีที่ตกลงกันได้

3. พิจารณาความประพฤติ ศีลธรรมและจรรยาบรรณ

อาชีพครูจะต้องยึดมั่นในคุณธรรมเป็นหลัก ซึ่งอาจพิจารณาได้จากหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา การที่ครูจะต้องทำอะไรที่เป็นสิ่งที่ดีหรือคุณงามความดีนั้น ก็เพราะว่าครูเป็น “แม่พิมพ์ของชาติ” แต่ถ้าแม่พิมพ์สร้างความเสื่อมถอยต่อจรรยาบรรณครู ความตกต่ำไว้ศีลธรรมมีเม้าอำนาจปล่อยให้ไหม้หะจริตครอบงำ และหากจรรยาบรรณของผู้มีอาชีพครูต้องขาดผิงลงวันใดอนาคตของเด็กไทยที่เติบโตขึ้นจะเลวร้าย ขนาดไหน เด็กที่ก้าวออกมาจากรั้วโรงเรียนจะเป็น “คนดี” ในสังคมได้อย่างไร หากครูซึ่งถือว่าเป็นแม่แบบหรือต้นแบบกลับเป็นตัวอย่างของ “คนเลว” เสียเอง เราจึงตระหนักในปัญหา นี้และห่วงใย ในอนาคตของชาติ ตัวบ่งชี้ความประพฤติ ศีลธรรมและจรรยาบรรณ จึงมีความสำคัญมาก ในการประเมินผลการพัฒนาครู

สำหรับกลไกเกณฑ์มาตรฐานและประสิทธิภาพในการ ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของครู ซึ่งมีตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ คุณภาพการศึกษาของนักเรียน โดยให้การประเมิน มีผลต่อการให้คุณให้โทษ และความก้าวหน้าทางวิชาการ นอกจากนี้ผลของการประเมินและพัฒนาครูควรให้บุคคลใน หน่วยงานผู้ใช้ครู ชุมชนหรือผู้ที่มีส่วนรับผลการปฏิบัติงานของครู เช่น ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน มีส่วนในการคัดเลือก ร่วมประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยทุกฝ่ายอาจร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของครูในรูปคณะกรรมการโรงเรียน โดยให้ครูนำเสนอเพิ่มสะสมงานของครูต่อคณะกรรมการโรงเรียน แล้วผู้บริหารโรงเรียนแจ้งผลการพิจารณาต่อสภาครูหรือคุรุสภาแห่งชาติต่อไป

ในการประเมินคุณภาพครูเพื่อการต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูโดยกำหนดใบอนุญาตแบบ วิสามัญ แบบสามัญ และแบบกิตติมศักดิ์ ในกรอบใบอนุญาตตั้งแต่ 2 ปี 5 ปี และ 10 ปี และถาวรตาม ลำดับ และในการต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจะต้องพิจารณาตามระดับคุณภาพครู 5 ระดับ คือ ครูปฏิบัติการ (อายุ 2 ปี) ครูชำนาญการ (อายุ 5 ปี) ครูเชี่ยวชาญ (อายุ 5 ปี) ครูเชี่ยวชาญพิเศษ

(อายุ 5 ปี) และครูผู้ทรงคุณวุฒิ (แบบถาวร) ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับการต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจะต้องแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสอนเพิ่มขึ้นจากเดิมตามระดับ คุณภาพครูด้วย ดังนี้

ระดับที่ 1 ครูปฏิบัติการ เป็นครูที่ปฏิบัติงานโดยยังต้องอาศัยการชี้แนะ การสั่งการ รูปแบบจากผู้อื่นหรือคำสั่งเอกสารแบบแผนต่างๆ และมีความมุ่งมั่นที่จะทำตามแบบแผนนั้นๆ ให้สมบูรณ์ โดยคำนึงถึงเป้าหมายปลายทางเป็นลำดับรอง

ระดับที่ 2 ครูชำนาญการ เป็นครูที่ปฏิบัติงาน โดยมีกระบวนการพัฒนาไปสู่ความสามารถในการคิดเองทำเอง ตัดสินใจเองได้โดยมีความมุ่งมั่นที่จะลงมือทำ รู้จักกำหนดเป้าหมายของงานไปที่ผู้รับบริการ แต่ยังไม่มีส่วนดำเนินการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายนั้นอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

ระดับที่ 3 ครูเชี่ยวชาญ เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานอย่างมีเป้าหมาย มีขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ สร้างสรรค์งาน คิดและ ตัดสินใจได้เอง จัดลำดับความสำคัญของงานได้ เน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

ระดับที่ 4 ครูเชี่ยวชาญพิเศษ เป็นครูที่ดำเนินงานต่างๆ โดยคำนึงถึงบุคคลอื่น องค์กรประกอบอื่นที่จะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานนั้นๆ แต่ยังไม่สามารถสร้างความเป็นอันหนึ่ง อันเดียวกัน หรือเอกภาพในทุกๆ องค์กรประกอบได้

ระดับที่ 5 ครูผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นครูที่ปฏิบัติงานด้วยกระบวนการพัฒนาสร้างสรรค์บนพื้นฐานที่เป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่ายสร้างความเป็นเอกภาพของงานและกลุ่มบุคคลทั้งหมด รวมทั้งความสมดุลของสิ่งแวดล้อม

หรือแบ่งเส้นทางการก้าวหน้าทางวิชาชีพครู เป็น 3 ระดับ คือ *ครูภาคี* ซึ่งเทียบเคียงกับครูชำนาญการ *ครูเมธี* ซึ่งเทียบเคียงกับครูเชี่ยวชาญและครูเชี่ยวชาญพิเศษ และ *ครูเมธีอาวุโส* ซึ่งเทียบเคียงกับครูผู้ทรงคุณวุฒิ ครูในแต่ละระดับจะมีความเป็นครูมืออาชีพเพิ่มขึ้นมีบทบาทในการสอนการวิจัยค้นคว้า และการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องและชัดเจน

4.11 ในการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจะต้องพิจารณาโดยองค์รวม

กล่าวคือ ควรศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูด้วยเรื่อง การผลิตครู การพัฒนาครู การบริหารครู และเงินเดือนและค่าตอบแทน

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ. รายงานการสังเคราะห์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศต่างๆ และวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการปฏิรูปการศึกษาไทย. สำนักนายกรัฐมนตรี. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540.
- กมล สุดประเสริฐ และสุนทร สุนันท์ชัย. รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา. สำนักนายกรัฐมนตรี. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กรุงเทพฯ : อรรถผลการพิมพ์, 2540.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. โครงการเงินทุนหมุนเวียนเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครู : www.moe.go.th/main.2/project/prob_teach.ht.
- กาญจนา คุณารักษ์ และประกอบ คุณารักษ์. รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย. สำนักนายกรัฐมนตรี. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กรุงเทพฯ : พี.ที.พรินท์ จำกัด, 2540.
- จรรยา มลิจันทร์, ครูสุภาครบรอบ 50 ปี : ภารกิจที่สำคัญที่ยังไม่บรรลุ, 50 ปีครูสุภา, สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2538.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. เอกสารประกอบการเสวนาวิชาการวิวัฒนาการและทางเลือกนโยบายการครูศึกษาของรัฐบาลไทย. กรุงเทพฯ, 2541. (เอกสาร อัดสำเนา).
- คณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา. ร่างแนวทางการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในองคศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ , 2542. (เอกสารอัดสำเนา).
- คณะศึกษา “การศึกษาไทยยุคโลกาภิวัตน์”. ความฝันของแผ่นดิน. พิมพ์ครั้งที่ 1, โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด(มหาชน) : กรุงเทพฯ, 2539.
- คณะศึกษา “การศึกษาไทยยุคโลกาภิวัตน์”. ความจริงของแผ่นดิน. พิมพ์ครั้งที่ 1, โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด (มหาชน) : กรุงเทพฯ, 2541.
- ฉันทนา จันท์บรรจง. รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น. สำนักนายกรัฐมนตรี. คณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติกรุงเทพฯ : อรรถผลการพิมพ์, 2540.
- ดิเรก พรสีมา และคณะ. รายงานการวิจัยประกอบการร่าง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติประเด็น การพัฒนาวิชาชีพครู. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541.
- ประเวศ วะสี. รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศฝรั่งเศส. สำนักนายกรัฐมนตรี. คณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติกรุงเทพฯ : พี.ที.พรินท์ จำกัด, 2542.
- เยื่อ วิชัยดิษฐ์. ความทรงจำและข้อคิดเกี่ยวกับครูสุภา, 51 ปีครูสุภาไทย กาญจนานิเทศมหากษัตริยา-ธิราชเจ้า , สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2528.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. กระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูและแนวทางการจัดการศึกษารูปแบบใหม่. คำบรรยายพิเศษในการประชุมประชาพิจารณ์ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติสำหรับเจ้าหน้าที่คุรุสภา, 2541. (เอกสาร อัดสำเนา)

บรรณานุกรม(ต่อ)

- วิทยากร เชียงกุล. รายงานสภาวะการศึกษาไทยปี 2540. กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับบลิชชิ่ง จำกัด, 2541.
- คันสนีย์ จะสุวรรณณี. “ใบประกอบวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาครูจริงหรือ”. สยามรัฐ. : http://www.tero.infonws.co.th/tr/tr3/html/body_323.html. (ธันวาคม , 2536) .
- สมพงษ์ พลະสุรย์, มองใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูอีกมุมหนึ่ง, หนังสือที่ระลึกพระกฐินพระราชทานครูสภา, โรงพิมพ์ ครูสภาลาดพร้าว, 2541.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. รายงานการวิจัย การวิเคราะห์องค์ประกอบที่เหมาะสมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายงานการสอน. ม.ป.ท, 2538.
- สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์. เอกสารประกอบการอภิปรายนำเรื่องยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการศึกษาครูและผู้บริหารการศึกษาครู. นครปฐม, 2541.
- สุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ. “งานวิจัยแบบนำตาเป๋อนหัวเข้าข้างซ้ายตอนปูเดินไปข้างหน้าไม่เป็น” สถานปฏิบัติ. 2(14) เมษายน, 2542.
- สุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ. “ครูคุณภาพ ครูในยุคปฏิรูปการศึกษา” สถานปฏิบัติ. 2(14) เมษายน, 2542.
- สุนน อมรวินวัฒน์ และคณะ. ปรัชญาญาณสยาม : บทวิเคราะห์ด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- สุรัฐ ศิลปอนันต์, หลักการของสถาบันครู, เอกสารประกอบ การประชุมสัมมนามาตรฐานวิชาชีพครู , สำนักงานเลขาธิการครูสภา, 2523 .(เอกสารัดสำเนา)
- สุรพล นิติไกรพจน์, สำนักงาน ก.พ., สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ , องค์กรมหาชน : แนวคิด รูปแบบและวิธี, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2542.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา., สภาครูแห่งสก๊อตแลนด์ และการขึ้นทะเบียนครูในสก๊อตแลนด์, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ. สำนักงานโครงการพิเศษเพื่อการปฏิรูป การฝึกหัดครูพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา แห่งชาติ, 2542.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. กฎหมายครูของสาธารณรัฐประชาชนจีน. กรุงเทพฯ : ฟันนี่ พับบลิชชิ่ง ,2541.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. สภาครูฮ่องกง. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี จำกัด, 2542.
- เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. ผู้จัดการรายวัน. (8 ตุลาคม 2539).
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ. รายงานวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของการบริหารการนิเทศกับระบบการฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. วิชาชีพครูในยุค โลกาวัดัน . กรุงเทพฯ : พับบลิชชิ่ง, 2541.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. กองมาตรฐานวิชาชีพครู. รายงานการเดินทางไปศึกษาดูงาน เรื่องการออก และควบคุม ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ. คณะกรรมการอำนวยการ คุรุสภาฝ่ายผู้แทนครู และเจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ คุรุสภา ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น เมื่อ 26 เมษายน 2527 - 9 พฤษภาคม 2527, 2527.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. ศูนย์ประชาสัมพันธ์. รายงานการประชุมสัมมนาสมาคม/ชมรมวิชาชีพครู เรื่องวิสัยทัศน์เพื่อความเป็นเลิศของครู. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. กองมาตรฐานวิชาชีพครู. รายงานการประชุมสัมมนาสมาคมวิชาชีพครู ครั้งที่ 4 เรื่องทิศทางการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาฉบับที่ 6. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2528.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. คำอธิบายคุณภาพรวมของครู. 2541. (เอกสารอัดสำเนา)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักโครงการพิเศษเพื่อการปฏิรูปการฝึกหัดครู พัฒนา และบุคลากรทางการศึกษา. ภาคผนวก 1 องค์ความรู้เกี่ยวกับองค์วิชาชีพครูและแนวทางการ จัดระบบในวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ, 2542. (เอกสารอัดสำเนา).
- สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ, วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ. ปีที่ 5 ฉบับที่ 9 (เมษายน 2514).
- สำนักนายกรัฐมนตรี. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ครูแห่งชาติ. สำนักพิมพ์บริษัทเซเว่นพรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด : กรุงเทพฯ, 2541.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายงานการปฏิรูปการศึกษาของสาธารณรัฐ จีน (ไต้หวัน). กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี คอมมิวนิเคชั่น, 2542.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเรื่อง “ยุทธ ศาสตร์เพื่อ การปฏิรูปการศึกษา”. ม.ป.ท, 2541.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราช-บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, 2542.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ครูแห่งชาติ เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา ภาษาไทย. กรุงเทพฯ, 2541.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. คณะกรรมการข้าราชการครู. รายงานผลการวิจัย เรื่อง สภาพการปฏิบัติงานของ ข้าราชการครู. 2533.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. การยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูโดยการออกไปมาตรฐานวิชาชีพครู. (เอกสารอัดสำเนา) ม.ป.ป.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. แนวทางการพัฒนาวิชาชีพครูของ คุรุสภา . ม.ป.ป.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, ผลการประชุมสัมมนามาตรฐานวิชาชีพครู 16 -18 กรกฎาคม 2523 ณ โรงแรมไทยไฮเต็ล, เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพครูของคุรุสภา ,2534. (เอกสารจัดสำเนา)
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, กองมาตรฐานวิชาชีพครู. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, กองวิชาชีพครู..เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2539.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, กองวิชาชีพครู.เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ. 2540, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2540.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, กองวิชาชีพครู. เกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์ของคุรุสภา พ.ศ. 2540, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2540.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, กองวิชาชีพครู. ระดับคุณภาพครู, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2539.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, กองวิชาชีพครู. ระดับผู้บริหารการศึกษา , โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2539.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, กองวิชาชีพครู. ระดับคุณภาพศึกษานิเทศก์ , โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2539.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, กองวิชาชีพครู. แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2540.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 40 ปี คุรุสภา , โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2528.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, รายงานการประชุมสัมมนารูปแบบหลักสูตรการผลิตครู , โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2535.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, รายงานการประชุมสัมมนา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการผลิตครู , โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2535.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, รายงานการวิจัยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการผลิตครู, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2536.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, รายงานการประชุมสัมมนา เรื่อง แนวทางการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2537.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, รายงานการวิจัยรูปแบบและแนวทางในการสร้างสรรค์ความก้าวหน้าในตำแหน่งทางวิชาการของครู , โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2538.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 48 ปี สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2536.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, กึ่งศตวรรษคุรุสภาไทย, โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว , 2538.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 50 ปีคุรุสภา , โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2538.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 51 ปี คุรุสภาไทย กาญจนภิเษกมหากษัตริยาธิราชเจ้า , โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2528.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, กองมาตรฐานวิชาชีพครู. การกำหนดแนวทางในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู พ.ศ. 2539, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2537.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, คณะทำงานจัดทำข้อมูลพื้นฐาน ในการปรับปรุงระบบบริหารคุรุสภา, ข้อเสนอและผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับงานคุรุสภา , 2540 (เอกสารอัดสำเนา)
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, คณะทำงานศึกษาข้อมูลการ ดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพครูในต่างประเทศ, การศึกษาแนวโน้มการดำเนินงานของคุรุสภาในอนาคต, 2540. (เอกสารอัดสำเนา)
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, คณะทำงานจัดทำข้อมูลพื้นฐาน ในการปรับปรุงระบบบริหารคุรุสภา, ภารกิจ หน้าที่ และการดำเนินงาน ของคุรุสภา , 2540 .(เอกสารอัดสำเนา)
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, กองนโยบายและแผน , ภารกิจ หน้าที่ และการดำเนินงาน ของคุรุสภา, 2541.(เอกสาร อัดสำเนา)
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, กองวิชาชีพครู , ทิศทางการพัฒนาวิชาชีพครูตามแนวพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ, เอกสารประกอบการเสวนาใต้ถุนกลม, 2541.(เอกสาร อัดสำเนา)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานกฤษฎีกา, การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม รายงาน 2517 ของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, 2517.
- สำนักงาน ก.ค. , กองวิชาการบริหารงานบุคคล, รวมกฎหมายมติคณะรัฐมนตรีและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการครู, โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2528.
- สำนักงานกฤษฎีกา. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. หลักการและวิธีการการปฏิรูป การฝึกหัดครู พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ, 2536.
- สำนักงานกฤษฎีกา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายงานการวิจัยประสิทธิภาพการใช้ครู : การวิเคราะห์เชิงปริมาณระดับมหภาค. กรุงเทพฯ, 2539.
- อมรวิชัย นาคทรพรพ และสังวรณ์ ใจดกระโทก. บทวิเคราะห์กระแสความเคลื่อนไหวทางการศึกษาของนานาชาติ ในรอบปี 2540-2541. ศูนย์วิจัยนโยบายการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541.